

Годишњи извјештај

2015.

САДРЖАЈ

Уводна ријеч гувернера	8
Правни статус	10
1. Економска кретања у 2015. години	11
1.1 Међународно економско окружење	13
1.1.1 Трендови у реалном сектору	13
1.1.2 Монетарни трендови	14
1.2 Извјештај о стању привреде БиХ	16
1.2.1 Реални сектор	17
1.2.1.1 Индустијска производња и грађевинарство	17
1.2.1.2 Цијене	20
1.2.1.3 Запосленост и плате	21
1.2.2 Фискални сектор	23
1.2.3 Банкарски сектор	28
1.2.4 Спољни сектор	32
1.2.4.1 Платни биланс	32
1.2.4.2 Номинални и реални ефективни девизни курс	34
2. Извјештај о активностима ЦББиХ у 2015. години	35
2.1 Монетарна политика	38
2.2 Рачун резерви код ЦББиХ	38
2.3 Управљање девизним резервама	40
2.4 Управљање готовим новцем	46
2.5 Одржавање платних система	48
2.6 Улога фискалног агента	50
2.7 Прикупљање и креирање статистичких података	51
2.8 Праћење системских ризика у финансијском систему	52
2.10 Процес интерне ревизије	55
2.11 Остало	55
2.11.1 Управљање људским ресурсима	55
2.11.2 Комуницирање с јавности и друштвено одговорно пословање	57
3. Финансијски извјештаји и Извјештај независног спољног ревизора	59
4. Публикације и веб-сервиси	108
5. Статистичке табеле	110

СПИСАК ГРАФИКОНА:

Графикон 1.1: Бруто дуг и структурни буџетски дефицит у евро зони	13
Графикон 1.2: Промјена цијена кључних роба	14
Графикон 1.3: Монетарни и кредитни агрегати у еврозони	15
Графикон 1.4: Годишње промјене номиналног и реалног БДП-а	17
Графикон 1.5: Допринос промјенама у реалном БДП-у у прва три квартала 2015. у односу на исти период претходне године	17
Графикон 1.6: Кварталне промјене индекса индустријске производње	18
Графикон 1.7: Допринос годишњим промјенама индустријске производње по подручјима	18
Графикон 1.8: Стопе раста и учешћа главних група производа индустријске производње	19
Графикон 1.9: Годишње промјене обима производње у грађевинарству	19
Графикон 1.10: Стопе промјене у нивоу цијена мјерене индексом потрошачких цијена – инфлација	20
Графикон 1.11: Стварна и процијењена основна инфлација	20
Графикон 1.12: Годишње промјене у нивоу цијена	20
Графикон 1.13: Стопе промјене броја незапослених у односу на исти квартал претходне године	22
Графикон 1.14: Просјечан број запослених по кварталима	22
Графикон 1.15: Износ и проценат промјене просјечне годишње нето плате	22
Графикон 1.16: Примарни фискални биланс у % БДП-а	23
Графикон 1.17: Приходи од индиректних пореза	23
Графикон 1.18: Спољни дуг сектора генералне владе и годишње промјене износа отплате спољног дуга	23
Графикон 1.19: Сервисирани спољни дуг у % БДП-а	24
Графикон 1.20: Задуженост генералне владе код комерцијалних банака	24
Графикон 1.21: Омјер покривености пензионих фондова	26
Графикон 1.22: Средства за исплату пензија и уплата доприноса	26
Графикон 1.23: Природни пад становништва и дефицит фондова	26
Графикон 1.24: Стопа приноса до доспјећа на примарном тржишту јавног дуга бх. ентитета	27
Графикон 1.25: Стопа приноса до доспјећа на примарном тржишту шестомјесечних трезорских записа Федерације Босне и Херцеговине	28
Графикон 1.26: Кварталне промјене у девизним резервама и нето страниј пасиви комерцијалних банака	28
Графикон 1.27: Мјесечне промјене у ставкама стране активе и стране пасиве комерцијалних банака	29
Графикон 1.28: Допринос укупном расту кредита по секторима	29
Графикон 1.29: Допринос укупном расту депозита по секторима	29
Графикон 1.30: Номиналне каматне стопе на депозите	31
Графикон 1.31: Номиналне каматне стопе на кредите	31
Графикон 1.32: Текући рачун и његове компоненте	32
Графикон 1.33: Финансијски рачун и његове компоненте	32
Графикон 1.34: Смањење/повећање трговинског дефицита по групама производа	33
Графикон 1.35: Годишње промјене курса ВАМ према одабраним валутама у децембру	34
Графикон 1.36: Номинални и реални ефективни курс ВАМ	34
Графикон 2.1: Девизне резерве ЦББиХ	37
Графикон 2.2: Промјене у факторима који имају доминантан утицај на промјене нивоа девизних резерви ЦББиХ	37
Графикон 2.3: Релативни значај фактора за промјене нивоа девизних резерви ЦББиХ	37

Графикон 2.4: Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама	38
Графикон 2.5: Стања на рачуну резерви код ЦББиХ	39
Графикон 2.6: Кварталне промјене у обавезама банака и рачуну резерви код ЦББиХ	39
Графикон 2.7: Промјене у ВАМ основици за обрачун обавезне резерве и нови спољни јавни дуг	39
Графикон 2.8: Мултипликација новца	40
Графикон 2.9: Структура инвестирања девизних резерви ЦББиХ	42
Графикон 2.10: Просјечне годишње стопе приноса на девизне резерве ЦББиХ	42
Графикон 2.11а: Кретање просјечне пондерисане каматне стопе на девизне резерве ЦББиХ и тржишних каматних стопа на финансијском тржишту еврозоне (годишњи просјеци)	44
Графикон 2.11б: Кретање просјечне пондерисане каматне стопе на девизне резерве ЦББиХ и тржишних каматних стопа на финансијском тржишту еврозоне (годишњи просјеци)	44
Графикон 2.12: Готовина ван монетарних власти и банака	46
Графикон 2.13: Апоенска структура новчаница	46
Графикон 2.14: Апоенска структура кованица	46
Графикон 2.15: Повећање броја новчаница и кованица по апоенима у односу на 2014. годину	47
Графикон 2.16: Издате новчанице и кованице по апоенима у 2015. години	47
Графикон 2.17: Излази готовог новца (КМ) у 2015. години	47
Графикон 2.18: Апоенска структура фалсификованих новчаница у 2015. години	48
Графикон 2.19: Апоенска структура фалсификованих кованица у 2015. години	48
Графикон 2.20: Број запослених у ЦББиХ	56

СПИСАК ТАБЕЛА:

Табела 1.1: Инфлација и стопе раста реалног БДП-а у 2015.	13
Табела 1.2: Стопа незапослености у ЕУ и земљама еврозоне	14
Табела 1.3: Принос на десетогодишње обвезнице и тромјесечне трезорске записе	15
Табела 1.4: Вриједности EURIBOR-а	16
Табела 1.5: Стопе активности становништва (у%)	22
Табела 1.6: Кључна намјена новопозајмљених средстава у 2015. години (у милионима ВАМ)	24
Табела 1.7: Емисије јавног дуга бх. ентитета у 2015.	27
Табела 1.8 Индикатори ликвидности банкарског сектора у БиХ	30
Табела 2.1: Просјечна пондерисана каматна стопа на девизне резерве и остварени каматни приходи ЦББиХ	43
Табела 2.2: Расподјела добити ЦББиХ за финансијске године 2008-2015. (сви износи изражени су у хиљадама КМ)	43
Табела 2.3: ППКС ЦББиХ и тржишне каматне стопе у периоду 2008-2015.	45
Табела 2.4: Платни промет преко комерцијалних банака	49
Табела 2.5: Преглед промета картицама на АТМ и POS уређајима	49
Табела 2.6: Реализоване вриједности по картицама на принципу резидентности	49
Табела 2.7: Заступљеност картица према брендovima	50
Табела 2.8: Руководна структура ЦББиХ	56

СПИСАК ТЕКСТУАЛНИХ ОКВИРА:

Текстуални окври 1: Утицај демографских и пензионих промјена на буџетску потрошњу	25
Текстуални оквир 2: Каматне стопе	31

SKRAĆENICE:

AAA	финансијски инструменти с кредитним рејтингом AAA (енг. triple A)
ABSPP	програм куповине хартија од вриједности покривених имовином (енг. Asset-backed securities purchase programme)
ATM	банкомат
ВАМ	валутни код конвертибилне марке
ВСС	Програм билатералне помоћи и изградње капацитета (енг. Bilateral Assistance and Capacity Building Program)
БДП	брuto домаћи производ
бх	босанскохерцеговачки
БХАС	Агенција за статистику Босне и Херцеговине
БиХ	ISO код земље за Босну и Херцеговину
BIS	Банка за међународна поравнања (енг. Bank for International Settlements)
BLSE	Бањалучка берза ад. Бањалука
ЦББиХ	Централна банка Босне и Херцеговине
CBPP3	трећи програм куповине покривених обвезница (енг. Covered Bond Purchase Programme)
сса	приближно, око
CEFTA	Централноевропски споразум о слободној трговини
CIF	трговачка клаузула која захтијева од продавца да плати трошкове превоза и осигурања робе
CPI	индекс потрошачких цијена (енг. Consumer Price Index)
ЦРК	Централни регистар кредита
ДБ	Брчко дистрикт Босне и Херцеговине
ЕС	Европска комисија
ЕЦБ	Европска централна банка
EONIA	једнодневна међубанкарска каматна стопа у еврозони
ESA 2010	европски стандардни рачуни (енг. European Standard Accounts, 2010 (ESA))
EU 28	28 земаља Европске уније
EUR	валута еврозоне
EURIBOR	међубанкарска каматна стопа на европском тржишту новца
Еуростат	Статистички завод Европске уније
EURUSD	курс валуте еврозоне у односу на валуту САД
ФБиХ	Федерација Босне и Херцеговине
FED	Централна банка Сједињених Америчких Држава (енг. Federal Reserves)
FFR	референтна каматна стопа Централне банке Сједињених Америчких Држава (енг. Fed Fund Rate)
FOB	франко, продавац сноси трошкове транспорта до луке и трошкове утовара
FOMC	Федерални одбор за операције на отвореном тржишту (енг. Federal Open Market Committee)
Фонд ПИО РС	Фонд пензијско-инвалидског осигурања Републике Српске
ФЗПИО	Федерални завод пензионо-инвалидског осигурања
GEO6	шести ниво географског раздвајања (енг. 6th level of geographical breakdown)
GIIS	Постдипломски институт за међународне студије у Женеви (енг. Graduate Institute of International Studies)

GIZ	Њемачко друштво за међународну сарадњу (њем. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
ГЈ	главна јединица Централне банке Босне и Херцеговине
ХоВ	хартије од вриједности
НЦП	хармонизовани индекс потрошачких цијена (енг. Harmonised Index of Consumer Prices)
HRMIS	Информациони систем за управљање људским ресурсима (енг. Human Resources Management Information System)
IBRD	Међународна банка за обнову и развој (енг. The International Bank for Reconstruction and Development)
IDA	Удружење за међународни развој (енг. The International Development Association)
IPA	Програм инструмената за претприступну помоћ (енг. Instrument for Pre-Accession Assistance – Programme)
ИТ	информационе технологије
ЈРТП	Јединствени регистар трансакционих рачуна
КМ	валутни симбол конвертибилне марке
MIGA	Мултилатерална агенција за гаранцију инвестирања (енг. The Multilateral Investment Guarantee Agency)
ММФ	Међународни монетарни фонд
NEER	номинални ефективни девизни курс
Ø	просјек
ОР	обавезна резерва
п.п.	процентни поен
ПДВ	порез на додату вриједност
POS	терминали на мјесту продаје (енг. point of sale)
ППКС	просјечна пондерисана каматна стопа
PSPP	програм куповине јавног сектора (енг. Public Sector Purchase Programme)
QE	програм квантитативних олакшица (енг. Quantitative Easing Program)
REER	реални ефективни девизни курс
РР	рачун резерви код Централне банке
РС	Република Српска
RTGS	платни систем бруто поравнања у реалном времену
САД	Сједињене Америчке Државе
SASE	Сарајевска берза дд Сарајево
СБА	кредитни аранжман у случају потребе (енг. Stand-by arrangement)
SDR	специјална права вучења (енг. Special Drawing Rights)
SECO	Државни секретаријат за економске послове (State Secretariat for Economic Affairs)
СОФС	Стални одбор за финансијску стабилност
TLTRO	циљане операције дугорочног рефинансирања (енг. Targeted longer-term refinancing operations)
УИО	Управа за индиректно опорезивање
УК	Уједињено Краљевство Велике Британије
УН	Уједињене нације
UNCTAD	Конференција Уједињених нација за трговину и развој
УС	Сједињене Америчке Државе
USD	валута Сједињених Америчких Држава
WEO	публикација ММФ-а, Свјетски економски изгледи (енг. World Economic Outlook)

УВОДНА РИЈЕЧ ГУВЕРНЕРА

Поштовани,

У складу с чланом 64. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине („Службени лист Босне и Херцеговине“ број 1/97) прописана је обавеза Централне банке Босне и Херцеговине да, у року од три мјесеца након завршетка финансијске године, поднесе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине сљедећа документа:

- Извјештај о стању привреде
- Извјештај о пословању током године
- Финансијски извод овјерен од спољног ревизора.

Годишњи извјештај Централне банке Босне и Херцеговине за 2015. годину усвојен је на сједници Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, одржаној у Сарајеву, 31. марта 2016. године.

Централна банка Босне и Херцеговине је и током 2015. године успјешно испуњавала све Законом прописане обавезе. Обезбијеђена је пуна конвертибилност домаће валуте, а аранжман валутног одбора, осигурао је монетарну стабилност која је изузетно важна у постојећим приликама у земљи.

У комплексним и, са становишта инвеститора, ванредно неповољним условима на међународним тржиштима, Централна банке Босне и Херцеговине проводила је политику управљања девизним резервама на сигуран начин, одржавајући адекватну капитализованост. Илустрације ради, просјечна пондерисана каматна стопа на девизне резерве ЦББиХ у 2015. години била је 12 пута нижа од забилежене у 2008. години, а просјечи приноса на једнофодишње и двофодишње обвезнице деноминоване у EUR рејтинга AAA постали су негативни. При томе је, задржавајући се у оквирима прихватљивог нивоа ризика у инвестирању и руководећи се, прије свага, принципом сигурности, а потом профитабилности, Централна банка Босне и Херцеговине у 2015. години, остварила добит у износу од 31.377.906,94 КМ. Од тог износа, у складу с чланом 27. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине, на рачун обавеза према буџету институција Босне и Херцеговине, трансферисан је износ од 18.826.744,14 КМ.

У склопу свог мандата, Централна банка Босне и Херцеговине је проводила активности на одржавању одговарајуће финансијске инфраструктуре и платни промет у земљи и с иностранством се одвијао без проблема. Такође, током 2015. године, Централна банка Босне и Херцеговине је извршила све обавезе које произлазе из њене улоге фискалног агента у сервисирању спољних обавеза. Као фискални агент државе, извршене су и све неопходне припреме за мисије агенција за кредитни рејтинг, при чему је Централна банка Босне и Херцеговине осигурала све услове и релевантне информације неопходне за рад на оцјени рејтинга државе, који је у 2015. години, остао непромијењен.

Имајући у виду релативно ниске стопе економског раста, слабу кредитну активност и наставак тренда раздуживања банака, Централна банка Босне и Херцеговине је, водећи рачуна о стабилности босанскохерцеговачког финансијског система, одлучила да у 2015. години не уводи негативну стопу накнаде на средства изнад обавезне резерве, преузимајући на себе трошкове проистекле из такве одлуке. Стога је једина измјена у политици обавезне резерве у 2015. години била постављање доње границе на стопу накнаде на обавезну резерву на 0%. Тренутни макроекономски оквир је значајно другачији од посљедње измјене политике обавезне резерве 2011. године, а посебно у односу на период прије 2008. године. Централна банка Босне и Херцеговине пажљиво прати макроекономске

трендове и системске ризике, те ће у 2016. години бити разматране евентуалне измјене у политици обавезне резерве. Све потенцијалне измјене политика Централне банке Босне и Херцеговине разматрају се у контексту тренутног макроекономског окружења и очекиваних трендова, а узимајући у обзир и потенцијалне ефекте измјене регулативе у финансијском сектору. С тим у вези, Централна банка Босне и Херцеговине је у 2015. години, у складу с надлежностима дефинисаним Законом, редовно размјењивала информације о системским ризицима и ставове с ентитетским агенцијама за банкарство кроз процес координације банкарске супервизије, и у проширеном саставу, кроз Стални одбор за финансијску стабилност Босне и Херцеговине.

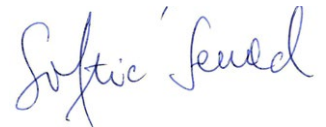
Осим редовних публикација, попут Годишњег извјештаја, Извјештаја о финансијској стабилности, кварталних Билтена и Мјесечних економских прегледа, током 2015. године, Централна банка Босне и Херцеговине је с релевантним домаћим и међународним институцијама, размјењивала и информације о економским трендовима и системским ризицима, кроз специјализоване извјештаје и проширујући стандардни сет статистичких података, те објављивањем циљаних текстова кроз медије у циљу информисања и едукације шире јавности.

Имајући у виду процес европских интеграција Босне и Херцеговине, Централна банка Босне и Херцеговине жели потврдити опредјељеност да, и даље, унапређује своје пословне процесе и ради на увођењу савремених стандарда.

У 2015. години дошло је до промјене управне структуре Централне банке Босне и Херцеговине. Наиме, 11. августа 2015. године истекао је мандат дотадашњим члановима Управног одбора, а дужност су преузели новоименовани чланови: др Сенад Софтић, др Кемал Козарић, др Љубиша Владушић, мр Триво Маринковић и мр Анкица Колобарић који су, између себе, изабрали новог гувернера Централне банке Босне и Херцеговине на период од шест година. Новоименовани Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине усвојио је Стратешки план Централне банке Босне и Херцеговине за шестогодишњи мандатни период којим су дефинисани мисија, визија и заједничке вриједности.

Стога, први пут с позиције гувернера, желим исказати захвалност члановима новог и претходног сазива Управног одбора, као и свим запосленим у Централној банци Босне и Херцеговине на професионалном приступу и доприносу у постизању остварених резултата.

др Сенад Софтић, гувернер

ПРАВНИ СТАТУС

У складу с Уставом – Анексом 4. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Централна банка Босне и Херцеговине је институција Босне и Херцеговине основана Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, који је усвојио Парламент Босне и Херцеговине 20. јуна 1997.¹ и почела је с радом 11. августа 1997. Основни циљеви и задаци Централне банке Босне и Херцеговине, утврђени Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, јесу:

- да постигне и очува стабилност домаће валуте (конвертибилне марке) тако што је издаје уз пуно покриће у слободним конвертибилним девизним средствима, у складу с аранжманом познатим под називом валутни одбор, према фиксном курсу: једна конвертибилна марка за једну њемачку марку. Од 1. јануара 2002. конвертибилна марка везана је за евро према курсу: једна конвертибилна марка за 0,511292 евра, односно један евро износи 1,955830 конвертибилних марака;
- да дефинише и контролише провођење монетарне политике Босне и Херцеговине;
- да држи службене девизне резерве и управља њима на сигуран и профитабилан начин;
- да одржава одговарајуће платне и обрачунске системе;
- да координира дјелатности агенција за банкарство ентитета надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- да прима депозите од институција на нивоу Босне и Херцеговине, односно депозите ентитета и њихових јавних институција на основу заједничке одлуке ентитета, као и депозите комерцијалних банака;
- да издаје прописе и смјернице за остваривање дјелатности Централне банке Босне и Херцеговине у оквиру овлашћења утврђених Законом о Централној банци Босне и Херцеговине;
- да учествује у раду међународних организација које раде на утврђивању финансијске и економске стабилности те заступа Босну и Херцеговину у међувладиним организацијама везано за питања монетарне политике.

Централна банка Босне и Херцеговине потпуно је независна од Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске те било које јавне агенције и органа, а у циљу објективног провођења својих задатака. Централна банка Босне и Херцеговине своју дјелатност

обавља преко Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, Управе ЦББиХ и особља.

Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине је орган Централне банке Босне и Херцеговине надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Централне банке Босне и Херцеговине, у складу с овлашћењима утврђеним Законом о Централној банци Босне и Херцеговине. Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине састоји се од пет чланова, које именује Предсједништво Босне и Херцеговине и између својих чланова бира гувернера, који је уједно и предједавајући овог органа и Управе ЦББиХ. Гувернер је главни извршни функционер задужен за свакодневно пословање Централне банке Босне и Херцеговине. Управа ЦББиХ, коју чине гувернер и три вицегувернера (које именује гувернер, уз одобрење Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине), на захтјев гувернера, као главног извршног функционера, оперативно проводи активности Централне банке Босне и Херцеговине и усклађује активности организационих јединица.

За контролу ризика у Централној банци Босне и Херцеговине гувернер, уз одобрење Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине, именује главног интерног ревизора и замјенике главног интерног ревизора.

Пословање Централне банке Босне и Херцеговине остварује се преко Централног уреда са сједиштем у Сарајеву, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале са сједиштем на Палама и у Брчко дистрикту.

¹ "Службени гласник БиХ", 1/97, 29/02, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 и 32/07

**1. ЕКОНОМСКА
КРЕТАЊА У
2015. ГОДИНИ**

1.1 МЕЂУНАРОДНО ЕКОНОМСКО ОКРУЖЕЊЕ

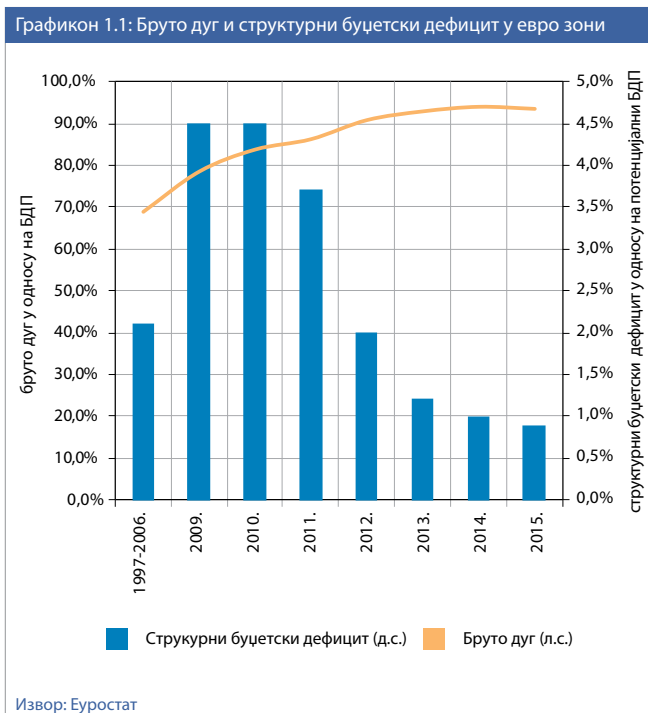
1.1.1 Трендови у реалном сектору

За разлику од глобалног привредног раста који је у 2015. години био испод оствареног у 2014. години (3,1% у односу на 3,4%), стопе привредног раста у САД-у и еврозони су веће него у претходној години. Америчка економија је порасла за сса 2,5% (у 2014. години раст је био 2,4%), а раст економије еврозоне је у 2015. години за 0,7 п.п. већи него у 2014. години и износи 1,6%.

Главни трендови у 2015. години, који су детерминисали економска кретања на глобалном нивоу и једним дијелом у Босни и Херцеговини, јесу наставак пада свих робних цијена, успоравање привредног раста у Кини (са 7,3% у 2014. години на сса 6,9% у 2015. години) и осталим тржиштима у настајању и очекивања везано за раст референтних каматних стопа FED-а (енг. Fed Fund Rate/FFR) тј. прелаз на рестриктивну монетарну политику. Због дефлаторних притисака усљед ниских цијена сировина и хране на свјетским тржиштима, инфлација у еврозони је у 2015. години била врло ниска (табела 1.1), што је довело до реалног раста домаће тражње која је подстакла привредни раст. ЕУ и еврозона, као и одабране земље, у 2015. године забиљежиле су привредни раст. Раст у еврозони је у 2015. години био скоро дупло већи него у 2014. години, а по стопи привредног раста у 2015. години издваја се Шведска, са стопом раста реалног БДП-а од 4,1%. У односу на 2009. када је економско-финансијска криза, мјерено падом реалног БДП-а, била најинтензивнија, земље ЕУ биљеже различите резултате. У Хрватској и Словенији привредни раст у 2015. години у односу на 2009. годину је за 9 п.п. односно 10,7 п.п. виши него у 2009. години, а у Аустрији за 4,7 п.п. док је реални БДП ЕУ у овоме периоду порастао за 6,3 п.п. Србија као најзначајнији спољнотрговински партнер Босне и Херцеговине ван ЕУ, у 2015. години биљежи изузетно ниску стопу раста реалног БДП-а од 0,8% (у 2014. години раст је био -1,8%), што је за 3,92 п.п. више од стопе раста реалног БДП-а у 2009. години.

Привредни раст у еврозони је постигнут у условима изузетно рестриктивне фискалне политике, тј. мјера штедње, што је довело до смањења буџетских дефицита, али и до раста јавног

дуга у односу на БДП (графикон 1.1). У 2016. години очекује се смањење бруто дуга на 92,8% БДП-а (са 93,7% БДП-а у 2015. години), а до краја 2020. године бруто дуг еврозоне би требао пасти на 85,2 БДП-а (WEO, 10/2015. године).

Напомена: Структурни буџетски дефицит је дио буџетског дефицита који постоји без обзира на фазу економског циклуса. Буџетски дефицит је збир структурног буџетског дефицита и цикличног буџетског дефицита.

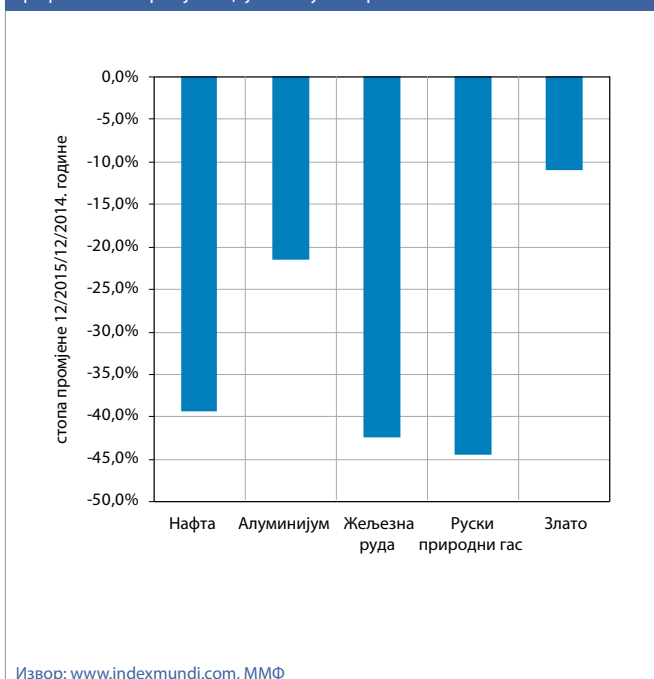
На свјетским берзама цијене основних роба су током 2015. године падале (графикон 1.2). Цијена нафте је смањена за 39,3%, а тренд пада се пренио, али не пропорционално, на босанскохерцеговачко тржиште нафте и нафтних деривата, и самим тим, узроковао дефлаторне притиске у земљи. Цијене жељезне руде и алуминијума су смањене за 42,4% и 21,6% респективно, што због производње и извоза ових сировина (жељезна руда) у бх. предузећима и учешћа цијене алуминијума у одређивању цијене боксита и глиннице које се производе у Босни и Херцеговини негативно утиче на овај сектор бх. економије. Континуиран пад цијене гаса представља позитиван тренд за бх. економију. Тренд пада цијена злата био је знатно мање изражен (12/2015 / 12/2014 = 11%). На крају 2015. године цијене нафте, алуминијума, жељезне руде, руског природног гаса и злата су износиле 37,7 USD, 1.497,2 USD, 39,6 USD, 5,81 USD и 1.068,25 USD, по мјерној јединици респективно.

Табела 1.1: Инфлација и стопе раста реалног БДП-а у 2015.

	ЕУ 28	Еврозона	Данска	Њемачка	Хрватска	Аустрија	Словенија	Шведска
Инфлација	-0,01%	0,03%	0,25%	0,11%	-0,26%	0,80%	-0,75%	0,70%
Стопа раста БДП-а	1,90%	1,60%	1,20%	1,70%	1,60%	0,90%	2,90%	4,10%

Извор: Еуростат. Све стопе инфлације су изведене из хармонизованог индекса потрошачких цијена/HICP.

Графикон 1.2: Промјена цијена кључних роба

Извор: www.indexmundi.com, ММФ

Напомена: Сирова нафта: Crude Oil (petroleum), Dated Brent, light blend 38 API, fob U.K., US Dollars per Barrel; Злато: Gold (UK), 99.5% fine, London afternoon fixing, average of daily rates; Жељезо: China import Iron Ore Fines 62% FE spot (CFR Tianjin port), US Dollars per Dry Metric Ton; Алуминијум: Aluminum, 99.5% minimum purity, LME spot price, CIF UK ports, US Dollars per Metric Ton; Руски природни гас, Natural Gas, Russian Natural Gas border price in Germany, US Dollars per Million Metric British Thermal Unit.

У европским земљама током 2015. године незапосленост је смањена (ЕУ), а дошло је у просјеку до значајног пада незапослености у земљама у којима је радно анагажована бх. дијаспора (табела 1). У еврозони незапосленост је смањена за 1 п.п, а у ЕУ за 0,9 п.п. У свим земљама у којима је радно ангажована наша дијаспора незапосленост је умањена, осим у Аустрији. Стопа незапослености је благо смањена у земљама које су у нашем непосредном и блиском окружењу, Хрватској и Словенији за 1,2 п.п. и 0,5 п.п. респективно. Стопа незапослености у Србији је смањена са 17,3% (трећи квартал 2014.) на 16,7% (трећи квартал 2015). Стопа незапослености у Словенији је испод просјека у ЕУ, за разлику од стопе незапослености у Хрватској и Србији.

1.1.2 Монетарни трендови

ЕЦБ је и у 2015. години наставила политику увођења неконвенционалних мјера монетарне политике те се започело с куповином обвезница које су издале централне владе еврозоне и одређених агенција и међународних институција са сједиштем у еврозони у склопу програма куповине јавног сектора (енгл. Public Sector Purchase Programme; PSPP)². Каматне стопе на основне операције рефинансирања (енгл. Main refinancing operations) и преконоћни кредит ЕЦБ-а за ликвидност (енгл. Marginal lending facility) биле су непромијењене у односу на 2014. годину (0,05% и 0,30% респективно), док је у децембру 2015. године, с циљем даљег дестимулисања држања преконоћних депозита код ЕЦБ-а, каматна стопа по којој ЕЦБ прихвата депозите банака (енг. Deposit facility rate) снижена за 10 базних поена на -0,30%.

FED-ов FOMC (енг. Federal Open Market Committee) је у децембру први пут након девет година повећао распон референтне каматне стопе за 25 базних поена на ниво 0,25%-0,50%, водећи се показатељима умјереног раста привреде САД-а, приближавањем циљаном нивоу инфлације и стању пуне запослености. Мишљења учесника на тржишту су још увијек подијељена о томе да ли је привредни опоравак САД-а директна посљедица вишегодишње примјене експанзивне монетарне политике кроз програм квантитативних олакшица, али су овакви трендови узроковали дивергентна кретања у монетарним политикама САД-а и ЕУ већ почетком 2016. године.

И поред експанзивне монетарне политике, еврозона се и даље суочавала с неуобичајеним феноменом ризика од дефлације и slabим економским растом, што је вршило притисак на ЕЦБ да додатно снизи референтне каматне стопе и прошири програм куповине хартија од вриједности. На сједници у марту 2016. године, донесен је низ значајних измјена у монетарној политици ЕЦБ-а. Каматне стопе на основне операције рефинансирања и преконоћни кредит ЕЦБ-а за ликвидност су снижене за 5 б.п. на нивое од 0% и 0,25% респективно,

Табела 1.2: Стопа незапослености у ЕУ и земљама еврозоне

	ЕУ 28	Еврозона	Данска	Њемачка	Хрватска	Аустрија	Словенија	Шведска
12/2015.	9,0%	10,4%	6,0%	4,5%	16,5%	5,8%	8,8%	7,2%
12/2014.	9,9%	11,4%	6,2%	4,9%	17,7%	5,6%	9,3%	7,5%

Извор: Еуростат

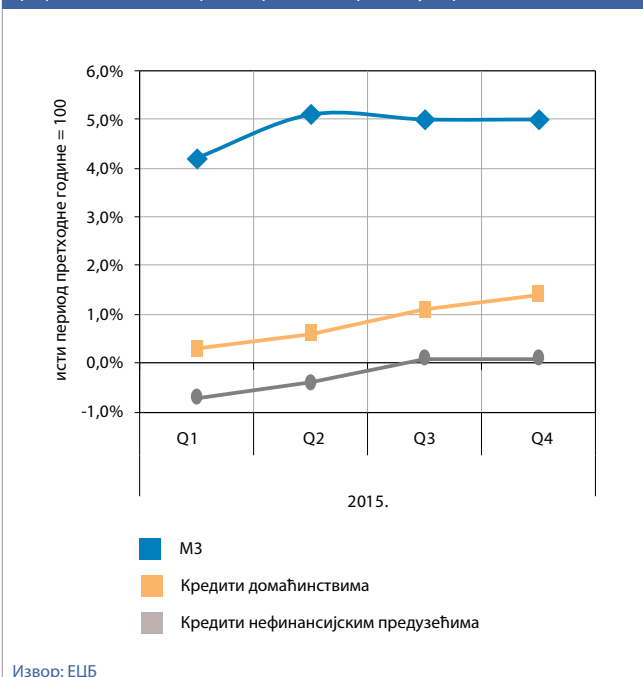
² Укупна мјесечна вриједност програма куповина по основу PSPP-а, покривених обвезница у склопу трећег програма (енгл. Covered Bond Purchase Programme – CBPP3) и хартија од вриједности покривених имовином (енгл. Asset-backed securities – ABSPP) је 60 милијарди EUR. Процијењена вриједност куповина током трајања програма је око 1,1 билион EUR. Иницијално трајање програма је било предвиђено до септембра 2016. године, да би на децембарској сједници трајање продужено најмање до марта 2017. године, уз напомену да ће се по потреби трајање додатно продужити.

а каматна стопа по којој ЕЦБ прихвата депозите банака снижена је за 10 базних поена на $-0,40\%$. Мјесечне вриједности програма куповине повећане су на 80 милијарди EUR, а листа хартија од вриједности обухваћених програмом ће обухватати и обвезнице деноминирање у еврима које су издале небанкарске корпорације из еврозоне. Такође, најављена је нова серија циљаних операција дугорочног рефинансирања, TLTRO II (енгл. Targeted longer-term refinancing operations – TLTRO), с којом ће се почети у јуну, по каматној стопи по којој ЕЦБ прихвата депозите банака. Оваква политика ЕЦБ-а ствара додатни притисак на приносе дужничких хартија влада еврозоне, који су већ неко вријеме на рекордно ниским нивоима, у вријеме када FED предвиђа значајан раст каматних стопа у САД-у у наредне три године.

У којој мјери ће политике водећих централних банака остати дивергентне и колико дуго зависе од низа фактора. На страни еврозоне, тржишта су након саме најаве измјене политике довела у питање ефикасност неконвенционалних мјера, јер је EUR ослабио наспрам USD по самој најави измјене политике (што је и циљ квантитативних олакшица), да би одмах ојачао након изјава званичника ЕЦБ-а да се не очекује даљи пад каматних стопа у еврозони. С друге стране, USD апрецира према већини валута главних трговинских партнера, што би се могло негативно одразити на пословање извозника и успорити економски раст уколико се не забиљежи и раст конкурентности америчких фирми. Такође, Кина је у марту потврдила усмјереност ка флексибилној монетарној политици с циљем ублажавања економских шокова, али уз најаву суздржавања од претјераних монетарних стимулуса који би могли ојачати депрецијацијске притиске. Коначно, један од ефеката јаког долара на свјетску економију (а самим тим и на извоз и европских и америчких компанија) је и кроз цијене нафте на свјетским тржиштима, посебно у периодима веће понуде од потражње за овим енергентом.

Усљед експанзивне монетарне политике ЕЦБ-а у 2015. години кредити становништву и привреди у еврозони су поново почели раст (графикон 1.3). Ипак раст кредитних агрегата није ни приближно пропорционалан расту

Графикон 1.3: Монетарни и кредитни агрегати у еврозони

Извор: ЕЦБ

монетарног агрегата М3. Само смањене референтне стопе није било довољно за значајније стимулисање кредитног раста, квантитативне олакшице јесу, а очекује се да се види резултат дејства снижавања депозитне стопе.

Усљед снажних депрецијацијских притисака, EUR је на годишњем нивоу у првом кварталу 2015. године изгубио 9,9% виједности према USD, а притисци су били присутни, само слабијег интензитета, до краја године. Упркос значајном слабљењу евра и смањењу увозних цијена, потрошачке цијене у еврозони су и даље знатно испод циљане инфлације ЕЦБ-а. На годишњем нивоу инфлација у еврозони је 0,2%, темељна инфлација 0,9%, а цијене увозних производа су, и поред депрецијације евра, ниже за 1,1%, што импликује да је инфлација у еврозони током 2015. године била под претежним утицајем ниских цијена хране и енергената, а прије свега нафте, на свјетском тржишту. Изузетно ниска инфлација и одржавање ниских референтних каматних стопа су обориле цијену новца у еврозони на историјски најнижи ниво, а смањили су и принос до доспијећа на јавне дугове већине земаља еврозоне, па чак и оних које су прошле, или још увијек пролазе, кроз кризу јавног дуга (табела 1.3).

Табела 1.3: Принос на десетогодишње обвезнице и тромјесечне трезорске записе

		Грчка	Италија	Португал	Шпанија	Њемачка
Обвезнице	31.12.2014. (у %)	9,745	1,890	2,687	1,611	0,541
	31.12.2015. (у %)	8,285	1,596	2,516	1,771	0,629
Трезорски записи	31.12.2014. (у %)	4,072	0,114	0,147*	0,059	-0,164
	31.12.2015. (у %)	4,022	-0,087	0,024	-0,172	-0,539

Извор: Bloomberg. Напомена: Принос португалских тромјесечних трезорских записа је коришћен с датумом 30.12.2014.

Табела 1.4: Вриједности EURIBOR-а

	1N	1M	3M	6M	12M
12/2014. (у %)	-0,015	0,018	0,078	0,171	0,325
12/2015. (у %)	-0,249	-0,205	-0,131	-0,040	0,060
Разлика (у п.п.)	-0,234	-0,223	-0,209	-0,211	-0,265

Извор: Банка Финске. Напомена: У колонама су једнонедељни, једномјесечни, тромјесечни, шестомјесечни и дванаестомјесечни EURIBOR.

Дванаестомјесечни EURIBOR (табела 1.4), каматна стопа на европском међубанкарском тржишту, која се најчешће узима за референтну каматну стопу у уговорима о кредиту с варијабилном каматном стопом, на бх. тржишту је са 0,325% (12/2014.) смањена на 0,06% (12/2015). Све вриједности EURIBOR-а у рочном сегменту од једне недјеље до шест мјесеци су на крају 2015. године негативне.

1.2 ИЗВЈЕШТАЈ О СТАЊУ ПРИВРЕДЕ БИХ

Реални сектор бх. економије у 2015. години карактерише раст индустријске производње у односу на 2014. годину, када је забиљежен незнатан раст услед поплава. При томе се биљежи раст извађених руда и камена те снажан раст прерађивачке индустрије, али и смањење у подручју које се односи на производњу и снабдијевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизацију. У складу с тим, биљежи се снажан номинални раст извоза прерађивачке индустрије, али и пад извоза руда и камена.³ Посебно је неповољна чињеница да је у 2015. години настављен тренд смањења производње и извоза електричне енергије. У грађевинарству је, за разлику од претходне године, забиљежен пад обима производње. У 2014. години су значајно повећани радови на изградњи путне инфраструктуре (посебно Коридора Vc), док је у 2015. години дошло до успоравања ових активности и одговарајућег смањења обима грађевинских радова у дијелу који се односи на нискоградњу. Кретање општег нивоа цијена у БиХ, мјерено индексом потрошачких цијена, показује јачање дефлаторног притиска у 2015. години и он је највећим дијелом условљен смањењем спољних цијена (храна и нафта). Истовремено, домаће цијене мјерене БДП дефлатором су у зони инфлације, иако их карактерише благо смањење цијена. На тржишту рада, мјерено административним подацима, биљежи се смањење броја незапослених и раст броја запослених лица.

³ Раст извоза прерађивачке индустрије 5,1% и пад извоза руда и камена 14,9%. Извор: Статистика робне размјене БиХ с иностранством, јануар-децембар 2015. године. www.bhas.ba

Анкета радне снаге 2015. године показује лагани раст стопе незапослених и раст запослених (као и код административних података). Значајне разлике у броју и стопи незапослених, према административним подацима и подацима из Анкете радне снаге 2015. године, одраз су различитих методологија израчунавања и утврђивања статуса запослених и незапослених лица. У 2015. години биљежи се висока стопа раста реалног промета на мало коју прати знатно спорији раст прихода по основу ПДВ-а.

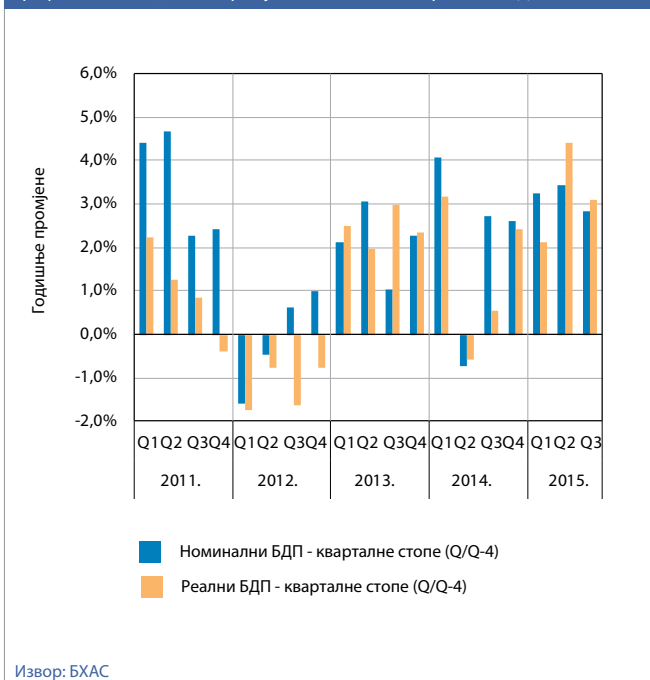
Према процјени ЦББиХ, номинални бруто друштвени производ (БДП) у 2015. години је 28,148 милијарди ВАМ (табела 01)⁴, што представља раст од 3,26% у односу на 2014. годину. Уз претпостављени БДП дефлатор (4,47%) за 2015. годину, реални БДП је процијењен на 26,943 милијарде ВАМ (+2,77% у односу на претходну годину).

Према подацима Агенције за статистику БиХ (БХАС) економија је, у прва три квартала 2015. године у односу на прва три квартала 2014. године, расла номинално по стопи од 3,16%.⁵ Према истом извору, раст реалног БДП-а у прва три квартала 2015. године процијењен је на 3,21% (графикон 1.4). Ово импликује да је БДП дефлатор у прва три квартала нижи него у истом периоду претходне године и да је просјечан раст произведених производа и пружених услуга у домаћој економији базиран на расту обима производње, а не на цјеновним ефектима.

⁴ Статистичке табеле у поглављу 5 овог извјештаја у тексту су означене према редоследу у поглављу 5, попут табеле 01. Додатне табеле које се налазе у тексту означене су редним бројем поглавља и редним бројем табеле у том поглављу, на примјер табела 1.1. Графикони у тексту нумерисани су користећи исту аналогију.

⁵ Раст БДП-а у прва три квартала 2015. године те раст индустријске производње (годишња стопа раста 3,12%), раст просјечног реалног промета на мало (8,09%) и раст извоза (раст 3,5%) чињенице су које би требале омогућити да раст реалног БДП-а у 2015. години буде вишеструко већи од раста реалног БДП-а у претходној години.

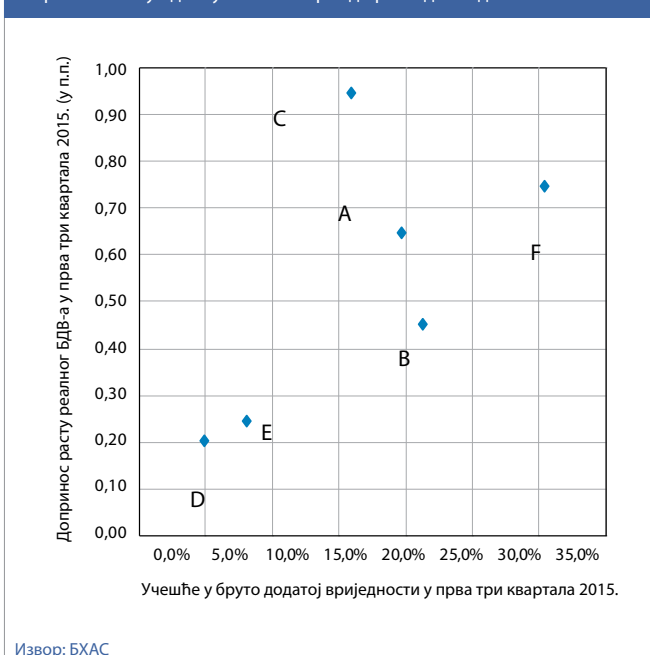
Графикон 1.4: Годишње промјене номиналног и реалног БДП-а

Извор: БХАС

У прва три квартала 2015. године раст реалне бруто додате вриједности (3,21%) генерисан је највећим дијелом растом активности у четири (од укупно 19) економских дјелатности (графикон 1.5).

Графикон 1.5: Допринос промјенама у реалном БДП-у у прва три квартала 2015. у односу на исти период претходне године

Извор: БХАС

Група А: индустријска производња; статистичка подручја дјелатности Б (вађење руде и камена), Ц (прерађивачка индустрија) и Д (производња и снабдијевање електричном енергијом, плинком, паром и климатизација).

Група Б: буџетски корисници; статистичка подручја дјелатности О (јавна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање), П (образовање) и Q (дјелатност здравствене и социјалне заштите).

Група Ц: трговина; Статистичко подручје дјелатности Г (трговина навелико и мало; поправак моторних возила и мотоцикала).

Група Д: грађевинарство; статистичко подручје дјелатности Ф (грађевинарство).

Група Е: пољопривреда; статистичко подручје дјелатности А (пољопривреда, шумарство и риболов).

Ф: остало.

Дјелатност трговине на велико и мало, у коју је сврстан и поправак моторних возила и мотоцикала, допринијела је стопи раста реалне бруто додате вриједности (БДВ) у прва три квартала за 0,94 п.п. Допринос прерађивачке индустрије (на графикону је приказана у оквиру групе А – индустријска производња) изузетно је значајан, јер показује раст производних дјелатности, а износио је 0,56 п.п. Финансијска дјелатност и дјелатности осигурања су допринијеле расту реалног БДВ-а од 0,31 п.п. (на графикону је приказана у оквиру групе Ф – остало), док је дјелатност која обухвата пољопривреду, шумарство и риболов допринијела расту реалног БДВ-а од 0,25 п.п, за разлику од претходне године када је имала негативни допринос од 1,06 п.п. Наведене дјелатности су учествовале у реалном БДВ-у 42,0%, а у њима је остварено 64,16% укупног раста реалног БДВ-а.

1.2.1 Реални сектор

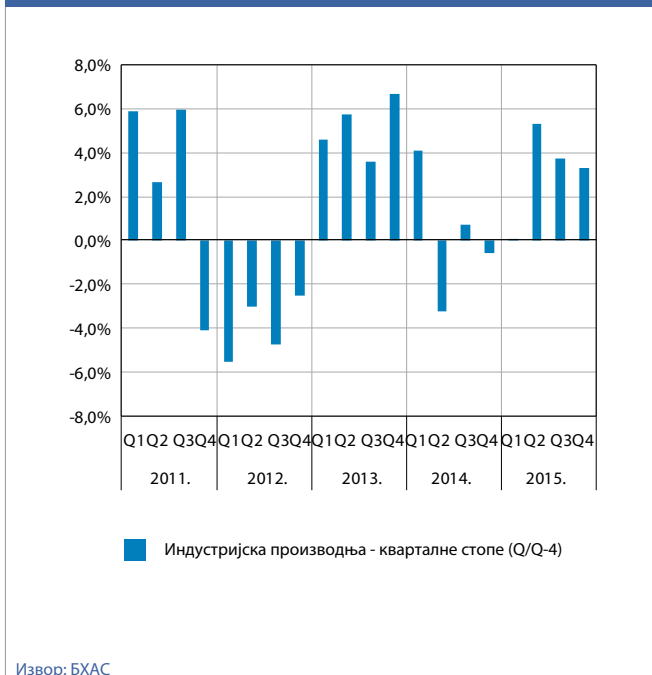
У склопу овог потпоглавља, а имајући у виду њихов значај за укупне економске активности бх. економије, посебан акценат стављен је на индустријску производњу и грађевинарство. Поред активности у овим дјелатностима, изнесени су и основни трендови у општем нивоу цијена као и основне карактеристике тржишта рада (запосленост и плате) у 2015. години.

1.2.1.1 Индустријска производња и грађевинарство

Сва четири квартала 2015. године, посматрано на годишњем нивоу, карактерише раст индустријске производње. У првом кварталу је забиљежен незнатан раст (0,1%), углавном због високе основице, док су у наредна три квартала забиљежене релативно високе стопе раста које се једним дијелом могу објаснити ниским основицама (услед поплава) у истим периодима претходне године. Захваљујући оваквом кварталном кретању, обим индустријске производње остварен у 2015. години већи је за 3,1% (графикон 1.6).⁶ При томе је раст индустријске производње у 2015. години, мјерен у односу на базну 2010. годину, више од два пута већи од просјечног раста оствареног у периоду 2011-2015. година и може се сматрати изузетно повољним.

⁶ Годишња стопа промјене израчуната из календарски прилагођених индекса обима индустријске производње показује раст од 2,6%. Извор: Мјесечни индекси индустријске производње за БиХ децембар 2014. - децембар 2015. године www.bhas.ba

Графикон 1.6: Кварталне промјене индекса индустријске производње

У 2015. години у два индустријска подручја (рударство и прерађивачка индустрија) остварен је раст производње, док је у производњи и снабдијевању електричном енергијом и гасом (изузев гране 35.3 – производња и снабдијевање паром и климатизација) забиљежен пад обима производње (графикон 1.7). Генератор раста индустријске производње у 2015. години, посматрано према подручјима дјелатности, јесте прерађивачка индустрија и она је у односу на претходну годину снажно порасла (4,8%).⁷ Кључни допринос расту прерађивачке индустрије забиљежен је у сљедећим гранама: производња готових металних производа, осим машина и опреме, производња прехранбених производа, производња папира и производа од папира и производња намјештаја.⁸ Раст производње у овим дјелатностима позитивно се одразио на раст извоза.

Друго подручје у коме је остварен раст, и то у висини од 2,9%, јесте вађење руде и камена. У оквиру овог подручја забиљежен је раст свих дјелатности.⁹ Раст количине извађених руда метала прати раст производње базних метала (годишњи раст 1,9%). При томе је извоз челика и обојених метала пао за 10,1% односно 3,9% и вјероватно је у тијесној вези с падом цијена ових производа на свјетским тржиштима.¹⁰

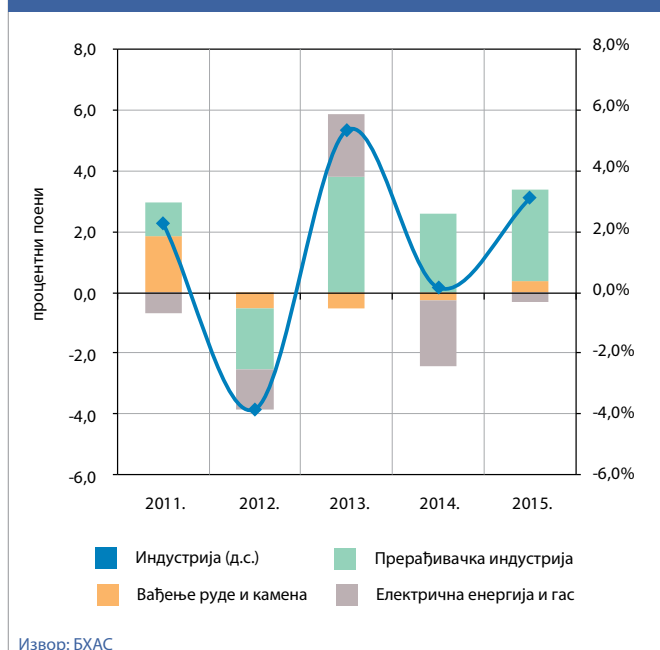
7 Прерађивачка индустрија је стопи раста укупне индустрије од 3,1% допринијела 3,03 п.п.

8 Производња готових металних производа, осим машина и опреме је допринијела расту прерађивачке индустрије 1,05 п.п., производња прехранбених производа 1,04 п.п., производња папира и производа од папира 0,99 п.п. и производња намјештаја 0,74 п.п.

9 Вађење руде и камена допринијело је стопи раста укупне индустрије 0,38 п.п. При томе, стопа раста извађеног угља и лигнита је 0,6%, извађених руда метала 11,6%, а ископанних осталих руда и камена 6,3%

10 У децембру 2015. године у односу на децембар 2014. године цијене жељезне руде ниже су за 42,4%, алуминијума за 21,6%, а бабра за 28,0%. Извор: www.indexmundi.com

Графикон 1.7: Допринос годишњим промјенама индустријске производње по подручјима

На другој страни, обим производње и снабдијевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (изузев гране 35.3 – производња и снабдијевање паром и климатизација) смањен је за 1,2% и негативно се одразио на стопу раста индустријске производње 0,29 п.п. На графикону се види да је ово подручје у претходним годинама било једна од детерминанти кретања индустријске производње. У оквиру овог подручја, посебно је значајан дио који се односи на производњу електричне енергије. Нето производња електричне енергије у 2013. години је снажно порасла (25,8%) да би у 2014. години пала (-8,0%), а тај пад је настављен и у првом полугодишту 2015. године (-0,5%).¹¹ Пад производње у 2015. години негативно се одразио на извоз електричне енергије тако да је у односу на претходну годину извоз мањи за 7,9%.¹²

Ово даље импликује да је пад производње електричне енергије у великој мјери утицао на смањење обима производње у главној индустријској групи која се односи на енергију у 2015. години, а која учествује у укупној индустрији 35,7% (графикон 1.8). У 2015. години забиљежено је смањење производње енергије за 0,7%. Истовремено, у већини дјелатности које се класификују у групу енергије забиљежен је раст обима производње.¹³ Раст у овим дјелатностима дјелимично је ублажио пад укупно произведене енергије.¹⁴

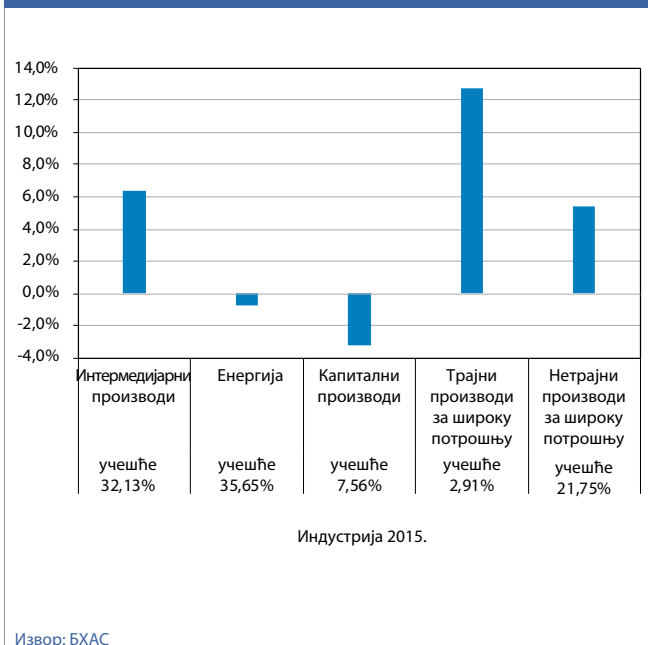
11 Према прелиминарним подацима очекује се да бруто производња буде око 4,0% мања него у претходној години. Извор: www.bhas.ba

12 Извоз електричне енергије у односу на 2013. годину мањи је за чак 39,7%. Извор: Статистика робне размјене БиХ с иностранством, јануар-децембар 2015. године. www.bhas.ba

13 Тако је нпр. у вађењу угља и лигнита остварен раст од 0,6%, а у производњи кокса и рафинираних нафтних производа раст од 9,0%.

14 Због ширине области дјелатности и недовољне дубине аналитике расположивих статистичких података, не могу се егзактно утврдити стопе кретања појединих области у оквиру главних група производа.

Графикон 1.8: Стопе раста и учешћа главних група производа индустријске производње

Послије енергије, наредна главна група производа, посматрано по величини учешћа у укупној индустрији, јесу интермедијарни производи. Производња интермедијарних производа битна је, како за домаћу финалну производњу тако и за извоз, због чињенице да су интермедијарни производи у укупном извозу у 2015. години учествовали са 39,5%.¹⁵ У оквиру ове групе, изузетно висока стопа раста обима производње је забиљежена у производњи папира и производа од папира (годишњи раст 27,6%). При томе је извоз ових производа у 2015. години порастао за 12,4%.¹⁶

Поред интермедијарних производа, највиши допринос расту индустрије је остварен у производњи нетрајних производа за широку потрошњу. У оквиру ове групе производа, високе стопе раста су остварене у производњи дувана и производа од дувана, производњи одјеће и производњи прехранбених производа.¹⁷ Раст нетрајних производа за широку потрошњу прати раст промета на мало који је према реалним годишњим стопама у 2015. порастао за 8,09%. Истовремено, остварени раст прихода од ПДВ-а износио је само 1,5% на годишњем нивоу и сликовито илуструје један од негативних утицаја дефлације.¹⁸

¹⁵ Извоз интермедијарних производа у 2015. већи је номинално за 6,1% у односу на претходну годину.

¹⁶ Високе стопе раста обима производње у оквиру ове групе производа су забиљежене у областима које се односе на вађење руда метала (11,6%), производњу производа од гуме и пластичних маса (6,3%), вађење осталих руда и камена (6,3%) те производњу базних метала (1,9%).

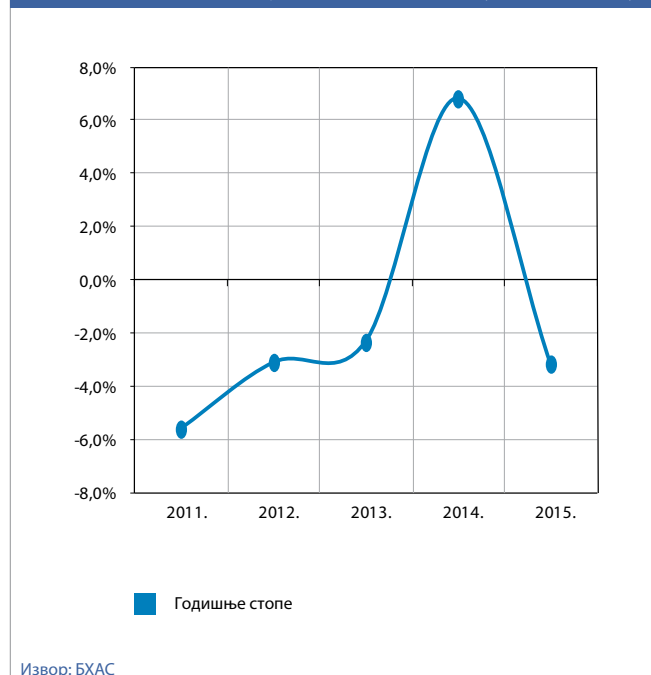
¹⁷ Тако је производња дувана и производа од дувана порасла за 26,3%, производња одјеће 14,0% и производња прехранбених производа 7,4%. При томе је највиши допринос расту укупне прерађивачке индустрије допринијела производња прехранбених производа (1,04 п.п.) и производња одјеће и обуће (0,50 п.п.), а највећим дијелом сврстане су у групу нетрајних производа за широку потрошњу. Додуше, дио производа у оквиру прехранбене производње сврстава се у производњу интермедијарних производа, као што су нпр. житарице, брашно и сл.

¹⁸ Пад цијена робе широке потрошње у БиХ довео је до успоравања раста прихода по основу ПДВ-а. Ово присиљава владе да се одређују за повећање других врста индиректних пореза (нпр. акцизе) у настојању да обезбиједи одговарајућа пуњења буџета.

У оквиру главних група производа, у 2015. години највиша стопа раста је забиљежена код трајних производа за широку потрошњу, али због њиховог ниског учешћа у укупној индустрији (2,9%), допринос расту је занемарив. Поред енергије, у 2015. години је забиљежено смањење обима производње и у групи која се односи на производњу капиталних производа. Иако је у овој групи забиљежен пад производње, због релативно ниског пондера (учешће у укупној индустрији 7,6%), није се значајно одразио на укупно кретање индустријске производње у 2015. години.

У економској дјелатности грађевинарства забиљежен је раст обима производње само у првом кварталу 2015. године од 1,5% у односу на исти период 2014. године, док се у наредна три квартала биљежи пад обима производње. Овакво квартално кретање производње утицало је да у 2015. години у грађевинарству буде остварен мањи обим производње у односу на претходну годину за 3,2% (графикон 1.9). При томе је у сегменту високоградње забиљежен раст обима производње од 9,9%, док је у сегменту грађевинарства који се односи на нискоградњу забиљежено смањење производње за 5,3%.¹⁹ У претходној години су порасли радови у изградњи путне инфраструктуре (посебно Коридора Vc), док је у 2015. години дошло до успоравања ових активности и одговарајућег смањења обима грађевинских радова у дијелу који се односи на нискоградњу.

Графикон 1.9: Годишње промјене обима производње у грађевинарству

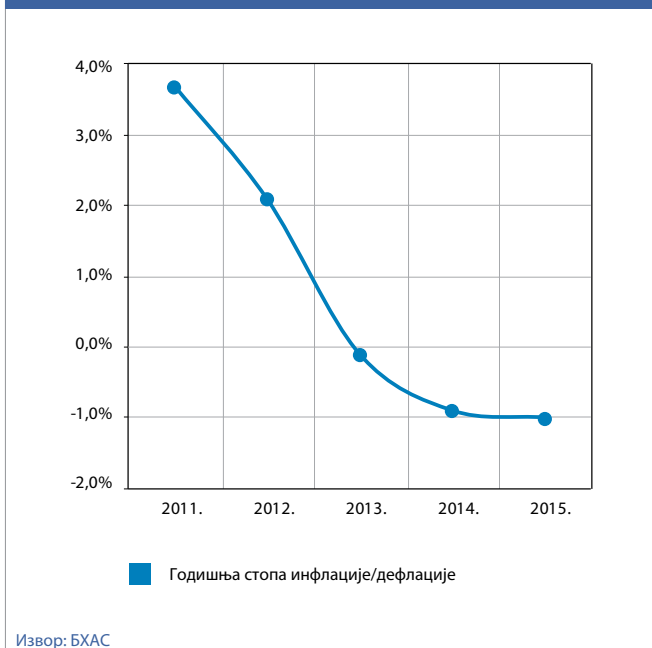

¹⁹ Иако је у 2015. години број завршених станова мањи, у односу на 2014. годину, (-23,3%), број незавршених станова у 2015. години је већи за 80,2%, што се позитивно одразило на обим радова у сегменту високоградње у 2015. години. Извор: Саопштење, Стамбена градња у Босни и Херцеговини, период јануар - децембар 2015. године, БХАС www.bhas.ba

1.2.1.2 Цијене

Дефлаторни притисци, присутни од трећег квартала 2013. године, ојачали су у трећем и четвртном кварталу 2015. године, тако да су просјечне потрошачке цијене у 2015. години забиљежиле већи пад за 0,10 п.п. од пада цијена забиљеженог у 2014. години. Наиме, дефлација, мјерена индексом потрошачких цијена, забиљежена у 2015. години износила је 1,0% (графикон 1.10). Кретање цијена, посматрано на годишњем нивоу (мјесец / исти мјесец претходне године), показује да су цијене од августа 2013. године константно у паду. Изузетак су октобар 2014. године, када је забиљежен незнатан годишњи раст цијена (0,1%) и новембар исте године, када је забиљежено мировање цијена (0,0%). Овакво кретање цијена у БиХ углавном је диктирано спољним цијенама хране и нафте.²⁰

Графикон 1.10: Стопе промјене у нивоу цијена мјерене индексом потрошачких цијена - инфлација

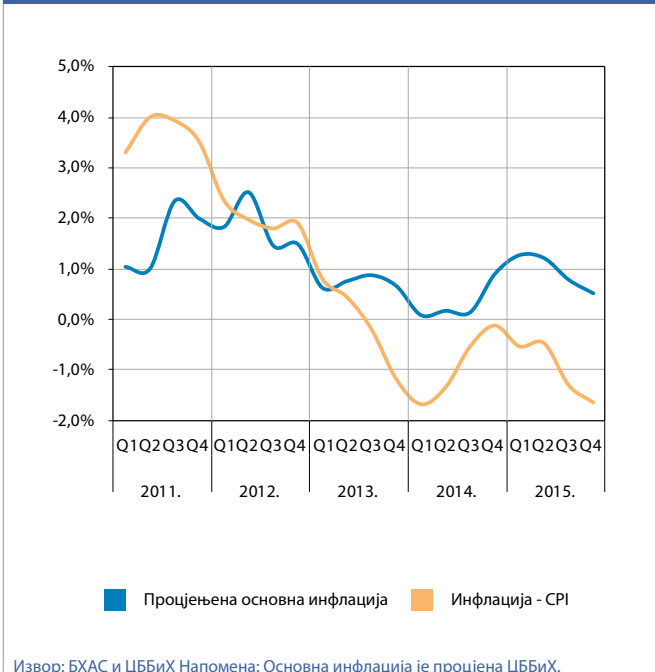
Извор: БХАС

У посматраном периоду (2011-2015. година) стварна инфлација/дефлација је под снажним утицајем два цјеновна одјељка у оквиру индекса потрошачких цијена хране и безалкохолних пића (због цијена хране) и превоза (због цијена нафте).²¹ Вриједности стварне и процијењене основне инфлације у 2015. години показују да су промјене у цијенама роба и услуга које нису под снажним утицајем спољних цијена, у зони инфлације, а да су вриједности стварне инфлације у зони дефлације (графикон 1.11).

²⁰ БДП дефлатор показује да су цијене домаћих роба и услуга расле и у 2014. години и у 2015. години. Ипак, треба примјетити да је БДП дефлатор у 2015. години нижи од БДП дефлатора у 2014. години, што показује да се дефлаторни притисци, који се огледају у паду спољних цијена, преносе на домаћу економију.

²¹ Процијењена основна инфлација добијена је тако што је званична инфлација умањена за ефекте промјена у цијенама у ова два одјељка. Као пондери коришћени су званични годишњи пондери за цјеновне одјељке објављени од БХАС. Пошто у моменту писања Годишњег извјештаја нису објављени пондери за 2013, 2014. и 2015. годину, коришћени су цјеновни пондери за 2012. годину.

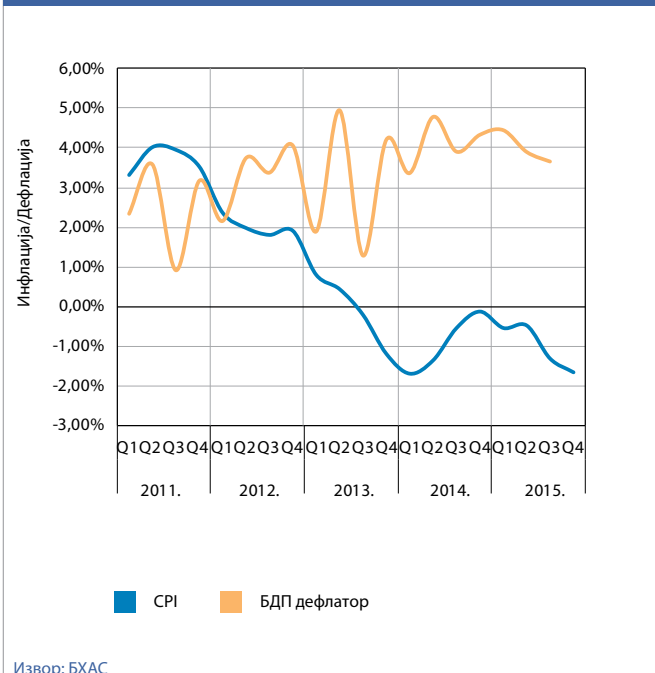
Графикон 1.11: Стварна и процијењена основна инфлација

Извор: БХАС и ЦББиХ Напомена: Основна инфлација је процијена ЦББиХ.

Интересантно је да инфлација мјерена БДП дефлатором и процијењеном основном инфлацијом има сличне трендове кретања на различитим нивоима у 2014. и 2015. години (графикони 1.11 и 1.12). Основна инфлација осцилира око 1%, док инфлација мјерена БДП дефлатором осцилира око 4%. Обје мјере су у зони инфлације, а показују лагани раст цијена у првом кварталу 2015. године, а затим лагани пад цијена у наредна два квартала.

Графикон 1.12: Годишње промјене у нивоу цијена

Извор: БХАС

Како дефлација по својој природи може имати разорне утицаје на економију, попут високе инфлације, у наредном тексту ће се посветити пажња основним узроцима овог цјеновног феномена у БиХ.

Иако су концептуално различите мјере, поређењем инфлације мјерене CPI-јет с инфлацијом мјереном БДП дефлатором добијају се значајне информације о узроцима промјена у цијенама (графикон 1.12).²² Констатовано је да су основни узрочници дефлације, мјерене индексом потрошачких цијена, у периоду август 2013. – децембар 2015. године, пад цијена хране (посредан утицај на цијене у одјељку хране и безалкохолних пића) и нафте (директни утицај на цијене превоза). Обје категорије ових трошкова имају висок процента учешћа у потрошњи домаћинства и због тога у највећој мјери детерминишу кретање инфлације/дефлације у бх. економији.²³ Усљед пада цијена хране на свјетским тржиштима у 2015. години, а имајући у виду висок трговински дефицит код категорије храна и прехранбени производи, цијенови одјељак храна и безалкохолна пића је током 2015. године (изузетак је први квартал 2015. године када је забиљежен лагани раст цијена у овоме одјељку) вршио дефлаторне притиске на општи ниво потрошачких цијена. Истовремено, превоз, као сљедећа категорија трошкова с највишим учешћем у потрошњи домаћинства, усљед пада цијене нафте на спољним тржиштима, вршио је додатне дефлаторне притиске на општи ниво потрошачких цијена током цијеле 2015. године.

С друге стране, БДП дефлатор представља цијену по јединици БДП-а, а те робе и услуге произведене су у националној економији. Раст БДП дефлатора у прва три квартала 2015. године, у поређењу с истим периодом претходне године, забиљежен је у десет дјелатности, углавном у дјелатностима које се односе на индустријску производњу, грађевинарство и дјелатности које се финансирају из буџета (јавна потрошња), док је значајан пад дефлатора забиљежен у дјелатности пољопривреда, шумарство и риболов и дјелатности превоз и складиштење.

БДП дефлатор у дјелатности пољопривреда, шумарство и риболов у прва три квартала 2015. године, у односу на исти период претходне године, указује на пад цијена домаћих прехранбених производа од 7,5 п.п. Овај пад је вјероватно у значајној мјери посљедица корекције високих цијена у прва три квартала 2014. године, када је усљед поплава забиљежен раст цијена пољопривредних производа, као и притиска ниских увозних цијена пољопривредних производа. Интересантно је да, када се посматра квартално кретање БДП дефлатора, уочава се да се оно значајно подудара, односно да постоји јака веза с кретањем цијена CPI-ја у цијеновном одјељку храна и безалкохолна пића.

²² CPI је мјера промјена у општем нивоу цијена роба и услуга у једној економији, док је БДП дефлатор мјера промјена цијена роба и услуга произведених у домаћој економији.

²³ Храна и безалкохолна пића учествују 35,12%, а превоз 14,33% у укупним трошковима домаћинства. Извор: Индекс потрошачких цијена 2012, www.bhas.ba

Тако обје мјере показују раст цијена у првом кварталу и њихов пад у наредна два квартала. Ово индицира да се ниво домаћих цијена прилагођава нивоу увозних цијена и да домаће цијене врше дефлациони притисак у овом сегменту.

За разлику од претходне године када пад цијена нафте на свјетским тржиштима није био попраћен одговарајућим падом цијена у дјелатности превоз и складиштење, кретања у прва три квартала 2015. године су сасвим другачија. БДП дефлатор у дјелатности превоз и складиштење показује оштар пад цијена у овој дјелатности од 5,2 п.п. у односу на прва три квартала 2014. године. Ово подразумемијева да се цијене и овој дјелатности, као и у дјелатности пољопривреда, шумарство и риболов, прилагођавају промјенама цијена на свјетским тржиштима.

1.2.1.3 Запосленост и плате

Према подацима из Анкете о радној снази 2015. године, стопа незапослености у БиХ је била 27,70% и већа је у односу на 2014. годину за 20 б.п. (табела 1.5).²⁴ Истовремено, административна стопа незапослености у децембру 2015. године била је 42,90% и нижа је за 70 б.п. у односу на децембар 2014. године. Стопе и трендови незапослености значајно се разликују због различитог приступа у дефинисању и евиденцији, односно начину утврђивања њиховог статуса.²⁵ Према Анкети радне снаге, број незапослених у БиХ у 2015. години је 315 хиљада особа, док је према административно регистрованом броју у заводима за запошљавање значајно већи број незапослених (675 хиљада незапослених особа) и најсликовитије илуструје наведене разлике у дефинисању и евиденцији, односно третирању запослених и незапослених особа.

Када се анализирају административни подаци, уочава се тренд пада броја незапослених лица на годишњем нивоу који је присутан како током читаве 2015. године тако и током претходне 2014. године (графикон 1.13). Иако се ради о промјенама у броју незапослених према административним подацима (односно стопама незапослености које премашују 40%), охрабрује чињеница да се у 2014. и 2015. години први пут након кризе која се догодила крајем 2008. године, а која је глобално имала негативне посљедице на економију, број **незапослених смањује у односу на претходну годину.**²⁶

²⁴ Анкету о радној снази Агенција за статистику БиХ, заједно са статистичким заводима у оба ентитета, проводи једанпут годишње, а у складу с методологијом ILO. Енглеска скраћеница ILO – International Labour Organization – Међународна организација рада.

²⁵ Административни подаци о незапосленим лицима садрже укупан број незапослених који се воде у евиденцијама Завода за запошљавање у БиХ, док се подаци о незапослености из Анкете о радној снази изводе из података који су прикупљени анкетирањем лица у домаћинствима, према међународним дефиницијама. Извор: Анкета о радној снази 2015. www.bhas.ba

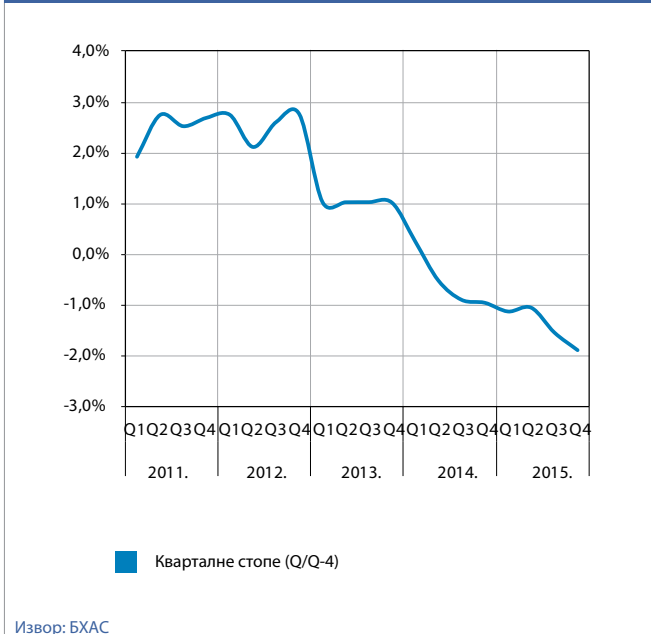
²⁶ У децембру 2015. године у односу на децембар 2014. године смањено је број незапослених за 9.544 лица, а у децембру 2014. године у односу на децембар 2013. године број незапослених је био мањи за 6.650 лица.

Табела 1.5: Стопе активности становништва (у%)

		ВН				
		2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
1	Стопа активности	44,0	44,0	43,6	43,7	44,1
2	Стопа запослености	31,9	31,7	31,6	31,7	31,9
3	Стопа незапослености	27,6	28,0	27,5	27,5	27,7

Извор: БХАС

Графикон 1.13: Стопе промјене броја незапослених у односу на исти квартал претходне године

Извор: БХАС

Према Анкети, у БиХ у 2015. години у оквиру радне снаге било је 822.000 запослених, што је више за око 10.000 лица у поређењу с претходном годином.²⁷ У складу с растом броја запослених, стопа запослености већа је за 0,2 п.п. и она у БиХ у 2015. години износи 31,9% радно способног становништва (табела 1.5). Истовремено, према административним подацима се биљежи раст запослености и то паралелно са смањењем броја незапослених.²⁸

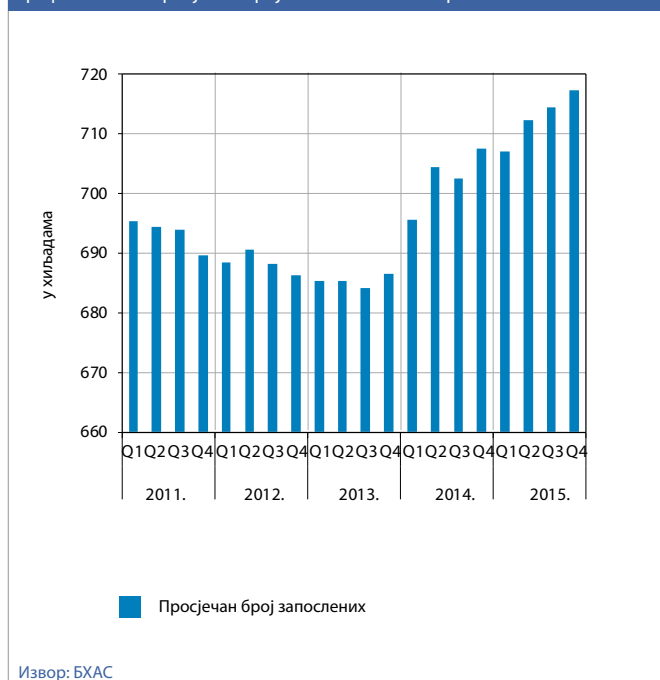
Годишње промјене у висини просјечне нето плате импликују да номиналне плате стагнирају од 2013. године, иако ни у претходне двије године њихов раст није био завидан (графикон 1.15). Раст броја запослених у 2015. години, уз стагнацију плате, наводи на закључак да већина новозапослених остварује износ плате који одговара просјечној плати. Како је ово готово немогућа претпоставка, намеће се закључак да су плате вођене неким другим правилима која нису тијесно везана за економске резоне.

²⁷ Структура запослених лица према статусу у запослењу показује да лица у плаћеној запослености (запослености) имају највеће учешће (75,8%). Учешће samozапослених лица је било 20,7% а неплаћених помажућих чланова је било 3,5%.

²⁸ У децембру 2015. године у односу на децембар 2014. године повећао се број запослених за 7.700 лица, а у децембру 2014. године у односу на децембар 2013. године број запослених је био већи за чак 18.455 лица.

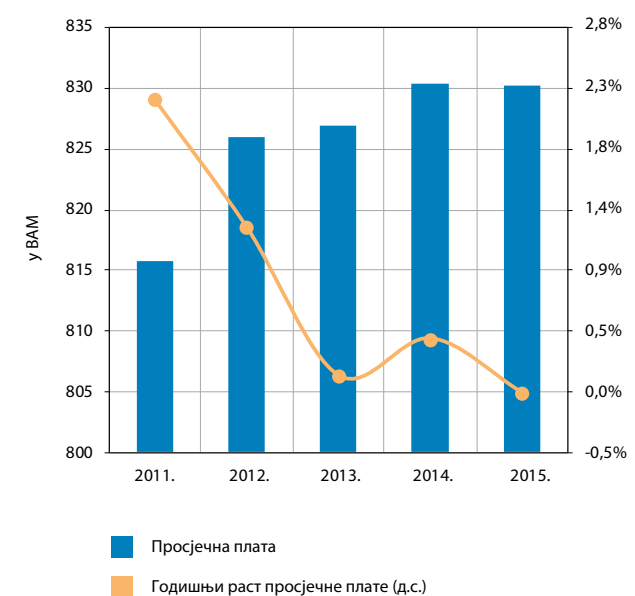
Теоретски, у околностима дефлације плате би требале падати, али би требао расти и број незапослених. Поред тога, очекивано је да се смањује активност у економији, а то се према кретању БДП-а не догађа.

Графикон 1.14: Просјечан број запослених по кварталима

Извор: БХАС

Графикон 1.15: Износ и проценат промјене просјечне годишње нето плате

Извор: БХАС

1.1.2 Фискални сектор

У 2015. години владе на свим нивоима у Босни и Херцеговини су се обавезале на спровођење фискалне консолидације. Према Програму економских реформи за период 2016-2018. година, пројициран је примарни дефицит у висини од 0,4% БДП-а за 2015. годину, док је предвиђено његово даље смањење и у наредним годинама (графикон 1.16). Наведене пројекције ће представљати велики изазов за власти БиХ на свим нивоима, нарочито узимајући у обзир додатне ставке финансирања у ентитетским буџетима (у Републици Српској ће се финансирање пензија вршити директно из буџета), што ће представљати велико буџетско оптерећење.

Графикон 1.16: Примарни фискални биланс у % БДП-а

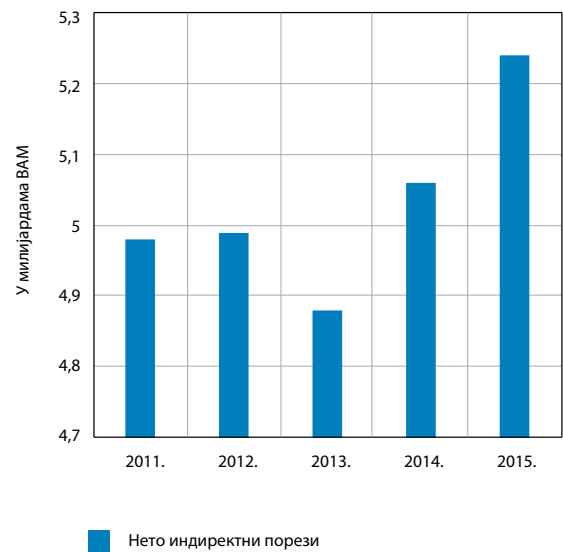

Извор: ЕРП БиХ

Иако су позитивна кретања у сфери наплате прихода од индиректних пореза настављена и у 2015. години, тај раст није био довољан да задовољи буџетску потрошњу влада на свим нивоима, које су оптерећене значајним издвајањима средстава за социјална давања и великим трошковима у области плата у јавном сектору. То је изискивало нова задужења влада и код инокредитора и на домаћем тржишту капитала.

Индиректни порези, као главни извор финансирања буџета, забиљежили су годишњи раст у висини од 3,7% (189,8 милиона ВАМ). Главни допринос оваквим кретањима су позитивни ефекти Закона о акцизама код опорезивања дувана, док континуирани раст прихода од путарина индицира да је у расту акциза кључни раст акциза на нафтне деривате. Укупни приходи од индиректних пореза у 2015. години износили су 5,24 милијарде ВАМ (графикон 1.17).

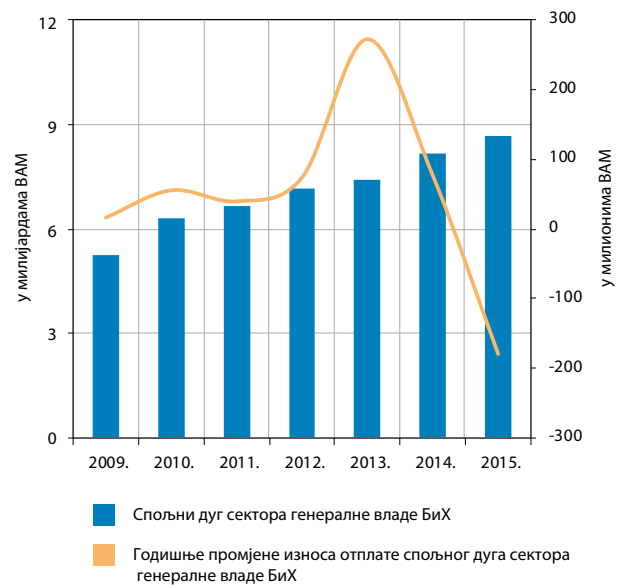
Графикон 1.17: Приходи од индиректних пореза

Извор: Управа за индиректно опорезивање

Иако је у оквиру Реформске агенде договорено да се смањи јавна задуженост Босне и Херцеговине у односу на бруто домаћи производ, она и даље има растући тренд у процентима БДП-а како спољног тако и унутрашњег дуга. Спољна задуженост сектора генералне владе на крају 2015. године износила је 8,69 милијарди ВАМ (графикон 1.18), што је у односу на претходну годину раст од 248,9 милиона ВАМ (2,9%).

Графикон 1.18: Спољни дуг сектора генералне владе и годишње промјене износа отплате спољног дуга

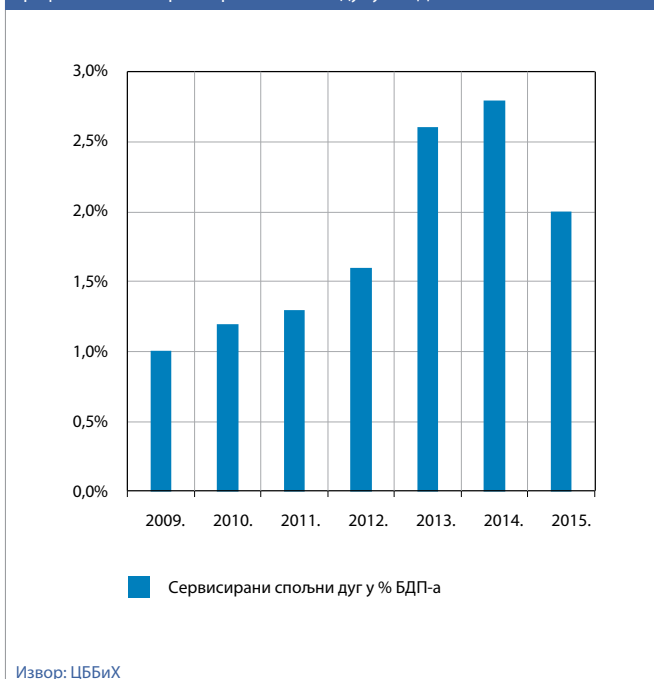
Извор: Министарство финансија и трезора БиХ

Допринос расту дуга од курсних разлика је око 140 милиона ВАМ. Премда је отплата спољног дуга у 2015. години била нижа у односу на претходне године и износила 595,8 милиона ВАМ,

у наредним годинама планирана издвајања за ове сврхе су значајна, што ће представљати додатне изазове и притиске на ентитетске буџете. Према подацима министарства финансија и трезора БиХ, планирана су издвајања за сервисирање спољног дуга сектора генералне владе у 2016. у износу од 771,6 милиона ВАМ, од чега се 169,0 милиона ВАМ односи на отплату стендбај аранжмана с ММФ-ом. Истовремено, пројекције раста прихода од индиректних пореза за наредне године не прате тренд раста издвајања средстава за отплату спољног дуга.

У исказивању сервисирања обавеза по основу инодуга у процентима БДП-а, у 2015. години је дошло до његовог смањења, највише као последица раста БДП-а. (графикон 1.19). Међутим, износ сервисирања обавеза је и даље висок, а према плану отплате Министарства финансија и трезора БиХ, у наредним годинама ће отплате бити значајније.

Графикон 1.19: Сервисирани спољни дуг у % БДП-а

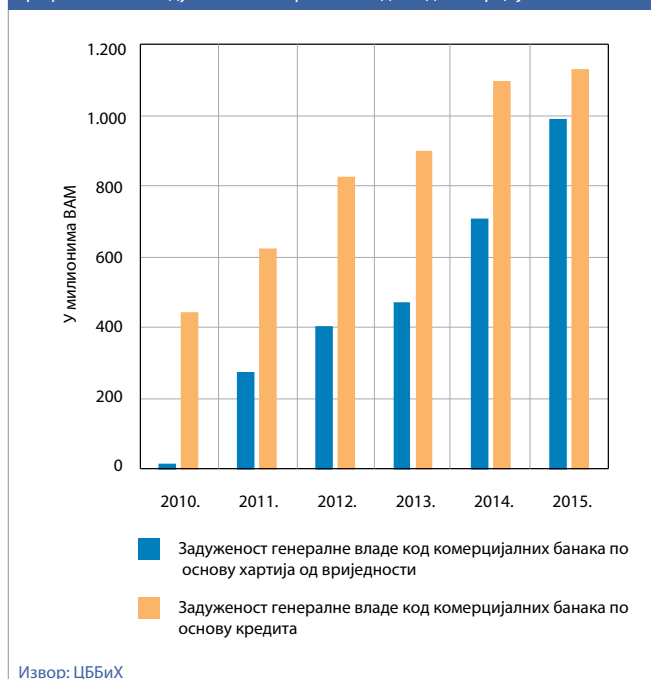

Током 2015. године, сектор генералне владе се задужио код инокредитора у укупном износу од 425,9 милиона ВАМ. За разлику од претходне године, у овој години није

било повлачења средстава од ММФ-а по основу стендбај аранжмана. Такође, у 2015. години су значајно умањена улагања средстава у области грађевинских радова на Коридору Vc и пројектима реконструкција регионалних путева. У складу с циљевима из Реформске агенде, који између осталог подразумевају побољшање пословне климе и јачање конкурентности ради привлачења инвестиција, повучена су значајна средства (табела 1.6)

Задуженост генералне владе код комерцијалних банака, како по основу кредита тако и по основу хартија од вриједности, биљежила је раст током година (графикон 1.20) и на крају 2015. године укупна задуженост генералне владе код банака по ова два основа је износила 2,12 милијарди ВАМ, што у односу на 2010. годину представља раст од 1,66 милијарди ВАМ. С обзиром на то да је већи дио емитованих хартија од вриједности концентрисан у портфељу комерцијалних банака, повећава се изложеност у банкарском сектору. Уколико владе наставе с оваквим трендом задуживања, то би могло довести до одређених осјетљивости у банкарском сектору.

Графикон 1.20: Задуженост генералне владе код комерцијалних банака

Табела 1.6: Кључна намјена новопозајмљених средстава у 2015. години (у милионима ВАМ)

Развој малих и средњих предузећа и развојна политика пословног амбијента	131,3
Инфраструктурни пројекти (Коридор Vc, регионална и градска инфраструктура, жељезнице)	107,2
Пројекти опоравка и превенције поплава	49,2
Електроенергетски сектор, водовод и канализација	40,6
Сектор здравства	40,3

Извор: Министарство финансија и трезора БиХ

Текстуални окври 1: Утицај демографских и пензионих промјена на буџетску потрошњу

У околностима када се у БиХ подаци добијени пописом 2013. године не публикују и не могу бити проглашени валидним, односно још увијек нису прихваћени од ентитета и Брчко дистрикта, разматрати могуће утицаје очекиваних демографских промјена на буџетску потрошњу је незахвално. Ипак, проблем депопулације и повећање учешћа старијег становништва, који су према подацима Свјетске банке понајвише изражени у Европи, указују на све већи значај демографских кретања на креирање економске стратегије.

Демографске промјене и пораст очекиване доби становништва додатно усложњавају пословање здравствених и пензионих фондова, чији трошкови пословања континуирано расту. Имајући у виду да је просјечна старост умрлих лица у 2000. години била 66,8 година (69,7 за жене; 64,2 за мушкарце), док је у 2014. години била 73,0 године (75,8 за жене; 70,4 за мушкарце), долази се до закључка да је очекивана доб у посматраном периоду порасла за непуних седам година, чиме је финансијска одрживост фондова додатно отежана. Ако се наставе овакви демографски трендови (прије свега ниске плодности), то ће проузроковати још бржи пад укупног броја становника и пораст учешћа становништва старог 65 и више година. Наведени подаци недвосмислено показују да се у БиХ демографске промјене огледају у све неповољнијим односима између функционалних добних контингената (предрадни, радни и пострадали контингент). У оваквим околностима двије су кључне демографске варијабле у оцјењивању утицаја демографских на макроекономске показатеље (самим тим и на буџетску потрошњу), а манифестују се у повећању старачког те смањењу и старењу радног контингента становништва.

Иако службени подаци о демографским промјенама не укључују спољне миграције, јасно је да спорији економски опоравак, нижи стандард становништва те висока незапосленост, нарочито младих људи, доносе рапидном тренду одсељавања становништва. Надаље, уласком Хрватске у ЕУ, грађани БиХ који имају двојно држављанство користе могућност лакшег запослења у одређеним земљама ЕУ, без исхођења радне дозволе, што резултира смањењем популације у БиХ.

У дугом року је мало вјероватно да ће овакво стање бити одрживо, стога је неопходно да се у једном озбиљном истраживању сагледају могући економски и социјални ефекти таквих тенденција. При томе је сасвим извјесно

да ће демографске промјене имати значајан утицај на економски развој и макроекономске варијабле, прије свега на: агрегатну потрошњу, штедњу, инвестиције, јавне расходе те самим тиме на економски раст. Демографске промјене ће, креаторима јавних политика и друштву опћенито, представљати велики изазов у десетљећима која предстоје и захтијеваће обликовање нове економске, пореске, образовне, здравствене, пензионе политике те других политика.

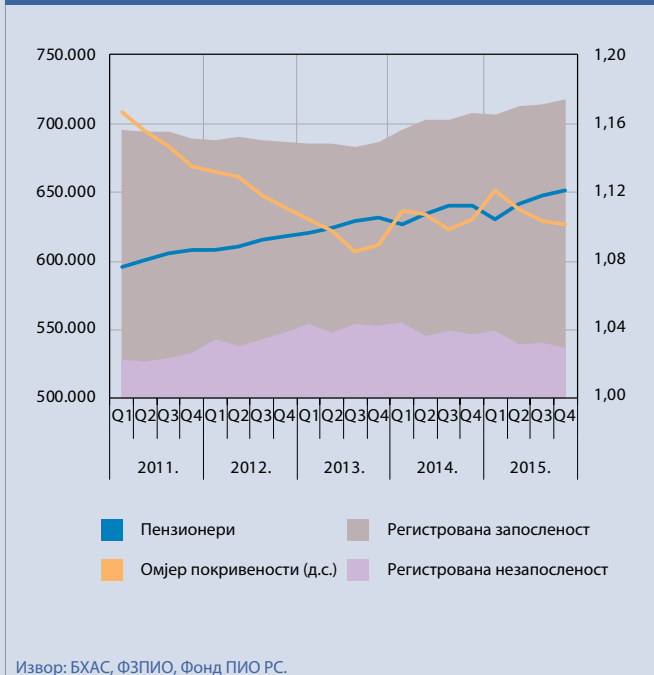
Што се тиче тренутног притиска на буџетску потрошњу, као круцијално питање се намеће повећана неравнотежа између пензионисане и економски активне популације. Најава реформе пензионог система приморала је значајан број запослених на крају 2015. године да поднесу захтјев за пријевременим пензионисањем, према чему би се ускоро могао изједначити број запослених и пензионера. Поред тога, пензиони фонд у РС је премјештен из ванбуџетског у буџетски начин финансирања, што подразумева и приједлог новог закона у ФБиХ, чиме се отвара низ питања везаних за статус фондова.

Пораст очекиване доби становништва, под утицајем здравственог и привредног напретка, те нижа стопа плодности представљају велики изазов за већину свјетских пензионих фондова, што је нарочито изражено у БиХ гдје су фондови искључиво засновани на међугенерациској солидарности, односно финансирању од уплате доприноса запосленика. Пензиони систем у БиХ је организован на нивоу ентитета, гдје се пословање фондова начелно разликује у законским актима и у пореској стопи из које се прикупљају доприноси за пензионе фондове. Наведена стопа из/на бруто плате у ФБиХ износи 23%, док у РС износи 18,5%. Иако законски акти а ни директни порези нису усклађени, пословање фондова у претходним годинама биљежи идентичан тренд, који се огледа у великом порасту пензионера уз блажи пораст запосленика. Из тог разлога је створен значајан притисак не само на буџетске фондове већ и на буџете ентитета, који једним дијелом финансирају вишак расхода у односу на приходе од доприноса. Графикон 1.21. указује на погоршање омјера покривености у периоду од 2011. до 2015. године, који је под утицајем бржег пораста пензионера те исти, на нивоу БиХ, износи 1,10 запосленика на једног пензионера. У посматраном периоду број запослених се повећао за 3,2%, док је број пензионера повећан за 9,3%.

Прикупљање средстава фондова у БиХ највећим дијелом зависи од уплате доприноса, који упркос благом повећању бруто плате и запослених лица недовољно компензују пораст средстава потребних за исплату пензија. Уз већ наведени пораст пензионисаних лица, на укупне расходе

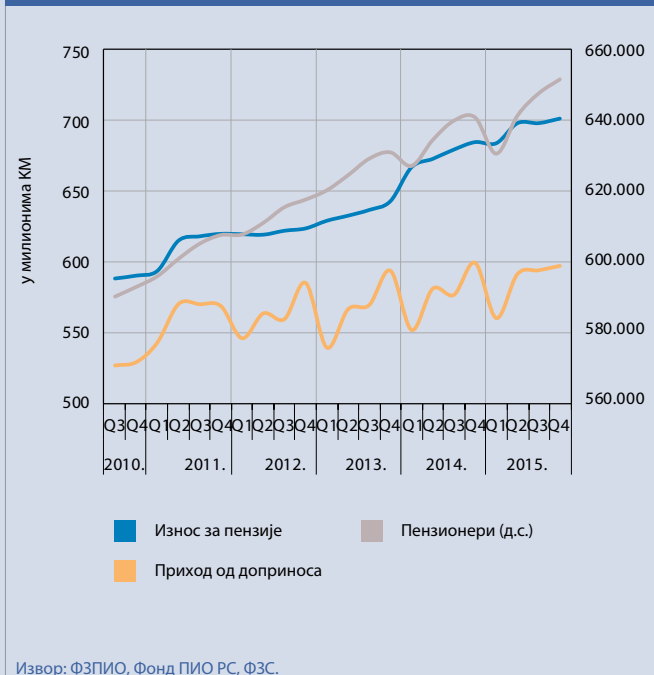
фондова негативно утиче пораст просјечне пензије у наведеном периоду, што је у највећој мјери одраз повећања коефицијента за исплату пензија, чиме се исплата пензија у прошлости прилагођавала, иако недовољно, порасту инфлације. Посматрајући графикон 1.22 видљиво је да приходи од доприноса (+13,0% у четвртном кварталу 2015. у односу на четврти квартал 2010. године) биљеже блажи пораст у односу на трошкове исплате пензија (+18,8% у четвртном кварталу 2015. односу на четврти квартал 2010. године).

Графикон 1.21: Омјер покривености пензионих фондова

Извор: БХАС, ФЗПИО, Фонд ПИО РС.

Графикон 1.22: Средства за исплату пензија и уплата доприноса

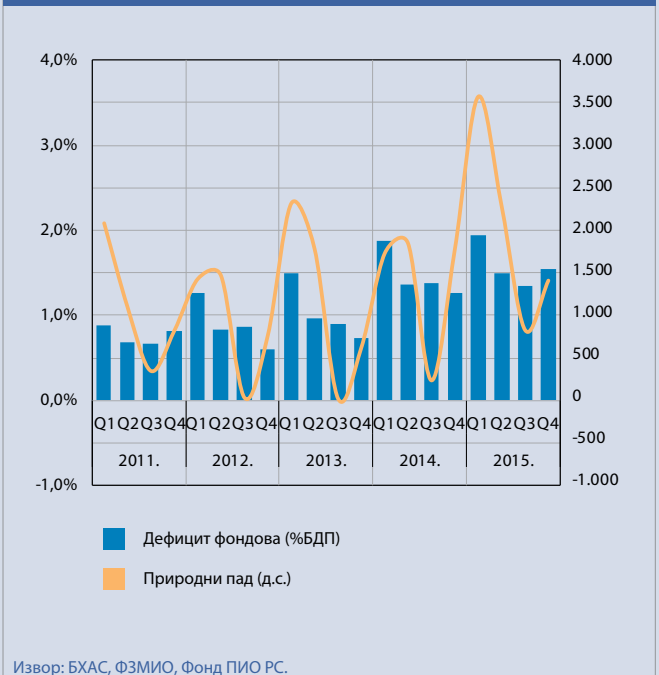

Извор: ФЗПИО, Фонд ПИО РС, ФЗС.

Напомена: Приходи од доприноса за ФБиХ укључују просјечну бруто плаћу у ФБиХ и запосленике, гдје су још придодани приходи од дјелатника из Брчко дистрикта који уплаћују доприносе у ФЗ ПИО. Подаци о добровољним доприносима у ФБиХ су недоступни.

Узимајући у обзир податке о природном прирасту у БиХ (графикон 1.23.), видљиво је да демографска слика биљежи негативни прираст, односно природни пад становништва, што такође представља будући изазов за пензионе фондове. У посматраном периоду, број умрлих лица је већи за 3,4% док је број рођених лица мањи за 11,1%. Смањење стопе плодности уз очекивани пораст животне доби може имати значајне посљедице на повећање учешћа старијег становништва те на одрживост пензионих фондова, који су на крају 2015. године остварили вишак расхода по исплати пензија над уплатама доприноса од 1,57% БДП-а. Исто тако, треба узети у обзир да пројекција прихода претпоставља да су сви доприноси наплаћени, према чему евентуална потраживања фондова додатно угрожавају наведени омјер. Што се тиче учешћа укупних расхода по пензијама у БДП-у, исти износи 9,97% на крају 2015. године, док учешће прикупљених доприноса за пензионе фондове износи 8,40% БДП-а.

Графикон 1.23: Природни пад становништва и дефицит фондова

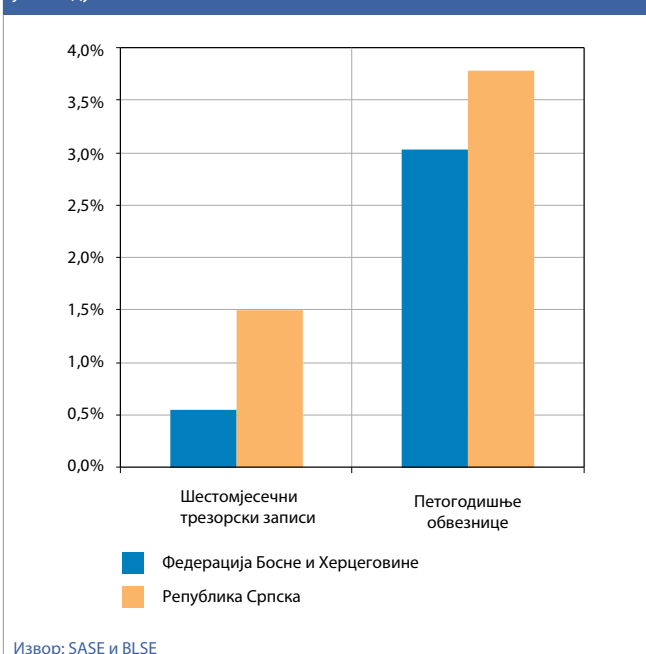
Извор: БХАС, ФЗМИО, Фонд ПИО РС.

Напомена: БДП за четврти квартал 2015. преузет од вриједности БДП-а у посљедњем кварталу 2014.

У 2015. години владе Федерације БиХ и Републике Српске су интензивирале задужења на домаћем тржишту капитала, на којем су емитовале хартије од вриједности у укупном износу од 1,01 милијарду ВАМ, што је за 310,0 милиона ВАМ више него претходне године. Постоје назнаке да су се владе задуживале на дужи период издавањем обвезница како би финансирале доспјеле краткорочне обавезе. У извјештајном периоду, бх. ентитети су извршили укупно 37 емисија јавног дуга, од чега Република Српска 16, а Федерација Босне и Херцеговине 21 (табела 1.7). Република Српска је ограничила своје емисије на три рочна сегмента, 6, 48 и 60 мјесеци, при чему је на најкраћем рочном сегменту, шестомјесечни трезорски записи, извршено 68,75% од укупног броја емисија. Кроз ових 16 емисија Република Српска је за потребе финансирања буџета Републике Српске прикупила 407,34 милиона ВАМ. Федерација Босне и Херцеговине је извршила више емисија (21), прикупила више новчаних средстава (607,98 милиона ВАМ) и била присутна на више рочних сегмента примарног тржишта јавног дуга, укупно седам. Као и Република Српска и Федерација Босне и Херцеговине је највише емитовала шестомјесечних трезорских записа. Од укупно 21 емисије, седам или 33% се односи на емисије шестомјесечних трезорских записа. На емисије краткорочног јавног дуга Федерације Босне и Херцеговине, с роком доспијећа до године, односи се 66,6% емисија, на средњорочни дуг, 14,3% (рок доспијећа између једне и три године), а на дугорочни дуг (рочност изнад три године), односи се 19,04% емисија.

Иако су у току 2014. и 2015. године стопе приноса на примарном тржишту на трезорске записе и обвезнице Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске показивале тенденцију конвергенције, у другом дијелу године, а посебно на крају 2015. године, долази до значајних, негативних, промјена у условима задужења Републике Српске. Током 2015. године просјечна стопа приноса на шестомјесечне трезорске записе Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске је 0,547% и 1,495% респективно, а просјечна емисиона стопа приноса на петогодишње обвезнице Федерације Босне и Херцеговине и Републике Српске је 3,026% и 3,78% респективно (графикон 1.24).

Графикон 1.24: Стопа приноса до доспијећа на примарном тржишту јавног дуга бх. ентитета

До највеће разлике у стопама приноса на петогодишње обвезнице Републике Српске и Федерације Босне и Херцеговине долази у децембарским емисијама на овом рочном сегменту. Степен успјешности посљедње емисије петогодишњих обвезница Републике Српске је био 78,35% (RSBD_O_L од 28.12.2015. године). Од планираног износа емисије, 45 милиона ВАМ, продато је 34,7 милиона ВАМ по стопи приноса од 4%, а купонска каматна стопа је била 3,5%. Емисија петогодишњих обвезница Федерације Босне и Херцеговине (FBH5O125, од 08.12.2015. године) је продата уз омјер покривености од 2,04 и стопу приноса од 2,71%.

Федерација Босне и Херцеговине је током цијелог извјештајног периода, из емисије у емисију, успијевала снижавати трошкове краткорочног јавног дуга, посебно на сегменту шестомјесечних трезорских записа (графикон 1.25). На почетку извјештајног периода емисиона стопа приноса на шестомјесечне трезорске записе Федерације Босне и Херцеговине је 0,75, а на крају 0,32, што представља смањење од 0,43 п.п.

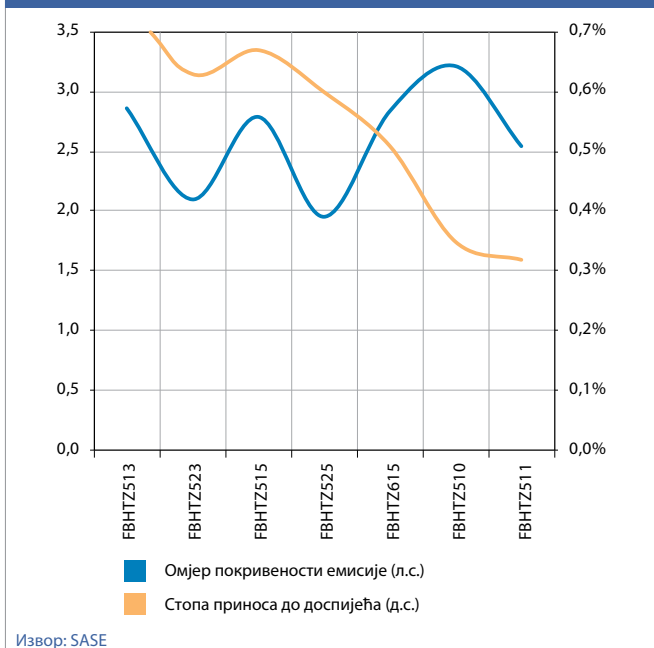
Табела 1.7: Емисије јавног дуга бх. ентитета у 2015.

	3 м	6 м	9 м	12 м	36 м	48 м	60 м	84 м	Укупно
РС		11				2	3		16
ФБиХ	4	7	2	1	3		3	1	21
Укупно	4	18	2	1	3	2	6	1	37

Извор: SASE, BLSE

До смањења трошкова финансирања јавног дуга долази уз изузетно високу тражњу за овим сегментом емисија јавног дуга Федерације Босне и Херцеговине која, мјерена односом пристиглих и прихваћених понуда, никада није пала испод 2.

Графикон 1.25: Стопа приноса до доспијећа на примарном тржишту шестомјесечних трезорских записа ФБиХ

Напомена: Омјер покривености емисије је представљен као однос пристиглих и прихваћених понуда.

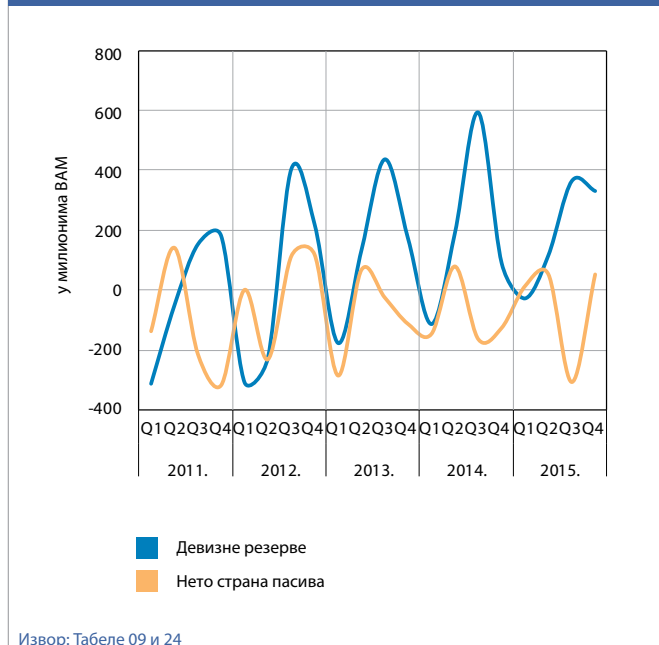
1.2.3 Банкарски сектор

Стагнација бх. банкарског сектора настављена је и у 2015. години услјед чињенице да банкарски сектор не прати дио привреде који доприноси расту индустријске производње. У 2015. години настављено је смањење спољног дуга комерцијалних банака, што негативно утиче на кретање девизних резерви. Међутим, други фактори су имали доминантнији утицај на девизне резерве током посматране године (поглавље 1.1.2), чиме је утицај раздуживања доста неутрализован (графикон 1.26). Кредитни раст у највећој мјери је резултат раста кредита одобренних становништву, док се кредитна активност смањила, првенствено према нефинансијским предузећима. Током цијеле године депозити су имали растући тренд, што је банке усмјерило на домаће изворе за финансирање.

Нови регулаторни прописи у ЕУ²⁹ ступили су на снагу почетком 2015. године којим је уређено пословање и надзор банака. Према овим прописима, БиХ подлијеже

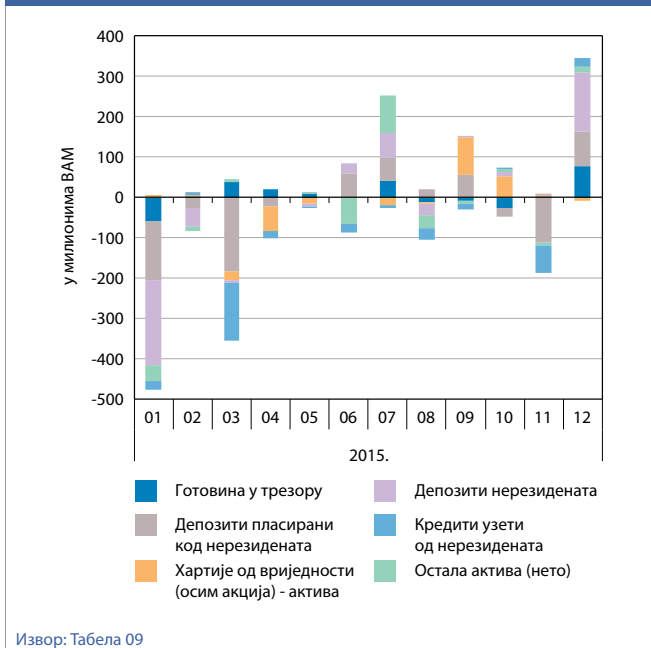
²⁹ Директива 2013/36/ЕУ Европског парламента и савјета о приступању дјелатности кредитних институција и бонитетном надзору над кредитним институцијама и инвестиционим друштвима и Уредба (ЕУ) бр. 575/2013 Европског парламента и савјета о бонитетним захтјевима за кредитне институције и инвестициона друштва од 26. јуна 2013. Службени лист Европске уније: L 176/1, L 176/338.

Графикон 1.26: Кварталне промјене у девизним резервама и нето страни пасиви комерцијалних банака

правилима, с обзиром на кредитни рејтинг земље, да матичне банке морају издвајати капиталне резерве за сва средства која њихови супсидијари држе на рачуну код ЦББиХ. Могло се очекивати да бх. банке у већинском власништву европских групација смање средства која држе на рачуну резерви и вишак средстава усмјере у инвестиције с већим приносом. Међутим, таквих промјена није било услјед изостанка јачих кредитних активности у земљи, регулаторних прописа о ликвидности и интерних политика банкарских групација о концентрацији ризика – првенствено се односи на домаће дужничке хартије вриједности. Наведено такође објашњава наставак процеса раздуживања. Стога је тренд смањења задужења код нерезидената настављен и током 2015. године, јер се бх. банке мање задужују у иностранству, а плаћањем доспјелих кредита према нерезидентима, обавезе према истим се смањују. Нето страна пасива банкарског сектора смањена је за 191,5 милиона ВАМ у децембру 2015. године у односу на децембар 2014. године. Депозити нерезидента, деноминирани углавном у страниј валути, смањени су за 58,5 милиона ВАМ. Истовремено, отплата кредита услјед доспијећа и недовољна нова задужења додатно су умањили ниво задужења по основу узетих кредита за 289,6 милиона ВАМ. Кредити од нерезидената објашњавају 83,5% промјене у страниј пасиви, односно обавезама комерцијалних банака према нерезидентима (графикон 1.27). Депозити у страниј активи банка су смањени у односу на крај 2014. године за 235,9 милиона ВАМ, услјед врло ниских, чак негативних стопа на европском тржишту.

Графикон 1.27: Мјесечне промјене у ставкама стране активе и пасиве комерцијалних банака

Легенда:

А: Готовина у трезору

Б: Депозити пласирани код нерезидената

Ц: Вриједносни папери (осим дионица) – актива

Д: Депозити нерезидената

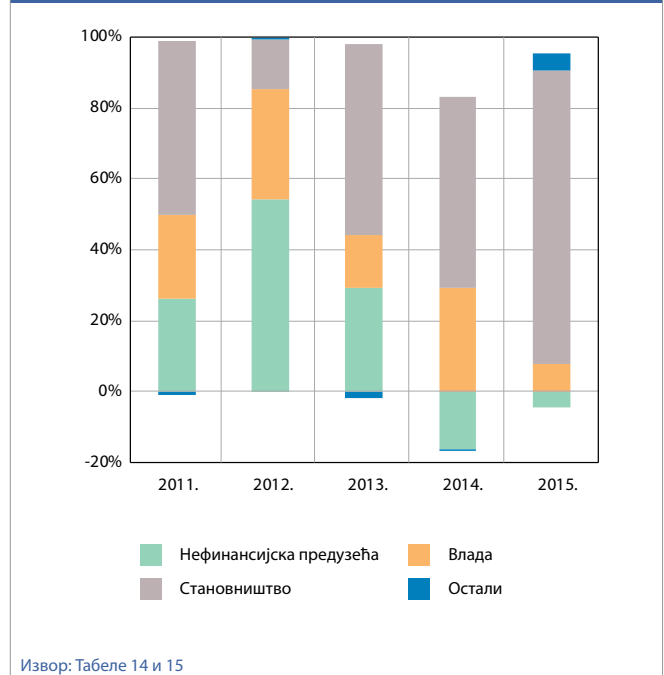
Е: Кредити узети од нерезидената

Ф: Остала актива (нето)

Билансна сума бх. банкарског сектора повећана је за 5,2%, а цјелокупни банкарски систем је пословао с једном банком мање у односу на претходну годину. Бобар банка је искључена из система од јануара 2015. године.³⁰ Раст укупних пласмана је врло скроман од почетка године и кретао се око 2%. Међутим, изузимајући ефекат искључења Бобар банке из система, годишња стопа раста укупних кредита кретала се до 4%. Промјена у динамици раста кредита по секторима настала у ранијем периоду настављена је и током 2015. године те су кредити становништва расли по знатно вишим стопама од кредита нефинансијским предузећима. Графикон 1.28 илуструје допринос расту укупних кредита по секторима и јасно презентује доминацију доприноса сектора становништва укупном расту кредита. Ниво нових уговорених кредита домаћим секторима је незнатно нижи (0,5%) у односу на претходну годину, а разлог су смањена потражња за кредитима и ригорознији услови за одобрење нових задужења. Удио некавалитетних кредита у укупним кредитима је смањен за 0,5 п.п. у односу на прошлу годину и износи 13,7% на крају 2015. године. Годишња стопа раста кредита приватним нефинансијским предузећима била је углавном негативна током 2015. године, што указује на стагнацију инвестиција те строже услове за одобрење нових кредита.

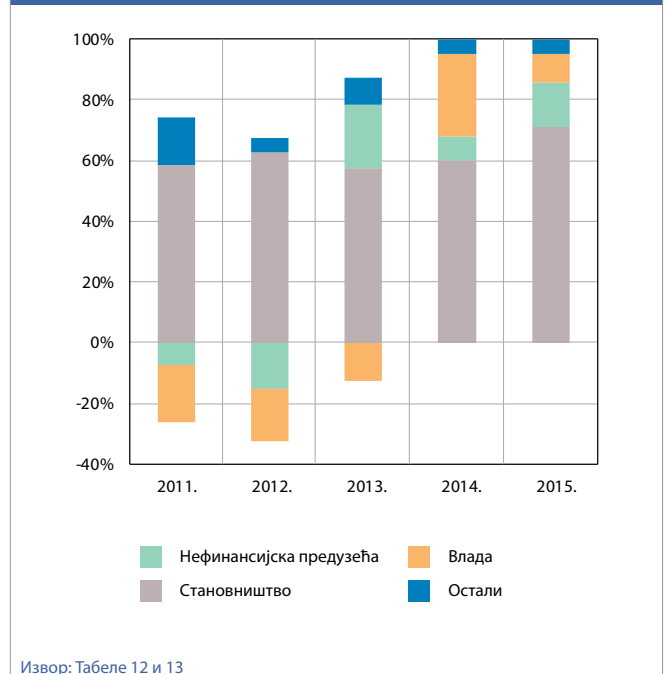
³⁰ Одлуком Агенције за банкарство РС Бобар банци ад Бијељина одузета је дозвола за рад 23.12. 2015. године

Графикон 1.28: Допринос укупном расту кредита по секторима

Укупни депозити су наставили тренд раста и повећани су за 1,15 милијарди ВАРМ на крају 2015. у односу на крај 2014. године. Наведени пораст је узрокован углавном наставком раста депозита приватног домаћег сектора, првенствено становништва (графикон 1.29).

Графикон 1.29: Допринос укупном расту депозита по секторима

Највеће повећање на годишњем нивоу, 822,7 милиона ВАРМ или 9,1%, остварио је сектор становништва. Раст депозита становништва је једним дијелом заснован на исплати старе девизне штедње.

Табела 1.8 Индикатори ликвидности банкарског сектора у БиХ

		Ликвидна средства према укупним средствима	Ликвидна средства према краткорочним финансијским обавезама	Депозити према кредитима	Краткорочне финансијске према укупним финансијским обавезама
2014.	Q1	24,7%	43,6%	87,0%	67,0%
	Q2	24,7%	43,4%	86,3%	67,3%
	Q3	26,8%	47,0%	91,1%	67,4%
	Q4	26,8%	46,1%	92,4%	68,5%
2015.	Q1	24,7%	43,3%	91,4%	67,8%
	Q2	25,2%	43,7%	91,7%	68,5%
	Q3	28,8%	43,4%	94,6%	70,5%
	Q4	26,4%	44,1%	96,9%	70,7%

Извор: ЦББиХ³¹

Тренд раста депозита становништва присутан је већ дужи период, а каматне стопе становништва које доносе принос на орочене депозите преко годину дана су смањене на нивое испод 3% у 2015. години. Крајем године, депозити владиног сектора су забиљежили повећање услјед издавања трезорских записа и обвезница оба ентитета, што је допринијело расту укупних депозита. На графикону је такође илустрован допринос расту укупних депозита од нефинансијских предузећа који није занемарив и износи 170,1 милион ВАМ на годишњем нивоу.

Банкарски сектор остварио је позитиван финансијски резултат у 2015. години и нето добит према прелиминарним подацима износи 69,9 милиона ВАМ. Банке у страном власништву оствариле су значајну добит (146,7 милиона ВАМ), с тим да су неке од банака у овој групи пословале с губитком. Истовремено, банке у државном власништву оствариле су негативан финансијски резултат (-89,9 милиона ВАМ), али нису све банке у овој групи пословале с губитком.

Продужено дјеловање финансијске кризе рефлектује се и на реални и на банкарски сектор у БиХ. Удио некавалитетних кредита у укупним кредитима је нешто нижи (13,7) у односу на претходну годину (14,2), али ипак још увијек веома висок. Управо кашњење дужника у отплати кредита може довести до претварања кредитног у ризик ликвидности, у смислу смањења прилива ликвидних средстава. Док банке, с једне стране, настоје побољшати квалитет своје активе, носећи бремене високог учешћа некавалитетних кредита, приватни сектор, нарочито предузећа, с друге стране, још увијек не исказује довољну потражњу за кредитима која би резултирала значајним стопама кредитног раста. Преференције ка ликвидним средствима у смислу краткорочних депозита, али и готовине, исказују и привреда и становништво.

Ликвидна средства према укупним средствима, као један од главних индикатора ликвидности, која показују колико је банкарски сектор осјетљив на кризу ликвидности, односно колико је способан да задовољи неочекивану потражњу за готовином, на приближно истом су нивоу као претходне године.³¹ Горепоменуто повећање краткорочних депозита у билансној суми банака утицало је на погоршање индикатора ликвидности који се односе на омјер ликвидних средстава према краткорочним финансијским обавезама те омјер краткорочних финансијских према укупним финансијским обавезама. Први од ових индикатора указује до које мјере банке могу издржати повлачење краткорочних средстава, а да се не суоче с проблемом ликвидности. Један од регулатора банкарског сектора у БиХ (Агенција за банкарство ФБиХ) је у свом редовном извјештају за трећи квартал указала да банке, у недостатку квалитетних дугорочних извора, а у сврху поштивања регулаторних захтјева, одобравају краткорочне кредите који се обнављају. То практично значи, дугорочно кредитирање из краткорочних извора, што може значајно угрозити позицију ликвидности банкарског сектора³². Премда је тренутно на задовољавајућем нивоу, ризику ликвидности треба посветити повећану пажњу у наредном периоду, нарочито услед очекиваног наставка раста краткорочних депозита. Раст депозита довео је и до повећања омјера депозита према кредитима.

31 Методологија за компилирање индикатора финансијског здравља, ЦББиХ (јануар 2014. године), www.cbbh.ba
Основна ликвидна средства, односно ликвидна средства у ужем смислу, састоје се од готовине и депозита и других финансијских средстава с роком доспијећа мањим од три мјесеца, не рачунајући међубанкарске депозите.

Краткорочне финансијске обавезе дефинисане су Извјештајем о рочној усклађености активе и пасиве банака и представљају укупне финансијске обавезе преостале рочности до једне године.

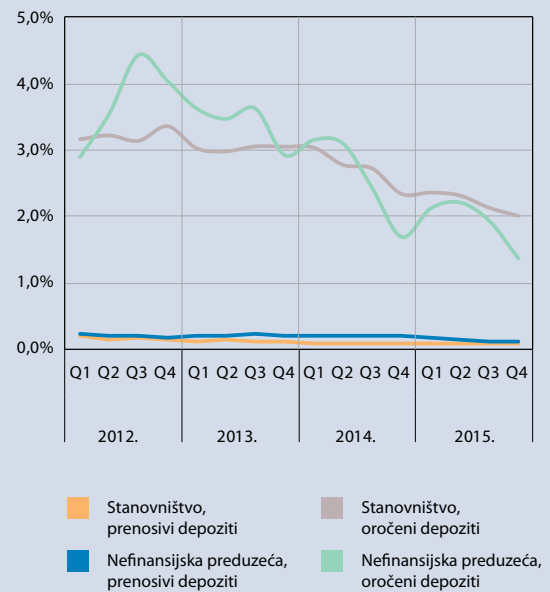
Укупне финансијске обавезе дефинисане су Извјештајем о рочној усклађености активе и пасиве банака, а чине их: а) депозити и доспјеле неизмирене ванбилансне обавезе, б) узете позајмице од других банака, ц) обавезе према влади, д) обавезе по узетим кредитима и осталим позајмицама, е) субординисани дугови и субординисане обвезнице и ф) остале финансијске обавезе.

32 Информација о банкарском систему ФБиХ 30.09.2015. године, Федерална агенција за банкарство (новембар 2015. године), www.fba.ba

Текстуални оквир 2: Каматне стопе

У посљедње четири године просјечне пондерисане номиналне каматне стопе биљеже блажи тренд смањења и на депозите и на кредите. Међутим, овакви трендови у кретању каматних стопа су у супротности са стањем на бх. банкарском тржишту у погледу депозитних и кредитних активности. Наиме, кредитне активности су на доста ниском нивоу, превентивно према нефинансијским предузећима, што може импликовати да је узрок кредитне стагнације у овом сектору на страни потражње за кредитима. Слаба потражња сектора предузећа за кредитима одраз је макроекономског и политичког окружења у којем превладава стагнација економских активности која произилази из недостатка већих инвестиција, али и доста строгих услова за добијање кредита. Раст кредита сектора становништва у 2015. години, који се кретао од 5 до 6% на годишњем нивоу, у највећој мјери је узроковао раст укупних кредита. Према подацима ЦББиХ, највећи дио нових кредита се односи на ненамјенску потрошњу. Висина каматних стопа на кредите становништу углавном је детерминисана висином каматних стопа на ненамјенске кредите који су у категорији осталих кредита. Како је већина ненамјенских кредита намијења потрошњи, наведено може указивати да се дио нових уговорених кредита користи за репрограмирање постојећих обавеза. Поред тога, може се претпоставити да је сектор становништва презадужен да би се кредитно даље задуживао, без обзира на каматне стопе које су на најнижем нивоу у посљедње четири године. Номиналне каматне стопе на депозите по виђењу свим домаћим секторима су константно на изузетно ниском нивоу, вриједности близу 0%. У случају штедних депозита, каматне стопе су углавном биљежиле благи тренд смањења у посљедње четири године. Посматрајући депозите становништва с уговореним доспијећем, нешто више су каматне стопе на депозите у EUR у односу на депозите у домаћој валути и налазе се на нивоу од 1% до 3%. У посљедње четири године, двије трећине новоуговорених депозита с уговореним доспијећем су депозити у EUR валути. И поред трендова пада номиналних каматних стопа на депозите становништва, а тиме и мањим приносима по основу орочених депозита, у 2015. години је забиљежен значајан раст депозита овог сектора.

Графикон 1.30: Номиналне каматне стопе на депозите

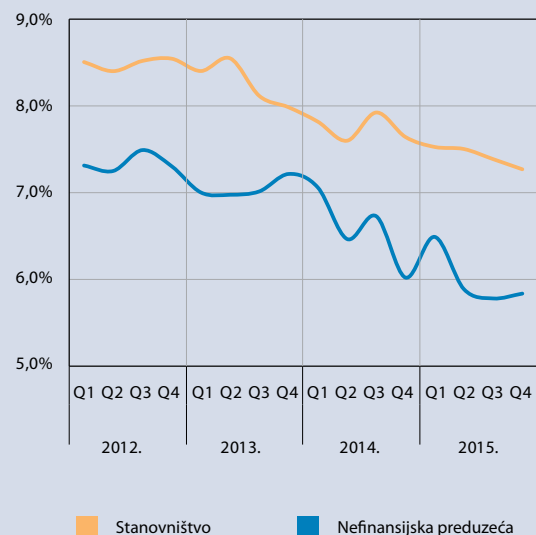

Извор: Табела 10с

Напомена: ЦББиХ објављује номиналне каматне стопе на депозите и кредите становништва и нефинансијских предузећа на веб-страници ЦББиХ на мјесечној основи. На веб-страници је објављена и методологија која се примјењује од 2012. године. Према томе, каматне стопе објављене на веб-страници ЦББиХ су званичне.

Каматне стопе приказане на графикону су илустративне и циљ им је да прикажу просјечне вриједности по кварталима за каматне стопе које банке плаћају домаћим секторима на депозите по виђењу и орочене депозите у домаћој валути.

Графикон 1.31: Номиналне каматне стопе на кредите

Извор: Табела 10а и 10б

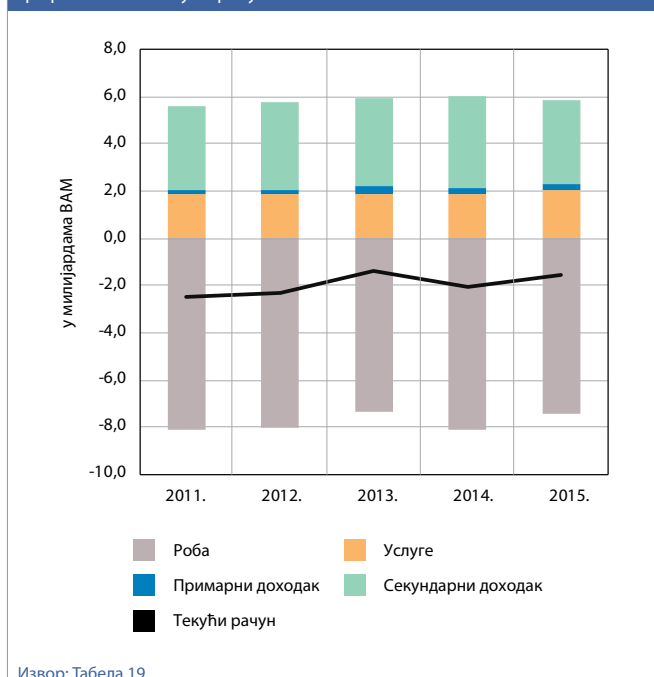
Напомена: ЦББиХ објављује номиналне каматне стопе на депозите и кредите становништва и нефинансијских предузећа на веб-страници ЦББиХ на мјесечној основи. На веб-страници је објављена и методологија која се примјењује од 2012. године. Према томе, каматне стопе објављене на веб-страници ЦББиХ су званичне. Каматне стопе приказане на графикону су илустративне и циљ им је да прикажу просјечне вриједности по кварталима за каматне стопе на кредите по којима банке пласирају средства у домаћој валути са и без валутне клаузуле предузећима и становништву.

1.2.4 Спољни сектор

1.2.4.1 Платни биланс

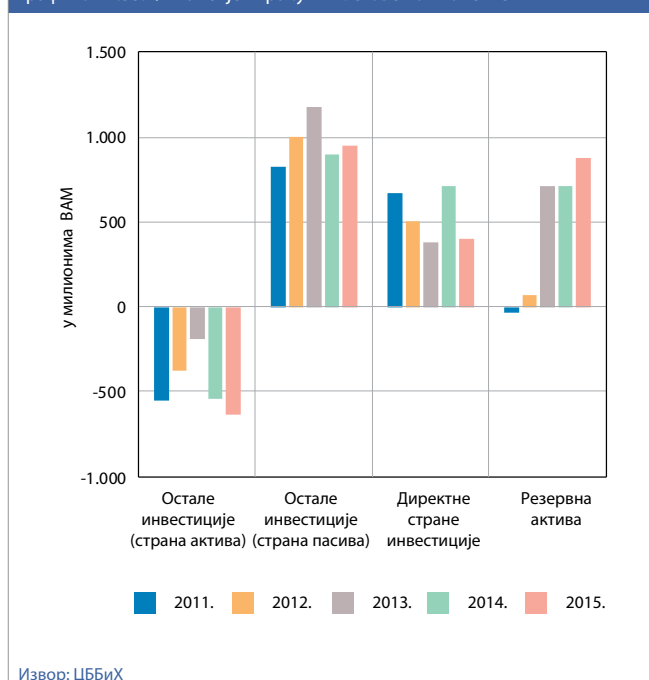
Платнобилансна позиција је у 2015. годни побољшана. Дефицит текућег рачуна се смањило за 447,0 милиона BAM или за више од једне четвртине и износио је 1,59 милијарди BAM (графикон 1.32). Највећи допринос смањењу дефицита текућег рачуна долази с подбиланса робе, гдје је повећање извоза и смањење увоза довело до смањења трговинског дефицита. На смањење дефицита текућег рачуна повољно је утицало и повећање суфицита на рачуну услуга које је повећано за 6,1%. Прилив по основу свих врста услуга је порастао, с тим да је најзначајније повећање остварено код прилива по основу услуге дораде и обраде робе (7,0%), док је прилив по основу ноћења страних туриста већи за 11,0%. Суфицит на рачуну примарног дохотка је такође повећан, и то за 50,0%. Наиме, у протеклој години су исплате по основу дивиденди предузећа у страном власништву мање за једну петину у односу на 2014. годину, с тим да је и реинвестирана зарада мања у односу на 2014. годину, као и расход по основу отплате камате на дуг владиног и приватног сектора. Неповољан утицај на дефицит текућег рачуна је имало смањење прилива на секундарном рачуну којим се финансира око половине робног дефицита. Приливи на секундарном рачуну су се смањили за 8,7%, с тим да је прилив по основу дознака из иностранства стабилан и биљежи незнатно повећање те је главни разлог смањења на овом подрачуну мањи прилив по основу пензија из иностранства за једну четвртину. Надаље, на капиталном рачуну је забиљежено мање прилива у односу на претходну годину због ниске базе (поглаве које су се догодиле у 2014. години).

Графикон 1.32: Текући рачун и његове компоненте

Смањење дефицита текућег рачуна је смањило и приливе на финансијском рачуну, који су мањи за скоро једну петину у односу на 2014. годину. Прилив по основу директних страних инвестиција у 2015. години износи 402,8 милиона BAM и скоро се уполовио у односу на претходну годину. Реинвестирана зарада чини око 15% овог износа, иако је и прилив по овом основу мањи у односу на претходну годину. Мањи прилив по основу директних страних инвестиција је и највећим дијелом разлог смањења прилива на финансијском рачуну. Задуживање по основу осталих инвестиција је веће за 10,0%. Банкарски сектор је наставио с процесом раздуживања и у 2015. години, док се с друге стране повећала страна валута у трезору, али је дошло до смањења средстава које банке држе на рачунима у иностранству. Владин сектор се у 2015. години незнатно задужио у нето износу 21,2 милиона BAM, док су остали сектори значајно повећали своја задужења. Раст резервне aktive износи 880,8 милиона BAM и већи је за 23,6% у односу на претходну годину (графикон 1.33).

Графикон 1.33: Финансијски рачун и његове компоненте

Протеклу годину у спољнотрговинској размјени карактерише повећање извоза и смањење увоза те посљедично смањење трговинског дефицита за 653,0 милиона BAM или 8,7%, што се у коначници позитивно одразило на девизне резерве. У 2015. години укупан извоз је износио 8,98 милијарди BAM. У односу на претходну годину вриједност извоза се повећала за 3,5%. Иако су годишње стопе раста извоза у посљедњих пет година позитивне, с изузетком 2012. године у протекле двије године је дошло до успоравања раста извоза, односно стагнације.

Извоз електричне енергије је мањи за 7,8%, док је извоз цијеле групе минералних производа мањи за 22,1%, стога је допринос ове групе производа укупном расту извоза негативан и износи 2,4%. Надаље, настављен је пад извоза базних метала, при чему је наглашена зависност домаћег извоза и увоза од кретања цијена тих роба на свјетским тржиштима. Базни метали који су у протеклим годинама чинили око једну петину извоза, у посљедње двије године имају тенденцију смањења учешћа у укупном извозу. Тако је у 2015. години њихово учешће у укупном извозу смањено на 18,5%. Током цијеле године индекс цијена метала је у паду, што се одразило и на вриједност извоза базних метала те је годишња стопа негативна и износи 5,6%.

Цијена алуминијума на свјетским тржиштима је у паду током цијеле године, док је цијена жељезне руде у другом кварталу порасла, али је у наставку године успиједио значајан пад. Стога је извоз базних метала имао негативан допринос расту извоза, и то за 1,1%. Највишу стопу раста извоза су имали производи хемијске индустрије и њихов допринос укупном расту извоза износио је 1,0%. Раст су остварили неоргански производи у производима хемијске индустрије, гдје је дошло до повећања и извезене количине, али је цјеновни ефекат имао доминантан утицај.

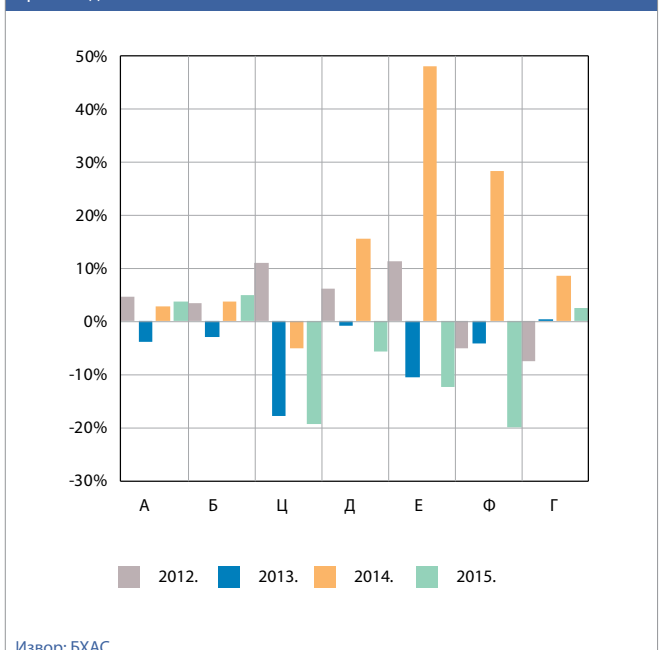
С друге стране, извоз фармацеутских производа биљежи смањење и вриједности и количине извезене робе. Извоз намјештаја већ годинама има релативно високе стопе раста, с тим да је у протеклој години стопа раста нешто нижа, 5,8%, те је тако и допринос укупном расту извоза нижи и износи 0,6%. Извоз машина, апарата и електричних уређаја већ дужи низ година има стабилне и високе стопе раста (у 2015. години 8,4%). Посматрано на нивоу укупног извоза, извозне цијене су порасле за 5,8% у односу на базни ниво у 2010. години. Извозне цијене горива, електричне енергије и базних метала су доста испод базне вриједности, док су цијене хемијских производа и сирових материја изнад базног нивоа, што је погодвало и расту извоза ових група производа.

С аспекта потражње наших производа од стране главних трговинских партнера, дошло је до повећања извоза у земље ЕУ за 3,0%, док је извоз у земље СЕФТА-е смањен за 1,8%. У коначници, анализа података показује да је потражња за нашим производима стабилна и растућа. Повећање извоза у Њемачку је резултат повећања тражње за одјећом и прибора за одјећу те електричних машина и уређаја. Раст извоза у Словенију и Италију је узрокован растом извоза неорганских хемијских производа. Порасла је потражња за извозом алуминијума у Њемачку и Италију, док се извоз алуминијума у Хрватску уполовио.

У 2015. години вриједност увоза износила је 15,8 милијарди ВАН и увоз је мањи за 347,5 милиона ВАН или 2,1%. Основна карактеристика кретања на страни увоза је да је настављен тренд смањења вриједности увоза нафте и нафтних деривата, што је у потпуности резултат смањења цијена овог енергента на свјетском тржишту, док је увезена количина готово на истом нивоу као и претходне године те је вриједност увоза производа минералног поријекла мања за једну петину. Увоз машина и апарата и ел. уређаја такође има негативну стопу раста због високе базе, јер је услед поплава у претходној години увоз ове групе производа забиљежио значајно повећање.

Остале увозне групе производа имају позитивне стопе раста те просјечна стопа раста износи око 4,0%. Иако је дошло до смањења увоза, домаћа тражња се није смањила, што показују и подаци банкарског и реалног сектора те је смањење искључиво резултат кретања цијена на свјетском тржишту. На смањење трговинског дефицита према групама производа највише је утицало већ поменуто смањење дефицита групе минерална горива, минерална уља и електрична енергија, производа фармацеутске индустрије и машина, апарата и електричних машина, док се дефицит продубио у размјени разних прехранбених производа, пића, алкохола и сирћета те у трговини возила (графикон 1.34).

Графикон 1.34: Смањење/повећање трговинског дефицита по групама производа

- А Пића, алкохол и сирће
- Б Разни прехранбени производи
- Ц Минерална горива, минерална уља, електрична енергија
- Д Фармацеутски производи
- Е Махине, апарати и механички уређаји
- Ф Електричне машине и опрема и њихови дијелови
- Г Возила

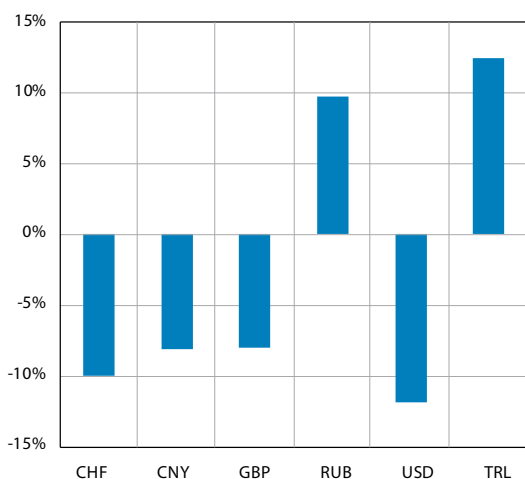
1.2.4.2 Номинални и реални ефективни девизни курс

У 2015. години номинални ефективни курс (NEER) је као и у претходним годинама задржао апрецијацијски тренд, с тим да је у другом кварталу дошло до значајније депрецијације курса за 2,5 п.п. у односу на крај године. У децембру NEER је био за 7,7 п.п. виши у односу на базни ниво (графикон 1.36). Сва кретања NEER су узрокована кретањем номиналних курсева наших трговинских партнера у односу на EUR, нашу сидерену валуту. Прву половину године је обиљежило слабљење евра, узроковано новом политиком квантитативних олакшица ЕЦБ-а, према водећим свјетским валутама, а нарочито према америчком долару. У другој половини године је и даље присутан тренд депрецијације EUR, па тако и BAM, према америчком долару. BAM депрецира и према швајцарском франку и кинеском јуану (графикон 1.35).

С друге стране, апрецијацијски тренд REER који је у коначници и присутан током цијеле године (осим у другом кварталу) резултат је значајног слабљења руске рубље и у мањој мјери турске лире.

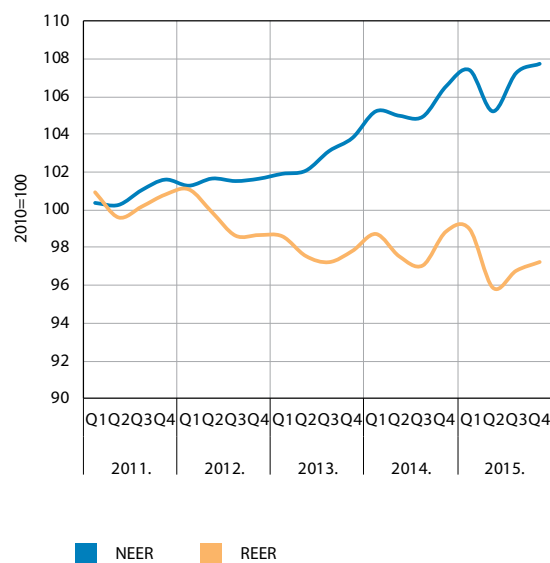
Реални ефективни курс BAM (REER) је у децембру 2015. године био за 1,6 п.п. нижи у односу на исти мјесец претходне године (графикон 1.36). Иако REER има опадајући тренд у посљедње четири године, у 2015. години, након пада у првом кварталу, REER има тенденцију благог раста и приближавања базном нивоу. Велики распон између NEER и REER је резултат ниже инфлације у односу на земље главне трговинске партнере.

Графикон 1.35: Годишње промјене курса BAM према одабраним валутама у децембру

Извор: ЦББиХ

Графикон 1.36: Номинални и реални ефективни курс BAM

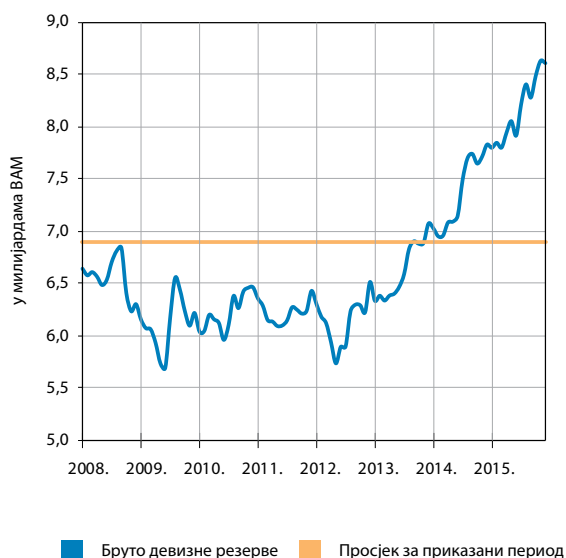
Извор: ЦББиХ

**2. ИЗВЈЕШТАЈ О
АКТИВНОСТИМА
ЦББИХ У
2015. ГОДИНИ**

2. ИЗВЈЕШТАЈ О АКТИВНОСТИМА ЦББИХ У 2015. ГОДИНИ

Снажан раст девизних резерви који траје од 2012. године настављен је и током 2015. године. Тако су бруто девизне резерве 2015. годину окончале с износом од 8,61 милијарду ВАМ, уз годишњи раст у износу 780,7 милиона ВАМ (10,0%) (табела 24).

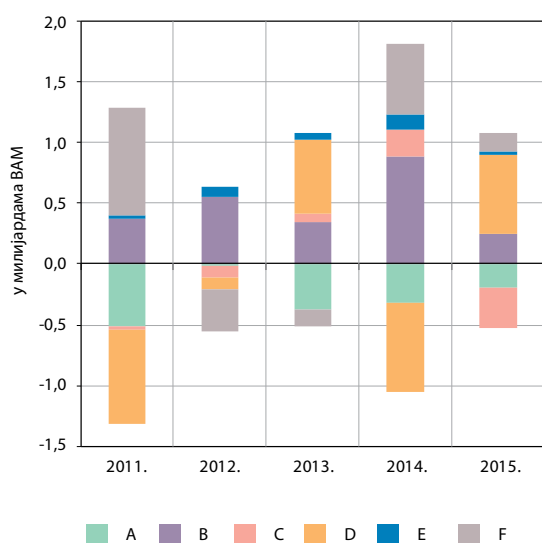
Графикон 2.1: Девизне резерве ЦББиХ

Извор: Табела 24

Графикони 2.2 и 2.3 илуструју промјене у факторима који детерминишу ниво девизних резерви. Историјски посматрано, промјене у домаћој потражњи те промјене у спољном дугу банкарског и јавног сектора основни су

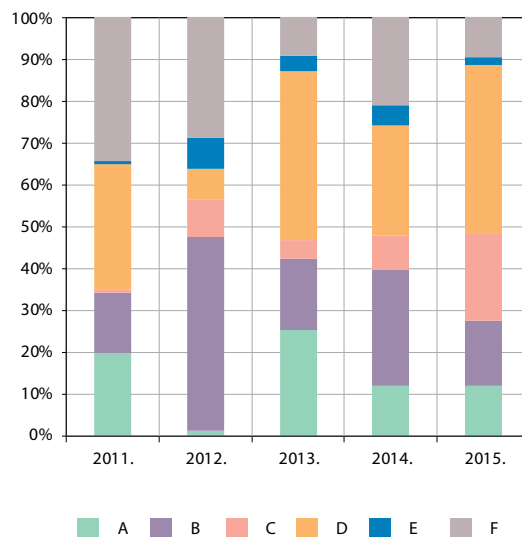
Графикон 2.2: Промијене у факторима који имају доминантан утицај на промијене нивоа девизних резерви ЦББиХ

Извор: ЦББиХ

фактори који су детерминисали промјене у девизним резервама у претходним годинама.

Графикон 2.3: Релативни значај фактора за промијене нивоа девизних резерви ЦББиХ

Извор: ЦББиХ

Легенда за графиконе 2.2 и 2.3:

- А: Промијена у нето страниј пасиви банака
- Б: Промијена у нето спољној задужености владе
- С: Промијена у директним инвестицијама која се не односи на банкарски сектор
- Д: Промијена у робном дефициту
- Е: Промијене у дознакама
- Ф: Остало

Смањење трговинског дефицита, услед мање потражње за девизним средствима, имало је позитиван утицај на раст девизних резерви у односу на претходну годину. С друге стране, прилив девизних средстава по основу директних страних инвестиција знатно је нижи у односу на 2014. годину, тако да је и њихов значај ове године мањи, док су дознаке остале на приближноистом нивоу.

У периоду економске експанзије и кредитног бума прије наступања економске кризе, као основни извор финансирања банкарског сектора у БиХ, који је у већинском страном власништву, користила су се задужења из иностранства, која су имала позитиван утицај на раст девизних резерви. Након наступања неповољних макроекономских услова, почео је процес раздуживања банака који негативно утиче на девизне резерве. Раздуживање је настављено и у 2015. години (потпоглавље 1.2.3), мада је негативан утицај на девизне резерве мањи у поређењу с претходним годинама.

2.1 МОНЕТАРНА ПОЛИТИКА

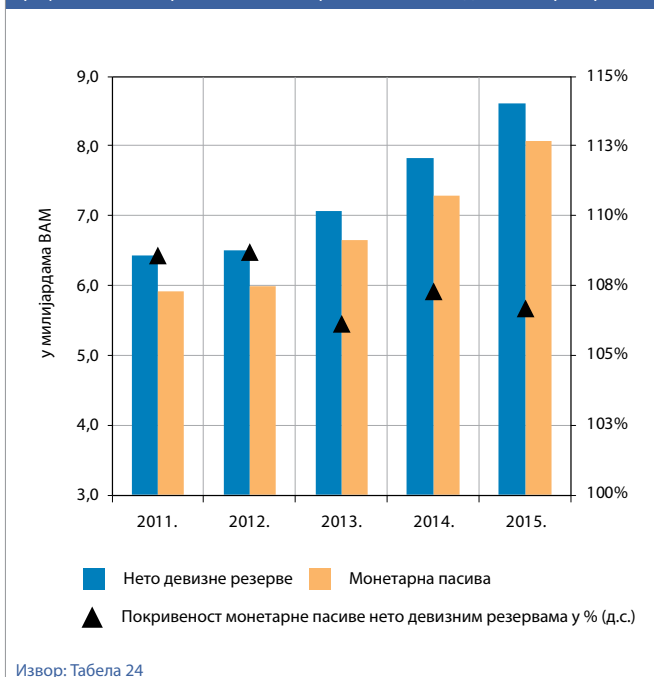
ЦББиХ је и у 2015. години испунила циљ дефинисан Законом о ЦББиХ везано за издавање домаће валуте према аранжману валутног одбора. У складу с чланом 31. Закона, ЦББиХ је обавезна да осигура да укупан износ њене новчане пасиве никада не пређе еквивалентан износ њених нето девизних резерви, што је у потпуности и испуњено. Поред тога, Централна банка је обавезна и одржавати генералну резерву до нивоа износа одобреног капитала банке који мора износити минимално пет процената укупног износа новчане пасиве приказане на рачунима Централне банке за крај те финансијске године. У складу са Законом, укупан износ новчане (монетарне) пасиве Централне банке је увијек збир:

(А) свих новчаница и кованог новца које су у оптицај ставиле централа, главне јединице и остале филијале Централне банке и

(Б) потражних салда свих рачуна који се држе у књигама Централне банке и њених организационих јединица од стране резидентних власника рачуна.

На крају 2015. године покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама износила је 106,7% и нешто је мања у односу на претходну годину.

Графикон 2.4: Покривеност монетарне пасиве нето девизним резервама

2.2 РАЧУН РЕЗЕРВИ КОД ЦББИХ

ЦББиХ примјењује ортодоксни валутни одбор, тако да је обавезна резерва једини инструмент монетарне политике који ЦББиХ има на располагању. У току 2015. године није долазило до измјена стопе обавезне резерве нити промјена у структури основице. Одлуке ЦББиХ о изузећу средстава позајмљених из иностранства те депозита влада за развојне пројекте из 2008. године и даље су остале на снази. Управни одбор је 31. марта 2015. године, а с примјеном од 1. маја 2015. године, донио Одлуку о измјени политике накнаде на средства на рачуну резерви. Стопа накнаде се обрачунава према сљедећем:

(А) на износ обавезне резерве – просјек EONIA који је у истом периоду забиљежен на тржишту умањен за 10 базних поена, или минимум нула,

(Б) на износ средстава изнад обавезне резерве – нулта стопа накнаде.

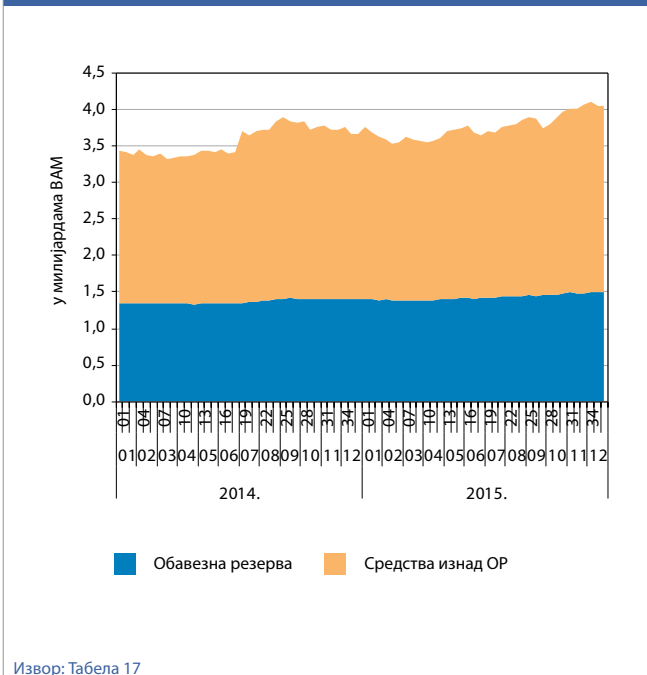
Нулта стопа накнаде на обавезну резерву примјењује се у случају да је просјечна EONIA умањена за 10 базних поена имала негативну вриједност. Усљед неповољних тржишних стопа на европском тржишту те одлука ЕЦБ-а о примјени негативне стопе на преконоћне депозите код централне банке, у току 2015. године банкама у БиХ није исплаћена накнада по основу средстава на рачуну резерви.

Свих 27 банака у систему обавезне резерве су уредно испуњавале ову обавезу у току 2015. године. Основица за обрачун обавезне резерве је забиљежила годишње повећање у износу 1,02 милијарде ВМ (6,2%). Повећање основице у домаћој валути је износило 839,5 милиона ВМ (9,8%), а основица у иностранској валути се смањила за 177,0 милиона ВМ (2,3%). Комплетно повећање основице односи се на краткорочне изворе који биљеже повећање за 1,03 милијарде ВМ (12,0), док су дугорочни извори забиљежили смањење за 12,2 милиона ВМ (0,2%). Раст депозита, нарочито становништва, главни је генератор раста основице. Значајан допринос дао је и јавни спољни дуг који је забиљежио годишње повећање у износу 473,0 милиона ВМ.

Иако је основица за обрачун обавезне резерве на годишњем нивоу повећана, стања на рачуну резерви код ЦББиХ детерминисана су првенствено вишком средстава која банке држе код ЦББиХ изнад обавезне резерве (графикон 2.5). Тако, с посљедњом декадом 2015. године,

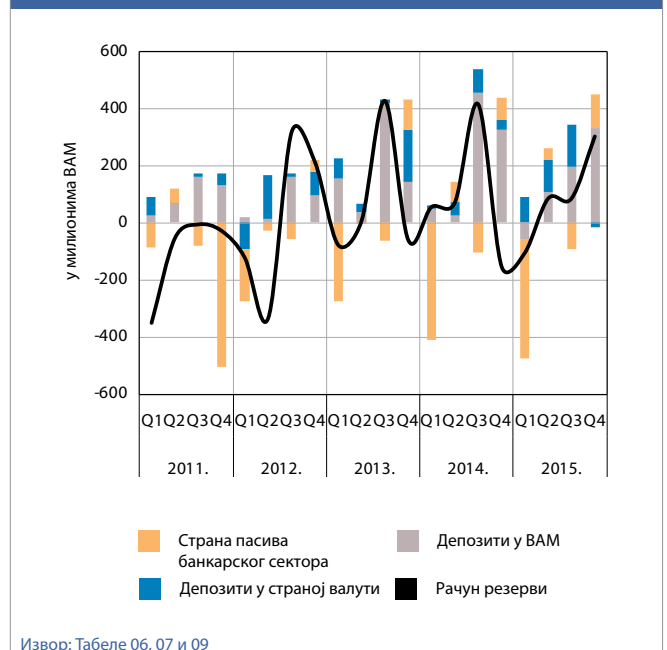
укупно стање на рачуну резерви износи 4,05 милијарди ВАМ и веће је за 373,2 милиона ВАМ (10,2%) у односу на крај претходне године. При томе, услед горенаведених промјена у основици за обрачун, просјечна обавезна резерва се повећала за 102,0 милиона ВАМ (7,3%), а средства изнад обавезне резерве за 271,2 милиона ВАМ (11,9%).

Графикон 2.5: Стања на рачуну резерви код ЦББиХ

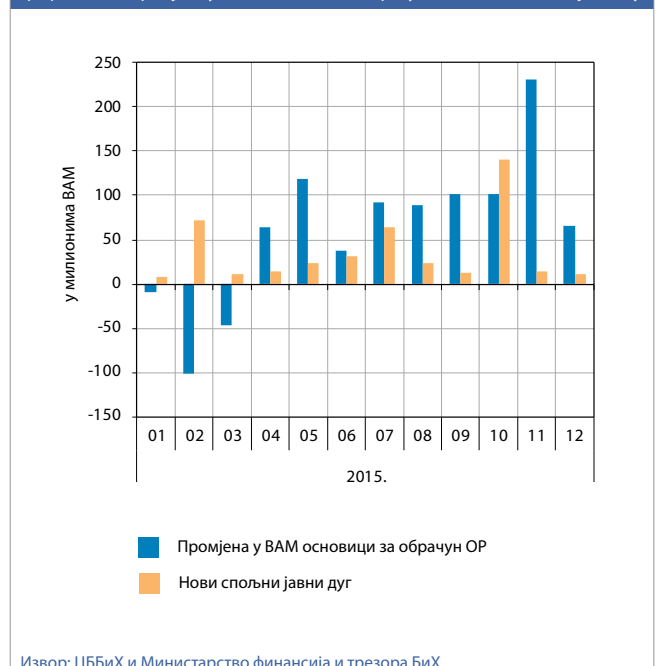
Стање рачуна резерви је један од показатеља ликвидности банака (деталнију анализу ликвидности банкарског сектора погледати у потпоглављу 1.2.3). Са становишта испуњавања прописа о ликвидности, исти третман имају готовина у трезору, средства на рачуну код ЦББиХ и на рачунима код нерезидентних банака. У условима ниских и чак негативних каматних стопа на европском банкарском тржишту, уз сталне анализе рејтинга, пословна одлука банака за држањем средстава у земљи је логична. На тренутну позицију ликвидности банкарског сектора у БиХ утицала је и слаба кредитна активност, промјене у структури пасиве банкарског сектора, а које се огледају у раздуживању према иностранству, расту депозита домаћих сектора у домаћој валути и на кратак рок те регулаторни прописи (графикон 2.6).

Графикон 2.6: Кварталне промјене у обавезама банака и рачуну резерви код ЦББиХ

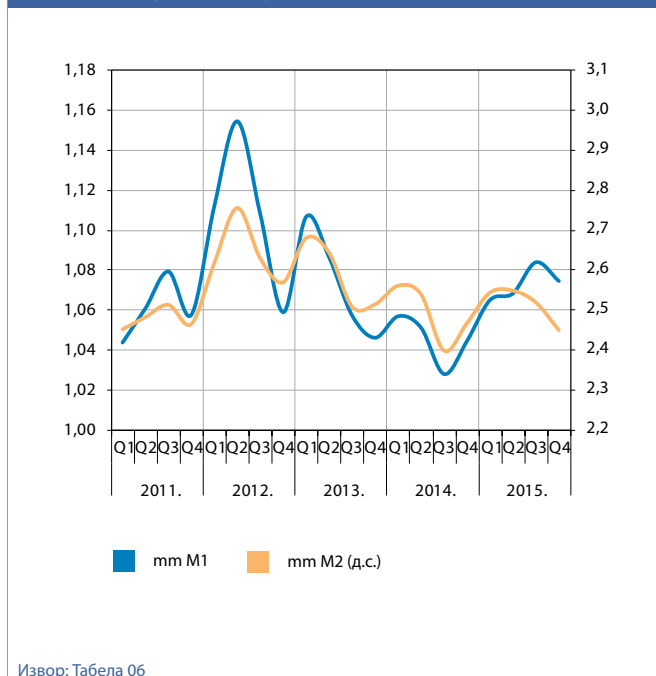
Графикон 2.7 испод приказује промјене у ВАМ основици за обрачун обавезне резерве и новом спољном јавном дугу (потпоглавље 1.2.2). Према утицај није тако изражен као претходне године, када је највећи значај имало дозначавање средстава по основу стендбај аранжмана ММФ-а и средстава за санирање штета од поплава, нови спољни дуг значајно утиче на депозите различитих сектора у економији, јер се дистрибуише у складу са својом намјеном.

Графикон 2.7: Промјене у ВАМ основици за обрачун ОР и нови спољни јавни дуг

Управо је раст депозита у домаћој валути највише допринио расту новчане масе у ужем и у ширем смислу у односу на раст монетарне базе. Тако је дошло је до убрзања процеса мултипликације новца.

Графикон 2.8: Мултипликација новца

Извор: Табела 06

2.3 УПРАВЉАЊЕ ДЕВИЗНИМ РЕЗЕРВАМА

Процес и резултати управљања девизним резервама ЦББиХ, од избијања глобалне финансијске кризе до периода обухваћеног овим годишњим извјештајем, били су у највећој мјери детерминисани кретањима на финансијским тржиштима на којим се, у складу са Законом о ЦББиХ, инвестирају девизне резерве. Током 2015. године дошло је до пада каматних стопа и стопа приноса на европском финансијском тржишту, што је додатно отежало процес управљања девизним резервама ЦББиХ у односу на 2014. годину. У комплексним и, са становишта инвеститора, ванредно неповољним условима на међународним тржиштима, инвестицијска политика ЦББиХ је осигурала управљање девизним резервама на сигуран начин, чиме се одржала адекватна капитализираност. При томе је осигуран и профит, уз преузимање прихватљивог нивоа ризика у инвестирању.

Просјечна пондерисана каматна стопа (ППКС) на девизне резерве ЦББиХ у 2008. години износила је 4,18%, да би у 2014. години пала на 0,43% и наставила пад на 0,35% у 2015. години (тј. ППКС у 2008. години била је готово десет пута виша него у 2014. години, односно дванаест пута виша него у 2015. години). Овакав пад је у великој мјери детерминисан

опadaњем каматних стопа и приноса, што је била основна карактеристика тржишта еврозоне у протеклих осам година. Примјера ради, просјечни једномјесечни EURIBOR (EURIBOR 1m) у 2008. години је износио 4,28%, што значи да је био 33 пута већи него у 2014. години, када је износио 0,13%. Просјечни EURIBOR 1m у 2015. години је износио -0,07%. Просјечни тромјесечни EURIBOR (EURIBOR 3m) у 2008. години је износио 4,63%, што значи да је био 22 пута већи него у 2014. години, када је износио 0,21%. Просјечни EURIBOR 3m у 2015. години је износио -0,02%.

Просјечни приноси на једногодишње и двогодишње обвезнице деноминване у EUR, рејтинга AAA, у 2008. години износили су 3,62% и 3,60% респективно, а просјечан принос на трогодишње обвезнице деноминване у EUR свих нивоа рејтинга у 2008. години износио је 3,78%. Пад приноса у посљедњих осам година је био веома изражен, тако да су у 2015. години просједи приноса на једногодишње и двогодишње обвезнице деноминване у EUR рејтинга AAA постали негативни (-0,27% и -0,24%, респективно), а просјечни принос на трогодишње обвезнице деноминване у EUR, свих нивоа рејтинга, у 2015. години је износио 0,07%. Другим ријечима, просјечни принос на трогодишње обвезнице деноминване у EUR, свих нивоа рејтинга, у 2008. години био је осам пута већи него у 2014. години (када је износио 0,46%), односно 54 пута већи него у 2015. години.

ЦББиХ се током посматраног периода континуирано прилагођавала измијењеним стопама приноса и каматним стопама на финансијским тржиштима инструмената деноминваних у EUR. Због тога што су каматне стопе на краткорочне депозите деноминване у EUR постале негативне, све више средстава девизних резерви преусмјерavano је у хартије од вриједности деноминване у EUR, и то хартије од вриједности које доспијевају у дужим временским роковима и/или у хартије од вриједности које имају нешто ниже нивое кредитног рејтинга. У процесу управљања девизним резервама се примјењује активнији приступ управљању портфељем девизних резерви, чиме се настоји компензовати низак ниво остварених каматних прихода. Како доступне прогнозе и очекивања кретања каматних стопа и приноса те кретања цијене злата и курса долара указују да ће опоравак у еврозони бити успорен и неуравнотежен, очекује се да постојећа структура портфеља девизних резерви у наредним годинама неће моћи генерисати значајно виши ниво годишњих каматних девизних прихода, па самим тим ни значајно виши ниво укупних прихода ЦББиХ.

У складу са Законом о ЦББиХ и одговарајућим интерним актима, ЦББиХ управља девизним резервама, полазећи првенствено од принципа сигурности и ликвидности инвестирања. Наведено подразумијева да, уз одржавање високе ликвидности девизних резерви и прихватљиву изложеност ризицима, ЦББиХ настоји остварити повољне приносе на инвестирани девизне резерве уз осигурање високог степена сигурности. Одлуке о управљању и инвестирању девизних резерви доносе се на три нивоа у оквиру организације ЦББиХ: (1) стратешком – Управни одбор, (2) тактичком – Инвестициони комитет и (3) оперативном – Одјељење за банкарство, Служба Front Office. Управни одбор одобрава Смјернице ЦББиХ о управљању девизним резервама којим се одређује тип и ниво ризика који је ЦББиХ спремна да преузме и дискрециони простор за тактички и оперативни ниво. Управно вијеће, као врховни орган ЦББиХ, континуирано прати стања на финансијским тржиштима и заузима проактиван став у креирању инвестиционе политике и дефинисању услова за управљање девизним резервама, а са циљем очувања девизних резерви и остваривања позитивних резултата. Инвестициони комитет усмјерава процес управљања девизним резервама у оквиру Смјерница и доноси Оперативна правила о инвестирању. Организациони облици надлежни за послове инвестирања девизних резерви, управљања ризицима те мониторинга и анализа дјелују у складу са Смјерницама и Оперативним правилима, укључујући и доношење оперативних одлука о инвестирању.

У процесу управљања девизним резервама, током 2015. године континуирано су разматране доступне информације с релевантних тржишта новца и капитала у еврозони и свијету и доступне прогнозе које би могле утицати на инвестирање девизних резерви у текућој години, али и у наредном периоду. Такође су анализирани могућности и модалитети политике инвестирања и управљања девизним резервама ЦББиХ и инициране одговарајуће промјене политике инвестирања у циљу прилагођавања тржишним условима у еврозони. Додатно, континуирано су анализирани информације везане за кретање приноса на финансијским тржиштима на којима се врши инвестирање девизних резерви, основни макроекономски показатељи и пројекције за релевантне државе, еврозону и глобалну свјетску економију и информације везане за рејтинге инобанана код којих ЦББиХ има орочене депозите и средства на текућем рачуну и државе које су емитенти хартија од вриједности заступљених у портфељу девизних резерви ЦББиХ, у циљу минимизирања кредитног ризика.

Портфељ девизних резерви изложен је првенствено финансијским ризицима и то: кредитном, тржишном (каматном и девизном ризику) те ризику ликвидности. ЦББиХ ограничава

изложеност кредитном ризику улагањем првенствено у обвезнице одабраних држава еврозоне те пласирањем депозита у одабране централне банке у еврозони, одабране пословне инобанке и Банку за међународна поравнања (BIS), уз услов да задовољавају стандарде подобности уговорне стране. Управљање кредитним ризику врши се дефинисањем стандарда подобности инструмената/уговорних страна и ограничења концентрације улагања у сваку појединачну земљу и поједину пословну инобанку. Наведени стандарди и ограничења се преиспитују и по потреби ажурирају, при чему се води рачуна о званичним оцјенама водећих свјетских рејтинг агенција и показатељима добијеним примјеном интерних метода за процјену кредитног ризика. Каматни ризик, односно ризик смањења вриједности портфеља девизних резерви због промјена каматних стопа, контролише се примјеном тзв. референтних портфеља (енгл. Benchmark portfolios) и регулисањем дужине трајања укупног портфеља девизних резерви. Девизни ризик представља могућност да ЦББиХ забиљежи губитак због промјене вриједности девизне активе и девизне пасиве, као последице могућег неповољног кретања девизних курсева валута у којима се држе девизне резерве у односу на домаћу валуту. Минимизирање овог ризика ЦББиХ врши држањем девизних резерви претежно у EUR, с обзиром на то да је курс конвертибилне марке фиксан у односу на EUR.

Девизне резерве ЦББиХ су током 2015. године инвестирани у складу са Законом о ЦББиХ, Смјерницама о управљању девизним резервама и Оперативним правилима за инвестирање. У 2015. години просјечно дневно стање девизних резерви је износило око 8,13 милијарди BAM, што је за 797 милиона BAM више од просјечног дневног стања девизних резерви у 2014. години, када је оно износило 7,34 милијарде BAM.

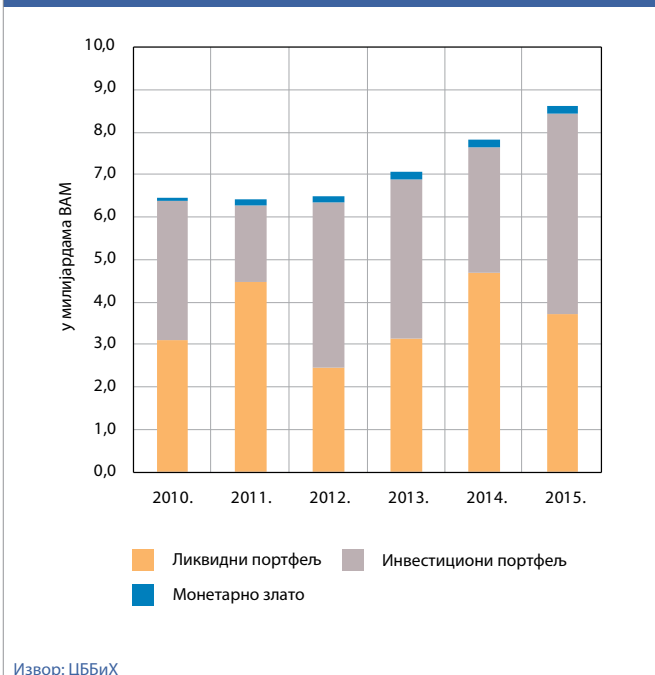
Износ нето стране активе, која представља позитивну разлику девизних резерви након покрића монетарне пасиве (новац у оптицају и депозити комерцијалних банака) и обавеза према нерезидентима, током 2015. године осцилирао је усљед промјена нивоа, како девизних резерви тако и монетарне пасиве. Крајем године нето страна актива износила је 540,38 милиона BAM, што је за 8,96 милиона BAM или за 1,69% више у односу на исказано стање на крају 2014. године. Нето страна актива представља заштиту од шокова који могу имати негативан утицај на тржишну вриједност финансијских инструмената у које су девизне резерве инвестирани, а који могу умањити вриједност девизних резерви и угрозити принцип пуне покривености монетарне пасиве девизним резервама као једног од основних принципа на којем се темељи стабилност и одрживост валутног одбора.

Девизне резерве на крају 2015. године су износиле 8.606,31 милион ВАМ и повећане су за 9,98%, односно за 780,72 милиона ВАМ у односу на крај 2014. године, док је монетарна пасива у истом периоду забиљежила раст од 10,58% или за 771,51 милион ВАМ.

Структуру девизних резерви на крају 2015. године чинили су: инвестициони портфељ с учешћем од 54,83%, ликвидни портфељ с учешћем од 43,05% и монетарно злато с учешћем од 2,12%. Ликвидни портфељ чине: депозити код централних банака, BIS-а и инобанака (11,66% укупних девизних резерви), готовина у трезору ЦББиХ (1,49% укупних девизних резерви), специјална права вучења (SDR) код ММФ-а (0,04% укупних девизних резерви) и хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање (29,85% укупних девизних резерви). Стање хартија од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање, као највеће ставке ликвидног портфеља на крају 2015. године, износило је 2,57 милијарди ВАМ. Стање депозита по виђењу код нерезидентних банака, као друге највеће ставке ликвидног портфеља, на крају 2015. године износило је 1,00 милијарди ВАМ. Инвестициони портфељ чине: хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало више од годину дана, а које су расположиве за продају (41,56% укупних девизних резерви) и хартије од вриједности за држање до доспијећа (13,27% укупних девизних резерви). С циљем заштите од кредитног ризика врши се инвестирање у хартије од вриједности европских земаља с високим рејтингом, уз ограничења максималног учешћа дужничких инструмената за сваку поједину земљу. Учешће ликвидног портфеља се смањило на 43,05%, с прошлогодишњих 59,89%, док се учешће инвестиционог портфеља повећало на 54,83%, с прошлогодишњих 37,78% укупних девизних резерви, како, услед понуђених негативних каматних стопа, у већем дијелу године није било орочавања нових депозита, а средства доспијевајућих депозита су преусмјеравана у куповину хартија од вриједности. Ниво ликвидног портфеља је био адекватан у смислу да је задовољио потребе ЦББиХ за ликвидношћу, а његов удио у девизним резервама је смањен у односу на 2014. годину с циљем бољег управљања портфељем.

Пратећи кретања на тржишту, у односу на крај 2014. године, средства депонована код нерезидентних банака су, на крају 2015. године, смањена за 1,178 милијарди ВАМ (54%), док су средства инвестирана у хартије од вриједности (хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало годину дана и мање, хартије од вриједности којима је до доспијећа преостало више од годину дана и хартије од вриједности за држање до доспијећа) повећана за 1,904 милијарде ВАМ (35,36%).

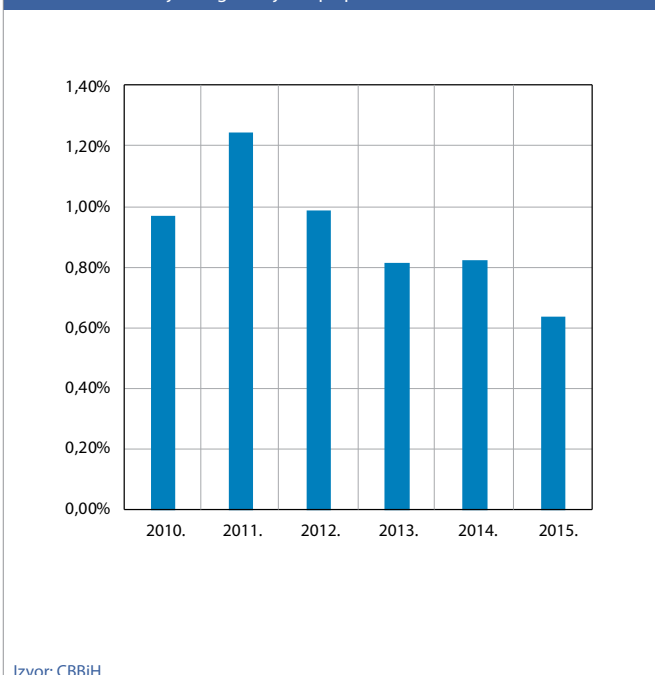
Графикон 2.9: Структура инвестирања девизних резерви ЦББиХ

Извор: ЦББиХ

Дио добити остварене у 2014. години, у износу од 21,25 милиона ВАМ, дозначен је у априлу 2015. на рачун Министарства финансија и трезора БиХ, које је задужено за буџет институција Босне и Херцеговине. Комбиновани ефекат на биланс успеха свих улагања девизних средстава ЦББиХ у конвертибилну страну валуту и монетарно злато (добит) износи 51,64 милиона ВАМ, а изражен ефективном стопом приноса³³ за период 1.1.-31.12.2015. године износи 0,63%.

Графикон 2.10: Просјечне годишње стопе приноса на девизне резерве ЦББиХ

Извор: ЦББиХ

³³ Ефективна стопа приноса израчуната је тако да су укупни ефекти инвестирања средстава девизних резерви (у злато и у конвертибилну страну валуту) подијељени с просјечним стањем девизних резерви у посматраном периоду. При израчунавању укупних ефеката инвестирања средстава девизних резерви, у обзир су узети сви нето приходи од камате на хартије од вриједности и депозите, као и реализовани нето капитални добити/губици услед продаје хартија од вриједности из портфеља девизних резерви ЦББиХ.

Релативно ниске остварене стопе поврата на улагања у конвертибилну страну валуту су посљедица ниских стопа приноса на хартије од вриједности и углавном негативних каматних стопа на краткорочне депозите у EUR, које су током 2015. године преовладале на финансијским тржиштима, а узроковане су лошим макроекономским перформансама еврозоне. Наиме, успорени привредни раст, па чак и рецесија, те висока стопа незапослености су тенденције које су настављене у еврозони и током 2015. године. Девизна тржишта, тржишта новца и капитала су током 2015. године, као и у претходне три године, увелико била под притиском глобалних збивања.

У складу с моделом функционисања ЦББиХ, утврђеним Законом о Централној банци, основни извор генерисања прихода и финансијског резултата ЦББиХ је процес управљања девизним резервама. Овај процес и његови резултати, од избијања глобалне финансијске кризе до периода обухваћеног Годишњим извјештајем ЦББиХ

за 2015. годину, били су у знатној мјери детерминисани кретањима на финансијским тржиштима на којим се, у складу са Законом о ЦББиХ, инвестирају средства девизних резерви. Тај утицај показује висина просјечне пондерисане каматне стопе (ППКС), израчунате као количник каматних прихода на инвестирани девизне резерве и просјечног стања девизних резерви у посматраној години, а систематизован је у табели 2:1:

Упркос наведеним неповољним условима инвестирања средстава девизних резерви, те самим тим и неповољним условима пословања, ЦББиХ је у периоду од 2008-2015. године остварила око 505 милиона KM добити, од чега је на рачун Министарства финансија и трезора БиХ, које је задужено за буџет институција Босне и Херцеговине, трансферисано око 303,2 милиона KM, што је дато у табели 2:2:

Табела 2.1: Просјечна пондерисана каматна стопа на девизне резерве и остварени каматни приходи ЦББиХ

Година	Просјечно стање девизних резерви, у мил. BAM	Каматни приходи, у мил. BAM	ППКС (%)	Нето - монетарни девизни приходи (НМДП), у мил. BAM	Укупни приходи ЦББиХ, у BAM	Финансијски резултат ЦББиХ, у мил. BAM	Учешће каматних прихода у НМП
	1	2	3=2/1	4	5	6	7=2/4
2008.	6.569,78	274,57	4,18	280,78	291,26	199,42	98%
2009.	6.072,94	100,96	1,66	136,3	150,15	95,79	74%
2010.	6.112,87	38,31	0,63	62,2	77,05	33,18	62%
2011.	6.114,18	56,84	0,93	86,51	95,83	45,93	66%
2012.	6.094,09	32,15	0,53	56,48	70,32	34,13	57%
2013.	6.572,74	31,33	0,48	53,78	63,17	30,09	58%
2014.	7.336,75	31,8	0,43	60,96	71,77	35,41	52%
2015.	8.134,16	28,48	0,35	52,53	63,63	31,38	54%
Период 2008.-2015.	6.625,94	594,44	1,12	789,54	883,18	505,33	75%

Извор: ЦББиХ

Табела 2.2: Расподјела добити ЦББиХ за финансијске године 2008-2015. (сви износи изражени су у хиљадама KM)

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	Укупно 2008-2015.
ДОБИТ	199.423	95.786	33.179	45.931	34.134	30.086	35.411	31.378	505.328
Расподјела дијела добити у буџет институција БиХ	119.654	57.472	19.907	27.559	20.480	18.052	21.247	18.827	303.197
Расподјела дијела добити у генералне резерве у капиталу	79.769	38.314	13.272	18.372	13.654	12.034	14.164	12.551	202.131

Извор: CBBiH

Напомињемо да је ЦББиХ у периоду од 1997. до 2015. године, остварила укупну добит у износу од око 953 милиона КМ, од чега је на рачун Министарства финансија и трезора БиХ, које је задужено за буџет институција Босне и Херцеговине, трансферисано око 421 милион КМ.

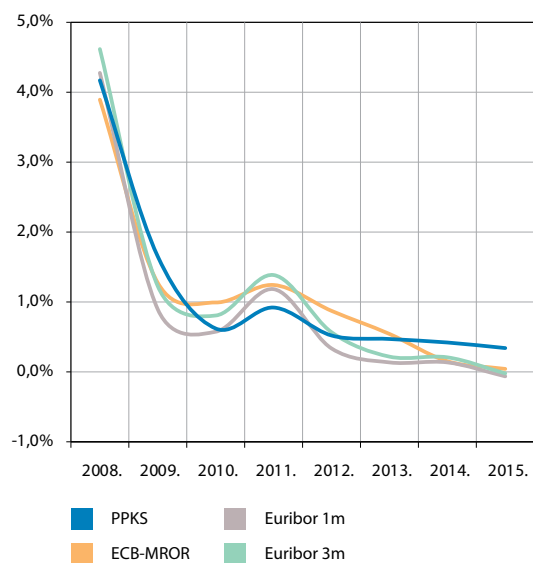
Како се у складу са законском и интерном регулативом ЦББиХ средства девизних резерви инвестирају углавном у хартије од вриједности и депозите деноминване у EUR, највећи утицај на каматне приходе ЦББиХ има кретање тржишних каматних стопа на тржишту новца (што је релевантан показатељ кретања каматних стопа на депозите у EUR) и приноса на тржишту државних хартија од вриједности земаља чланица еврозоне (при чему је за актуелну структуру портфеља хартија од вриједности девизних резерви ЦББиХ најбољи показатељ кретање стопе приноса на једногодишње, двогодишње и трогодишње државне обвезнице номинване у EUR), с обзиром на то да ЦББиХ инвестира преко 95% средстава девизних резерви у државне хартије од вриједности земаља еврозоне. У даљем дијелу текста дати су детаљнији показатељи пада тржишних каматних стопа и приноса у посматраном периоду:

Претходно наведени подаци указују да је просјечна пондерисана каматна стопа на девизне резерве ЦББиХ у 2008. години износила 4,18%, да би у 2014. години пала на 0,43% и наставила пад на 0,35% у 2015. години (тј. ППКС у 2008. години била је готово десет пута виша него у 2014. години, односно дванаест пута виша него у 2015. години). Овакав пад је у великој мјери детерминисан опадањем каматних стопа и приноса, што је била основна карактеристика тржишта еврозоне у протеклих осам година (видјети табелу Т3.2 и графикон Г2.11). Примјера ради, просјечни једномјесечни еурибор /Euribor 1m/ у 2008. години је износио 4,28%, што значи да је био 33 пута већи него у 2014. години (када је износио 0,13%), док је просјечни једномјесечни еурибор у 2015. години био негативан (износио је -0,07%). Просјечни тромјесечни еурибор³⁴/ Euribor 3m/ у 2008. години је износио 4,63%, што значи да је био 22 пута већи него у 2014. години (када је износио 0,21%), док је просјечни тромјесечни еурибор у 2015. години био негативан (износио је -0,02%).

Тржишни приноси на државне хартије од вриједности земаља еврозоне су имали честе периоде турбуленција, али ипак с изразито опадајућим трендом. Мада се најчешће као репер кретања на тржишту обвезница узима кретање

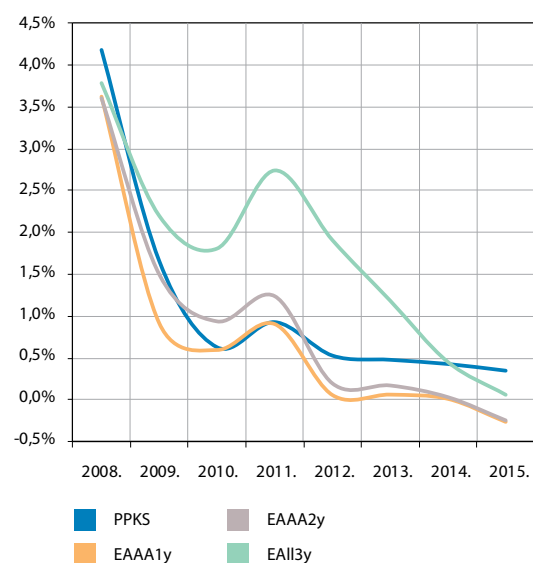
³⁴ Попут еурибора, драстичан пад и прелазак у „негативну зону“ имале су и друге каматне стопе на тржишту новца еврозоне (као нпр. преконоћна стопа EONIA, чији је просјек за 2015. годину износио -0,11%, а просјек стопе EONIA за 2008. годину је износио 3,87%).

Графикон 2.11 а: Кретање просјечне пондерисане каматне стопе на девизне резерве ЦББиХ и тржишних каматних стопа на финансијском тржишту еврозоне (годишњи просједи)

Извор: ECB - Statistics Datat Warehouse, приступљено 01.02.2016.

Графикон 2.11 б: Кретање просјечне пондерисане каматне стопе на девизне резерве ЦББиХ и тржишних каматних стопа на финансијском тржишту еврозоне (годишњи просједи)

Извор: ECB - Statistics Datat Warehouse, приступљено 01.02.2016.

приноса на десетогодишње државне обвезнице³⁵, с обзиром на структуру и карактеристике портфеља девизних резерви ЦББиХ, најподеснији репери за поређење ППКС с кретањем тржишних приноса на државне обвезнице у EUR су кретање тржишних приноса на обвезнице највишег рејтинга (AAA) којима је до доспијећа преостало 1 година (у периоду 2008-2010), обвезнице рејтинга AAA којима је до доспијећа преостало 2 године (у периоду 2011-2012) и обвезнице свих нивоа рејтинга којима је до доспијећа преостало 3 године (у периоду 2013-2015).

³⁵ Важно је напоменути да су тржишни приноси на 10-годишње обвезнице (које се узимају као најбољи индикатор кретања на тржишту обвезница) деноминване у најважнијим свјетским валутама тренутно на нивоима блиским историјском минимуму.

Табела 2.3: ППКС ЦББиХ и тржишне каматне стопе у периоду 2008-2015.

Година	ППКС	ECB-MROR	Просјечне вриједности тржишних каматних стопа				
			Euribor 1m	Euribor 3m	EAAA1y	EAAA2y	EAll3y
2008.	4,18	3,9	4,28	4,63	3,62	3,6	3,78
2009.	1,66	1,28	0,89	1,23	0,91	1,5	2,2
2010.	0,63	1	0,57	0,81	0,59	0,94	1,81
2011.	0,93	1,25	1,18	1,39	0,9	1,24	2,74
2012.	0,53	0,88	0,33	0,57	0,0507	0,2	1,91
2013.	0,48	0,55	0,13	0,22	0,0562	0,18	1,19
2014.	0,43	0,16	0,13	0,21	0,0054	0,0365	0,46
2015.	0,35	0,05	-0,07	-0,02	-0,27	-0,24	0,07
Период 2008.-2015.	1,26	1,13	0,93	1,13	0,73	0,93	1,77
Омјер 2008./2014.	10	24	33	22	670	99	8
Омјер 2008./2015.	12	78	-61	-232	-13	-15	54

Извор: За ППКС: ЦББиХ, за остале податке: ECB – Statistics Data Warehouse, приступљено 1.2.2016.

Просјечни приноси на једногодишње и двогодишње обвезнице деноминване у EUR рејтинга AAA (EUR AAA 1y, EUR AAA 2y) у 2008. години износили су 3,62%, односно 3,60%, а просјечни принос на трогодишње обвезнице деноминване у EUR свих нивоа рејтинга (EUR All 3y) у 2008. години износио је 3,78%. Пад приноса у посљедњих осам година је био веома изражен, тако да су у 2015. години просјечи приноса на једногодишње и двогодишње обвезнице деноминване у EUR рејтинга AAA постали негативни (-0,27% и -0,24%, респективно), а просјечни принос на трогодишње обвезнице деноминване у EUR, свих нивоа рејтинга у 2015. години је износио 0,07%. Другим ријечима, просјечни принос на трогодишње обвезнице деноминване у EUR, свих нивоа рејтинга, у 2008. години био је осам пута већи него у 2014. години (када је износио 0,46%), односно 54 пута већи него у 2015. години (када је износио 0,07%), као што је показано у наредној табели.

Централна банка Босне и Херцеговине се током посматраног и анализираног периода континуирано прилагођавала измијењеним стопама приноса и каматним стопама на финансијским тржиштима инструмената деноминваних у EUR³⁶. Због тога што су каматне стопе на краткорочне депозите деноминване у EUR постале негативне, све више средстава девизних резерви преусмјеравано је у хартије од вриједности деноминване у EUR и то хартије од вриједности које доспијевају у дужим временским роковима и/

или у хартије од вриједности које имају ниже нивое кредитног рејтинга. У циљу остварења задовољавајућег нивоа каматних прихода, структура девизних резерви измијењена је у правцу веће изложености тржишним ризицима (прије свега каматном ризику кроз инвестирање у инструменте дужег преосталог рока до доспијећа) и веће изложености кредитном ризику кроз инвестирање у инструменте нижег рејтинга).

Процес реструктурисања девизних резерви још увијек траје, при чему се води рачуна о ликвидности, сигурности и профитабилности ЦББиХ, а примјењује се и активнији приступ управљању портфељом девизних резерви, чиме се настоји компензовати низак ниво остварених каматних прихода. Како доступне прогнозе и очекивања кретања каматних стопа и приноса те кретања цијене злата и курса долара указују да ће опоравак у еврозони бити успорен и неуравнотежен, очекује се да постојећа структура портфеља девизних резерви у наредним годинама неће моћи генерисати значајно виши ниво годишњих каматних девизних прихода, па самим тим ни значајно виши ниво укупних прихода ЦББиХ.

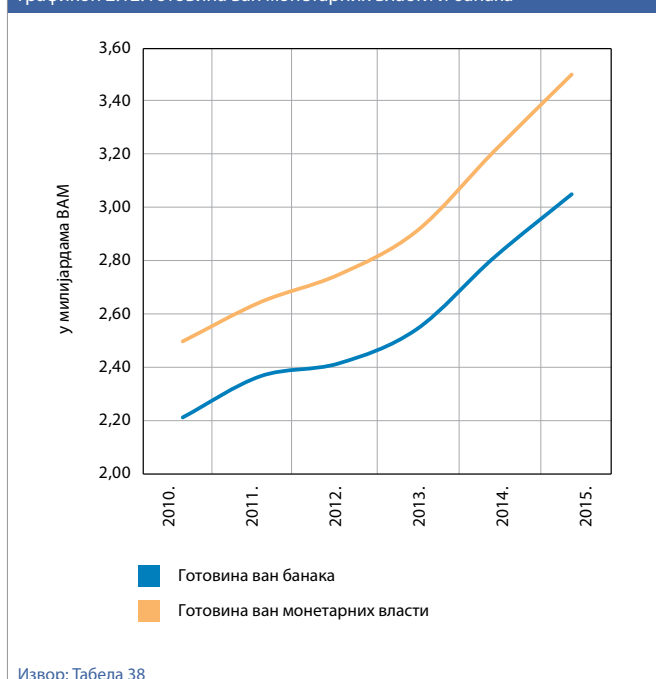
³⁶Закон о ЦББиХ је могућност инвестирања у страну финансијску активу деноминвану у валутама различитим од EUR фактички свео на испод 5% девизних резерви.

2.4 УПРАВЉАЊЕ ГОТОВИМ НОВЦЕМ

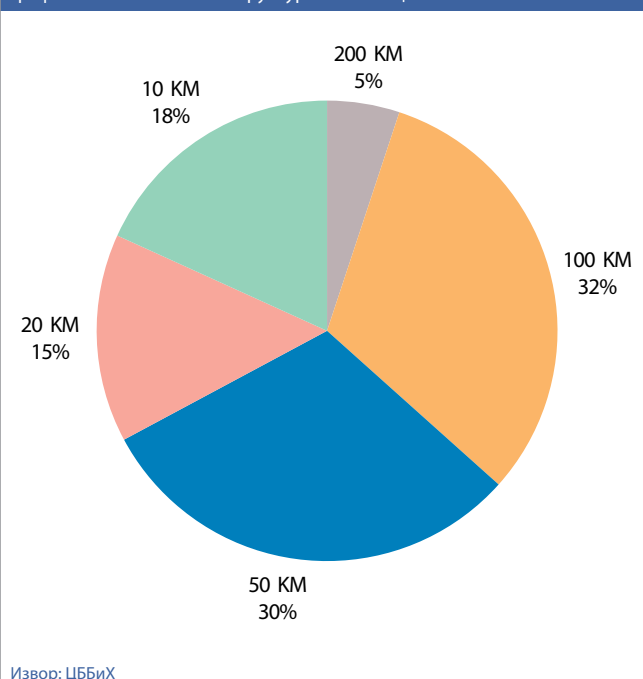
На дан 31.12.2015. године, стање готовог новца у оптицају (ван банака) износило је 3,05 милијарди ВАМ (графикон 2.12), што је за 8,51% више у односу на 2014. годину. Тиме је настављен тренд раста из претходних година. Потражња за готовином од стране банака је резултат увећаних захтјева клијената за готовим новцем. Ово поткрепљују и подаци о картичном пословању, који указују на још увијек изражену преференцију становништа ка готовинском плаћању. Наиме, од укупне вриједности трансакција реализованих употребом картица у земљи и иностранству у износу 7,67 милијарди ВАМ, путем АТМ апарата подигнуто је, у земљи и иностранству, готовине у износу од 5,71 милијарду ВАМ или 74 посто вриједности, док је на POS апаратима реализовано 1,96 милијарди ВАМ или 26 посто вриједности. Додатну потражњу за готовином потичу и изузетно ниске каматне стопе на депозите, нарочито на кратак рок, што минимализује опортунитетни трошак држања готовине.

Изван ЦББиХ било је 54,34 милиона новчаница ВАМ и 288,46 милиона кованица ВАМ, укупне вриједности 3,50 милијарди ВАМ, што је за 9% више у односу на 2014. годину. У апоенској структури новца ван ЦББиХ, најзаступљеније су биле новчанице у апоенима од 100 КМ и 50 КМ, а код кованица апоен 10 Ф (графикони 2.13 и 2.14).

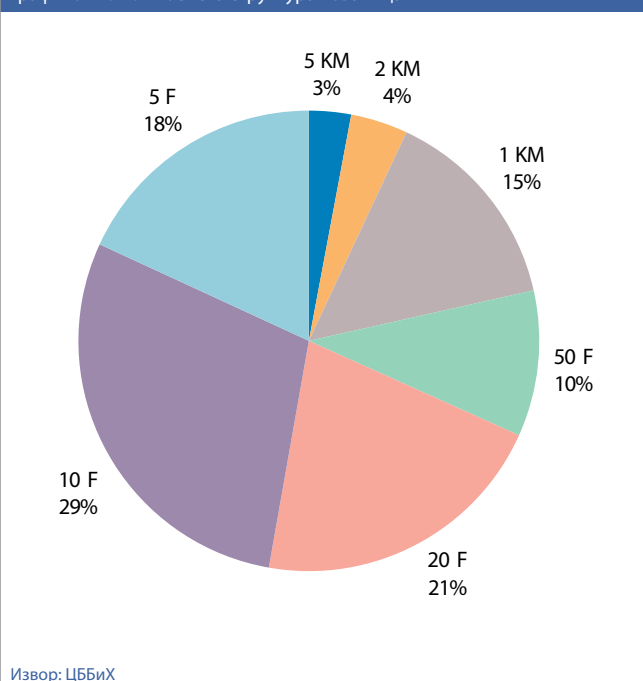
Графикон 2.12: Готовина ван монетарних власти и банака

Графикон 2.13: Апоенска структура новчаница

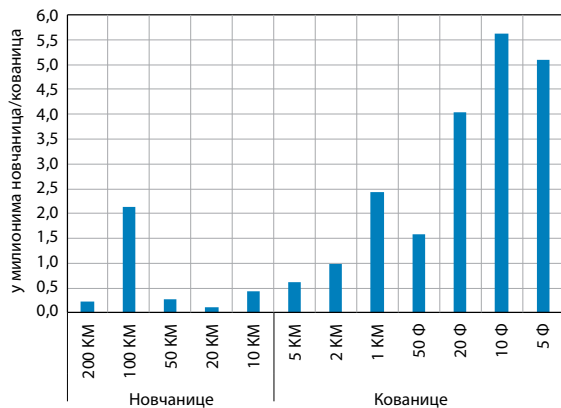

Графикон 2.14: Апоенска структура кованица

У односу на 2014. годину, количина новчаница ван ЦББиХ је повећана за 3,19 милиона комада (6,23%), укупне вриједности 279,04 милиона ВАМ (графикон 2.15). Количина кованица ван ЦББиХ је у истом периоду повећана за 20,37 милиона комада (7,6%), укупне вриједности 9,92 милиона ВАМ (графикон 2.16).

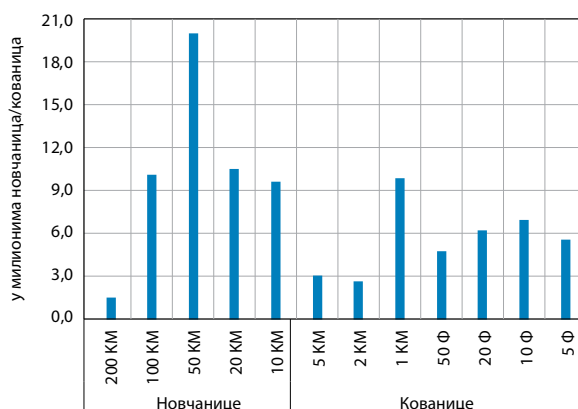
Графикон 2.15: Повећање броја новчаница и кованица по апоенима у односу на 2014.

Извор: ЦББиХ

Снабдијевање комерцијалних банака готовим новцем врши се путем трезора главних јединица и филијала ЦББиХ, лоцираних у Сарајеву, Бањој Луци, Мостару и Брчком, уз стриктно поштивање аранжмана валутног одбора. У току 2015. године комерцијалним банкама је издато 51,82 милиона комада новчаница и 39,26 милиона комада кованица, укупне вриједности 2,67 милијарди ВАН (графикон 2.16).

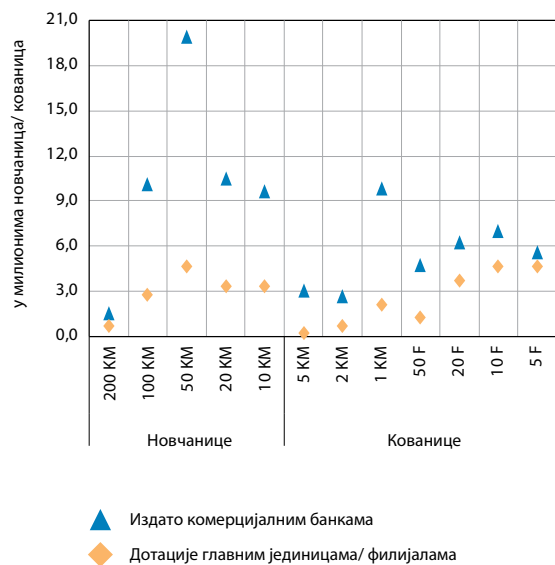
Графикон 2.16: Издате новчанице и кованице по апоенима у 2015.

Извор: ЦББиХ

У истом периоду је из Одјељења трезора ЦУ главним јединицама и Филијали Брчко издато (дотације) 14,81 милион комада новчаница и 17,37 милиона комада кованица, укупне вриједности 753,51 милион КМ. Графикон 2.17. испод показује да је ЦББиХ водила рачуна о потраживањима комерцијалних банака за готовим новцем у одговарајућој апоенској структури. Пошто комерцијалне банке врше и значајан поврат готовог новца у трезоре ЦББиХ, дотације главним јединицама/филијалама ЦББиХ су, у правилу, знатно мање.

Графикон 2.17: Излази готовог новца (КМ) у 2015.

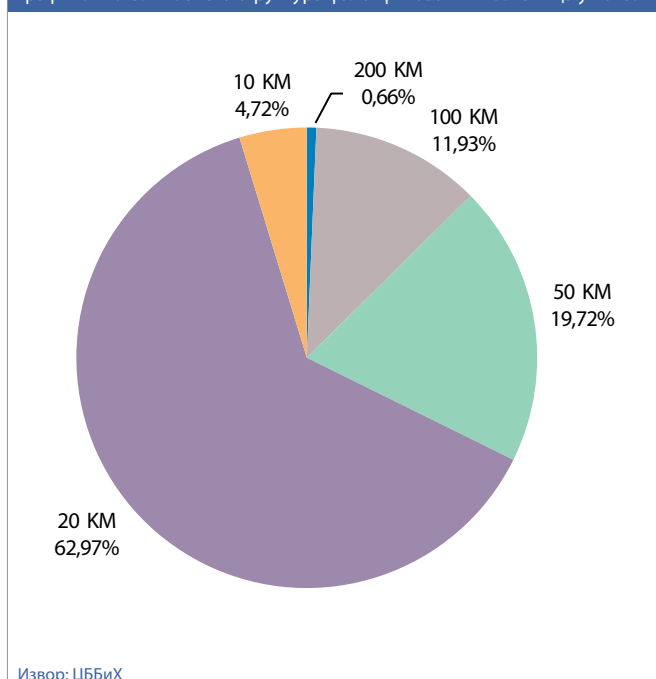

Извор: ЦББиХ

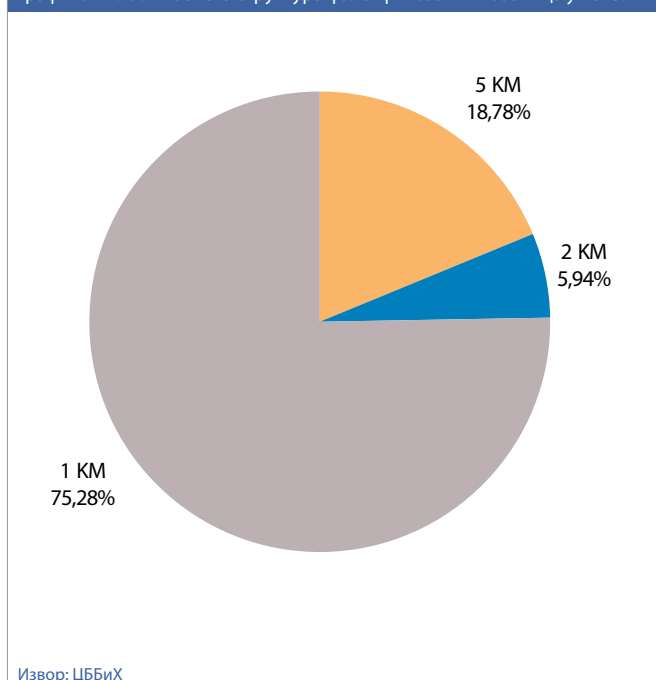
ЦББиХ континуирано врши повлачење новчаница неподобних за оптицај, које се уништавају у складу с важећим прописима. Повлачењем неподобних новчаница и пуштањем у оптицај новчаница нове серије ЦББиХ одржава задовољавајући квалитет новца у оптицају. У 2015. години уништено је 8,65 милиона комада новчаница и 6.646 кованица неподобних за оптицај, укупне вриједности 264,95 милиона КМ. Количина уништених новчаница представља 15,92% од укупне количине новчаница КМ ван ЦББиХ.

У 2015. години, ЦББиХ је регистровала 1.207 фалсификованих новчаница конвертибилне марке, што је за 26,92% више у односу на 2014. годину, када је регистрован 951 фалсификат. Фалсификованих кованица конвертибилне марке је регистровано 1.853 комада, што је за 14,88% више у односу на 2014. годину, када је регистровано 1.613 фалсификованих кованица КМ. Према апоенској структури, највише фалсификованих новчаница је било у апоену од 20 КМ (графикон 2.18), а фалсификованих кованица у апоену од 1 КМ (графикон 2.19).

Графикон 2.18: Апоенска структура фалсификованих новчаница у 2015.

Графикон 2.19: Апоенска структура фалсификованих кованица у 2015.

2.5 ОДРЖАВАЊЕ ПЛАТНИХ СИСТЕМА

Законску обавезу одржавања одговарајућих платних и обрачунских система ЦББиХ је испунила и у 2015. години: платни промет у земљи се одвијао неометано, кроз системе жиро клиринга и бруто поравнања у реалном времену (RTGS); одржавани су Централни регистар кредита (ЦРК) и Јединствени регистар трансакционих рачуна (ЈРТП); а обављан је и међународни клиринг плаћања с иностранством.

У 2015. години је забиљежен пораст броја и вриједности укупних трансакција у платном промету (табела 2.4), првенствено због пораста броја и вриједности унутарбанкарских трансакција. У односу на 2014. годину, забиљежен је пад укупне вриједности међубанкарских трансакција упркос порасту броја трансакција, а првенствено је узрокован падом вриједности трансакција кроз систем RTGS-а (табела 18). С друге стране, број, а нарочито вриједност, унутарбанкарских трансакција је знатно повећан у односу на 2014. годину. Имајући у виду јачу економску активност него у 2014. години, али изначајан пораст вриједности унутарбанкарских трансакција, смањење вриједности међубанкарских трансакција је, вјероватно, посљедица јачања концентрације клијената који врше плаћања преко RTGS-а у мањем броју банака у односу на раније периоде. Као и у ранијим периодима, већина трансакција у међубанкарском платном промету обавља се у мањем броју банака; у преко пет банака обављено је 49,4% укупне вриједности и 49,2% укупног броја трансакција у платном промету у 2015. години.

Картично плаћање је забиљежило значајан пораст у односу на 2014. годину (табела 2.5), првенствено услед снажног пораста промета на POS терминалима (енгл. Point of sale; мјесто продаје). И резидентни и нерезиденти су, у поређењу са 2014. годином, више користили картично плаћање роба и услуга на POS терминалима. Од укупног повећања промета на POS терминалима у односу на 2014. годину, 76,53 милиона BAM (59,5%) се односи на промет картицама издатим у БиХ. Иако је допринос порасту промета на POS терминалима картицама издатим у иностранству у односу на претходну годину мањи (52,08 милиона BAM), битно је истаћи да је плаћање роба и услуга у БиХ овом врстом картица забиљежило пораст од 23,21% у односу на 2014. годину (табела 2.6). Значајан пораст у односу на 2014. годину (44,8 милиона BAM или 19,27%) забиљежен је и у случају плаћања роба и услуга картицама издатим у БиХ на POS терминалима у иностранству.

Слично је и с повећањем промета картицама на АТМ уређајима; највећим дијелом је повећање промета од 359,8 милиона BAM у односу на 2014. годину узроковано подизањем готовине картицама издатим у БиХ (71,12%),

али се, у односу на претходну годину, биљежи значајано повећање подизања готовине страним картицама на банкоматима (енг. *Automated teller machine*, АТМ) у земљи (12,86%).

Табела 2.4: Платни промет преко комерцијалних банака

	Међубанкарске трансакције	Проmjена у односу на претходну годину	Унутарбанкарске трансакције	Проmjена у односу на претходну годину	Укупно	Проmjена у односу на претходну годину
Број, у милионима						
2013.	35,8	5,8%	58,2	-10,1%	94,0	-4,6%
2014.	37,9	6,0%	59,7	2,6%	97,7	3,9%
2015.	39,1	3,0%	63,2	5,8%	102,3	4,7%
Вриједност, у милијардама BAM						
2013.	76,60	-6,0%	84,98	-5,5%	161,59	-5,8%
2014.	87,86	14,7%	87,84	3,4%	175,70	8,7%
2015.	85,11	-3,1%	99,69	13,5%	184,80	5,2%

Извор: ЦББиХ

Табела 2.5: Преглед промета картицама на АТМ и POS уређајима

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
POS, у милијардама BAM	1,71	1,70	2,27	1,83	1,96
Проmjена у односу на претходну годину	9,3%	-0,7%	33,3%	-19,3%	7,0%
АТМ, у милијардама BAM	4,32	4,63	4,92	5,35	5,71
Проmjена у односу на претходну годину	10,7%	7,2%	6,3%	8,7%	6,7%
Укупно, у милијардама BAM	6,03	6,33	7,18	7,18	7,66
Проmjена у односу на претходну годину	10,3%	4,9%	13,5%	-0,1%	6,8%

Извор: СБВН

Табела 2.6: Реализоване вриједности по картицама на принципу резидентности

Година	Подизање готовине		Куповина роба и услуга на POS терминалима	Укупно
	Банкомати	POS терминали		
Реализоване вриједности иностраних картица у БиХ, у милионима BAM				
2011.	560,6	74,7	186,0	821,2
2012.	674,6	76,7	201,2	952,5
2013.	969,0	85,6	324,4	1.379,0
2014.	807,9	70,9	266,1	1.144,9
2015.	911,9	61,3	327,8	1.300,9
Реализоване вриједности у иностранству картица издатих у БиХ, у милионима BAM				
2011.	103,4	1,7	181,2	286,2
2012.	116,1	1,6	216,9	334,6
2013.	124,8	0,0	312,1	436,9
2014.	140,5	1,7	232,6	374,9
2015.	145,3	8,0	277,5	430,8

Извор: ЦББиХ

Табела 2.7: Заступљеност картица према брендovima

Година	Visa	Mastercard	American	BamCard	Diners	Остале	Укупно
2011.	1.258.923	506.181	7.390	17.649	902	0	1.791.045
2012.	1.275.925	541.389	7.390	13.418	804	95	1.839.021
2013.	1.261.893	607.700	6.098	12.774	676	0	1.889.141
2014.	1.268.252	645.879	6.570	11.200	453	0	1.932.354
2015.	1.253.784	742.265	6.913	10.094	163	0	2.013.219

Извор: ЦББиХ

Традиционално најзаступљенији бренд картица у БиХ је Visa (табела 2.7). Највећи промет биљежи се на дебитним картицама, при чему је уддио Visa дебитних картица у укупном промету на АТМ и POS уређајима у 2015. години износио 49,84%.

Пораст промета картицама у 2015. години дјелимично је последица и пораста броја инсталираних АТМ и POS терминала. Од укупно 24.420 уређаја за картично плаћање и подизање готовине, 1.509 су били банкомати (+5,82% у односу на 2014. годину), 24.421 су POS терминали за трговину (+12,6% у односу на 2014. годину), 1.158 уређаја је POS терминал за готовину (-3,66% у односу на 2014. годину). И даље је присутан тренд раста броја корисника интернет банкарства или неке врсте електронског банкарства, посебно у сегменту становништву. У односу на 2014. годину, број корисника е-банкарства је порастао за преко 100 хиљада клијената (47,39%) те је у 2015. годни свака шеста картица издата у БиХ била коришћена, између осталог, и за услуге е-банкарства.

ЦББиХ је доприносила финансијској стабилности кроз одржавање Централног регистра кредита (ЦРК), који су током 2015. године, на дневној основи, подацима ажурирале 29 пословних банака, 18 микрокредитних организација, 15 лизинг компанија и осталих институција. ЦРК-у се у току 2015. године приступало 2,75 милиона пута (+11,09% у односу на 2014. годину). Број приступних тачака регистру је знатно смањен у 2015. години (за 22,94% на број од 1.317), посебно због смањења приступних тачака у пословним банкама, које су са 1.114 приступних мјеста и даље далеко најзначајнији корисници информација похрањених у ЦРК.

У Јединственом регистру трансакционих рачуна (ЈРТР) на крају 2015. године били су похрањени подаци о 634.116 трансакционих рачуна, од чега 222.887 активних (+0,24% у односу на 2014. годину), 69.911 блокираних (+3,09% у односу на 2014. годину) и 341.318 угашених рачуна. ЈРТР се приступало са 1.265 приступних тачака које је користило: 27 банака, 19 микрокредитних организација, лизинг компанија и осигуравајућих кућа те 60 других институција. Организационе

јединице ЦББиХ у протеклој години издале су укупно 9.878 извода (-12,27% у односу на 2014. годину) из ЈРТР и то: Главна јединица Сарајево 7.103; Главна банка Републике Српске Централне банке БиХ 870 и Главна јединица Мостар 1.905.

ЦББиХ је и у 2015. години вршила међународни клиринг плаћања између БиХ и србијанских банака. Кроз систем клириншког начина обрачуна међународних плаћања са Србијом пласирано је укупно 9.637 налога (+9,90% у односу на 2014. годину), чија је вриједност била 176,28 милиона евра (+34,51% у односу на 2014. годину). У систему плаћања између двију држава учествовале су четири банке из БиХ, од чега двије припадају истој банкарској групацији и на њих се односи највећи дио промета.

2.6 УЛОГА ФИСКАЛНОГ АГЕНТА

Улога ЦББиХ као фискалног агента БиХ по пословима сервисирања спољног дуга БиХ произлази из одредаба Закона о задуживању, дугу и гаранцијама БиХ, Закона о ЦББиХ, Закона о финансирању институција БиХ, Закона о систему индиректног опорезивања у БиХ и Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода. Централна банка је према одредбама Уговора о сервисирању спољног дуга БиХ надлежна за благовремено обезбјеђење страних валута за плаћање доспјелих обавеза; благовремено и тачно извршење плаћања на основу налога/инструкција Министарства; кореспонденцију са страним банкама и кредиторима и извјештавање Министарства о свим извршеним трансакцијама.

ЦББиХ је од 2002. године фискални агент за чланство и односе БиХ с ММФ-ом. Улога банке о овом питању регулисана је 2002. године Писмом намјере власти БиХ за други стендбај аранжман, Одлуком Савјета министара БиХ, Статутом (енгл. Articles of Agreement) ММФ-а и Меморандумом о разумијевању³⁷, који је потписан с Министарством финансија и трезора БиХ, ентитетским министарствима финансија и Управом за индиректно опорезивање.

³⁷ Првобитно донесен 2002. године, а затим је ревидиран 2013. године.

Услуга коришћења електронског банкарства, омогућена депонентима од 2011. године с циљем унапређења и побољшања услуга банкарског и фискалног агента, пружана је и током 2015. године. Свакодневно се подузимају активности на унапређењу пословања у раду с депонентима, аутоматизовању процеса, међусобне комуникације, а све у циљу постизања што веће ефикасности у раду.

У складу са Статутом Свјетске банке, ЦББиХ је депозитар за чланице групе Свјетске банке: Међународну банку за обнову и развој (The International Bank for Reconstruction and Development, IBRD)), Удружење за међународни развој (The International Development Association, IDA) и Мултилатералну агенцију за гаранцију инвестирања (The Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA). По налогу наведених чланица, извршавају се финансијске трансакције на њиховим депозитним рачунима у ЦББиХ.

У складу са закљученим Уговором о обављању послова банкарског и фискалног агента између ЦББиХ и Управе за индиректно опорезивање БиХ (УИО), а на основу Закона о уплатама на јединствени рачун и расподјели прихода, током 2015. године настављено је вођење јединственог рачуна УИО за прикупљање прихода од индиректних пореза. По овом аранжману комерцијалне банке су на дневној основи трансферисале на рачун за евидентирање, држање и расподјелу прихода УИО код ЦББиХ све прикупљене приходе, а потом су се ти приходи по налогу УИО алоцирали на више рачуна по различитим намјенама у складу са законском регулативом и налогом УИО. На основу Закона о акцизама, у 2015. години је настављен процес прикупљања средстава уплаћених по основу цестарина на рачун УИО код ЦББиХ те распоред ових средстава по налогу УИО према ентитетима и Брчко дистрикту. Наведене трансакције се такође обављају свакодневно.

ЦББиХ је, у складу са закљученим уговорима, наставила дјеловати и као банкарски и фискални агент ентитетским агенцијама за банкарство, ентитетским регистрима хартија од вриједности и Брчко дистрикту. У складу с Уговором закљученим с Агенцијом за осигурање депозита БиХ, настављен је процес евиденције портфеља хартија од вриједности ове институције, којим према споразуму Агенције за осигурање депозита с иностраним портфељ менаџером, управља портфељ менаџер.

2.7 ПРИКУПЉАЊЕ И КРЕИРАЊЕ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА

Компилација и објављивање статистике из надлежности ЦББиХ је у 2015. настављена у складу с планираним роковима и примјењујући важеће методологије и праксе из три подручја макроекономских статистика: статистика монетарног и финансијског сектора; статистика платног биланса и статистика владиних финансија и финансијских рачуна. Званичне статистике ЦББиХ су интегрални дио макроекономских статистика које се производе унутар статистичког система у БиХ.

Унутар сваког од ових статистичких подручја се проводи низ одвојених статистичких истраживања, који се стављају на располагање широкој јавности путем публикација, веб-странице и међународне дистрибуције статистичких података. Поштујући обавезу о примјени одговарајућих међународних методологија и стандарда компилације, ЦББиХ је кроз своје статистичке активности у могућности да произведе квалитетне и правовремене статистичке показатеље који су упоредиви с подацима из других економија. Корисници података укључују многобројне домаће владине институције, академску заједницу, пословну заједницу, међународне организације и укупну јавност у циљу праћења економских кретања у земљи и за планирање економских политика.

Прикупљање изворних података је врло сложено и заснива се на коришћењу расположивих административних података и директног прикупљања од извјештајних јединица и прилагођавању расположивих службених статистичких података других статистичких институција у БиХ и иностранству. У циљу побољшања квалитете, с изворима података се континуирано обављају консултације и контроле улазних података, док се корисницима пружају појашњења и излази у сусрет новим захтјевима. Континуирано се ради на јачању сарадње у оквиру домаћег статистичког система у БиХ али и на међународном плану (Еуростат, ЕЦБ, BIS, земље региона).

У циљу подизања квалитета, проширивања статистика и усклађивања с међународним статистичким стандардима (првенствено методологијама и стандардима у ЕУ), подузете се бројне активности на имплементацији неколико програма техничке помоћи. У области платнобилансне статистике успјешно је реализован вишекориснички IPA 2012 пројекат везан за област статистике услуга с иностранством, а што је, поред осталог, укључило и мјерења услуга по земљама партнерима,

доставу података према Еуростату на нивоу географске дистрибуције GEO6 те израду и верификацију релевантне методологије. Везано за статистику владиних финансија, настављен је рад на пројекту (финансиран од стране SECO) везан за идентификацију извора и припрему биланса стања сектора владе и јавног дуга, а на основу чега је успостављена и објављена статистика бруто владиног дуга (по дефиницији Споразума из Мадрихта) на кварталном периоду од 2000. године. Завршена је нова ИТ апликација (уз помоћ њемачког GIZ-а) за портфељ инвестиције, која ће омогућити да се портфељ инвестиције с иностранством статистички биљеже и извјештавају за потребе платног биланса, али и као самостална статистика, слиједећи међународне стандарде. Сарадња и координација с банкама и институцијама које извјештавају или требају извјештавати наставља се како би компилација у потпуности била заокружена. Започет је рад на новој статистичкој области – статистици финансијских рачуна, а у склопу IPA 2012 Twinning програма, а што ће се наставити и током 2016. Финансијски рачуни су интегрални дио статистике у ЕУ и њиховим развојем ће се добити потпуни увид у финансијску позицију (обавеза и потраживања) за све секторе домаће економије. У оквиру монетарне и финансијске статистике МФС, постојећи сетови података су допуњени с износима новоуговорених кредита и депозита, а што корисницима пружа додатне информације везано за статистику каматних стопа. У договору с банкама скраћени су и рокови извјештавања, тако да су сада мјесечни статистички подаци расположиви 5 – 7 дана раније него прије.

ЦББиХ је такође била укључена, с осталим статистичким институцијама, у компоненту везану за секторизацију економије (у склопу IPA 2012 Twinning програма), а с циљем прецизног дефинирања сектора у складу с ESA 2010. Прецизна секторизација институционалних јединица унутар економије је битан предуслов за друге статистичке активности, а планирано је да секторизација буде окончана током 2016. године.

Поред редовне дисеминације података, ЦББиХ је наставила да испуњава посебне статистичке захтјеве домаћих институција (Дирекција за економско планирање, Агенција за унапређење страних инвестиција БиХ, Дирекција за економске интеграције, Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство за економске односе и регионалну сарадњу РС) и сталну размјену података с Агенцијом за статистику БиХ. У склопу међународних обавеза, ЦББиХ редовно доставља обимне сетове података, у складу с календаром објављивања, међународним институцијама (ММФ, Свјетска банка, ЕЦБ, EBRD, UNCTAD, Еуростат, BIS, Статистички одјел УН-а), а који након тога бивају публиковани на њиховим веб-страницама и у публикацијама.

2.8 ПРАЋЕЊЕ СИСТЕМСКИХ РИЗИКА У ФИНАНСИЈСКОМ СИСТЕМУ

ЦББиХ врши функцију праћења финансијске стабилности која подразумева правовремено идентификовање рањивости у финансијском систему земље. Циљ дјеловања ЦББиХ у овом подручју је да се побољша разумијевање узрочно-последичних веза између финансијског система и макроекономског окружења, упозоре финансијске институције и други учесници на тржишту на постојеће ризике, покрене дијалог о ризицима и подуму корективне мјере којима ће се умањити посљедице материјализације ризика. Активности ЦББиХ на пољу праћења стабилности финансијског система обухватају и специјализовану комуникацију с релевантним домаћим и међународним институцијама, којом се осигурава континуитет процеса праћења системских ризика и комуницирање о ризицима по финансијску стабилност са широм јавношћу. Допринос очувању финансијске стабилности ЦББиХ даје у оквиру чланства у Сталном одбору за финансијску стабилност БиХ, који, поред гувернера ЦББиХ и директора агенција за банкарство чине и чланови Фискалног одбора и директор Агенције за осигурање депозита.

ЦББиХ извјештава ширу јавност о ризицима по финансијску стабилност кроз редовну годишњу публикацију, Извјештај о финансијској стабилности, који се од 2007. године објављује на веб-страници ЦББиХ. Објављивањем Извјештаја о финансијској стабилности, ЦББиХ јавности жели указати на посљедице досадашњих макроекономских трендова и трендова у финансијском, првенствено банкарском сектору на ризике и искушења с којима ће се финансијски систем суочити у наредним периодима.

Компилација и објављивање сета основних индикатора финансијског здравља према методологији ММФ-а такође је важан канал комуникације ЦББиХ са широм јавношћу. Индикатори финансијског здравља се објављују квартално на веб-страници ЦББиХ од половине 2009. године, а од септембра 2011. године и на веб-страници ММФ-а.

У 2015. години ЦББиХ је наставила активности на провођењу макроекономских тестова на стрес. Тестови на стрес се у ЦББиХ раде квартално и основни су алат за квантификацију ефеката системских ризика на банкарски систем. Детаљни резултати тестова на стрес се дијеле с агенцијама за банкарство, којима се доставља и Извјештај о резултатима тестова на стрес у којем се на дескриптиван начин презентирају системски ризици и будући трендови. О резултатима тестова на стрес,

кроз одговарајућу форму Извјештаја о резултатима тестова на стрес, упознаје се и Стални одбор за финансијску стабилност. Агрегирани резултати тестова на стрес с подацима с краја године се објављују у Извјештају о финансијској стабилности.

Од осталих информација и извјештаја који су у функцији праћења стабилности финансијског система могу се издвојити информације за Стални одбор за финансијску стабилност (СОФС) и сет интерних стандардизованих или ad hoc информација које се у првом реду креирају за потребе ЦББиХ, али се могу подијелити и с другим релевантним институцијама. Информацијама према чланицама СОФС-а презентира се стање и постојећи ризици у банкарском сектору БиХ те утицаји системских ризика из реалног, фискалног и финансијског сектора и међународног окружења на банкарски сектор, чиме се осигурава размјена мишљења и обухватније сагледавање веза у економији. Информације интерног карактера служе као индикатори раног упозорења о настанку дисбаланса или јачању ризика у било којем сегменту економије.

Континуирана размјена информација, мишљења и искустава с другим релевантним домаћим и међународним институцијама и надоградња постојећих аналитичких капацитета ЦББиХ на пољу финансијске стабилности кроз едукацију и програме техничке помоћи осигурава усклађеност приступа анализирања системског ризика с најбољим праксама и садашњим трендовима и правовремену идентификацију системских ризика.

ЦББиХ је у 2015. години наставила сарадњу с ЕЦБ-ом у циљу размјене информација и мишљења из области финансијске стабилности које доприносе бољем разумијевању системских ризика у региону и позиције БиХ у односу на друге земље. У току 2015. године ЦББиХ је учествовала у пројекту Свјетске банке под називом „Финансијски систем Западног Балкана у 2025.“ чији је циљ био подстицање релевантних институција задужених за доношење политика и регулацију финансијског тржишта да прошире хоризонте посматрања како би били спремнији за адекватну реакцију у будућности у погледу суочавања с изазовима и/или коришћења прилика.

Потписивањем Меморандума о усвајању Методологије за утврђивање листе системски важних банака у БиХ између ЦББиХ и агенција за банкарство, у јуну 2013. године, ЦББиХ је преузела обавезу ажурирања листе системски важних банака у БиХ, на годишњем нивоу. Листа системски важних банака се сачињава на основу података за крај године које агенције за банкарство достављају ЦББиХ те ванредно уколико се десе битне промјене у банкарском систему. Идентификацијом

системски важних банака у земљи створена је могућност за коришћење различитог приступа приликом супервизије ових институција и приликом поступања по Свебухватном плану дјеловања у кризним ситуацијама.

У 2015. години ЦББиХ је обављала послове координације дјелатности агенција за банкарство, а који се односе на активности ентитетских агенција за банкарство везано за супервизију банака, микрокредитних организација и друштава за лизинг и информисање о стању у овим институцијама. Послови координације укључивали су редовне састанке с представницима агенција за банкарство у складу са Законом о ЦББиХ и Меморандумом о принципима координације банкарске супервизије, сарадњи и размјени података и информација, што је резултирало успостављањем јаче координације и проширењем сарадње агенција с организационим дијеловима ЦББиХ. Информације о стању у банкарском сектору, микрокредитним организацијама и друштвима за лизинг размјењиване су квартално, а на састанцима координације су се разматрала питања која се односе на регулативу из области супервизије банака и о активностима ЦББиХ које могу допринијети квалитетнијој супервизији и анализи банкарског сектора. Континуирана сарадња остварена је и с Агенцијом за осигурање депозита БиХ, Удружењем банака, Удружењем микрокредитног сектора и Удружењем сектора лизинг друштава.

ЦББиХ је у 2015. години била укључена у процес праћења активности на изради нових ентитетских закона о банкама који је радила радна група коју су успоставиле надлежне институције, а техничку асистенцију и помоћ за ове активности обезбједили су представници ММФ-а.

2.9 САРАДЊА С МЕЂУНАРОДНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И РЕЈТИНГ АГЕНЦИЈАМА

Доношењем Стратешког плана за период 2016-2021, у амбијенту ишчекивања подношења апликације за чланство у Европској унији, ЦББиХ је потврдила јаку одређеност европској перспективи и јачању сарадње с ЕУ институцијама и централним банкама како би се унаприједило пословање у свим сегментима рада у складу с општеприхваћеним стандардима и најбољом праксом централних банака ЕУ. Кроз проактиван приступ изазовима и захтјевима ЕУ претприступног процеса, настављене су активности унапређења стручних, техничких и институционалних капацитета, с посебним акцентом на улагање у људске ресурсе и развој професионалних знања особља,

укључујући специјализована усавршавања али и усавршавање особља извјештина лидерства и преговарања. Истовремено, ЦББиХ је осигурала неопходну стабилност и позитиван континуитет пословања кроз аранжман валутног одбора. Европска комисија (ЕЦ), у свим извјештајима и оцјенама, наглашава подршку и опредјељеност монетарној политици валутног одбора, као фактору стабилности у изазовном спољном и домаћем окружењу.

ЦББиХ је током 2015. године наставила доприносити европском интеграцијском процесу БиХ кроз припрему информација, података и израду прилога за годишњи извјештај Европске комисије о напретку. Поред доприноса у областима из подручја монетарне политике, платног биланса, слободе кретања капитала и финансијског сектора, припремљени су посебни прилози по новој методологији ЕЦ за двије пилот-области у оквиру Европских стандарда: Финансијска контрола – Заштита евра од фалсификовања и Статистика.

Као једна од коауторских институција, ЦББиХ је учествовала у изради Програма економских реформи БиХ и у процесу консултација и дијалога с ЕЦ. У контексту нове ЕУ иницијативе, која укључује и јачање економског управљања, ЦББиХ је присуствовала и састанку Савјета за економска и финансијска питања у оквиру годишњег дијалога о економским политикама. Циљ је припрема земље за испуњавање економских критеријума за улазак у ЕУ и боља комуникација и усклађивање економских политика и мјера које земља треба реализовати, укључујући и интеракцију монетарне и фискалне политике. Будући да Програм економских реформи у једном документу интегрише и мјере фискалне и монетарне политике и структурне мјере у склопу процеса процјене Програма економских реформи одржани су и састанци с ЕЦБ-ом.

Континуирана имплементација ЕУ стандарда у пословању ЦББиХ се остварује властитим капацитетима, коришћењем интерних ресурса али и кроз приступ ЕУ IPA фондовима и контактима с Европском централном банком (ЕЦБ) и централним банкама евросистема. Билатерална и мултилатерална сарадња с другим централним банкама, затим подршка Владе Њемачке (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit, GIZ), Владе Швајцарске (BCC-SECO) и директна сарадња с експертима Института у Женеви и Еуростата, кључне су за трансфер знања и креирање системске мреже контаката.

И у 2015. години, ЦББиХ је наставила успјешну сарадњу с GIZ-ом. Поред поменуте апликације за бољу обухватност статистичких података, окончана је реализација пројекта

успостављања јединственог информационог система за управљање људским потенцијалима (енг. Human Resources Management Information System, HRMIS), који је званично пуштен у продукцију. HRMIS систем је замијенио постојеће MS Access базе и Oracle Workflow апликацију те је проширен и с додатним модулима за управљање људским потенцијалима којима су се аутоматизовали пословни процеси у ЦББиХ. У склопу Програма јачања јавних институција, прва фаза пројекта („Систем управљања квалитетом“) је завршена у планираном року и резултирала је Извјештајем о анализи стања процеса у ЦББиХ, који укључује низ препорука за побољшање. Друга фаза пројекта, „Имплементација система управљања квалитетом у складу са стандардима ISO 9001 и ISO 27001“ ће бити реализована током 2016. године, а главни очекивани резултати су јасно идентификовани, усклађени и међусобно повезани процеси институције, с јасно дефинисаним улогама и одговорностима. У склопу GIZ SPI Програма почете су и активности на пројекту Систем електронског управљања документима. Ова два нова система управљања квалитетом пословања и управљања документима ће се користити на свим локацијама ЦББиХ.

Програм академске сарадње са Институтом за међународне студије (Graduate Institute of International Studies – GII) из Женеви реализује се у склопу Програма билатералне помоћи и изградње капацитета централних банака на основу Споразума између Владе Швајцарске и ЦББиХ. У склопу овог вишегодишњег програма сарадње од 2014. до 2016. године, у 2015. години у ЦББиХ су одржане радионице према конкретним захтјевима и потребама Централне банке за унапређењем, које су прошли око четрдесет службеника. ЦББиХ је учествовала на III редовној годишњој конференцији у оквиру Програма билатералне помоћи и изградње капацитета централних банака одржаној у Женеви у октобру 2015. године. Поред тога, у истраживачком дијелу пројекта ЦББиХ је учествовала са истраживачким радом, чија израда је укључивала и похађање семестра на GII у Женеви те је додатно пријавила још два истраживачка рада на којима су агназована четири службеника ЦББиХ с темама од значаја за централно банкарство. Јачање капацитета кроз пренос знања кроз овај пројекат омогућиће јачање аналитичке функције ЦББиХ и адекватно праћење макроекономских трендова и веза међу сегментима економије.

У организацији ЦББиХ током 2015. године одржане су мисије међународних рејтинг агенција Standard & Poor's и Moody's Investors Services с релевантим међународним и домаћим институцијама у БиХ у циљу оцјене сувереног кредитног рејтинга БиХ. Политичка ситуација, буџет,

сервисирање спољног дуга, односи с међународним финансијским институцијама и финансијски систем, биле су главне теме за разговор у оцјењивању кредитног рејтинга БиХ. У септембру 2015. године међународна рејтинг агенција Standard & Poor's потврдила је кредитни рејтинг Босни и Херцеговини и то „Б/са стабилним изгледима“, а међународна рејтинг агенција Moody's Investors Services није промијенила кредитни рејтинг Босни и Херцеговини, тако да Босна и Херцеговина код ове агенције од јула 2012. године има кредитни рејтинг „Б3/са стабилним изгледима“.

2.10 ПРОЦЕС ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ

Функцију интерне ревизије у ЦББиХ обавља Канцеларија главног интерног ревизора, организована као самостални организациони облик ЦББиХ. Активности Канцеларије у 2015. биле су усмјерене на извршавање дужности дефинисаних Законом о Централној банци, реализацији послова и задатака утврђених Планом пословања Централне банке за 2015. годину, Стратешким планом интерне ревизије за период 2014-2017. и годишњим Планом интерне ревизије за 2015. годину. Регулаторни оквир за обављање функције интерне ревизије представљају: Закон о Централној банци, Правилник о интерној ревизији у Централној банци, Приручник о раду интерне ревизије у Централној банци, Међународни стандарди професионалног обављања интерне ревизије и кодекс професионалне праксе и етике.

Основни циљ рада Канцеларије је да својом активношћу допринеси унапређењу пословања Централне банке, остварењу формулисаних планова и постављених стратешких циљева, успостављању ефикасног система управљања ризицима, заштити имовине, осигурању досљедне примјене законских прописа и аката пословне политике ЦББиХ. Уважавајући наведене циљеве, Канцеларија континуирано ради на унапређењу техника и метода рада, на процјени ефикасности и ефективности система интерних контрола и на успостављању одређених процедура и инструмената за идентификацију, мјерење, праћење и контролу ризика којима је ЦББиХ изложена при обављању пословних активности. Процјена ризика врши се према Методологији процјене ризика у ЦББиХ, која дефинише оквир за идентификовање ризичних процеса и активности у ЦББиХ и успостављање адекватних мјера за активно управљање ризицима. Ревизија се проводи на начин и по поступцима дефинисаним Приручником о раду интерне ревизије који доноси главни интерни ревизор. Континуирано се прати законска и међународна

професионална регулатива за област интерне ревизије и у складу с промјенама врши се усаглашавање наведеног приручника.

Поступајући по Плану интерне ревизије за 2015. годину и по налозима Управног одбора, извршене су ревизије одређених функција, пословних процеса и активности ЦББиХ, дајући приоритет процесима високог нивоа ризика, као што су: управљање девизним резервама; готовином; рачунима резерви комерцијалних банака; купопродајом домаће КМ валуте; функционалност и сигурност информационих и платних система; укупна информационо сигурност те функционисање система физичке и техничке заштите у објектима ЦББиХ. Кроз писане извјештаје о извршеним ревизијама, који се разматрају на састанцима Ревизорског комитета и усвајају на сједницама Управног одбора, даје се ревизорско мишљење у вези с оцјеном о ефикасности и функционалности система интерних контрола с приједлогом мјера за унапређење.

Континуирано се ради на професионалном усавршавању кадрова кроз разне видове обука из области интерне ревизије, примјене Међународних стандарда за професионално обављање интерне ревизије, Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања. Едукација се обавља преко професионалних међународних асоцијација и институција, професионалних асоцијација и удружења интерних ревизора, рачуновођа и ревизора на државном и регионалном нивоу.

2.11 ОСТАЛО

2.11.1 Управљање људским ресурсима

Највиши орган ЦББиХ је Управни одбор, који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију ЦББиХ у складу с овлашћењима утврђеним Законом. Управни одбор чине гувернер који предсједава Одбором и четири члана (табела 2.8). Управу Централне банке чине гувернер и три вицегувернера које је именовао гувернер уз одобрење Управног одбора. Задатак Управе је оперативно руковођење пословањем Централне банке. Сваки је вицегувернер непосредно одговоран за рад једног сектора Централне банке (видјети организациону схему ЦББиХ).

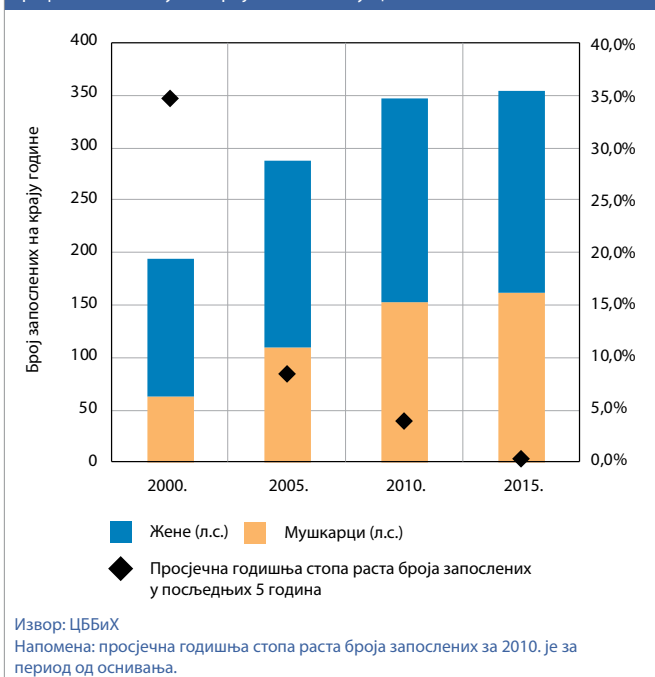
Табела 2.8: Руководна структура ЦББиХ

	до 10.08.2015. године:	од 11.08.2015. године:
Управни одбор ЦББиХ	др Кемал Козарић, председавајући	др Сенад Софтић, председавајући
	др Фикрет Чаушевић, члан	мр Анкица Колобарић, члан
	др Миленко Крајишник, члан	др Кемал Козарић, члан
	др Жељко Шаин, члан	мр Триво Маринковић, члан
	др Васиљ Жарковић, члан	др Љубиша Владушић, члан
Управа ЦББиХ	do 10.08.2015. godine:	od 11.08.2015. godine:
	dr. Kemal Kozarić, guverner	dr. Senad Softić, guverner
	мр Ернадина Бајровић, вицегувернер	
	др Радомир Божић, вицегувернер	
Канцеларија главног интерног ревизора	мр Анкица Колобарић, вицегувернер	
	мр Едис Ковачевић, главни интерни ревизор	
	Ангела Медић, замј. гл. интерног ревизора	
	Јасмина Новалија, замј. гл. интерног ревизора	
Ревизорски комитет	до 31.08.2015. године:	од 01.09.2015. године:
	др Мила Гаџић, члан	др Мила Гаџић, члан
	Гордана Ковић, члан	др Сеад Кресо, члан
	др Сеад Кресо, члан	Радомир Репија, члан

Извор: ЦББиХ

На дан 31.12.2015. године у ЦББиХ је било запослено 354 службеника (графикон 2.20). Број запослених је у годинама непосредно након успостављања ЦББиХ растао доста брзо јер је растао и број функција које је ЦББиХ преузела. Умјерен раст запослених у периоду 2002-2010. омогућио је развој основних функција ЦББиХ кроз стратешки одабир профила кадрова који су били неопходни за даље унапређење ефикасности пословања. У периоду 2011-2015. године број упослених је готово непромијењен, што је дјелимично и посљедица политике рационалног коришћења расположивих ресурса. Графикон такође сугерише да се временом кориговала и иницијална полна неуједначеност у структури запослених. Од укупног броја службеника на крају 2015. године, 54,24% биле су жене, а 45,76% мушкарци, а просјечна старост службеника била је 45 година.

Графикон 2.20: Укупан број запослених у ЦББиХ

Од укупног броја службеника, 75,42% били су с високом стручном спремом, а од тога осам доктора наука и 51 магистар. Интензивна едукација службеника у виду семинара (значајним дијелом семинари у ЦББиХ), конференција и предавања настављена је и у 2015. години. Током 2015. године на феријалну праксу примљено је 50 студента с економских факултета из цијеле БиХ. Студенти су на тај начин испунили своје обавезе али и стекли знање и увид у рад ове институције, што ће моћи искористити у даљем образовању.

1.11.2 Комуницирање с јавности и друштвено одговорно пословање

ЦББиХ је током 2015. године окончала реализацију пројекта едукације јавности, започету у 2014. години. Наиме, натписи у медијима у 2014. години су показали да већина становништва и даље није довољно информисана о томе шта су основни задаци и циљеви ЦББиХ, чиме се ствара погрешна слика у јавности, што може имати озбиљан утицај на репутацију ове институције. Покренуте су активности на интензивирању едукације опште и стручне јавности у проактивном смислу те је у складу с тим урађен План стратешког комуницирања и едукације јавности. Пројекат едукације је реализован кроз 11 принтаних медија и портала, из оба бх. ентитета, покривајући све нивое популације. У оквиру пројекта,

који је трајао годину дана, објављено је 155 текстова и девет специјалних прилога, у којима су обрађене основне функције и задаци ЦББиХ. Кроз текстове се настојало што једноставније јавности приближити улога ЦББиХ. Информисању јавности допринијели су и остали облици пласирања информација о раду ЦББиХ, које су, осим принтаних, објављивали и електронски медији.

У ЦББиХ је традиционално обиљежен 31. октобар, Свјетски дан штедње. Уприличен је забавно-едукативни час за основце којима је, кроз игру и презентацију о штедњи, пружена едукација о свијету финансија. И у 2015. години промовисали смо политику отворених врата, поготово кад је ријеч о финансијској едукацији младог становништва те су тако банку посјетили ученици средње школе из Маглаја.

У 2015. години покренута је и активност редизајна веб-странице ЦББиХ, с намјером да се модернизује веб-страница и усклади с тренутно важећим технологијама, што је у складу с управљањем репутацијом институције.

Централна банка је наставила с праксом стипендирања дјеце својих преминулих службеника а такође у 2015. години организована је редовна акција добровољног давања крви.

**3. ФИНАНСИЈСКИ
ИЗВЈЕШТАЈИ И ИЗВЈЕШТАЈ
НЕЗАВИСНОГ СПОЉНОГ
РЕВИЗОРА**

Одговорност Управе и Управног одбора за припрему и одобравање годишњих финансијских извјештаја

Управа је дужна за сваку финансијску годину припремити финансијске извјештаје који пружају истинит и вјеран приказ финансијског положаја Централне банке Босне и Херцеговине („Банке“) те резултата њеног пословања и новчаног тока, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања („МСФИ“) које је објавио Одбор за међународне рачуноводствене стандарде („ОМРС“), те је одговорна за вођење одговарајућих рачуноводствених евиденција које у сваком тренутку омогућују припремање финансијских извјештаја. Управа има општу одговорност за подузимање корака који су јој у разумној мјери доступни како би јој омогућили очување имовине Банке, те спречавање и откривање превара и осталих неправилности.

Управни одбор је одговоран за одабир прикладних рачуноводствених политика које су у складу са важећим законским захтјевима, а Управа је одговорна за њихову досљедну примјену, доношење разумних и разборитих претпоставки и процјена, те припремање финансијских извјештаја по начелу трајности пословања.

Управа је дужна поднијети на одобравање Управном одбору годишње финансијске извјештаје, а Управни одбор одобрава годишње финансијске извјештаје те их подноси Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Финансијски извјештаји приказани на страницама од 3 до 48 одобрени су од стране Управног одбора 31. марта 2016. године и, у складу с тим, у наставку потписани у име Банке:

др Сенад Софтић
Гувернер

Deloitte.

Deloitte d.o.o.
Jadranska bb
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 (0)33 277 560
Fax: +387 (0)33 277 561
www.deloitte.com/ba

Извјештај независног ревизора

Управном вијећу Централне банке Босне и Херцеговине

Обавили смо ревизију приложених финансијских извјештаја Централне банке Босне и Херцеговине ("Банка") који се састоје од биланса стања на дан 31. децембра 2015. године, те биланса успеха, извјештаја о свеобухватној добити, извјештаја о промјенама на капиталу и извјештаја о новчаним токовима за годину која је тада завршила, као и сажетка значајних рачуноводствених политика и осталих напомена.

Одговорност Управе за финансијске извјештаје

Управа је одговорна за припремање и фер презентовање приложених финансијских извјештаја у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, као и за оне интерне контроле које Управа сматра неопходним за припремање финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешке, било због преваре или грешака.

Одговорност Ревизора

Наша је одговорност изразити независно мишљење о приложеним финансијским извјештајима на основу наше ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије. Наведени стандарди захтијевају да ревизију планирамо и обавимо како бисмо се у разумној мјери увјерили да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне грешке.

Ревизија укључује примјену поступака којима се прикупљају ревизијски докази о износима и другим подацима објављеним у финансијским извјештајима. Одабир поступака зависи од просудбе ревизора, укључујући и процјену ризика материјално значајног погрешног приказа финансијских извјештаја, било као последица преваре или грешке. У процјењивању ризика, ревизор процјењује интерне контроле које су релевантне за састављање те објективно презентовање финансијских извјештаја, како би одредио ревизијске поступке примјерене датим околностима, а не како би изразио мишљење о учинковитости интерних контрола у Банци. Ревизија такођер укључује и оцјењивање примјерености примјењених рачуноводствених политика те значајних процјена Управе, као и приказа финансијских извјештаја у цјелини.

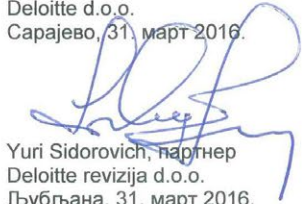
Увјерени смо да су ревизијски докази које смо прикупили довољни и примјерени као основа за изражавање нашег мишљења.

Мишљење

По нашем мишљењу, финансијски извјештаји приказују објективно и фер, у свим материјално значајним ставкама, финансијски положај Централне банке Босне и Херцеговине на дан 31. децембра 2015. године, те резултате њеног пословања и новчане токове за годину која је тада завршила, у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања.

Сеад Бахтановић, директор и овлашћени ревизор
Deloitte d.o.o.
Сарајево, 31. март 2016.

Yuri Sidorovich, партнер
Deloitte revizija d.o.o.
Љубљана, 31. март 2016.

Сабина Софтић, партнер и овлашћени ревизор
Deloitte d.o.o.
Сарајево, 31. март 2016.

БИЛАНС УСПЈЕХА*за годину која је завршила 31. децембра*

У хиљадама КМ	Напомена	2015.	2014.
Приход од камата	18	28.475	32.386
Расход од камата	18	-	(2.086)
Ефекти негативних каматних стопа од каматоносне финансијске имовине	18	(1.098)	(5)
НЕТО ПРИХОД ОД КАМАТА		27.377	30.295
Приход од провизија и накнада	19	9.188	9.160
Расход од провизија и накнада	19	(619)	(848)
НЕТО ПРИХОД ОД ПРОВИЗИЈА И НАКНАДА		8.569	8.312
Нето реализовани добици од продаје финансијске имовине расположиве за продају	6	24.266	28.732
Нето добици од курсних разлика	20	858	534
Остали приходи	21	815	959
ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ		61.885	68.832
Трошкови особља	22	(20.433)	(19.975)
Административни и остали оперативни трошкови	23	(7.824)	(11.259)
Амортизација	10	(2.250)	(2.187)
ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ		(30.507)	(33.421)
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		31.378	35.411

Напомене на странама од 68 до 107 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О СВЕОБУХВАТНОЈ ДОБИТИ*за годину која је завршила 31. децембра*

У хиљадама КМ	Напомена	<u>2015.</u>	<u>2014.</u>
НЕТО ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		31.378	35.411
Остала свеобухватна добит			
<i>Ставке које се могу накнадно преносити у биланс успјеха</i>			
Монетарно злато			
Нето промјена у фер вриједности монетарног злата	3.6., 7	<u>(435)</u>	<u>18.606</u>
		<i>(435)</i>	<i>18.606</i>
Финансијска имовина расположива за продају			
Нето промјена у фер вриједности финансијске имовине расположиве за продају	6	20.837	114.659
Фер вриједност реализованих добитака од финансијске имовине расположиве за продају пренешених у биланс успјеха	6	<u>(24.266)</u>	<u>(28.732)</u>
		<i>(3.429)</i>	<i>85.927</i>
Укупно остали свеобухватни (гувитак) / добит		<u>(3.864)</u>	<u>104.533</u>
УКУПНО СВЕОБУХВАТНА ДОБИТ ЗА ГОДИНУ		<u>27.514</u>	<u>139.944</u>

Напомене на странама од 68 до 107 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

БИЛАНС СТАЊА*на дан*

У хиљадама КМ	Напомена	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
АКТИВА			
Страна валута у готовини	4	128.520	71.811
Депозити код иностраних банака	5	1.003.635	2.181.732
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	25	3.778	5.203
Финансијска имовина расположива за продају	6	6.145.872	4.955.537
Монетарно злато	7	182.315	182.750
Улагања која се држе до доспијећа	8	1.142.191	428.560
Остала актива	9	3.955	5.517
Некретнине, опрема и нематеријална имовина	10	44.828	46.190
Остала улагања	11	27.813	27.813
УКУПНО АКТИВА		8.682.907	7.905.113
ОБАВЕЗЕ, КАПИТАЛ И РЕЗЕРВЕ			
Готов новац у оптицају	12	3.499.468	3.210.508
Депозити банака	13	4.063.537	3.751.149
Депозити Владе и осталих депонената	14	501.594	331.436
Резервисања за обавезе и трошкове	15	1.452	1.294
Остале обавезе	16	23.127	25.684
Укупно обавезе		8.089.178	7.320.071
Почетни капитал		25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)		532.267	519.716
Остале резерве		31.300	31.300
Резерве фер вриједности– монетарно злато		(61.145)	(60.710)
Резерве фер вриједности – финансијска имовина расположива за продају		66.307	69.736
Укупно капитал и резерве	17	593.729	585.042
УКУПНО ОБАВЕЗЕ, КАПИТАЛ И РЕЗЕРВЕ		8.682.907	7.905.113

Напомене на странама од 68 до 107 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ

за годину која је завршила 31. децембра 2015. године

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана Добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности–монетарно злато	Резерве фер вриједности–финансијска имовина за продају	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2015.	25.000	519.716	31.300	(60.710)	69.736	585.042
Укупно свеобухватна добит за годину	-	31.378	-	-	-	31.378
Добит за годину	-	-	-	(435)	(3.429)	(3.864)
Остала свеобухватна добит	-	-	-	(435)	(3.429)	(3.864)
Расподјела Добити	-	(18.827)	-	-	-	(18.827)
Расподјела добити у државни буџет (Напомена 24)	-	(18.827)	-	-	-	(18.827)
Стање на дан 31. децембра 2015.	25.000	532.267	31.300	(61.145)	66.307	593.729

Напомене на странама од 68 до 107 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА У КАПИТАЛУ (НАСТАВАК)

за годину која је завршила 31. децембра 2014. године

У хиљадама КМ	Почетни капитал	Генералне резерве (задржана Добит)	Остале резерве	Резерве фер вриједности – монетарно злато	Резерве фер вриједности – финансијска имовина расположива за продају	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2014.	25.000	505.552	31.300	(79.316)	(16.191)	466.345
Укупно свеобухватна добит за годину						
Добит за годину	-	35.411	-	-	-	35.411
Остала свеобухватна добит	-	-	-	18.606	85.927	104.533
	-	35.411	-	18.606	85.927	139.944
Расподјела Добити						
Расподјела добити у државни буџет (Напомена 24)	-	(21.247)	-	-	-	(21.247)
Стање на дан 31. децембра 2014.	25.000	519.716	31.300	(60.710)	69.736	585.042

Напомене на странама од 68 до 107 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА*за годину која је завршила 31. децембра*

У хиљадама КМ	Напомена	2015.	2014.
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ОПЕРАТИВНИХ АКТИВНОСТИ			
Добит за годину		31.378	35.411
Усклађења:			
Амортизација		2.250	2.187
Нето реализовани добици од продаје финансијске имовине расположиве за продају		(24.266)	(28.732)
Приходи од донација		(122)	(76)
Резервисања за обавезе и трошкове		341	314
Губитак од отуђења некретнина и опреме		2	20
Трошкови мањка готовог новца		-	600
Приходи од дивиденди признати у билансу успјеха		(586)	(504)
Приходи од камате на улагања која се држе до доспијећа и финансијску имовину расположиву за продају признати у билансу успјеха		(28.344)	(29.954)
Расходи од камата признати у билансу успјеха		-	2.086
Нето новчани токови од оперативних активности прије промјена на пословној имовини и обавезама		(19.347)	(18.648)
Промјене на пословној имовини и обавезама			
Смањење остале активе		1.632	2.502
Повећање готовог новца у оптицају		288.960	300.650
Повећање депозита		482.546	333.583
Смањење / (повећање) осталих обавеза		(15)	839
Исплата отпремнина		(183)	(11)
Плаћена камата		-	(2.425)
Нето новац од оперативних активности		753.593	616.490
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНИХ АКТИВНОСТИ			
Куповина некретнина, опреме и нематеријалне имовине		(890)	(4.859)
Приливи од продаје финансијске имовине расположиве за продају		4.975.016	6.697.122
Повећање финансијске имовине расположиве за продају		(6.123.737)	(7.023.196)
Наплаћена главница и камата од улагања која се држе до доспијећа		14.444	2.709
Куповине улагања која се држе до доспијећа		(720.508)	(323.859)
Примљена дивиденда		586	504
Нето новац од инвестиционих активности		(1.855.089)	(651.579)
НОВЧАНИ ТОКОВИ ОД ФИНАНСИЈСКИХ АКТИВНОСТИ			
Расподјела добити у државни буџет		(21.247)	(18.052)
Нето новац од финансијских активности		(21.247)	(18.052)
Нето (смањење) новца и новчаних еквивалената		(1.122.743)	(53.141)
Новац и новчани еквиваленти на дан 1. јануара		2.258.928	2.312.069
Новац и новчани еквиваленти на дан 31. децембра	25	1.136.185	2.258.928

Напомене на странама од 68 до 107 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Централна банка Босне и Херцеговине ("Банка") основана је у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, који је усвојила Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине („БиХ“) 20. јуна 1997. године, сагласно Општем оквирном споразуму за мир у Босни и Херцеговини.

Централна банка Босне и Херцеговине је почела са радом 11. августа 1997. године.

Основни циљеви и задаци Централне банке Босне и Херцеговине јесу:

- да дефинише, усвоји и контролише провођење монетарне политике БиХ путем издавања домаће валуте (конвертибилне марке или "КМ") уз пуно покриће у слободно конвертибилним девизним средствима;
- да држи и управља службеним девизним резервама Банке на сигуран и профитабилан начин;
- да спроводи монетарну политику у складу са Законом о Централној банци БиХ;
- да успостави и одржава одговарајуће платне и обрачунске системе;
- да координира дјелатности агенција за банкарство надлежних за издавање банкарских лиценци и супервизију банака;
- да прима депозите од државних и јавних институција БиХ и депозите од комерцијалних банака;
- да издаје прописе и смјернице за остваривање дјелатности Банке, у складу са Законом о Централној банци БиХ;
- да учествује у раду међународних организација које раде на учвршћивању финансијске и економске стабилности земље;
- да заступа БиХ у међународним организацијама о питањима монетарне политике.

Највиши орган Банке је Управни одбор који је надлежан за утврђивање монетарне политике и контролу њеног провођења, организацију и стратегију Банке, у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине.

Управу Банке чине гувернер и вицегувернери, које именује гувернер уз одобрење Управног одбора. Управа оперативно руководи пословањем Банке.

У складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине гувернер, уз одобрење Управног одбора, именује главног интерног ревизора и три замјеника.

Банка послује преко Централног уреда, три главне јединице са сједиштем у Сарајеву, Мостару и Бањој Луци и двије филијале Брчко дистрикт и Пале, која је под надлежношћу Главне банке Републике Српске Централне банке Босне и Херцеговине Бања Лука.

Током 2014. и 2015. године, укључујући и период до датума издавања овог извјештаја, чланове Управног одбора, Управе, Канцеларије главног интерног ревизора и Ревизорског комитета чине:

Управни одбор

др Сенад Софтић	предсједавајући (од 11. августа 2015.)
мр Анкица Колобарић	члан (од 11. августа 2015.)
др Кемал Козарић	члан (од 11. августа 2015.)
мр Триво Маринковић	члан (од 11. августа 2015.)
др Љубиша Владушић	члан (од 11. августа 2015.)
др Кемал Козарић	предсједавајући (до 10. августа 2015.)
др Фикрет Чаушевић	члан (до 10. августа 2015.)
др Миленко Крајишник	члан (до 10. августа 2015.)
др Жељко Шаин	члан (до 10. августа 2015.)
др Васиљ Жарковић	члан (до 10. августа 2015.)

Управа

др Сенад Софтић	гувернер (од 11. августа 2015.)
др Кемал Козарић	гувернер (до 10. августа 2015.)
мр Ернадина Бајровић	вицегувернер
др Радомир Божић	вицегувернер (до 16. фебруара 2016.)
мр Анкица Колобарић	вицегувернер

1. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ (НАСТАВАК)

Канцеларија главног интерног ревизора

мр Едис Ковачевић главни интерни ревизор
 Јасмина Новалија замјеник главног интерног ревизора
 Ангела Медић замјеник главног интерног ревизора
 Крстиња Тошовић замјеник главног интерног ревизора

Ревизорски комитет

др Мила Гаџић члан
 др Сеад Кресо члан
 Радомир Репија члан (од 01. септембра 2015)
 Гордана Ковић члан (до 31. августа 2015.)

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ

2.1. Изјава о усклађености

Финансијски извјештаји Банке припремљени су у складу са Међународним стандардима финансијског извјештавања, објављеним од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде.

2.2. Основа мјерења

Финансијски извјештаји су припремљени на основу историјског трошка изузев код поновног мјерења вриједности одређених финансијских инструмената и монетарног злата који су исказани по фер вриједности.

Историјски трошак је генерално формиран на основу фер вриједности дате накнаде у замјену за имовину.

Фер вриједност је цијена која би била остварена продајом или плаћена за пренос неке обавезе у уредној трансакцији међу тржишним учесницима на датум мјерења, неовисно о томе да ли је она видљива директно или процијењена неким другим методом вредновања. Приликом процијењивања фер вриједности имовине или обавезе, Банка узима у обзир карактеристике имовине или обавезе коју би тржишни учесници узели у обзир приликом процијењивања њихове цијене на датум мјерења.

Приликом мјерења и/или објављивања у овим финансијским извјештајима, фер вриједност је утврђена на претходно наведеним основама, изузев код мјерења која имају одређене сличности са фер вриједности, али нису фер вриједност, као што је случај са нето продајном вриједношћу у МРС-у 2 или употребном вриједношћу код МРС-а 36.

Поред тога, за потребе финансијског извјештавања, мјерење фер вриједности је категоризовано на Ниво 1, 2 или 3 у зависности од степена доступности улазних података за мјерење фер вриједности као и значаја који улазни подаци имају на мјерење фер вриједности у цјелини, како слиједи:

- Улазни подаци Нивоа 1 су (неусклађене) цијене које котирају на активним тржиштима за идентичну имовину или обавезу које су Банци доступне на датум мјерења.
- Улазни подаци Нивоа 2 су улазни подаци, осим код котираних цијена укључених у Ниво 1, који су доступни за предметну имовину, односно обавезу, било директно или индиректно.
- Улазни подаци Нивоа 3 су улазни подаци о предметној имовини, односно обавези који нису доступни.

2.3. Коришћење процјена и претпоставки

Припрема финансијских извјештаја у складу са МСФИ захтијева од Управе коришћење процјена и претпоставки које утичу на исказане износе имовине и обавеза, као и објављивање износа потенцијалне имовине и обавеза на извјештајни датум те одговарајуће исказане износе прихода и расхода за извјештајни период. Стварни износи могу се разликовати од ових процјена.

Процјене и уз њих везане претпоставке континуирано се разматрају. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или и у периоду измјене и у будућим периодима, ако измјена утиче и на текући и на будуће периоде.

Информације о износима гдје постоје значајне несигурности њихове процјене и кључне претпоставке приликом коришћења рачуноводствених политика које имају највећи утицај на износе признате у финансијским извјештајима Банке су објављене у Напомени 3.17.

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.4. Функционална и извјештајна валута

Финансијски извјештаји Банке приказани су у државној валути Босне и Херцеговине коју представља конвертибилна марка (КМ). Све финансијске информације су заокружене на најближу хиљаду (уколико није другачије наведено).

Службени курс КМ према еврџу (EUR) одређен је Законом о Централној банци Босне и Херцеговине у износу 1,95583 КМ = 1 EUR. Према Закону, Банка је дужна да без рестрикција купује и продаје КМ за EUR, унутар територије Босне и Херцеговине, по дефинисаном курсу.

Законом о Централној банци Босне и Херцеговине је дефинисано оперативно правило "валутни одбор" за издавање КМ, према којем се КМ издаје само уз куповину конвертибилне девизне валуте са пуним покрићем у нето страниј активи.

2.5. Стандарди, тумачења и измјене постојећих стандарда на снази у текућем периоду

Сљедећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења, издати од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде, на снази су за текући период:

- Измјене МРС 19: "Примања запосленика" - Дефинисани планови примања запосленика: доприноси запосленика (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014.);
- Измјене различитих стандарда и тумачења "Побољшања МСФИ-а" (циклус 2010.-2012.) која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МРС 16, МРС 24 и МРС 38) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (измјене су на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014.);
- Измјене различитих стандарда и тумачења "Побољшања МСФИ-а" (циклус 2011.-2013.) која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МРС 40) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (измјене су на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јула 2014.).

Усвајање споменутих стандарда, измјена постојећих стандарда и тумачења није водило никаквој промјени рачуноводствених политика Банке.

2.6. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби

На дан издавања ових финансијских извјештаја, сљедећи стандарди, измјене постојећих стандарда и тумачења су објављени, али нису још на снази:

- МСФИ 9 (2014): „Финансијски инструменти“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.);
- МСФИ 14: „Разграничавање законских и прописаних даџбина“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016.);
- МСФИ 15: „Приходи из уговора с купцима“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2018.);
- МСФИ 16: „Најмови“ (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2019.);
- Измјене МСФИ 10: „Консолидовани финансијски извјештаји“ и МРС 28: „Улагања у придружена друштва и заједничке подухвате“ - Продаја или компензација имовине између инвеститора и његовог придруженог друштва или заједничког подухвата (ступање на снагу одгођено на неодређени период);
- Измјене МРС 1: „Презентација финансијских извјештаја“ - Иницијатива за објављивање (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016.);
- Измјене МСФИ 11: „Заједнички аранжмани“ - Рачуноводствени третман стицања удјела у заједничким операцијама (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016.);
- Измјене МРС 16: „Некретнине, постројења и опрема“ и МРС 38: „Нематеријална имовина“ - Објављивање о прихватљивим методама амортизације (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016.);
- Измјене МРС 16: „Некретнине, постројења и опрема“ и МРС 41: „Пољопривреда“ - Пољопривреда: Плодоносне плантаже (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016.);
- Измјене МРС 27: „Одвојени финансијски извјештаји“ - Метода удјела у одвојеним финансијским извјештајима (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016.)

2. ОСНОВА ЗА ПРИПРЕМУ (НАСТАВАК)

2.6. Стандарди и тумачења који су објављени, а још нису у употреби (наставак)

- Измјене МРС 7: „Извјештај о новчаним токовима“ - Иницијатива за објављивање (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2017.);
- Измјене МРС 12: „Порез на добит“ - Признавање одгођене порезне имовине од нереализованих губитака (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2017.);
- Измјене МСФИ 10: „Консолидовани финансијски извјештаји“, МСФИ 12: „Објављивања удјела у другим субјектима“ и МРС 28: „Удјели у придруженим субјектима и заједничким подухватима“ - Инвестициони субјекти: Примјена изузетака од консолидације (на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016.);
- Измјене различитих стандарда и тумачења „Побољшања МСФИ-а“ (циклус 2012.-2014.) која су резултат пројекта годишњег квалитативног побољшања МСФИ (МСФИ 5, МСФИ 7, МРС 19 и МРС 34) првенствено кроз отклањање неконзистентности и рашчишћавање текста (измјене ће бити на снази за годишње периоде који почињу на или након 1. јануара 2016.).

Банка је изабрала да не усвоји ове стандарде, измјене и тумачење прије него они ступе на снагу. Банка предвиђа да усвајање ових стандарда, измјена и тумачења неће имати материјалан утицај на финансијске извјештаје Банке у периоду почетне примјене, осим за МСФИ 9. Управа тренутно анализира утицај МСФИ 9 на финансијске извјештаје Банке.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ

Рачуноводствене политике наведене у наставку примијењене су приликом састављања и презентовања ових финансијских извјештаја.

3.1. Приходи и расходи од камата

Приходи и расходи од камата признају се у билансу успјеха примјеном метода ефективне каматне стопе. Ефективна каматна стопа је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања и примитке кроз очекивани вијек трајања финансијске имовине или обавезе (или, гдје је примјерено, за краћи период) до нето књиговодствене вриједности финансијске имовине или обавезе. Приликом израчуна ефективне каматне стопе, Банка процјењује будуће новчане токове, узимајући у обзир сва уговорна права одређеног финансијског инструмента, не узимајући у обзир будуће кредитне губитке.

Израчун ефективне каматне стопе укључује све трансакционе трошкове, накнаде и провизије које су уговорне стране платиле или примиле, а које су саставни дио ефективне каматне стопе. Трансакциони трошкови укључују све инкременталне трошкове који се могу директно приписати набавци или издавању финансијске имовине или обавезе.

Приходи и расходи од камата приказани у билансу успјеха обухватају камате, израчунате методом ефективне каматне стопе, на финансијску имовину и финансијске обавезе које се мјере по амортизованом трошку.

3.2. Приходи и расходи од провизија и накнада

Приходи и расходи од провизија и накнада који су саставни дио ефективне каматне стопе на финансијску имовину или обавезу се укључују у мјерење ефективне каматне стопе.

Остали приходи и расходи од провизија и накнада се углавном састоје од накнада примљених и плаћених на домаће и иностране платне трансакције за финансијске инструменте које Банка издаје, односно прима и признају се у билансу успјеха, по извршењу одређене услуге.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.3 Трансакције у страним валутама

Трансакције исказане у страним валутама прерачунавају се у функционалну валуту по курсу важећем на датум трансакције. Монетарна имовина и обавезе исказане у страним валутама прерачунавају се у функционалну валуту на датум извјештавања, по курсу важећем на тај датум. Немонетарна имовина и обавезе у страним валутама мјерене по историјском трошку изражене су по курсу важећем на датум трансакције и не прерачунавају се поново на датум извјештавања.

Курсне разлике произашле из поновног прерачунавања трансакција, те имовина и обавезе деноминоване у страним валутама, признају се у билансу успјеха.

3.4 Приход од дивиденде

Приход од дивиденде на власничке хартије од вриједности признаје се у билансу успјеха када се успостави право Банке да прима уплате.

3.5 Финансијски инструменти

Финансијска имовина и финансијске обавезе се признају када Банка постане једна од уговорних страна на коју се примјењују уговорни услови финансијског инструмента.

Финансијска имовина и финансијске обавезе се почетно мјере по фер вриједности. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем или издавањем финансијске имовине или финансијских обавеза се додају или одузимају из фер вриједности финансијске имовине или финансијских обавеза по потреби приликом почетног признавања. Трансакциони трошкови директно повезани са стицањем финансијске имовине или финансијских обавеза по фер вриједности кроз добит или губитак се признају директно у биланс успјеха.

Метод ефективне каматне стопе

Метод ефективне каматне стопе је метод израчунавања амортизованог трошка финансијске имовине или финансијске обавезе (или групе финансијске имовине или финансијских обавеза) и распоређивања прихода и расхода од камата током одређеног периода. Ефективна каматна стопа је стопа која тачно дисконтује процијењена будућа новчана плаћања или примитке (укључујући све накнаде и ставке плаћене или примљене између уговорних страна које чине саставни дио ефективне каматне стопе, трансакционе трошкове и остале премије и дисконте) кроз очекивани вијек трајања финансијског инструмента или, гдје је то могуће, краћег периода, до нето књиговодствене вриједности финансијске имовине или финансијске обавезе.

3.5.1 Финансијска имовина

Финансијска имовина се признаје и престаје признавати на датум трансакције који представља датум када је куповина или продаја финансијског инструмента извршена Банци односно од стране Банке и почетно се мјери по фер вриједности укључујући трансакционе трошкове, осим за оне финансијске инструменте који су класификовани по фер вриједности кроз биланс успјеха који се почетно мјере по фер вриједности.

Финансијска имовина је класификована у сљедеће категорије: „по фер вриједности кроз биланс успјеха“, „расположива за продају“, „која се држи до доспијећа“ и „кредити и потраживања“.

Класификација финансијске имовине зависи од природе и сврхе финансијске имовине и одређена је у тренутку почетног признавања. Банка тренутно не посједује финансијску имовину по фер вриједности кроз биланс успјеха.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.5. Финансијски инструменти (наставак)

3.5.1. Финансијска имовина (наставак)

Кредити и потраживања

Потраживања (која укључују и депозите код иностраних банака) која имају фиксна или одредива плаћања и не котирају на активном тржишту су класификована као кредити и потраживања.

Кредити и потраживања се почетно признају по фер вриједности укључујући и трансакционе трошкове.

Након почетног признавања, кредити и потраживања се мјере по амортизованом трошку користећи метод ефективне каматне стопе, умањено за било која умањења вриједности. Приходи од камата се признају користећи ефективну каматну стопу, осим код краткорочних потраживања код којих је признавање камате материјално безначајно.

Улагања која се држе до доспијећа

Дужничке хартије од вриједности влада са фиксним или одредивим плаћањима и фиксним датумима доспијећа које Банка има чврсту намјеру и способност држати до доспијећа се класификују као улагања која се држе до доспијећа. Улагања која се држе до доспијећа се исказују по амортизованом трошку користећи метод ефективне каматне стопе умањено за било која умањења вриједности, а приход се признаје на бази ефективног приноса.

Финансијска имовина расположива за продају

Власничке и дужничке хартије од вриједности у посједу Банке су класификоване као расположиве за продају и исказане су по фер вриједности. Фер вриједност се утврђује на начин описан у Напомени 28. Добити и губици који произлазе из промјена у фер вриједности власничких и дужничких хартија од вриједности се признају директно у капиталу у оквиру рачуна резерве фер вриједности, са изузетком од губитака од умањења вриједности, камате израчунате примјеном метода ефективне каматне стопе и добитака и губитака по основу курсних разлика на финансијску имовину који се признају директно у билансу успјеха. Приликом уступања или утврђивања умањења вриједности улагања, сав кумулативни добитак или губитак претходно признат на рачуну резерве фер вриједности у капиталу се укључује у биланс успјеха за тај период.

Дивиденда на власничке хартије од вриједности расположиве за продају признаје се у билансу успјеха када се успостави право Банке да прима уплате.

Фер вриједност финансијске имовине расположиве за продају која је деноминована у иностраној валути исказује се у тој иностраној валути и прерачунава по средњем курсу на датум извјештавања. Промјене у фер вриједности по основу курсних разлика произашлих из промјене у амортизованом трошку имовине се признају у билансу успјеха, а остале промјене се признају у капиталу.

Умањење вриједности финансијске имовине

На сваки датум извјештавања процјењује се постоје ли показатељи за умањење вриједности финансијске имовине. Финансијска имовина је умањена када постоји објективни доказ, као последица једног или више догађаја насталих након почетног признавања финансијске имовине, о томе да су процијењени будући новчани токови улагања измијењени.

Објективни доказ умањења вриједности може укључивати:

- значајне финансијске потешкоће друге стране; или
- неплаћање или кашњење у исплати уговорене камате или главнице; или
- назнаке да ће дужник или издавалац ући у поступак ликвидације или стечаја.

Појединачно значајна имовина се тестира на умањење вриједности одвојено. Преостала финансијска имовина се процјењује групно. Појединачно значајна имовина за коју нема објективног доказа о умањењу вриједности се затим укључује у групно процјењивање имовине за умањење вриједности. За потребе групног вредновања умањења вриједности, финансијска имовина се групише на основу сличних обилежја кредитног ризика.

За финансијску имовину која се води по амортизованом трошку, износ умањења је разлика између књиговодствене вриједности имовине и њене садашње вриједности процијењених будућих новчаних токова дисконтованој по првобитној ефективној каматној стопи те имовине.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.5. Финансијски инструменти (наставак)

3.5.1. Финансијска имовина (наставак)

Умањење вриједности финансијске имовине (наставак)

Књиговодствена вриједност финансијске имовине умањује се за износ умањења путем рачуна исправке вриједности. Када се потраживање сматра ненаплативим, оно се отписује у корист рачуна исправке вриједности. Накнадне наплате раније отписаних износа терете рачун исправке вриједности. Промјене у књиговодственој вриједности рачуна исправке вриједности признају се у билансу успеха.

Уколико у наредном периоду, с изузетком власничких хартија од вриједности расположивих за продају, износ губитка од умањења се смањи и смањење се може повезати са догађајем насталим након што је губитак од умањења вриједности признат, претходно признати губитак од умањења вриједности се укида кроз биланс успеха у мјери у којој књиговодствена вриједност улагања на датум укидања умањења вриједности не прелази износ амортизованог трошка који би био да умањења вриједности није било.

У случају власничких хартија од вриједности, свако повећање фер вриједности настало након признавања губитака од умањења се признаје директно у капиталу.

Престанак признавања финансијске имовине

Банка престаје признавати финансијску имовину само онда када уговорна права на новчане примитке од имовине истекну или када Банка пренесе финансијску имовину и суштински све ризике и користи од власништва имовине на други субјект.

3.5.2. Финансијске обавезе

Финансијске обавезе се класификују као финансијске обавезе "по фер вриједности кроз биланс успеха" било као "остале финансијске обавезе". Банка тренутно нема финансијских обавеза у категорији "по фер вриједности кроз биланс успеха".

Остале финансијске обавезе

Остале финансијске обавезе, укључујући готов новац у оптицају, депозите од банака и депозите од Владе и осталих депонената, почетно се мјере по фер вриједности, увећаној за трансакционе трошкове.

Остале финансијске обавезе се накнадно мјере по амортизованом трошку користећи метод ефективне каматне стопе, а расходи од камате се признају на бази ефективног приноса.

Престанак признавања финансијских обавеза

Банка престаје признавати финансијске обавезе када, и само када, су Банчине обавезе измирене, отказане или су истекле.

3.6. Монетарно злато

Злато се иницијално признаје по трошку стицања, који представља фер вриједност плаћених накнада укључујући трошкове стицања везаних за инвестицију. Након иницијалног признавања, злато се накнадно мјери по фер вриједности. Добици и губици који произлазе из промјена у фер вриједности, а односе се на промјене у цијени злата те курсне разлике због прерачунавања америчког долара у конвертибилну марку, признају се директно у резерви фер вриједности у капиталу и извјештавају као остала свеобухватна добит све док се злато не прода, када се признају као реализовани добити или губици у билансу успеха.

Фер вриједност монетарног злата исказана је у америчким доларима (USD), примјењујући средњи курс на датуме извјештавања објављен од стране Банке, а мјери се према посљедњој понуђеној цијени једне унце злата (Oz) преузетој са Reutersa на датум извјештавања.

Добици и губици по основу курсних разлика од прерачунавања цијене злата из америчког долара у конвертибилну марку признају се као дио резерви фер вриједности директно у капиталу.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.7. Новац и новчани еквиваленти

Новац и новчани еквиваленти за потребе извјештавања о новчаним токовима састоје се од сљедећих билансних категорија: жиро рачуни, готовина у страним валутама, девизни депозити по виђењу, депозити са преосталим роком доспијећа до три мјесеца и специјална права вучења у Међународном монетарном фонду.

3.8. Некретнине, опрема и нематеријална имовина

Некретнине, опрема и нематеријална имовина је имовина набављена из властитих средстава Банке и новчаних и неновчаних донација.

Некретнине, опрема и нематеријална имовина исказују се по историјском трошку умањеном за акумулисану амортизацију и акумулисане губитке од умањења вриједности. Трошак набавке укључује куповну цијену и све трошкове који су директно повезани са довођењем опреме у радно стање за намјеравану употребу. Одржавање и поправке, замјене те побољшања мањег значаја признају се као расход кад су настали. Значајна побољшања и замјене се капитализирају.

Вриједност некретнина, опреме и нематеријалне имовине периодично се прегледа за умањење вриједности. У случају да је књиговодствена вриједност имовине већа од њеног процијењеног надокнадивог износа, разлика се отписује до надокнадивог износа.

Имовина у припреми исказана је по трошку набавке укључујући трошкове фактурисане од трећих лица. Након завршетка, сви акумулирани трошкови имовине пребацују се на одговарајућу категорију некретнина, опреме и нематеријалне имовине, на које се накнадно примјењују одговарајуће стопе амортизације.

Амортизација се обрачунава на сву имовину осим имовине у припреми према линеарном методу по прописаној стопи која је утврђена за постепено отписивање трошка набавке имовине кроз њен процијењени корисни вијек трајања. Процијењене стопе амортизације за 2014. и 2015. годину су дате како слиједи:

Софтвер	20,0%
Друга нематеријална имовина	20,0%
Зграде	1,3% до 4,0%
Опрема	11,0% до 20,0%
Намјештај	10,0% до 12,5%
Возила	15,5%

Добици и губици од отуђења некретнина и опреме признају се у билансу успеха.

3.9. Умањење вриједности нефинансијске имовине

Књиговодствена вриједност Банчине нефинансијске имовине се прегледа на сваки датум извјештавања у сврху оцјењивања постоје ли знаке умањења вриједности. Уколико постоје, процјењује се надокнадива вриједност имовине. Губитак од умањења вриједности се признаје увијек када књиговодствена вриједност имовине или јединица које стварају новац прелази њену надокнадиву вриједност. Губици од умањења вриједности признају се у билансу успеха.

Надокнадива вриједност остале имовине је већа вриједност при упоређивању њене употребне вриједности у односу на фер вриједност, умањена за трошкове продаје. У процјењивању употребне вриједности, очекивани будући новчани токови се дисконтују на садашњу вриједност користећи дисконтну стопу прије опорезивања која одражава тренутна тржишна очекивања временске вриједности новца и ризике специфичне за ту имовину. За имовину која не генерише независне новчане приливе, надокнадиви износ се одређује за јединицу која ствара новац којој имовина припада.

Губитак од умањења се укида уколико је дошло до промјена у процјенама коришћеним у одређивању надокнадивог износа. Губитак од умањења се укида само у мјери у којој књиговодствена вриједност имовине не прелази књиговодствену вриједност која би се могла одредити, без амортизације, да није било претходно признатог губитка од умањења вриједности те имовине.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.10. Резервисања за обавезе и трошкове

Резервисања се признају кад Банка, као посљедицу прошлог догађаја, има садашњу законску или изведену обавезу за коју је вјероватно да ће бити потребан одлив ресурса који садрже економске користи ради подмирења обавезе и износ обавезе се може поуздано процијенити. Резервисања се утврђују дисконтовањем очекиваних будућих новчаних токова користећи стопу која одражава тренутну тржишну процјену временске вриједности новца и ризике специфичне за ту обавезу.

Резервисања за обавезе и трошкове одржавају се на нивоу који Управа Банке сматра довољним за покривање насталих губитака. Управа одређује адекватност резервисања на основу увида у поједине ставке, текуће економске услове, карактеристике ризика одређених категорија трансакција као и остале релевантне факторе.

Резервисања се укидају само за оне трошкове за које је резервисање изворно признато. Ако одлив економских користи за подмирење обавеза више није вјероватан, резервисање се укида.

3.11. Донације

Донације за имовину, а које обухватају и неновчане донације, почетно се признају као одгођени приход по фер вриједности који се признаје као приход од донације на системској основи током периода корисног вијека те имовине. Донације које Банка добије као компензацију за трошкове признају се системски у билансу успјеха као приход од донације у истом периоду у којем су признати и трошкови.

3.12. Порези

Према члану 69. Закона о Централној банци Босне и Херцеговине, Банка је ослобођена плаћања свих пореза и доприноса на њену имовину, некретнине и приходе, као и операције и трансакције. Ово ослобађање се не односи на плаћање пореза и доприноса на лични доходак и других пореза на плате.

3.13. Готов новац у оптицају

Банка управља издавањем и повлачењем домаћих новчаница и кованица. Припадајућа пасива за издати готов новац у оптицају је евидентирана у билансу стања.

Приликом повлачења готовог новца из оптицаја, исти се признаје као обавеза у оквиру готовог новца у оптицају до формалног рока повлачења из оптицаја. Износи који нису повучени након формалног рока за повлачење из оптицаја признају се као приход.

Трошкови који се односе на производњу и дизајн новчаница и кованица почетно су признати као одгођени трошкови, те се постепено амортизују кроз остале оперативне трошкове током периода од три године.

3.14. Управљање средствима за и у име трећих лица

Банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада БиХ и њених конститутивних ентитета, те иностраних влада и финансијских организација, као и рачуне у страним валутама државних институција и агенција те комерцијалних банака за које Банка дјелује као агент.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)

3.15. Примања запослених

Краткорочна примања запослених

У складу са домаћим прописима, а у име својих запосленика, Банка уплаћује порез на доходак и доприносе за пензијско, инвалидско, здравствено осигурање и осигурање од незапослености, на и из плате, који се обрачунавају по законским стопама током године од износа бруто плате. Банка плаћа ове порезе и доприносе у корист институција Федерације Босне и Херцеговине (на федералном и кантоналном нивоу), Републике Српске и Брчко дистрикта.

Осим тога, накнаде за топли оброк, превоз и регрес исплаћују се у складу са локалним законима. Ови трошкови се признају у билансу успјеха у периоду у којем су настали.

Дугорочна примања запослених

Према домаћим законским прописима, приликом одласка у пензију запосленици Банке имају право на отпремнину, а по испуњењу законских услова као што су старост или године проведене у радном односу, која се у складу са интерним актима Банке додјељује у висини од шест редовних мјесечних плата запосленика исплаћених у задњих шест мјесеци.

Такве исплате се третирају као остала дугорочна примања запослених која годишње обрачунава овлашћени актуар користећи метод пројектоване кредитне јединице. Дисконтна стопа која се користи за обрачун обавезе креће се у распону каматних стопа домаћих корпоративних обвезница и владиних обвезница које постоје на тржишту.

3.16. Финансијски аранжман БиХ са Међународним монетарним фондом

На основу финансијских аранжмана сачињених крајем 2002. године између Босне и Херцеговине и Међународног монетарног фонда ("ММФ"), биланс стања Банке садржи сљедеће ставке које се односе на чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у: држање специјалних права вучења ("SDR"), обрачуната камата на држање SDR, рачун бр. 1 и рачун бр. 2 ММФ-а.

Остале активне и пасивне ставке које се односе на ММФ, а које припадају или које су одговорност Босне и Херцеговине, евидентирани су на посебном повјерљачком фонду у оквиру ванбилансне евиденције (видјети Напомену 29).

3.17. Значајне рачуноводствене претпоставке и основа неизвјесности процјене

Код примјене рачуноводствених политика Банке, како је описано у Напомени 3, Управа је дужна да врши процјене, оцјене и претпоставке о књиговодственим износима имовине и обавеза који се не могу извести из осталих извора. Процјене и повезане претпоставке се темеље на ранијем искуству и осталим факторима који се сматрају релевантним. Стварни резултати могу се разликовати од ових процјена.

Процјене и претпоставке се прегледавају на текућој основи. Измјене рачуноводствених процјена признају се у периоду у којем је процјена измијењена уколико измјена утиче само на тај период или у периоду измјене и у будућим периодима уколико утиче на текући и будуће периоде.

Кључне претпоставке и процјене везане за материјално значајне позиције биланса стања су приказане у наставку.

Фер вриједност имовине

Пословна политика Банке је да објави информације о фер вриједности имовине или обавеза за које постоје званичне тржишне информације или се вриједност може израчунати на основу алтернативних техника вредновања и када се фер вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. По мишљењу руководства Банке, износи у финансијским извјештајима одражавају највјеродостојнију и најкориснију процјену фер вриједности за потребе финансијског извјештавања у складу са МСФИ.

3. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ (НАСТАВАК)**3.17. Значајне рачуноводствене претпоставке и основа неизвјесности процјене (наставак)***Амортизација и применијене стопе амортизације*

Обрачун амортизације и стопе амортизације су засновани на процијењеном економском корисном вијеку трајања некретнина, постројења, опреме и нематеријалне имовине. Једном годишње Банка процјењује економски корисни вијек сталне имовине на основу тренутних предвиђања.

4. СТРАНА ВАЛУТА У ГОТОВИНИ

Страну валуту у готовини представља:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Готовина у трезорима у валутама:		
- EUR	128.440	71.737
- CHF	39	36
- USD	21	19
- GBP	20	19
УКУПНО	128.520	71.811

5. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА

Анализа орочених депозита и депозита по виђењу код иностраних банака према валутама, дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Орочени депозити:		
- EUR	-	1.926.816
		1.926.816
Депозити по виђењу:		
- EUR	1.001.986	252.607
- USD	1.606	709
- Остале валуте	43	1.600
	1.003.635	254.916
УКУПНО	1.003.635	2.181.732

Орочени депозити код иностраних банака анализирају према преосталој рочности, дати су како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
До мјесец дана	-	674.882
Од једног до два мјесеца	-	606.387
Од два до три мјесеца	-	645.547
УКУПНО	-	1.926.816

5. ДЕПОЗИТИ КОД ИНОСТРАНИХ БАНАКА (НАСТАВАК)

Током 2015. године каматне стопе на депозите по виђењу су се кретале у распону од (0,50%) до 0,21% годишње (2014.: од (0,13%) до 0,16% годишње), каматне стопе на орочене депозите су се кретале у распону од 0,01% до 0,03% годишње (2014.: од 0,01% до 0,23% годишње).

Депозити код иностраних банака укључују негативну обрачунату камату у износу од (110) хиљада КМ на дан 31. децембра 2015. године (2014.: укључивали су обрачунату камату у износу 94 хиљаде КМ).

Просјечна стопа ефективног приноса на депозите је износила (0,08%) (2014.: 0,09%).

Анализа депозита код иностраних банака према врсти банке у коју су инвестирани, дата је како слиједи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Централне банке	783.544	526.428
Комерцијалне банке	220.091	1.655.304
УКУПНО	1.003.635	2.181.732

Географска анализа депозита код иностраних банака може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Њемачка		
Орочени депозити	-	-
Депозити по виђењу	630.582	132.586
	630.582	132.586
Луксембург		
Орочени депозити	-	332.495
Депозити по виђењу	293.307	122.066
	293.307	454.561
Француска		
Орочени депозити	-	371.645
Депозити по виђењу	78.215	-
	78.215	371.645
Швајцарска		
Орочени депозити	-	254.317
Депозити по виђењу	1.531	264
	1.531	254.581
Велика Британија		
Орочени депозити	-	577.080
Депозити по виђењу	-	-
	-	577.080
Холандија		
Орочени депозити	-	391.279
Депозити по виђењу	-	-
	-	391.279
Укупно орочени депозити	-	1.926.816
Укупно депозити по виђењу	1.003.635	254.916
УКУПНО	1.003.635	2.181.732

6. ФИНАНСИЈСКА ИМОВИНА РАСПОЛОЖИВА ЗА ПРОДАЈУ

Финансијска имовина расположива за продају представља квалитетне дужничке хартије од вриједности са високим степеном утрживости и ликвидности, кредитног рејтинга од AAA до BBB (Fitch). Портфељ се састоји од краткорочних и дугорочних дужничких хартија од вриједности са фиксном каматном стопом, које издају владе страних држава. Финансијска имовина расположива за продају деноминована је у EUR.

Структура финансијске имовине расположиве за продају је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Дужничке хартије од вриједности	6.096.823	4.900.653
Обрачуната камата	49.049	54.884
УКУПНО	6.145.872	4.955.537

Просјечна стопа ефективног приноса на финансијску имовину расположиву за продају износила је 0,76% (2014.:1,15%).

Географска анализа финансијске имовине расположиве за продају може се извршити на сљедећи начин:

	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
	у хиљадама КМ	%	у хиљадама КМ	%
<i>Шпанија</i>	1.701.072	27,68	1.095.926	22,12
<i>Италија</i>	1.363.912	22,18	1.150.425	23,21
<i>Француска</i>	953.567	15,52	387.507	7,82
<i>Белгија</i>	589.354	9,59	795.832	16,06
<i>Њемачка</i>	531.970	8,66	377.192	7,61
<i>Холандија</i>	426.402	6,94	472.726	9,54
<i>Аустрија</i>	341.098	5,55	440.070	8,88
<i>Финска</i>	232.366	3,78	235.859	4,76
<i>Словачка</i>	6.131	0,10	-	-
УКУПНО	6.145.872	100,00	4.955.537	100,00

Анализа промјена фер вриједности финансијске имовине расположиве за продају може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2015.	2014.
Почетно стање на дан 1. јануара	4.955.537	4.486.402
Куповине током године	7.418.276	9.474.894
Продаје током године	(1.294.539)	(2.451.698)
Приход од камата признат током године (Напомена 18)	20.777	28.402
Наплаћена главница и камата	(4.975.016)	(6.697.122)
Усклађивање фер вриједности	20.837	114.659
Закључно стање на дан 31. децембра	6.145.872	4.955.537

Нето реализовани добици од продаје финансијске имовине расположиве за продају износили су 24.266 хиљада КМ у 2015. години (2014.: 28.732 хиљаде КМ).

7. МОНЕТАРНО ЗЛАТО

Банка држи монетарно злато на рачуну у банци у Швајцарској кредитног рејтинга AAA (Fitch), а физички је лоцирано у трезору у Bank of England. Вриједност монетарног злата на дан 31. децембра 2015. године износи 182.315 хиљада КМ, што представља 96.000.000 унци злата по вриједности од 1.899 КМ по унци (2014.: 182.750 хиљада КМ, што је представљало 96.000.000 унци злата по вриједности од 1.904 КМ по унци).

7. **МОНЕТАРНО ЗЛАТО (НАСТАВАК)**

Анализа промјена фер вриједности монетарног злата може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ

	2015.	2014.
Почетно стање на дан 1. јануара	182.750	164.144
Куповине током године	-	-
Усклађивање фер вриједности кроз осталу свеобухватну добит	(435)	18.606
- Промјене у цијени злата	(22.418)	(4.119)
- Добици од курсних разлика по основу конверзије USD / КМ	21.983	22.725
Закључно стање на дан 31. децембра	182.315	182.750

8. **УЛАГАЊА КОЈА СЕ ДРЖЕ ДО ДОСПИЈЕЋА**

Сва улагања која се држе до доспијећа имају кредитни рејтинг од ААА до ВВВ (Fitch) и деноминована су у EUR.

Структура улагања која се држе до доспијећа је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Дужничке хартије од вриједности	1.134.453	424.794
Обрачуната камата	7.738	3.766
УКУПНО	1.142.191	428.560

Просјечна стопа ефективног приноса на улагања која се држе до доспијећа износила је 0,96% (2014.:1,11%).

Географска анализа улагања која се држе до доспијећа може се извршити на сљедећи начин:

	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
	у хиљадама КМ	%	у хиљадама КМ	%
<i>Француска</i>	322.089	28,20	170.568	39,80
<i>Италија</i>	226.894	19,86	-	-
<i>Белгија</i>	205.831	18,02	112.078	26,15
<i>Финска</i>	181.877	15,92	-	-
<i>Аустрија</i>	162.938	14,27	102.227	23,86
<i>Холандија</i>	42.562	3,73	43.687	10,19
УКУПНО	1.142.191	100,00	428.560	100,00

Анализа промјена у улагањима која се држе до доспијећа може се извршити на сљедећи начин:

У хиљадама КМ

	2015.	2014.
Почетно стање на дан 1. јануара	428.560	105.858
Куповине током године	720.508	323.859
Приход од камата признат током године (Напомена 18)	7.567	1.552
Наплаћена главница и камата	(14.444)	(2.709)
Закључно стање на дан 31. децембра	1.142.191	428.560

9. ОСТАЛА АКТИВА

Структура остале активе приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Активна временска разграничења	1.080	2.499
Потраживања од домаћих банака	943	894
Нумизматичке збирке	772	783
Кредити запосленим	518	683
Остала разна актива	387	475
Жиро рачуни	252	182
Аванси	3	1
Потраживања од службеника по основу мањка готовог новца	600	600
Умањено за: Исправка вриједности осталих потраживања (Напомена 23)	(600)	(600)
УКУПНО	3.955	5.517

На дан 31. децембра 2015. године, активна временска разграничења укључују трошкове у износу од 740 хиљада КМ насталих по основу производње новчаница и кованица (31. децембар 2014.: 2.303 хиљаде КМ насталих по основу производње новчаница и кованица). Како је објашњено у Напомени 3.13., ови трошкови се почетно разграничавају и постепено амортизују кроз период од 3 године.

Остала актива укључује потраживање од службеника у износу од 600 хиљада КМ које се односи на мањак готовог новца на датуме извјештавања. Вриједност овог потраживања је потпуно умањена (видјети Напомену 23 - Остали административни и оперативни трошкови). Ово потраживање се односи на проневијеру од стране службеника Централне банке Босне и Херцеговине извршену у трезору Главне јединице Сарајево, Централне банке Босне и Херцеговине. Проневијера је откривена 8. децембра 2014. године.

10. НЕКТРЕТНИНЕ, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА

У хиљадама КМ	Софтвер и друга нематеријална имовина	Земљиште и зграде	Опрема и намјештај	Возила	Остало	Инвестиције у току	УКУПНО
Набавна вриједност							
На дан 1. јануара 2014.	13.503	25.457	22.365	1.864	776	15.761	79.726
Набавке	405	2.452	1.626	-	96	280	4.859
Отписи	(208)	-	(429)	(38)	(37)	(18)	(730)
Трансфери	-	15.078	527	-	95	(15.700)	-
На дан 31. децембра 2014.	13.700	42.987	24.089	1.826	930	323	83.855
Набавке	451	5	311	1	16	106	890
Отписи	-	-	(830)	-	(2)	-	(832)
Трансфери	68	-	246	-	1	(315)	-
На дан 31. децембра 2015.	14.219	42.992	23.816	1.827	945	114	83.914
Акумулисана амортизација							
На дан 1. јануара 2014.	12.987	2.723	18.387	1.495	596	-	36.188
Трошак амортизације	266	387	1.353	134	47	-	2.187
Отписи	(208)	-	(413)	(38)	(51)	-	(710)
На дан 31. децембра 2014.	13.045	3.110	19.327	1.591	592	-	37.665
Трошак амортизације	265	506	1.331	90	58	-	2.250
Отписи	-	-	(828)	-	(2)	-	(830)
На дан 31. децембра 2015.	13.310	3.616	19.830	1.681	648	-	39.085
Нето књиговодствена вриједност							
На дан 1. јануара 2015.	655	39.877	4.762	235	338	323	46.190
На дан 31. децембра 2015.	909	39.376	3.986	146	297	114	44.828

11. ОСТАЛА УЛАГАЊА

Структура осталих улагања је сљедећа:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
<i>Власничке хартије од вриједности</i>		
Акције Банке за међународна поравнања (BIS) Базел (Напомена 17)	27.803	27.803
Акције SWIFT-а	10	10
УКУПНО	27.813	27.813

Током године Банка је примила дивиденде од BIS-а у износу од 586 хиљада КМ (2014: 504 хиљаде КМ) (Напомена 21).

12. ГОТОВ НОВАЦ У ОПТИЦАЈУ

Готов новац у оптицају се може анализирати на сљедећи начин:

У хиљадама КМ	2015.	2014.
Готов новац стављен у оптицај – почетно стање 1. јануара	3.210.508	2.909.858
Повећање готовог новца у оптицају током године	288.960	300.650
Готов новац стављен у оптицај – укупно стање 31. децембра	3.499.468	3.210.508

Од валуте стављене у оптицај у укупном износу од 3.499.468 хиљада КМ са 31. децембром 2015. године, 605 хиљада КМ стављено је у оптицај изван Босне и Херцеговине (2014.: 605 хиљада КМ од 3.210.508 хиљада КМ).

	Номинална вриједност	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
		Ком.	Вриједност у хиљадама КМ	Ком.	Вриједност у хиљадама КМ
Кованице	0,05	52.262.527	2.613	47.171.008	2.359
Кованице	0,10	83.943.760	8.394	78.327.610	7.833
Кованице	0,20	60.740.117	12.148	56.700.122	11.340
Кованице	0,50	29.558.189	14.779	27.975.084	13.988
Кованице	1	41.870.560	41.871	39.434.542	39.434
Кованице	2	11.578.832	23.158	10.603.352	21.207
Кованице	5	8.509.335	42.547	7.885.767	39.429
Новчанице	10	9.894.614	98.946	9.460.442	94.604
Новчанице	20	7.947.931	158.959	7.834.425	156.688
Новчанице	50	16.590.165	829.508	16.307.726	815.386
Новчанице	100	17.141.506	1.714.150	15.009.750	1.500.975
Новчанице	200	2.761.975	552.395	2.536.326	507.265
УКУПНО		342.799.511	3.499.468	319.246.154	3.210.508

13. ДЕПОЗИТИ БАНАКА

Структура депозита банака приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Депозити домаћих комерцијалних банака	4.063.249	3.747.104
Рачуни резерви организационих дијелова Банке	252	182
Посебни депозити комерцијалних банака – блокирана средства	36	3.863
УКУПНО	4.063.537	3.751.149

Депозити домаћих комерцијалних банака служе за испуњавање обавеза према обавезним резервама, за поравнање платних задужења и за трансакције између комерцијалних банака и Централне банке Босне и Херцеговине. На дан 31. децембра 2015. године укупан износ од 4.063.249 хиљада КМ представља депозите 27 банака (2014.: 27 банака и једне банке у статусу ликвидације).

Камата на депозите домаћих комерцијалних банака је обрачуната у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, али каматна стопа се није обрачунавала током године (2014.: каматна стопа се кретала од 0,00% до 0,17% годишње). Промјене у политици обрачунавања каматних стопа на депозите домаћих комерцијалних банака током године приказане су у Напомени 18.

Депозити банака нису укључивали обрачунату камату на датуме извјештавања.

14. ДЕПОЗИТИ ВЛАДЕ И ОСТАЛИХ ДЕПОНЕНАТА

Структура депозита Владе и осталих депонената приказана је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Депозити за буџет институција БиХ	344.709	283.402
Депозити осталих влада и владиних институција	105.137	9.750
Депозити јавних институција	51.743	38.280
Депозитни рачун по трансакцијама Међународног монетарног фонда	5	4
УКУПНО	501.594	331.436

Депозити Владе и осталих депонената су бескаматни, осим депозитног рачуна по ММФ трансакцијама.

15. РЕЗЕРВИСАЊА ЗА ОБАВЕЗЕ И ТРОШКОВЕ

Резервисања за обавезе и трошкове се односе на резервисања за отпремнине запосленим.

Промјене у резервисањима за обавезе и трошкове приказане су у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	2015.	2014.
Почетно стање на дан 1. јануара	1.294	991
Исплаћене отпремнине	(183)	(11)
Нето трошак у билансу успјеха (Напомена 22)	341	314
Стање на дан 31. децембра	1.452	1.294

16. ОСТАЛЕ ОБАВЕЗЕ

Структура осталих обавеза дата је у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Обавезе по основу расподјеле добити у државни буџет (Напомена 24)	18.827	21.247
Обавезе према запосленицима	1.346	1.369
ММФ-ови рачуни број 1 и 2	1.095	1.026
Добављачи	752	1.402
Одложени приход	617	394
Укалкулисани трошкови и остала пасива	258	184
Депозити Свјетске банке	232	53
Монетарне обавезе - нерезиденти	-	9
УКУПНО	23.127	25.684

17. КАПИТАЛ

Структура капитала је приказана у сљедећој табели:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Почетни капитал	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	532.267	519.716
Остале резерве	31.300	31.300
Резерве фер вриједности - финансијска имовина расположива за продају	66.307	69.736
Резерве фер вриједности - монетарно злато	(61.145)	(60.710)
УКУПНО	593.729	585.042

Почетни капитал

Почетни капитал представља номинални капитал који је према Закону о Централној банци Босне и Херцеговине уплаћен 12. јуна 1998. године.

Генералне резерве (задржана добит)

Генералне резерве (задржана добит) чини акумулисана недистрибуисана добит Банке од почетка њеног рада, 11. августа 1997. године.

Остале резерве

Остале резерве се односе на:

- резерве од донација у износу од 3.497 хиљада КМ, и односе се на новчане донације примљене од Савјета министара Босне и Херцеговине 12. јуна 1998. године. Статус ових резерви је регулисан Одлуком Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине уз одобрење Предсједништва Босне и Херцеговине. Право располагања резервама од донација је у надлежности Управног одбора Централне банке Босне и Херцеговине.
- средства примљена у складу са Споразумом о сукцесији бивше Југославије у износу од 27.803 хиљаде КМ и односе се на акције Банке код Банке за међународна поравнања (BIS) Базел (видјети Напомену 11).

Резерве фер вриједности

Резерве фер вриједности чине нереализовани добици или губици који настају као резултат обрачуна фер вриједности финансијске имовине расположиве за продају и монетарног злата.

18. ПРИХОД И РАСХОД ОД КАМАТА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2015.	2014.
Приход од камата остварен по основу:		
- финансијске имовине расположиве за продају (Напомена 6)	20.777	28.402
- улагања која се држе до доспијећа (Напомена 8)	7.567	1.552
- депозита код иностраних банака	128	1.843
- казнене камате примљене од домаћих комерцијалних банака	-	584
- остало	3	5
	28.475	32.386
Расход од камата остварен по основу:		
- депозита домаћих комерцијалних банака	-	(2.086)
Ефекти негативних каматних стопа од каматносно финансијске имовине	(1.098)	(5)
Нето приход од камата	27.377	30.295

Основицу за обрачун камата на депозите комерцијалних банака чине укупни депозити комерцијалних банака на рачунима резерви који се састоје од износа обавезних резерви и вишка изнад обавезних резерви. Основицу за обрачун обавезне резерве комерцијалних банака чине депозити и позајмљена средства, осим средстава позајмљених од нерезидената и средстава која ентитетске владе пласирају у развојне пројекте.

Стопе депозита и позајмљених средстава који чине основицу за обрачун обавезних резерви износиле су како слиједи:

	(у %)
Краткорочни депозити и позајмљена средства	10,00
Дугорочни депозити и позајмљена средства	7,00

До 30. априла 2015. године на износ обавезних резерви обрачунавала се каматна стопа која износи 70% од стопе која се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Банка на депозите инвестиране до мјесец дана, а на вишак изнад обавезних резерви обрачунавала се каматна стопа која износи 90% од стопе која се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Банка на депозите инвестиране до мјесец дана.

Од 1. септембра 2014. године на наведене ставке није се обрачунавала камата уколико Банка није инвестирала средства у депозите до мјесец дана услјед изостанка могућности да на тржишту оствари позитивну каматну стопу на овај вид улагања или уколико је из било којег разлога Банка остварила просјечну негативну каматну стопу на депозите инвестиране до мјесец дана.

Од 1. маја 2015. године на износ обавезних резерви обрачунава се накнада која се добије као просјек EONIA-е који је у истом периоду забиљежен на тржишту умањен за 10 базних поена или минимум нула, у случају да просјек EONIA-е умањен за 10 базних поена има негативну вриједност, а на вишак изнад обавезних резерви обрачунава се нулта стопа накнаде.

Ефекти негативних каматних стопа од каматносно финансијске имовине су резултат негативних каматних стопа на средства на текућим рачунима, која су неопходна ради одржавања ликвидности, а које се у складу с актуелним тржишним условима нису могле избјећи.

19. ПРИХОД И РАСХОД ОД ПРОВИЗИЈА И НАКНАДА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2015.	2014.
Приход од провизија и накнада:		
- од домаћих комерцијалних банака	8.692	8.647
- од услуга за Владу и друге небанкарске комитенте	496	513
	9.188	9.160
Расход од провизија и накнада:		
- трансакције са банкама у иностранству	(619)	(848)
	(619)	(848)
Нето приход од провизија и накнада	8.569	8.312

20. НЕТО ДОБИЦИ ОД КУРСНИХ РАЗЛИКА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2015.	2014.
Приходи од курсних разлика	1.906	1.024
Трошкови од курсних разлика	(1.048)	(490)
Нето добици	858	534

21. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2015.	2014.
Приход од дивиденде (Напомена 11)	586	504
Приход од донација	122	76
Остали приходи	107	379
УКУПНО	815	959

22. ТРОШКОВИ ОСОБЉА

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2015.	2014.
Плате	11.375	11.103
Порези и доприноси	6.516	6.349
Остала примања запосленика	2.201	2.209
Трошкови резервисања (Напомена 15)	341	314
УКУПНО	20.433	19.975

Трошкови запослених укључују 3.775 хиљада КМ (2014.: 3.690 хиљада КМ) обавезних доприноса за пензионо осигурање плаћених јавним заводима за пензионо осигурање Босне и Херцеговине. Доприноси се рачунају као постотак бруто плате. На дан 31. децембра 2015. године Банка је имала 354 запослена радника (2014.: 356 запослених радника).

23. АДМИНИСТРАТИВНИ И ОСТАЛИ ОПЕРАТИВНИ ТРОШКОВИ

У хиљадама КМ	За годину која је завршила 31. децембра	
	2015.	2014.
Трошкови одржавања	2.340	2.773
Трошкови производње и дизајна новчаница и кованица	1.563	3.626
Трошкови мања готовог новца (Напомена 9)	-	600
Остали административни и оперативни трошкови	3.921	4.260
УКУПНО	7.824	11.259

24. РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ

Расподјела нето добити Банке врши се сагласно Закону о Централној банци Босне и Херцеговине.

Одредбама цитираног закона дефинисани су критеријуми расподјеле чисте добити, по којима Банка усмјерава 60% текуће добити на рачун институције задужене за буџет Босне и Херцеговине, уколико задовољи критеријум да износ почетног капитала и генералних резерви (задржане добити) буде једнак или већи од 5,00% укупног износа монетарне пасиве.

Овај однос, прије расподјеле добити у 2015. години износио је 6,75% (2014.: 7,27%). Сагласно одлуци Управног одбора, 60% нето добити за финансијску 2015. годину у износу од 18.827 хиљада КМ (2014.: 21.247 хиљада КМ) распоређено је државном буџету, а 40%, односно износ од 12.551 хиљаде КМ усмјерен је у генералне резерве (задржану добит) Банке (2014.: 14.164 хиљаде КМ).

2015.**Прије расподјеле добити**

Монетарна пасива (готов новац у оптицају и домаћи депозити)	(у хиљадама КМ) 8.064.599
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	544.716
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	6,75%

Расподјела добити

Нето добит прије расподјеле	(у хиљадама КМ) 31.378
Расподјела добити у државни буџет	18.827
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	12.551

Након расподјеле добити

Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	(у хиљадама КМ) 557.267
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	6,91%

2014.**Прије расподјеле добити**

Монетарна пасива (готов новац у оптицају и домаћи депозити)	(у хиљадама КМ) 7.293.093
Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	530.552
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	7,27%

Расподјела добити

Нето добит прије расподјеле	(у хиљадама КМ) 35.411
Расподјела добити у државни буџет	21.247
Расподјела добити у генералне резерве (задржану добит)	14.164

24. РАСПОДЈЕЛА ДОБИТИ (НАСТАВАК)**Након расподјеле добити**

Почетни капитал и генералне резерве (задржана добит)	(у хиљадама КМ)
Однос - почетни капитал и генералне резерве (задржана добит) / монетарна пасива	544.716 7,47%

25. НОВАЦ И НОВЧАНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

За потребе Извјештаја о новчаним токовима, новац и новчани еквиваленти се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Девизни депозити по виђењу	1.003.635	254.916
Страна валута у готовини	128.520	71.811
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	3.778	5.203
Жиро рачуни	252	182
Девизни депозити са роком доспијећа до три мјесеца	-	1.926.816
УКУПНО	1.136.185	2.258.928

26. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

Банка у оквиру свог редовног пословања ступа у трансакције са повезаним лицима. Имајући у виду да је Банка основана актом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, а да је почетни капитал уплаћен од стране Савјета министара БиХ, трансакције које се одвијају у оквиру редовних операција Банке са државом и државним институцијама представљају трансакције са повезаним лицима. Поред тога, Банка сматра да има директан однос повезане особе са члановима управљачке структуре, блиским члановима породица чланова управљачке структуре и друштвима под контролом, заједничком контролом или значајним утицајем чланова управљачке структуре и блиских чланова њихових породица.

Трансакције са државом и државним институцијама приказане су у сљедећим табелама:

У хиљадама КМ**2015.**

	Изложеност	Пасива	Приходи	Расходи
Држава	-	412.719	-	-
<i>Државне институције</i>				
Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине	-	8.508	-	-
Агенција за осигурање депозита	-	18.972	-	-
УКУПНО	-	440.199	-	-

У хиљадама КМ**2014.**

	Изложеност	Пасива	Приходи	Расходи
Држава	-	292.293	-	-
<i>Државне институције</i>				
Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине	-	17.949	-	-
Агенција за осигурање депозита	-	400	-	-
УКУПНО	-	310.642	-	-

26. ТРАНСКАЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА (НАСТАВАК)

Накнаде кључним члановима управљачке структуре

Укупне накнаде кључним члановима управљачке структуре (чланови Управе и Управног одбора) у 2015. години износиле су 901 хиљаду КМ, од чега се 568 хиљада КМ односило на плате и остале накнаде, а 333 хиљаде КМ на порезе и доприносе (у 2014. години укупан износ од 1.024 хиљаде КМ односио се на плате и остале накнаде у износу од 653 хиљаде КМ, а 371 хиљада КМ на порезе и доприносе).

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Основни финансијски ризици којима је Банка изложена су сљедећи:

- Ризик ликвидности
- Тржишни ризик и
- Кредитни ризик.

Ова напомена даје информације о изложености Банке према сваком од горенаведених ризика као и циљеве, политике и процедуре Банке за мјерење и управљање ризицима.

С обзиром да је главна сврха Банке одржање монетарне стабилности у Босни и Херцеговини, оквир финансијског ризика разликује се од оквира комерцијалних банака. Већина финансијског ризика који се јавља у Банци повезан је с управљањем девизним резервама и операцијама на финансијском тржишту.

Банка настоји одржати ефикасан систем контроле и управљања ризицима како би идентификовала, дјеловала, надзирала и управљала изложеностима ризику. Управљање ризиком и процјена обима прихватљивог ризика је континуирани процес и конститутивни елемент пословне стратегије Банке. Инструментима пословне политике и контролним механизмима преко нивоа Управног одбора Банке, Управе, Ревизорског комитета и Инвестиционог комитета Банке осигурава се комплетност у управљању ризицима. Држање девизних резерви у конвертибилној валути по режиму фиксних курсева, инвестирање у депозите на кратки рок са фиксном каматном стопом у иностране банке са високим кредитним рејтингом и у квалитетне хартије од вриједности су основни принципи управљања ризиком ликвидности, девизним, каматним и кредитним ризиком.

27.1. Ризик ликвидности

Ризик ликвидности представља ризик да се Банка суочи са потешкоћама приликом измирења финансијских обавеза које се измирују испоруком новца или других финансијских средстава.

Коначна одговорност контроле ризика ликвидности лежи на Управи која је креирала одговарајући оквир за управљање ликвидношћу. Банка управља ризиком ликвидности инвестирајући већином у краткорочне депозите код иностраних банака и у хартије од вриједности са доспијећем до десет година, те константним надгледањем стварних и пројцираних будућих новчаних токова.

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.1. Ризик ликвидности (наставак)**

Сљедеће табеле приказују преостала уговорна доспијећа недеривативних финансијских обавеза Банке. Табеле су израђене на основу недисконтованих новчаних токова финансијских обавеза базираних на најранијем очекиваном датуму настанка Банчине обавезе за њихово измирење. Табела укључује новчане токове и камата и главница.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Укупно
31. децембар 2015.					
Некаматносно	6.559.409	18.897	-	-	6.578.306
Инструменти са варијабилном каматном стопом	1.508.795	-	-	-	1.508.795
УКУПНО	8.068.204	18.897	-	-	8.087.101
31. децембар 2014.					
Некаматносно	3.549.953	22.037	-	-	3.571.990
Инструменти са варијабилном каматном стопом	3.747.108	-	-	-	3.747.108
УКУПНО	7.297.061	22.037	-	-	7.319.098

Сљедећа табела приказује преостала уговорна доспијећа Банке за њену недеривативну финансијску имовину. Табеле су израђене на основу недисконтованих новчаних токова финансијске имовине укључујући камату која ће бити зарађена на ову имовину изузев код имовине код које Банка претпоставља да ће се новчани токови односити на други период. Претходно наведено искључује третман деривата, с обзиром да Банка није била изложена ризицима деривативних финансијских инструмената закључно са датумима 31. децембра 2015. и 2014. године.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Укупно
31. децембар 2015.					
Некаматносно	314.039	-	-	-	314.039
Инструменти са варијабилном каматном стопом	1.007.413	586	-	-	1.007.999
Инструменти са фиксном каматном стопом	6.180.103	84.409	234.067	1.320.528	7.819.107
УКУПНО	7.501.555	84.995	234.067	1.320.528	9.141.145
31. децембар 2014.					
Некаматносно	257.538	-	-	-	257.538
Инструменти са варијабилном каматном стопом	260.123	504	-	-	260.627
Инструменти са фиксном каматном стопом	6.919.048	80.204	133.970	597.040	7.730.262
УКУПНО	7.436.709	80.708	133.970	597.040	8.248.427

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.1. Ризик ликвидности (наставак)***Анализа рочности*

Рочност имовине и обавеза Банке на дан 31. децембра 2015. и 2014. године, приказана је у табелама у наставку на основу преосталог уговорног доспијећа од датума извјештавања, уз изузетак дужничких хартија од вриједности расположивих за продају који су разврстани у складу са њиховом секундарном ликвидношћу, у период доспијећа до три мјесеца и чији су одговарајући купонски приливи разврстани у одговарајуће категорије рочности на бази очекиваног новчаног тока. Готов новац у оптицају је распоређен у период до три мјесеца. Од имовине и обавеза који немају уговорено доспијеће, власничке хартије од вриједности сврстане су у категорију без одређеног доспијећа.

31. децембар 2015. У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без	Укупно
					одређено г доспијећа	
Страна валута у готовини	128.520	-	-	-	-	128.520
Депозити код иностраних банака	1.003.635	-	-	-	-	1.003.635
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	3.778	-	-	-	-	3.778
Финансијска имовина расположива за продају	6.177.620	65.344	151.948	186.361	-	6.581.273
Монетарно злато	182.315	-	-	-	-	182.315
Улагања која се држе до доспијећа	2.445	18.951	81.842	1.134.034	-	1.237.272
Остала актива	3.242	701	277	133	1.489	5.842
Некретнине, опрема и нематеријална имовина	-	-	-	-	44.828	44.828
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно актива	7.501.555	84.996	234.067	1.320.528	74.130	9.215.276
Готов новац у оптицају	3.499.468	-	-	-	-	3.499.468
Депозити банака	4.063.537	70	-	-	-	4.063.607
Депозити Владе и осталих депонената	501.594	-	-	-	-	501.594
Резервисања за обавезе и трошкове	31	28	278	1.115	-	1.452
Остале обавезе	3.606	18.827	-	-	694	23.127
Почетни капитал	-	-	-	-	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	-	-	-	-	532.267	532.267
Остале резерве	-	-	-	-	31.300	31.300
Резерве фер вриједности - монетарно злато	(61.145)	-	-	-	-	(61.145)
Резерве фер вриједности - финансијска имовина расположива за продају	66.305	-	-	-	2	66.307
Укупно капитал и резерве	5.160	-	-	-	588.569	593.729
Укупно обавезе, капитал и резерве	8.073.396	18.925	278	1.115	589.263	8.682.977
НЕУСКЛАЂЕНОСТ РОЧНЕ СТРУКТУРЕ	(571.841)	66.071	233.789	1.319.413	(515.133)	532.299

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.1. Ризик ликвидности (наставак)**

31. децембар 2014.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Без одређеног доспијећа	Укупно
Страна валута у готовини	71.811	-	-	-	-	71.811
Депозити код иностраних банака	2.181.806	-	-	-	-	2.181.806
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	5.203	-	-	-	-	5.203
Финансијска имовина расположива за продају	4.992.120	71.151	115.790	158.222	-	5.337.283
Монетарно злато	182.750	-	-	-	-	182.750
Улагања која се држе до доспијећа	-	8.928	17.857	438.556	-	465.341
Остала актива	3.018	629	323	263	3.072	7.305
Некретнине, опрема и нематеријална имовина	-	-	-	-	46.190	46.190
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно актива	7.436.708	80.708	133.970	597.041	77.075	8.325.502
Готов новац у оптицају	3.210.508	-	-	-	-	3.210.508
Депозити банака	3.751.149	790	-	-	-	3.751.939
Депозити Владе и осталих депонената	331.436	-	-	-	-	331.436
Резервисања за обавезе и трошкове	38	146	190	920	-	1.294
Остале обавезе	3.968	21.247	-	-	469	25.684
Почетни капитал	-	-	-	-	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	-	-	-	-	519.716	519.716
Остале резерве	-	-	-	-	31.300	31.300
Резерве фер вриједности - монетарно злато	(60.710)	-	-	-	-	(60.710)
Резерве фер вриједности - финансијска имовина расположива за продају	69.734	-	-	-	2	69.736
Укупно капитал и резерве	9.024	-	-	-	576.018	585.042
Укупно обавезе, капитал и резерве	7.306.123	22.183	190	920	576.487	7.905.903
НЕУСКЛАЂЕНОСТ РОЧНЕ СТРУКТУРЕ	130.585	58.525	133.780	596.121	(499.412)	419.599

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.2. Тржишни ризик**

Тржишни ризик представља ризик да ће промјене цијена на тржишту, као што су каматне стопе, цијене капитала и курс страних валута утицати на приходе Банке или на вриједност улагања у финансијске инструменте. Циљ управљања тржишним ризицима јесте контрола и управљање ризицима у оквиру прихватљивих параметара, како би се оптимизовао поврат.

27.2.1. Девизни ризик

Банка је изложена девизном ризику кроз трансакције у страним валутама. Ово је ризик од промјене вриједности финансијских инструмената услед промјена у девизним курсевима. Изложеност девизном ризику произлази из активности везаних за депозите и инвестиције.

Управљање и контролу девизног ризика Банка осигурава строгим поштовањем одредби Закона о Централној банци Босне и Херцеговине и Смјерница Централне банке о инвестирању девизних резерви.

Наведеним актима су тачно дефинисани лимити држања активе и пасиве у свакој страниој валути. Највећи дио новчане активе држи се у EUR, а максималан износ који се може држати у другим конвертибилним валутама подложним промјенама тржишног курса не смије прелазити 50% укупног износа капитала и резерви Банке.

Банка је имала сљедећу девизну позицију на дан 31. децембра 2015. и 31. децембра 2014.

31. децембар 2015.

У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Страна валута у готовини	128.440	21	59	-	128.520
Депозити код иностраних банака	1.001.986	1.606	43	-	1.003.635
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	-	-	3.778	-	3.778
Финансијска имовина расположива за продају	6.145.872	-	-	-	6.145.872
Монетарно злато	-	182.315	-	-	182.315
Улагања која се држе до доспијећа	1.142.191	-	-	-	1.142.191
Остала актива	18	-	-	3.937	3.955
Некретнине, опрема и нематеријална имовина	-	-	-	44.828	44.828
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно актива	8.418.517	183.942	3.880	76.568	8.682.907
Готов новац у оптицају	-	-	-	3.499.468	3.499.468
Депозити банака	-	-	-	4.063.537	4.063.537
Депозити Владе и осталих депонената	-	-	-	501.594	501.594
Резервисања за обавезе и трошкове	-	-	-	1.452	1.452
Остале обавезе	517	3	2	22.605	23.127
Почетни капитал	25.000	-	-	-	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	-	-	-	532.267	532.267
Остале резерве	3.497	-	-	27.803	31.300
Резерве фер вриједности - монетарно злато	-	-	-	(61.145)	(61.145)
Резерве фер вриједности - финансијска имовина расположива за продају	66.307	-	-	-	66.307
Укупно капитал и резерве	94.804	-	-	498.925	593.729
Укупно обавезе, капитал и резерве	95.321	3	2	8.587.581	8.682.907
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	8.323.196	183.939	3.878	(8.511.013)	-

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.2. Тржишни ризик (наставак)****27.2.1. Девизни ризик (наставак)**

31. децембар 2014.

У хиљадама КМ	EUR	USD	Остале стране валуте	КМ	Укупно
Страна валута у готовини	71.737	19	55	-	71.811
Депозити код иностраних банака	2.179.423	709	1.600	-	2.181.732
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	-	-	5.203	-	5.203
Финансијска имовина расположива за продају	4.955.537	-	-	-	4.955.537
Монетарно злато	-	182.750	-	-	182.750
Улагања која се држе до доспијећа	428.560	-	-	-	428.560
Остала актива	15	-	-	5.502	5.517
Некретнине, опрема и нематеријална имовина	-	-	-	46.190	46.190
Остала улагања	10	-	-	27.803	27.813
Укупно актива	7.635.282	183.478	6.858	79.495	7.905.113
Готов новац у оптицају	-	-	-	3.210.508	3.210.508
Депозити банака	-	-	-	3.751.149	3.751.149
Депозити Владе и осталих депонената	-	-	-	331.436	331.436
Резервисања за обавезе и трошкове	-	-	-	1.294	1.294
Остале обавезе	457	3	82	25.142	25.684
Почетни капитал	25.000	-	-	-	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	-	-	-	519.716	519.716
Остале резерве	3.497	-	-	27.803	31.300
Резерве фер вриједности - монетарно злато	-	-	-	(60.710)	(60.710)
Резерве фер вриједности - финансијска имовина расположива за продају	69.736	-	-	-	69.736
Укупно капитал и резерве	98.233	-	-	486.809	585.042
Укупно обавезе, капитал и резерве	98.690	3	82	7.806.338	7.905.113
НЕТО ДЕВИЗНА ПОЗИЦИЈА	7.536.592	183.475	6.776	(7.726.843)	-

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.2. Тржишни ризик (наставак)****27.2.1.1. Девизни ризик - Анализа осјетљивости**

Банка није изложена ризику промјене курса EUR због аранжмана валутног одбора чиме је конвертибилна марка везана за EUR по курсу 1 EUR : 1,95583 KM.

У анализу осјетљивости су укључене монетарне ставке деноминване у страниј валути на датум биланса, те је посматрана промјена њихове вриједности на крају извјештајног периода која утиче на биланс успјеха и капитал, уз претпостављене промјене курсева. Сљедећа табела приказује анализу основних валутних изложености Банке. Позитиван износ указује на повећање у билансу успјеха, односно повећање капитала уколико KM ослаби, односно ојача у односу на релевантну валуту.

2015.	USD	CHF	GBP	SDR	Остале
у хиљадама KM	+/- 3%	+/- 2%	+/- 2%	+/- 2%	+/- 2%
Утицај промјене курса на биланс успјеха	49/(49)	1/(1)	1/(1)	76/(76)	0/(0)
2014.	USD	CHF	GBP	SDR	Остале
у хиљадама KM	+/- 4%	+/- 1%	+/- 2%	+/- 2%	+/- 1%
Утицај промјене курса на биланс успјеха	29/(29)	16/(16)	0/(0)	104/(104)	0/(0)
2015.	USD	CHF	GBP	SDR	Остале
у хиљадама KM	+/- 3%	+/- 2%	+/- 2%	+/- 2%	+/- 2%
Утицај промјене курса на капитал	5.469/(5.469)	0/(0)	0/(0)	0/(0)	0/(0)
2014.	USD	CHF	GBP	SDR	Остале
у хиљадама KM	+/- 4%	+/- 1%	+/- 2%	+/- 2%	+/- 1%
Утицај промјене курса на капитал	7.310/(7.310)	0/(0)	0/(0)	0/(0)	0/(0)

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.2. Тржишни ризик (наставак)****27.2.2. Каматни ризик**

Изложеност Банке тржишном ризику промјена у каматним стопама је концентрисана у инвестиционом портфељу. Пословање Банке је подложно ризику промјене каматних стопа утолико што каматносна имовина и обавезе доспијевају или се камата мијења у различитим периодима или у различитим изнонима.

Банка је изложена каматном ризику приликом инвестирања девизних резерви. Банка управља инвестиционим портфељем са циљем минимизирања каматног ризика. Инвестиције носе различите каматне стопе, зависно од периода инвестирања, уз максималан рок инвестирања од једне године за депозите и десет година за хартије од вриједности.

Сљедећа табела приказује изложеност Банке каматном ризику на крају године.

31. децембар 2015.	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматн о	Укупно
У хиљадама КМ						
Страна валута у готовини	-	-	-	-	128.520	128.520
Депозити код иностраних банака	1.003.635	-	-	-	-	1.003.635
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	3.778	-	-	-	-	3.778
Финансијска имовина расположива за продају	2.748.514	3.348.309	-	-	49.049	6.145.872
Монетарно злато	-	-	-	-	182.315	182.315
Улагања која се држе до доспијећа	120.759	1.013.693	-	-	7.739	1.142.191
Остала актива	33	101	257	127	3.437	3.955
Некретнине, опрема и нематеријална имовина	-	-	-	-	44.828	44.828
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно актива	3.876.719	4.362.103	257	127	443.701	8.682.907
Готов новац у оптицају	-	-	-	-	3.499.468	3.499.468
Депозити банака	1.508.789	-	-	-	2.554.748	4.063.537
Депозити Владе и осталих депонената	5	-	-	-	501.589	501.594
Резервисања за обавезе и трошкове	-	-	-	-	1.452	1.452
Остале обавезе	-	-	-	-	23.127	23.127
Почетни капитал	-	-	-	-	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	-	-	-	-	532.267	532.267
Остале резерве	-	-	-	-	31.300	31.300
Резерве фер вриједности - монетарно злато	-	-	-	-	(61.145)	(61.145)
Резерве фер вриједности - финансијска имовина расположива за продају	-	-	-	-	66.307	66.307
Укупно капитал и резерве	-	-	-	-	593.729	593.729
Укупно обавезе, капитал и резерве	1.508.794	-	-	-	7.174.113	8.682.907
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	2.367.925	4.362.103	257	127	(6.730.412)	-

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.2. Тржишни ризик (наставак)****27.2.2. Каматни ризик (наставак)**

31. децембар 2014.

У хиљадама КМ	До 3 мјесеца	Од 3 до 12 мјесеци	Од 1 до 3 године	Преко 3 године	Бескаматно	Укупно
Страна валута у готовини	-	-	-	-	71.811	71.811
Депозити код иностраних банака	2.181.638	-	-	-	94	2.181.732
Специјална права вучења у Међународном монетарном фонду	5.203	-	-	-	-	5.203
Финансијска имовина расположива за продају	1.722.461	3.139.060	39.132	-	54.884	4.955.537
Монетарно злато	-	-	-	-	182.750	182.750
Улагања која се држе до доспијећа	-	424.793	-	-	3.767	428.560
Остала актива	35	107	291	249	4.835	5.517
Некретнине, опрема и нематеријална имовина	-	-	-	-	46.190	46.190
Остала улагања	-	-	-	-	27.813	27.813
Укупно актива	3.909.337	3.563.960	39.423	249	392.143	7.905.113
Готов новац у оптицају	-	-	-	-	3.210.508	3.210.508
Депозити банака	3.747.104	-	-	-	4.045	3.751.149
Депозити Владе и осталих депонената	4	-	-	-	331.432	331.436
Резервисања за обавезе и трошкове	-	-	-	-	1.294	1.294
Остале обавезе	-	-	-	-	25.684	25.684
Почетни капитал	-	-	-	-	25.000	25.000
Генералне резерве (задржана добит)	-	-	-	-	519.716	519.716
Остале резерве	-	-	-	-	31.300	31.300
Резерве фер вриједности - монетарно злато	-	-	-	-	(60.710)	(60.710)
Резерве фер вриједности - финансијска имовина расположива за продају	-	-	-	-	69.736	69.736
Укупно капитал и резерве	-	-	-	-	585.042	585.042
Укупно обавезе, капитал и резерве	3.747.108	-	-	-	4.158.005	7.905.113
КАМАТНА НЕУСКЛАЂЕНОСТ	162.229	3.563.960	39.423	249	(3.765.861)	-

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)**27.2. Тржишни ризик (наставак)****27.2.2.1. Каматни ризик - Анализа осјетљивости**

Анализа осјетљивости урађена је на основу изложености каматним стопама за финансијску имовину и финансијске обавезе на датум биланса и и претпостављене промјене каматних стопа која се дешава на почетку финансијске године и задржава кроз извјештајни период.

Сљедећа табела представља анализу осјетљивости изложености Банке промјенама каматних стопа основних валута базирана на анализи осјетљивости у распону од +10/-10 бп (2014.:+10/-10 бп) у зависности од валуте (које представљају оцјену Банке о могућим промјенама каматних стопа). Позитиван износ показује повећање у билансу успеха, односно повећање капитала, услед претпостављеног сценарија виших, односно нижих каматних стопа у односу на оне важеће на датуме извјештавања.

2015. у хиљадама КМ Утицај ризика каматних стопа на биланс успеха	КМ +1/-1bp (151)/151	EUR +5/-5bp (8.211)/8.238	SDR +1/-1bp 0/(0)
2014. у хиљадама КМ Утицај ризика каматних стопа на биланс успеха	КМ +10/-0bp (3.747)/0	EUR +10/-10bp (11.584)/11.652	SDR +5/-5bp 3/(3)
2015. у хиљадама КМ Утицај ризика каматних стопа на капитал	КМ +1/-1bp 0/0	EUR +5/-5bp (180)/181	SDR +1/-1bp 0/(0)
2014. у хиљадама КМ Утицај ризика каматних стопа на капитал	КМ +10/-0bp 0/0	EUR +10/-10bp (434)/438	SDR +5/-5bp 0/(0)

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

27.3. Кредитни ризик

Кредитни ризик представља ризик настанка финансијског губитка за Банку уколико уговорна страна везано за финансијски инструмент не испуни своје уговорне обавезе и за Банку произилази из улагања у депозите у другим банкама и улагања у хартије од вриједности (девизне резерве). Управљање овом врстом ризика остварује се путем одабира уговорних страна високог кредитног рејтинга, ограничењем рока, контролисањем обима и динамике инвестирања. Кредитни рејтинзи се континуирано прате на дневној основи.

За средства која су евидентирана у ванбилансној евиденцији, Банка није изложена кредитном ризику, јер сав ризик који евентуално може резултирати из основа пласмана тих средстава носе уговорно власници средстава (видјети Напомену 29).

27.3.1. Концентрација кредитног ризика

Банка је изложена кредитном ризику кроз улагања у депозите код иностраних банака, финансијску имовину расположиву за продају и улагања која се држе до доспијећа.

Максимална изложеност кредитном ризику прије колатерала или другог заложног средства

Сљедећа табела приказује максималну изложеност Банке кредитном ризику:

У хиљадама КМ	Максимална изложеност	
	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Изложеност биланса стања		
Депозити код иностраних банака	1.003.635	2.181.732
Финансијска имовина расположива за продају	6.145.872	4.955.537
Улагања која се држе до доспијећа	1.142.191	428.560
УКУПНО	8.291.698	7.565.829

Банка не држи колатерале и остала заложна средства у циљу покривања кредитног ризика, будући да Банка инвестира своја средства код партнера са највишим кредитним рејтингом.

На дан 31. децембра 2015. године Банка нема средстава која су доспјела, или им је умањена вриједност.

Концентрација кредитног ризика

Укупни депозити Банке код иностраних банака са стањем на дан 31. децембра 2015. године износе 1.003.635 хиљада КМ (2014.: 2.181.732 хиљаде КМ).

На датуме извјештавања није било иностраних банака код којих појединачна концентрација прелази износ укупног капитала и резерви Банке.

Највећа индивидуална изложеност ризику на дан 31. децембра 2015. године износила је 412.022 хиљаде КМ (2014.: 454.561 хиљада КМ).

27. УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА (НАСТАВАК)

27.3. Кредитни ризик (наставак)

27.3.1. Концентрација кредитног ризика (наставак)

Концентрација према кредитном рејтингу

Депозити у иностраним банкама:

Рејтинг банке	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
	у хиљадама КМ	%	у хиљадама КМ	%
AAA	785.074	78,22	781.010	35,80
AA-	-	-	391.279	17,93
A	-	-	999.664	45,82
A-	208.751	20,80	9.779	0,45
BBB	9.810	0,98	-	-
УКУПНО	1.003.635	100,00	2.181.732	100,00

Финансијска имовина расположива за продају:

Рејтинг	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
	у хиљадама КМ	%	у хиљадама КМ	%
AAA	1.190.738	19,37	1.525.847	30,79
AA+	341.098	5,55	-	-
AA	1.542.920	25,11	1.183.339	23,88
A+	6.131	0,10	-	-
BBB+	1.701.072	27,68	-	-
BBB	1.363.913	22,19	2.246.351	45,33
УКУПНО	6.145.872	100,00	4.955.537	100,00

Улагања која се држе до доспијећа:

Рејтинг	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
	у хиљадама КМ	%	у хиљадама КМ	%
AAA	224.439	19,65	145.915	34,05
AA+	162.938	14,27	282.645	65,95
AA	527.920	46,22	-	-
BBB	226.894	19,86	-	-
УКУПНО	1.142.191	100,00	428.560	100,00

Географска концентрација

	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
	у хиљадама КМ	%	у хиљадама КМ	%
Шпанија	1.701.072	20,51	1.095.926	14,48
Италија	1.590.807	19,18	1.150.425	15,21
Француска	1.353.871	16,33	929.719	12,29
Њемачка	1.162.553	14,02	509.778	6,74
Белгија	795.185	9,59	907.910	12,00
Аустрија	504.035	6,08	542.297	7,17
Холандија	468.963	5,66	907.693	12,00
Финска	414.243	5,00	235.859	3,12
Луксембург	293.307	3,54	454.561	6,01
Словачка	6.131	0,07	-	-
Швајцарска	1.531	0,02	254.581	3,35
Велика Британија	-	-	577.080	7,63
УКУПНО	8.291.698	100,00	7.565.829	100,00

Географска концентрација кредитног ризика по појединој финансијској имовини дата је у напоменама 5, 6 и 8 ових финансијских извјештаја.

28. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ

28.1 Фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза Банке који се мјере по фер вриједности на понављајућем нивоу, из периода у период

Део финансијске имовине и финансијских обавеза Банке мјере се по фер вриједности на крају сваког извјештајног периода. Наредна табела пружа информације о томе како се утврђује фер вриједност такве финансијске имовине и финансијских обавеза (с посебним освртом на коришћене технике вредновања и улазне податке).

Финансијска имовина / Финансијске обавезе	Фер вриједност на дан	Хијерархија фер вриједности	Технике вредновања и кључни улазни подаци
1) Финансијска имовина расположива за продају (видјети Напомену 6)	31. децембер 2015. Дужничке хартије од вриједности којима се тргује на берзама у другим земљама: Шпанија - 1.701.072 хиљада КМ Италија - 1.363.912 хиљада КМ Француска - 953.567 хиљада КМ Белгија - 589.354 хиљаде КМ Њемачка - 531.970 хиљада КМ Холандија - 426.402 хиљаде КМ Аустрија - 341.098 хиљада КМ Финска - 232.366 хиљада КМ Словачка - 6.131 хиљада КМ	Ниво 2	Усаглашене цијене – (пондерисани) просјек квота више учесника који предлажу квоте цјеновном сервису.
2) Монетарно злато (видјети Напомену 7)	31. децембер 2014. Дужничке хартије од вриједности којима се тргује на берзама у другим земљама: Шпанија - 1.095.926 хиљада КМ Италија - 1.150.425 хиљада КМ Француска - 387.507 хиљада КМ Белгија - 795.832 хиљаде КМ Њемачка - 377.192 хиљаде КМ Холандија - 472.726 хиљада КМ Аустрија - 440.070 хиљада КМ Финска - 235.859 хиљада КМ	Ниво 1	Цијена која котира на активном тржишту.
	Племенити метали којима се тргује на берзама у другим земљама: Швајцарска - 182.315 хиљада КМ		
	Племенити метали којима се тргује на берзама у другим земљама: Швајцарска - 182.750 хиљаде КМ		

28. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ (НАСТАВАК)**28.2 Фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза Банке који се не мјере по фер вриједности на понављајућем нивоу, из периода у период (али за које се захтијева објављивање фер вриједности).**

С изузетком ставки описаних у сљедећој табели, Управа сматра да књиговодствена вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза признатих у финансијским извјештајима приближно одговара њиховој фер вриједности.

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.		31. децембар 2014.	
	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност	Књиговодствена вриједност	Фер вриједност
Финансијска имовина				
<i>Кредити и потраживања</i>				
- депозити код иностраних банака	1.003.635	1.001.637	2.181.732	2.172.716
- улагања која се држе до доспијећа	1.142.191	1.157.370	428.560	436.576
Финансијске обавезе				
<i>Финансијске обавезе држане по амортизованом трошку:</i>				
- депозити банака	4.063.537	4.056.286	3.751.149	3.736.368
- депозити Владе и осталих депонената	501.594	500.699	331.436	330.130

У хиљадама КМ	Хијерархија фер вриједности на дан 31. децембар 2015.			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска имовина				
<i>Кредити и потраживања</i>				
- депозити код иностраних банака	-	1.001.637	-	1.001.637
- улагања која се држе до доспијећа	-	1.157.370	-	1.157.370
	-	2.159.007	-	2.159.007
Финансијске обавезе				
<i>Финансијске обавезе држане по амортизованом трошку:</i>				
- депозити банака	-	4.056.286	-	4.056.286
- депозити Владе и осталих депонената	-	500.699	-	500.699
	-	4.556.985	-	4.556.985

У хиљадама КМ	Хијерархија фер вриједности на дан 31. децембар 2014.			
	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Укупно
Финансијска имовина				
<i>Кредити и потраживања</i>				
- депозити код иностраних банака	-	2.172.716	-	2.172.716
- улагања која се држе до доспијећа	-	436.576	-	436.576
	-	2.609.292	-	2.609.292
Финансијске обавезе				
<i>Финансијске обавезе држане по амортизованом трошку:</i>				
- депозити банака	-	3.736.368	-	3.736.368
- депозити Владе и осталих депонената	-	330.130	-	330.130
	-	4.066.498	-	4.066.498

28. МЈЕРЕЊЕ ФЕР ВРИЈЕДНОСТИ (НАСТАВАК)**28.2 Фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза Банке који се не мјере по фер вриједности на понављајућем нивоу, из периода у период (али за које се захтијева објављивање фер вриједности) (наставак)**

Фер вриједност финансијске имовине и финансијских обавеза укључена горе у категорије за Ниво 2 утврђена је у складу са општеприхваћеним моделима процјењивања базираних на анализи дисконтованог новчаног тока, са дисконтном стопом као најзначајнијим улазним податком, а која одражава кредитни ризик уговорне стране. Банка користи дисконтну стопу која представља пондерисани просјек каматних стопа на депозите правних лица, за цијело банкарско тржиште у БиХ.

29. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

Банка води одређене рачуне у страним валутама везане уз споразуме између влада Босне и Херцеговине и иностраних влада и финансијских организација. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива Централне банке Босне и Херцеговине, они нису укључени у биланс стања Банке.

Такођер, ванбилансне ставке садрже девизне рачуне државних институција и агенција, као и комерцијалних банака, за које Банка дјелује као агент.

Ванбилансне ставке се састоје од:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Хартије од вриједности и средства трећих лица која се држе код иностраних банака	308.646	371.680
Депозити USAID-а	2.256	1.947
Депозити нерезидената	2.256	1.947
Депозити Савјета министара БиХ	18.661	73.364
<i>Депозити Савјета министара БиХ на основу сукцесије</i>	<i>35</i>	<i>389</i>
<i>Депозити Савјета министара БиХ – сервисирање спољног дуга БиХ</i>	<i>6.414</i>	<i>6.080</i>
<i>Депозити Савјета министара БиХ – буџет институција БиХ</i>	<i>6.422</i>	<i>37.289</i>
<i>Остали депозити Савјета министара БиХ</i>	<i>5.790</i>	<i>29.606</i>
Депозити осталих резидената	6.069	3.295
<i>Депозити – пензије из Њемачке</i>	<i>-</i>	<i>1</i>
<i>Депозитни рачуни банака</i>	<i>6.069</i>	<i>3.294</i>
Депозити резидената	24.730	76.659
Инвестиције везане за хартије од вриједности -Агенција за осигурање депозита	281.660	293.074
Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности	281.660	293.074
Обавезе за хартије од вриједности и средства трећих лица	308.646	371.680

Депозити USAID-а

На основу Уговора о финансијској помоћи између Босне и Херцеговине и Сједињених Америчких Држава за финансирање реконструкције, отворени су посебни каматносни рачуни при Bank of America. Банка за наведене рачуне не обрачунава камате и провизије.

29. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)**Инвестиције резидената везане за хартије од вриједности**

Банка је омогућила Агенцији за осигурање депозита Босне и Херцеговине да инвестира у хартије од вриједности отварајући рачуне (Cash и Custodian Account) који гласе на Банку и Агенцију за осигурање депозита Босне и Херцеговине. Све трансакције на овим рачунима одвијају се између Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине и asset managera. Банка за наведене рачуне не обрачунава камате и провизије.

Чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у

Као депозитар за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у, Централна банка Босне и Херцеговине држи ММФ-ове рачуне број 1 и 2 и осигурава услуге чувања хартија од вриједности БиХ који се издају за покриће чланства у ММФ-у и за реоткуп обавеза. Банка држи SDR као дио своје функције управљања девизним резервама. Банка дјелује као фискални агент у име БиХ у њеним односима са ММФ-ом, али није одговорна за средства и обавезе везане уз чланство.

Консолидована позиција која слиједи приказује сажетак позиција Босне и Херцеговине код ММФ-а:

**Консолидована позиција чланства Босне и Херцеговине у ММФ-у
на дан 31. децембра 2015. године**

У хиљадама КМ

Актива		
Квота	420.964	
Држање SDR	3.778	
Укупно актива	424.742	
Пасива		
ММФ-ов рачун бр. 1		1.058
ММФ-ов рачун бр. 2		37
Хартије од вриједности		1.456.417
Рачуни плативих трошкова		1.843
Алокација SDR		400.516
Обрачуната камата на алокацију SDR		34
Укупно пасива		1.859.905
Нето чланска позиција код ММФ-а		
Обавезе БиХ према ММФ-у које углавном настају из реоткупа и прилагођавања вриједности валуте	1.435.163	
Нето чланска позиција	1.435.163	
	1.859.905	1.859.905
Укупно консолидована позиција – актива и пасива		
ММФ-ов рачун бр. 1	(1.058)	(1.058)
ММФ-ов рачун бр. 2	(37)	(37)
Укупно бруто позиција БиХ у ММФ-у – актива и пасива	1.858.810	1.858.810

Држање SDR, обрачуната камата на држање SDR, ММФ-ов рачун бр. 1 и ММФ-ов рачун бр. 2 одражавају рачуне који се држе у билансу стања Банке.

За потребе Консолидоване позиције Босне и Херцеговине у ММФ-у, бруто позиција БиХ увећана је за ММФ-ове рачуне број 1 и 2.

29. **ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ (НАСТАВАК)****Консолидована позиција чланства Босне и Херцеговине у ММФ-у
на дан 31. децембра 2014. године**

У хиљадама КМ

Актива		
Квота		394.668
Држање SDR		5.203
Укупно актива		399.871
Пасива		
ММФ-ов рачун бр. 1		992
ММФ-ов рачун бр. 2		35
Хартије од вриједности		1.455.226
Рачуни плативих трошкова		1.917
Алокација SDR		375.497
Обрачуната камата на алокацију SDR		31
Укупно пасива		1.833.698
Нето чланска позиција код ММФ-а		
Обавезе БиХ према ММФ-у које углавном настају из реоткупа и прилагођавања вриједности валуте		1.433.827
Нето чланска позиција		1.433.827
		1.833.698
		1.833.698
Укупно консолидована позиција – актива и пасива		
ММФ-ов рачун бр. 1	(992)	(992)
ММФ-ов рачун бр. 2	(35)	(35)
Укупно бруто позиција БиХ у ММФ-у – актива и пасива	1.832.671	1.832.671

30. **АРАНЖМАН ВАЛУТНОГ ОДБОРА**

Закон о Централној банци Босне и Херцеговине захтијева да укупан износ њене монетарне пасиве никада не буде већи од њених нето девизних резерви.

Детаљи поштовања тог правила су сљедећи:

У хиљадама КМ	31. децембар 2015.	31. децембар 2014.
Страна актива	8.606.311	7.825.593
Пасива према нерезидентима	1.327	1.088
Нето девизне резерве (страна актива минус пасива према нерезидентима)	8.604.984	7.824.505
Монетарна пасива	8.064.599	7.293.093
Нето страна актива (нето девизне резерве минус монетарна пасива)	540.385	531.412

Монетарну пасиву Банке по Закону о Централној банци Босне и Херцеговине чине готов новац у оптицају и домаћи депозити банака и других резидената.

31. ДОМАЋИ ПЛАТНИ СИСТЕМ И СИСТЕМ ЗА ПОРАВНАЊА

У складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Банка је одговорна за успостављање и одржавање домаћег платног система и система за поравнање. Од јануара 2001. године, Банка је успоставила два система поравнања у циљу обезбјеђења ефикасног поравнања домаћих међубанкарских платних трансакција: систем бруто поравнања у реалном времену („БПРВ“) и жиро клиринг („ЖК“).

Кредитни ризик

БПРВ систем омогућава учесницима тј. Банци и лиценцираним комерцијалним банкама да врше појединачна и тренутна поравнања платних налога одобравајући и задужујући рачун за поравнање у домаћој валути отворен код Централне банке. Кроз ЖК систем Банка обезбјеђује клиринг услуге које проистичу по основу извршавања платних налога по принципу мултилатералног клиринга.

Сваки учесник платних система је дужан да прије поравнања платних налога има обезбијеђена средства на рачуну за поравнање отвореном код Банке и мора задовољавати одређене техничке захтјеве.

У складу са улогом Банке како је дефинисано Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, Банка не смије на било који начин кредитирати учеснике БПРВ и ЖК система са циљем обезбјеђивања ликвидности у систему на било који начин.

Оперативни ризик

У циљу минимизирања оперативног ризика унутар домаћег платног система и система за поравнање, издата су Оперативна правила за БПРВ и ЖК системе која одређују минималне стандарде сигурности за функционисање система.

Важећи сигурносни циљеви, политке и процедуре имају сврху да обезбиједје сигурносне мјере и карактеристике. Компјутерски системи и мреже функционишу у складу са успостављеним циљевима и политикама. Сигурносни циљеви и политике се периодично прегледају. Од сваког појединог учесника се такође захтијева да посједује одређене безбједносне мјере и контроле за извршавања плаћања.

Банка је дефинисала сљедеће процедуре за поравнања у случају непредвиђених ситуација:

- **Планови и мјере за непредвиђене ситуације:** у случају прекида у редовном функционисању платног система и система за поравнање или неког другог непредвиђеног догађаја, Банка је дефинисала мјере за непредвиђене ситуације како би обезбиједила континуитет у функционисању поузданих, исправних и законитих платних трансакција у платном систему и систему за поравнање.
- **Резервна локација:** Банка је осим примарне локације за платне системе (БПРВ, ЖК и SWIFT), на којој постоје редувантни системи (у случају пада једног, прелази се на други систем на примарној локацији), успоставила и функционалан DR (Disaster Recovery) систем на локацији Главне банке Републике Српске Централне банке Босне и Херцеговине Бања Лука.

Руководство Банке сматра да систем посједује довољан капацитет за одржавање поузданог оперативног рада чије функционисање никада до сада није било угрожено од његове имплементације.

4. ПУБЛИКАЦИЈЕ И ВЕБ-СЕРВИСИ

Мјесечни економски преглед	Кратка информација о посљедњим трендовима у макроекономском окружењу, која се од маја 2013. године објављује на web страници ЦББиХ. Публикација је до тада била интерна.
Билтен	Квартална публикација, обухвата податке монетарне и финансијске статистике, податке о платним трансакцијама, податке реалног сектора и податке платног биланса Босне и Херцеговине.
Годишњи извјештај	Публикација садржи извјештај о пословању ЦББиХ у току године и финансијски извјештај, који ЦББиХ доставља Предсједништву БиХ и Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
Извјештај о финансијској стабилности	Годишња публикација садржи оцјену ризика који произлазе из макроекономског окружења и трендова у финансијском систему, те процјену отпорности система на идентификоване ризике.
Специјалне теме истраживања	Повремена публикација која се објављује на web страници ЦББиХ.
WEB СТРАНИЦА www.cbbh.ba e-mail: contact@cbbh.ba pr@cbbh.ba TWITTER@CBBIH	Отвореност и транспарентност дјеловања ЦББиХ сматра изузетно важним за вјеродостојност, јавну одговорност и повјерење које ужива међу становништвом и другим институцијама у БиХ и у међународним институцијама. На основу Правилника о раду ЦББиХ, ЦББиХ има обавезу да обавјештава јавност о свом раду давањем благовремених информација, објављивањем извјештаја, издавањем службених публикација те одржавањем конференција за штампу. Web страница ЦББиХ постоји од 1998. Садржи основне податке о ЦББиХ, Закон о ЦББиХ, презентује новчанице и кованице Босне и Херцеговине, те нумизматичка издања ЦББиХ. На страници се, такође, може наћи велики број публикација и статистичких података (годишњи извјештаји, мјесечни биланси стања, квартални билтени, извјештај о финансијској стабилности, платни биланс БиХ, платни промет...), те списак свих комерцијалних банака у БиХ. Публикације и статистички подаци објављују се у општеприхваћеним форматима DOC, HLS и PDF. На страници се, такође, објављује курсна листа која се мијења једном дневно, те остале релевантне новости и саопштења за јавност. Материјал се објављује на босанском, хрватском, српском и енглеском језику. У 2013. години ЦББиХ је, ради повећања отворености и транспарентности те досезања што ширих друштвених слојева, покренула службени профил на друштвеној мрежи Twitter. Путем тог профила објављују се подаци који се иначе објављују на web страници банке www.cbbh.ba, као и додатне информације и подаци за које постоји процјена да су релевантни. Начин комуникације прилагођен је циљаној јавности.

5. СТАТИСТИЧКЕ ТАБЕЛЕ

T01 Главни економски индикатори								
	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Номинални БДП БиХ (у милионима КМ) ¹⁾ текуће цијене	25.504	24.780	25.346	26.210	26.193	26.743	27.304	28.148
Годишњи раст реалног БДП-а (у %) ¹⁾	5,5	-2,9	0,8	0,9	-0,9	2,4	1,1	2,8
Индекс потрошачких цијена у БиХ ²⁾	у процентима							
Просјечна годишња стопа раста CPI	7,4	-0,4	2,1	3,7	2,1	-0,1	-0,9	-1,0
Годишња стопа раста CPI за децембар	3,8	0,0	3,1	3,1	1,8	-1,2	-0,4	-1,2
	у процентима БДП-а							
Буџет опште владе ³⁾								
Приходи	42,8	41,7	42,9	43,3	43,8	42,7	43,8	...
Расходи ⁴⁾	44,9	46,1	45,3	44,6	45,8	44,8	45,8	...
Салдо	-2,1	-4,3	-2,4	-1,2	-2,0	-2,2	-2,0	...
Новац и кредит	у процентима БДП-а							
Новац у ширем смислу (M2)	48,8	51,3	53,8	55,0	56,9	60,2	63,2	66,2
Кредити невладиним секторима	54,4	53,8	54,1	54,5	56,2	56,6	56,3	55,9
Платни биланс								
Бруто девизне резерве								
У милионима КМ	6.296	6.212	6.458	6.424	6.509	7.068	7.826	8.606
У милионима USD	4.710	4.416	4.372	4.569	4.274	4.797	5.309	4.883
У мјесецима увоза робе и услуга	5,0	6,2	6,0	5,3	5,3	5,9	6,1	6,8
Салдо текућег рачуна								
У милионима КМ	-3.515	-1.588	-1.531	-2.483	-2.266	-1.417	-2.036	-1.589
У милионима USD	-2.630	-1.129	-1.037	-1.766	-1.488	-962	-1.381	-901
У процентима БДП-а	-13,8	-6,4	-6,0	-9,5	-8,7	-5,3	-7,5	-5,6
Салдо робне размјене								
У милионима КМ	-10.472	-7.632	-7.426	-8.080	-8.002	-7.316	-8.103	-7.451
У милионима USD	-7.834	-5.425	-5.028	-5.747	-5.255	-4.965	-5.497	-4.227
У процентима БДП-а	-41,1	-30,8	-29,3	-30,8	-30,5	-27,4	-29,7	-26,5
Спољни дуг сектора владе* ⁵⁾								
У милионима КМ	4.240	5.236	6.291	6.663	7.212	7.563	8.442	8.691
У милионима USD	3.056	3.839	4.272	4.408	4.861	5.330	5.249	4.855
У процентима БДП-а	16,6	21,1	24,8	25,4	27,5	28,3	30,9	30,9
Сервисирање спољног дуга сектора владе ⁵⁾								
У милионима КМ	230	246	301	340	413	685	761	581
У милионима USD	172	175	204	242	271	465	516	330
У процентима извоза робе и услуга	3,4	4,0	4,0	4,0	4,9	7,6	8,2	5,9

1) Извор: Агенција за статистику БиХ, "Бруто домаћи производ за БиХ 2014, Производни приступ "први резултати", јули 2015 и ТБ 01 "Бруто домаћи производ према производном, доходном и расходном приступу_2005-2014. година, 2015.

2) Извор: Агенција за статистику БиХ

3) Извор: ГФС, Централна банка БиХ

4) Расходи укључују и нето набавку сталних средстава.

5) Извор: Министарство финансија и трезора БиХ

*Подаци ревидирани од 2009. године у складу с примљеним извјештајем од Министарства финансија и трезора БиХ од 18.03.2016. и укључују кредит ЈП Путеви РС и директан дуг Брчко Дистрикта.

T02	Бруто домаћи производ Босне и Херцеговине (текуће цијене)							
	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015*.
Номинални БДП (у милионима КМ)	25.504	24.780	25.346	26.210	26.193	26.743	27.304	28.148
Номинални БДП (у милионима USD)	19.080	17.614	17.162	18.640	17.202	18.148	18.524	15.970
БДП по становнику БиХ (у КМ)	6.638	6.448	6.595	6.825	6.828	6.979	7.135	7.355
БДП по становнику БиХ (у USD)	4.966	4.584	4.466	4.854	4.484	4.736	4.840	4.173
Годишњи раст реалног БДП (у %)	5,5	-2,9	0,8	0,9	-0,9	2,4	1,05	2,77
Број становника (у хиљадама) ¹⁾	3.842	3.843	3.843	3.840	3.836	3.832	3.827	3.827
Просјечни годишњи курс BAM/USD	1,336600	1,406800	1,476900	1,406117	1,522700	1,473557	1,474019	1,762605

Извор:

Агенција за статистику БиХ, "Бруто домаћи производ за БиХ 2014, Производни приступ "први резултати", јули 2015 и ТБ 01 "Бруто домаћи производ према производном, доходном и расходном приступу_2005-2014. година, 2015. Податак о просјечном годишњем курсу BAM/USD извор је ЦББиХ.

1) Број становника за 2014. годину је процијењен на начин да је број за 2013. годину коригован за природни прираштај за првих десет мјесеци 2014. године. Извор: Агенција за статистику БиХ, Саопштење "Демографија", децембар 2014.

* БДП је процјена ЦББиХ, која се користи као прелиминарни податак, до објављивања званичног БДП-а од стране Агенције за статистику БиХ.

Т03 Индекс индустријске производње							
		Мјесец / исти мјесец претходне године			Период / исти период претходне године		
Година	Мјесец	ФБиХ	РС	БиХ	ФБиХ	РС	БиХ
2006.	12.	106,7	128,5	...	110,4	119,1	...
2007.	12.	98,4	102,0	...	108,6	101,4	106,6
2008.	12.	109,4	199,6	...	107,9	116,8	107,3
2009.	12.	90,1	121,0	95,5	88,4	119,0	96,7
2010.	12.	112,7	114,1	108,7	104,2	105,0	101,6
2011.	12.	93,6	93,9	100,4	102,5	104,7	105,6
2012.	12.	99,6	98,5	95,2	95,7	95,8	94,8
2013.	12.	107,7	104,7	107,0	107,4	104,1	106,4
2014.	12.	97,9	99,8	98,7	100,1	100,6	100,2
2015.	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	
2015.	01.	99,3	99,0	99,0	99,3	99,0	99,0
	02.	95,8	108,6	99,7	97,5	103,8	99,3
	03.	99,4	105,1	101,6	98,2	104,3	100,1
	04.	101,9	100,8	102,0	99,1	103,3	100,6
	05.	109,0	109,7	109,9	101,0	104,6	102,4
	06.	102,0	106,3	104,3	101,1	105,0	102,7
	07.	102,0	101,6	102,4	101,3	104,4	102,6
	08.	105,6	111,1	108,0	101,8	105,2	103,3
	09.	102,3	96,3	101,1	101,9	104,1	103,0
	10.	103,8	99,0	103,3	102,1	103,5	103,0
	11.	104,2	102,3	104,8	102,3	103,4	103,2
	12.	101,7	99,5	101,7	102,2	103,0	103,1

Извор:

Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС.

Биљешка: Индекс индустријске производње за период / исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

T04 Индекс потрошачких цијена за БиХ (CPI)				
Година	Мјесец	Мјесец/претходни мјесец текуће године	Мјесец/исти мјесец претходне године	Период/исти период претходне године
2006.	12.	...	104,6	106,1
2007.	12.	...	104,9	101,5
2008.	12.	...	103,8	107,4
2009.	12.	...	100,0	99,6
2010.	12.	...	103,1	102,1
2011.	12.	...	103,1	103,7
2012.	12.	...	101,8	102,1
2013.	12.	...	98,8	99,9
2014.	12.	...	99,6	99,1
2015.	12.	...	98,8	99,0
2015.	01.	99,7	99,1	99,1
	02.	100,2	99,3	99,2
	03.	100,5	99,8	99,4
	04.	99,5	99,6	99,4
	05.	100,0	99,6	99,5
	06.	99,7	99,5	99,4
	07.	99,1	98,9	99,4
	08.	100,0	98,9	99,3
	09.	99,9	98,2	99,2
	10.	100,4	98,2	99,1
	11.	99,8	98,1	99,0
	12.	99,9	98,8	99,0

Извор:

Агенција за статистику БиХ од 2006. а до 2006. Федерални завод за статистику ФБиХ и Републички завод за статистику РС.

Биљешка:

До 2006. приказан је индекс цијена на мало на нивоу БиХ и израчунат је као пондерисани просјек мјесечних индекса цијена ентитета, гдје пондер представља учешће ентитета у БДП-у (види напомену Т01).

За 2006. и даље приказан је индекс потрошачких цијена.

Индекс цијена за период/исти период претходне године у децембру представља годишњи индекс у односу на претходну годину.

Т05 Просјечне бруто и нето плате и пензије (у КМ)												
		Бруто плате				Нето плате				Пензије		
Година	Мјесец	ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	БиХ	ФБиХ	РС	Брчко
2006.	12.	887	793	1.048	869	603	521	674	586	238	215	208
2007.	12.	974	875	1.088	935	662	585	684	645	284	230	243
2008.	12.	1.105	1.132	1.139	1.113	751	755	730	752	340	309	310
2009.	12.	1.204	1.204	1.194	1.204	792	788	769	790	346	335	326
2010.	12.	1.223	1.199	1.234	1.217	804	784	797	798	341	321	316
2011.	12.	1.248	1.326	1.262	1.271	819	809	800	816	349	321	319
2012.	12.	1.266	1.349	1.271	1.290	830	818	819	826	351	312	311
2013.	12.	1.275	1.333	1.266	1.291	835	808	817	827	348	318	310
2014.	12.	1.272	1.334	1.265	1.183	833	825	814	830	367	333	323
2015.	12.	1.269	1.339	1.275	1.289	830	831	821	830	368	343	327
2015.	01.	1.275	1.309	1.277	1.284	834	812	824	828	367	343	327
	02.	1.244	1.344	1.255	1.271	815	834	811	820	373	343	329
	03.	1.274	1.340	1.258	1.293	834	831	807	832	372	343	330
	04.	1.272	1.346	1.275	1.294	833	835	822	833	370	343	328
	05.	1.266	1.341	1.277	1.288	829	832	821	830	369	343	328
	06.	1.269	1.360	1.264	1.295	831	843	816	834	368	342	327
	07.	1.284	1.343	1.262	1.301	840	834	813	838	368	342	328
	08.	1.257	1.345	1.271	1.283	823	834	819	826	367	342	327
	09.	1.261	1.345	1.284	1.286	826	834	826	828	367	343	327
	10.	1.263	1.326	1.297	1.282	827	824	831	826	367	343	327
	11.	1.264	1.328	1.289	1.283	827	824	823	826	366	342	326
	12.	1.295	1.340	1.294	1.309	846	834	836	842	366	342	326

Извор:

Агенција за статистику БиХ, Федерални завод за статистику ФБиХ, Републички завод за статистику РС и Статистички биро Брчко дистрикта.

Биљешка:

Од 1. 1. 2006. у бруто и нето плате на нивоу БиХ укључене су и плате Брчко дистрикта.

Т06 Монетарни агрегати (на крају периода, у милионима КМ)													
Година	Мјесец	Готовина ван монетарних власти	Депозити банака код монетарних власти	Преносиви депозити других домаћих сектора код монетарних власти	Готовина ван банака	Преносиви депозити у домаћој валути	Остали депозити у домаћој валути	Преносиви депозити у страној валути	Остали депозити у страној валути	Резервни новац	М1	QM	М2
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 = 3+4+5	12 = 6+7	13 = 8+9+10	14 = 12+13
2006.	12.	2.154,2	2.891,9	10,5	1.978,3	2.761,4	1.365,4	691,3	3.105,4	5.056,6	4.739,8	5.162,0	9.901,8
2007.	12.	2.439,7	3.777,1	12,2	2.185,3	3.546,6	1.726,5	833,8	3.661,1	6.229,0	5.731,9	6.221,3	11.953,2
2008.	12.	2.552,4	3.144,2	7,4	2.302,4	3.388,8	1.776,2	1.107,2	3.864,7	5.704,0	5.691,2	6.748,1	12.439,3
2009.	12.	2.267,7	3.375,1	6,0	2.009,5	3.536,3	1.844,3	1.078,0	4.241,0	5.648,9	5.545,8	7.163,3	12.709,1
2010.	12.	2.497,5	3.393,5	8,7	2.210,8	3.689,2	1.991,0	1.209,8	4.526,4	5.899,7	5.900,0	7.727,2	13.627,1
2011.	12.	2.645,1	3.192,8	11,1	2.366,4	3.819,0	2.285,7	1.100,1	4.846,1	5.848,9	6.185,5	8.231,9	14.417,4
2012.	12.	2.747,5	3.040,6	13,5	2.414,3	3.728,4	2.672,7	1.052,9	5.041,4	5.801,7	6.142,7	8.767,0	14.909,7
2013.	12.	2.909,9	3.475,3	15,9	2.542,3	4.153,3	3.006,3	1.189,3	5.202,4	6.401,0	6.695,6	9.398,0	16.093,6
2014.	12.	3.210,5	3.751,1	38,3	2.814,0	4.496,4	3.377,3	1.301,2	5.280,0	6.999,9	7.310,4	9.958,5	17.268,9
2015.	12.	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2
2015.	01.	3.200,8	3.634,5	10,5	2.820,9	4.404,7	3.372,2	1.326,7	5.307,4	6.845,8	7.225,5	10.006,2	17.231,7
	02.	3.217,9	3.598,7	19,0	2.834,3	4.419,5	3.411,0	1.279,4	5.357,1	6.835,5	7.253,8	10.047,5	17.301,3
	03.	3.228,1	3.572,6	7,6	2.827,4	4.422,5	3.395,5	1.293,3	5.380,6	6.808,3	7.249,8	10.069,4	17.319,3
	04.	3.270,7	3.694,6	4,1	2.885,6	4.487,5	3.397,7	1.343,5	5.401,1	6.969,4	7.373,1	10.142,3	17.515,4
	05.	3.274,8	3.793,2	3,4	2.893,6	4.619,2	3.409,4	1.353,4	5.431,6	7.071,4	7.512,8	10.194,5	17.707,3
	06.	3.310,8	3.642,4	4,2	2.874,0	4.557,8	3.445,6	1.385,5	5.469,9	6.957,4	7.431,7	10.301,0	17.732,8
	07.	3.455,3	3.740,4	15,8	3.025,1	4.648,1	3.418,1	1.340,7	5.526,6	7.211,4	7.673,2	10.285,4	17.958,6
	08.	3.498,3	3.915,8	16,5	3.033,6	4.803,6	3.481,3	1.348,0	5.539,6	7.430,6	7.837,2	10.368,9	18.206,1
	09.	3.496,4	3.737,8	28,7	3.019,9	4.851,4	3.506,5	1.401,7	5.516,4	7.262,9	7.871,3	10.424,7	18.295,9
	10.	3.449,3	3.998,4	35,6	3.005,2	4.956,0	3.525,9	1.391,5	5.549,7	7.483,3	7.961,2	10.467,1	18.428,3
	11.	3.434,5	4.129,1	40,9	2.966,0	5.017,7	3.517,9	1.414,5	5.552,6	7.604,4	7.983,8	10.484,9	18.468,7
	12.	3.499,5	4.063,5	51,7	3.055,3	5.125,6	3.562,6	1.360,4	5.543,3	7.614,7	8.180,9	10.466,3	18.647,2

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

Готовина изван монетарних власти је преузета из Биланса стања ЦББиХ и представља готов новац изван Централне банке (монетарних власти). Депозити комерцијалних банака представљају средства комерцијалних банака на рачунима код ЦББиХ. Преносиви депозити других домаћих сектора код монетарних власти представљају депозите других домаћих сектора (осим депозита централне владе). Централна влада представља институције БиХ, владе ентитета, ентитетске фондове социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикта. Фондови социјалне сигурности/заштите на ентитетском нивоу (из Федерације БиХ: Фонд ПИО, Фонд здравства Федерације БиХ, Фонд за запошљавање Федерације БиХ, а из Републике Српске: Фонд пензијско-инвалидског осигурања РС, Фонд здравства РС, Фонд за запошљавање РС и Фонд за дјечију заштиту РС) класификовани су на ниво централне владе. Готовина изван банака је преузета из Биланса стања ЦББиХ (табела 8) и представља готов новац у оптицају изван Централне банке (монетарних власти) и готов новац изван комерцијалних банака. Преносиви или трансферабилни депозити у домаћој валути су преузети из Монетарног прегледа (табела 7) и представљају депозите нецентралне владе (депозите кантона и опћина), депозите јавних и приватних предузећа, осталих финансијских институција и депозите осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих неklasификованих сектора). Остали депозити у домаћој валути, преносиви и остали депозити у старој валути су преузети из Монетарног прегледа (табела 7) и представљају депозите нецентралне владе (депозите кантона и опћина), депозите јавних и приватних предузећа, осталих финансијских институција и депозите осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих неklasификованих сектора). Резервни новац (примарни новац или монетарна база) је у цијелости преузет из Биланса стања ЦББиХ (табела 8), а чине га готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Према националној дефиницији, новчану масу чине сви преносиви и остали депозити домаћих небанкарских и невладиних сектора, као и сектора локалне владе у домаћој и старој валути. Депозити ентитетских фондова социјалне сигурности/заштите прикључени су централној влади на ентитетском нивоу и тиме искључени из Новчане масе или Монетарних агрегата. Монетарни агрегат М1 чине готовина изван банака и преносиви депозити у домаћој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Монетарни агрегат QM је дефинисан као истоимена позиција у Монетарном прегледу (табела 7) и обухвата остале депозите у домаћој валути, преносиве и остале депозите у старој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Новчану масу М2 чине монетарни агрегати, новац М1 и квази-новац QM.

T07 Монетарни преглед
(на крају периода, у милионима КМ)

АКТИВА												
Година	Мјесец	Нето страна актива			Потраживања од домаћих сектора							Укупно
		Страна актива		Страна пасива	Потраживања од централне владе (нето)	Потраживања од кантона и општина	Потраживања од нефинансијских јавних предузећа	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа	Потраживања од осталих финансијских институција	Потраживања од осталих домаћих сектора	12=6+...+11	
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12=6+...+11	13 = 5+12
2006.	12.	7.835,7	-3.696,4	4.139,3	-971,9	62,3	248,3	4.086,1	89,4	4.450,8	7.965,0	12.104,3
2007.	12.	10.285,0	-4.818,5	5.466,5	-2.378,4	96,1	271,3	5.315,7	159,6	5.793,5	9.257,9	14.724,4
2008.	12.	9.429,7	-6.000,0	3.429,7	-1.655,8	148,3	256,4	6.751,6	169,2	6.804,5	12.474,1	15.903,8
2009.	12.	9.430,9	-5.386,9	4.043,9	-1.294,6	195,6	268,2	6.682,5	103,0	6.411,3	12.365,8	16.409,8
2010.	12.	9.300,8	-4.397,0	4.903,8	-996,9	270,8	351,3	6.965,5	80,2	6.424,3	13.095,3	17.999,1
2011.	12.	9.175,9	-3.779,7	5.396,2	-440,3	323,1	360,2	7.166,9	94,0	6.770,1	14.274,0	19.670,2
2012.	12.	9.044,2	-3.559,7	5.484,4	-182,6	386,3	390,9	7.473,1	73,7	6.874,4	15.015,8	20.500,2
2013.	12.	9.733,5	-3.330,9	6.402,6	-19,1	422,5	451,6	7.556,4	67,4	7.133,6	15.612,5	22.015,1
2014.	12.	10.479,7	-2.961,1	7.518,6	71,0	509,1	443,6	7.452,0	61,3	7.502,5	16.039,4	23.557,9
2015.	12.	11.105,1	-2.614,6	8.490,5	133,4	536,0	400,0	7.478,9	74,6	7.875,3	16.498,2	24.988,7
2015.	01.	10.211,6	-2.731,6	7.479,9	199,3	521,8	429,5	7.258,3	70,8	7.514,6	15.994,4	23.474,3
	02.	10.235,5	-2.703,4	7.532,1	172,4	517,5	422,2	7.294,9	63,7	7.536,7	16.007,4	23.539,5
	03.	10.021,4	-2.544,5	7.477,0	219,2	534,7	426,2	7.306,5	64,2	7.596,0	16.146,8	23.623,8
	04.	10.098,0	-2.524,3	7.573,7	209,7	529,8	427,1	7.388,9	64,7	7.663,1	16.283,3	23.857,0
	05.	10.205,2	-2.514,4	7.690,8	277,6	525,3	428,2	7.339,6	70,9	7.732,3	16.373,9	24.064,8
	06.	10.126,5	-2.585,5	7.541,0	245,0	519,6	425,6	7.389,8	80,6	7.790,4	16.450,9	23.991,9
	07.	10.530,1	-2.568,6	7.961,5	95,4	534,9	419,5	7.318,4	72,3	7.815,8	16.256,2	24.217,7
	08.	10.699,1	-2.507,4	8.191,7	133,1	529,2	419,0	7.319,7	68,0	7.825,4	16.294,5	24.486,1
	09.	10.707,0	-2.496,1	8.210,9	150,1	544,3	415,1	7.362,1	66,3	7.844,5	16.382,5	24.593,3
	10.	10.926,5	-2.512,7	8.413,8	52,8	536,9	412,0	7.398,2	57,0	7.895,2	16.352,1	24.765,9
	11.	10.955,1	-2.444,2	8.510,9	26,5	531,6	411,1	7.439,1	59,5	7.895,7	16.363,5	24.874,4
	12.	11.105,1	-2.614,6	8.490,5	133,4	536,0	400,0	7.478,9	74,6	7.875,3	16.498,2	24.988,7

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

Монетарни преглед приказује консолидоване податке Биланса стања ЦББиХ - монетарних власти (табела 8) и Консолидованог биланса комерцијалних банака БиХ (табела 9). Нето страна актива представља разлику између збира страних актива ЦББиХ - монетарних власти и комерцијалних банака БиХ и збира страних пасива ЦББиХ - монетарних власти и комерцијалних банака БиХ. Домаћи кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих сектора уз напомену да су потраживања од централне владе исказана у нето износу, тј. умањена за депозите централне владе код ЦББиХ и код комерцијалних банака БиХ. Централна влада представља институције БиХ, владе ентитета, ентитетске Фондове социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикт. Према новој методологији, фондови социјалне сигурности/заштите се класификују на ниво централне владе као ентитетски ванбуџетски фондови, што се директно одражава на податке о нето потраживањима од централне владе у Монетарном прегледу.

Т07 Монетарни преглед (на крају периода, у милионима КМ)														
ПАСИВА														
Новчана маса (M2)														
Новац (M1) Квази-новац (QM)														
Година	Мјесец	Готовина изван банака	Преносиви депозити у домаћој валути		Преносиви депозити у иностраној валути	Остали депозити у домаћој валути	Остали депозити у иностраној валути			Хартије од вриједности	Кредити	Дионице и други капитал	Остале ставке (нето)	Укупно
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9=6+7+8	10=5+9	11	12=6+...+11	13 = 5+12	14	15=10+...+14
2006.	12.	1.978,3	2.761,4	4.739,8	691,3	1.365,4	3.105,4	5.162,0	9.901,8	0,0	114,0	1.897,3	191,2	12.104,3
2007.	12.	2.185,3	3.546,6	5.731,9	833,8	1.726,5	3.661,1	6.221,3	11.953,2	5,2	106,1	2.355,0	304,9	14.724,4
2008.	12.	2.302,4	3.388,8	5.691,2	1.107,2	1.776,2	3.864,7	6.748,1	12.439,3	17,9	264,3	2.770,9	411,4	15.903,8
2009.	12.	2.009,5	3.536,3	5.545,8	1.078,0	1.844,3	4.241,0	7.163,3	12.709,1	13,6	446,7	2.821,8	418,5	16.409,8
2010.	12.	2.210,8	3.689,2	5.900,0	1.209,8	1.991,0	4.526,4	7.727,2	13.627,1	9,1	595,1	3.042,3	725,4	17.999,1
2011.	12.	2.366,4	3.819,0	6.185,5	1.100,1	2.285,7	4.846,1	8.231,9	14.417,4	0,0	675,3	3.592,8	984,7	19.670,2
2012.	12.	2.414,3	3.728,4	6.142,7	1.052,9	2.672,7	5.041,4	8.767,0	14.909,7	0,0	712,4	3.767,1	1.111,1	20.500,2
2013.	12.	2.542,3	4.153,3	6.695,6	1.189,3	3.006,3	5.202,4	9.398,0	16.093,6	0,0	707,9	3.815,2	1.398,4	22.015,1
2014.	12.	2.814,0	4.496,4	7.310,4	1.301,2	3.377,3	5.280,0	9.958,5	17.268,9	0,0	681,0	3.993,5	1.614,5	23.557,9
2015.	12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.180,1	1.554,2	24.988,7
2015.	01.	2.820,9	4.404,7	7.225,5	1.326,7	3.372,2	5.307,4	10.006,2	17.231,7	0,0	647,5	4.140,4	1.454,7	23.474,3
	02.	2.834,3	4.419,5	7.253,8	1.279,4	3.411,0	5.357,1	10.047,5	17.301,3	0,0	647,5	4.150,7	1.440,0	23.539,5
	03.	2.827,4	4.422,5	7.249,8	1.293,3	3.395,5	5.380,6	10.069,4	17.319,3	0,0	637,9	4.203,2	1.463,5	23.623,8
	04.	2.885,6	4.487,5	7.373,1	1.343,5	3.397,7	5.401,1	10.142,3	17.515,4	0,0	636,1	4.240,1	1.465,4	23.857,0
	05.	2.893,6	4.619,2	7.512,8	1.353,4	3.409,4	5.431,6	10.194,5	17.707,3	0,0	629,0	4.266,4	1.462,1	24.064,8
	06.	2.874,0	4.557,8	7.431,7	1.385,5	3.445,6	5.469,9	10.301,0	17.732,8	0,0	642,6	4.191,3	1.425,2	23.991,9
	07.	3.025,1	4.648,1	7.673,2	1.340,7	3.418,1	5.526,6	10.285,4	17.958,6	0,0	640,0	4.226,6	1.392,4	24.217,7
	08.	3.033,6	4.803,6	7.837,2	1.348,0	3.481,3	5.539,6	10.368,9	18.206,1	3,0	632,3	4.234,5	1.410,3	24.486,1
	09.	3.019,9	4.851,4	7.871,3	1.401,7	3.506,5	5.516,4	10.424,7	18.295,9	3,0	623,9	4.274,7	1.395,7	24.593,3
	10.	3.005,2	4.956,0	7.961,2	1.391,5	3.525,9	5.549,7	10.467,1	18.428,3	3,0	623,7	4.321,5	1.389,4	24.765,9
	11.	2.966,0	5.017,7	7.983,8	1.414,5	3.517,9	5.552,6	10.484,9	18.468,7	8,0	617,7	4.352,3	1.427,7	24.874,4
	12.	3.055,3	5.125,6	8.180,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	10.466,3	18.647,2	8,0	599,2	4.180,1	1.554,2	24.988,7

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

Новац M1 чине готовина изван банака и преносиви депозити у домаћој валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Квази-новац QM обухвата остале депозите у домаћој валути, преносиве и остале депозите у иностраној валути свих домаћих сектора (осим депозита централне владе). Новчану масу M2 чине монетарни агрегати, новац M1 и квази-новац QM. Осталу пасиву чине вриједносни папири, кредити, дионице и други капитал и остале ставке (нето). Према новој методологији, као посебни финансијски инструменти на страни пасиве се исказују кредити (уз које се додаје обрачуната камата), као и дионице и други капитал. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе. У остале ставке (нето) су такође укључени и ограничени депозити, противставке фондова и владини фондови за кредитирање.

Т08 Биланс стања ЦББиХ (на крају периода, у милионима КМ)											
АКТИВА						ПАСИВА					
Година	Мјесец	Страна актива	Потраживања од приватног сектора	Укупно	Резервни новац		Страна пасива	Депозити централне владе	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)	Укупно
					Готовина ван монетарних власти						
1	2	3	4	5 = 3+4	6	7	8	9	10	11	12 = 7+...+11
2006.	12.	5.479,5	2,3	5.481,8	2.154,2	5.056,6	1,0	126,1	301,0	-2,9	5.481,8
2007.	12.	6.726,3	2,2	6.728,5	2.439,7	6.229,0	0,9	74,8	386,4	37,4	6.728,5
2008.	12.	6.323,6	2,1	6.325,6	2.552,4	5.704,0	1,0	23,4	499,3	97,9	6.325,6
2009.	12.	6.239,9	1,9	6.241,8	2.267,7	5.648,9	0,9	56,7	502,5	33,0	6.241,8
2010.	12.	6.485,5	1,8	6.487,3	2.497,5	5.899,7	1,4	69,8	533,9	-17,5	6.487,3
2011.	12.	6.451,4	1,6	6.453,0	2.645,1	5.848,9	1,1	66,2	547,6	-10,8	6.453,0
2012.	12.	6.536,4	1,6	6.538,0	2.747,5	5.801,7	1,2	185,3	575,7	-25,9	6.538,0
2013.	12.	7.096,2	1,7	7.097,8	2.909,9	6.401,0	1,0	258,2	466,3	-28,7	7.097,8
2014.	12.	7.853,4	1,6	7.855,1	3.210,5	6.999,9	1,1	293,2	585,0	-24,2	7.855,1
2015.	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7
2015.	01.	7.822,9	1,3	7.824,2	3.200,8	6.845,8	1,1	361,4	640,6	-24,7	7.824,2
	02.	7.870,9	1,4	7.872,3	3.217,9	6.835,5	1,9	426,4	633,6	-25,1	7.872,3
	03.	7.824,6	1,5	7.826,1	3.228,1	6.808,3	1,6	401,0	639,9	-24,7	7.826,1
	04.	7.965,3	1,4	7.966,7	3.270,7	6.969,4	1,3	421,2	621,9	-47,1	7.966,7
	05.	8.079,0	1,4	8.080,3	3.274,8	7.071,4	1,4	438,3	614,5	-45,2	8.080,3
	06.	7.940,2	1,5	7.941,7	3.310,8	6.957,4	1,2	447,2	580,7	-44,9	7.941,7
	07.	8.236,7	1,4	8.238,1	3.455,3	7.211,4	2,1	468,5	600,5	-44,5	8.238,1
	08.	8.430,7	1,4	8.432,1	3.498,3	7.430,6	2,1	458,4	585,3	-44,2	8.432,1
	09.	8.303,8	1,5	8.305,3	3.496,4	7.262,9	1,8	479,7	604,7	-43,7	8.305,3
	10.	8.510,6	1,3	8.511,9	3.449,3	7.483,3	2,2	440,4	629,9	-43,9	8.511,9
	11.	8.655,9	1,4	8.657,3	3.434,5	7.604,4	1,8	455,2	639,4	-43,5	8.657,3
	12.	8.634,1	1,5	8.635,7	3.499,5	7.614,7	1,3	449,9	593,7	-24,0	8.635,7

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Биљешка:

Страна актива ЦББиХ - монетарних власти обухвата злато, девизе у трезору ЦББиХ, девизне депозите код иностраних банака, располагање СДР, стране вриједносне папире и остало. Резервни новац (примарни новац или монетарна база) чине готов новац изван монетарних власти, депозити комерцијалних банака и депозити осталих домаћих сектора (осим централне владе) код монетарних власти. Готовина изван банака представља готов новац у опцијају изван централне банке (монетарних власти) и готов новац изван комерцијалних банака. Страна пасива ЦББиХ обухвата краткорочне обавезе према нерезидентима, депозите нерезидената и остале краткорочне обавезе према нерезидентима и обавезе према ММФ-у (рачуни 1 и 2). Депозити централне владе код ЦББиХ представљају преносиве и остале депозите институција БиХ, влада ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности и Брчко дистрикта у домаћој валути. Дионице и други капитал обухватају дионички капитал, резултат текуће године, опште и посебне резерве и прилагођавање/поновно утврђивање вриједности. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе.

T09 Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ (на крају периода, у милионима КМ)										
АКТИВА										
Година	Мјесец	Резерве	Страна актива	Потраживања од генералне владе	Потраживања од нефинансијских јавних предузећа	Потраживања од нефинансијских приватних предузећа	Потраживања од осталих финансијских институција	Потраживања од осталих домаћих сектора	Укупно	10 = 3+...+9
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 = 3+...+9	
2006.	12.	3.063,6	2.356,1	69,8	248,3	4.086,1	89,4	4.448,9	14.362,2	
2007.	12.	4.022,9	3.558,6	127,5	271,3	5.315,7	159,6	5.791,7	19.247,3	
2008.	12.	3.393,3	3.106,1	265,5	256,4	6.751,6	169,2	6.802,8	20.744,9	
2009.	12.	3.632,0	3.190,3	355,5	268,2	6.682,5	103,0	6.409,8	20.641,1	
2010.	12.	3.679,8	2.814,2	465,4	351,3	6.965,5	80,2	6.423,0	20.779,3	
2011.	12.	3.469,7	2.724,5	904,7	360,2	7.166,9	94,0	6.768,9	21.488,9	
2012.	12.	3.370,4	2.507,8	1.236,2	390,9	7.473,1	73,7	6.873,3	21.925,4	
2013.	12.	3.843,7	2.637,3	1.379,4	451,6	7.556,4	67,4	7.131,8	23.067,7	
2014.	12.	4.115,0	2.626,3	1.854,5	443,6	7.452,0	61,3	7.501,7	24.054,3	
2015.	12.	4.511,7	2.471,0	2.133,3	400,0	7.478,9	74,6	7.874,7	24.944,2	
2015.	01.	4.016,0	2.388,7	1.869,7	429,5	7.258,3	70,8	7.513,9	23.546,9	
	02.	3.983,1	2.364,6	1.846,5	422,2	7.294,9	63,7	7.536,0	23.510,8	
	03.	3.975,8	2.196,8	1.924,5	426,2	7.306,5	64,2	7.595,3	23.489,3	
	04.	4.081,8	2.132,7	1.944,4	427,1	7.388,9	64,7	7.662,4	23.702,0	
	05.	4.175,5	2.126,3	1.963,0	428,2	7.339,6	70,9	7.731,6	23.835,1	
	06.	4.080,5	2.187,0	1.934,3	425,6	7.389,8	80,6	7.789,7	23.887,5	
	07.	4.171,4	2.293,4	1.964,0	419,5	7.318,4	72,3	7.815,2	24.054,1	
	08.	4.382,1	2.268,3	1.949,0	419,0	7.319,7	68,0	7.824,8	24.230,8	
	09.	4.216,5	2.403,1	1.979,9	415,1	7.362,1	66,3	7.843,9	24.287,0	
	10.	4.444,3	2.415,9	2.009,0	412,0	7.398,2	57,0	7.894,7	24.630,9	
	11.	4.599,4	2.299,2	2.037,3	411,1	7.439,1	59,5	7.895,1	24.740,6	
	12.	4.511,7	2.471,0	2.133,3	400,0	7.478,9	74,6	7.874,7	24.944,2	

Монетарни подаци ажурирани на основу нове методологије од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

Консолидовани биланс комерцијалних банака обухвата Консолидоване билансе комерцијалних банака Главне јединице Сарајево, Главне јединице Мостар, Главне банке Републике Српске, Брчко дистрикта (од јула 2001. до новембра 2002), НБРС (до децембра 1998) и НББиХ (до новембра 2002). Консолидована су међусобна потраживања и обавезе између комерцијалних банака. Резерве банака састоје се од готовине у трезорима банака и депозита банака код ЦББиХ. Страна актива комерцијалних банака обухвата: девизе у трезорима, преносиве и остале депозите у инострану валуту код нерезидената, кредите нерезидентима, хартије од вриједности нерезидената у инострану валуту, и остала потраживања од нерезидената. Потраживања од генералне владе обухватају потраживања од свих нивоа влада: централне владе (институције БиХ, владе ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности и Брчко дистрикта) и нецентралне владе (влада кантона и општинских влада). Потраживања од осталих домаћих сектора обухватају: потраживања од нефинансијских јавних предузећа, нефинансијских приватних предузећа, осталих финансијских институција и осталих домаћих сектора (становништва, непрофитних институција и осталих неklasификованих сектора). Биланс стања комерцијалних банака Федерације БиХ садржи поред активног подбиланса и податке пасивног подбиланса. Пасивни подбиланс садржи обавезе по страним кредитима и старој девизној штедњи грађана до 31. марта 1992. Ове обавезе ће преузети Министарство финансија Федерације БиХ у процесу приватизације у складу са ентитетским Законом о почетном билансу предузећа и банака и Законом о приватизацији.

Т09 Консолидовани биланс комерцијалних банака БиХ (на крају периода, у милионима КМ)												
ПАСИВА												
Година	Мјесец	Депозити централне владе	Преносиви депозити других домаћих сектора у домаћој валути	Преносиви депозити других домаћих сектора у иностраној валути	Остали депозити других домаћих сектора у домаћој валути	Остали депозити других домаћих сектора у иностраној валути	Хартије од вриједности	Кредити	Страна пасива	Акције и други капитал	Остале ставке (нето)	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13=3+...+12
2006.	12.	853,3	2.751,0	691,3	1.365,4	3.105,4	0,0	114,0	3.695,4	1.596,3	190,2	14.362,2
2007.	12.	2.335,0	3.534,4	833,8	1.726,5	3.661,1	5,2	106,1	4.817,5	1.968,6	259,1	19.247,3
2008.	12.	1.749,7	3.381,4	1.107,2	1.776,2	3.864,7	17,9	264,3	5.999,0	2.271,6	312,9	20.744,9
2009.	12.	1.397,9	3.530,3	1.078,0	1.844,3	4.241,0	13,6	446,7	5.386,1	2.319,4	383,9	20.641,1
2010.	12.	1.121,7	3.680,5	1.209,8	1.991,0	4.526,4	9,1	595,1	4.395,7	2.508,4	741,7	20.779,3
2011.	12.	955,7	3.807,9	1.100,1	2.285,7	4.846,1	0,0	675,3	3.778,6	3.045,1	994,3	21.488,9
2012.	12.	847,2	3.714,8	1.052,9	2.672,7	5.041,4	0,0	712,4	3.558,6	3.191,3	1.134,1	21.925,4
2013.	12.	717,8	4.137,4	1.189,3	3.006,3	5.202,4	0,0	707,9	3.329,9	3.348,9	1.427,8	23.067,7
2014.	12.	981,3	4.458,2	1.301,2	3.377,3	5.280,0	0,0	681,0	2.960,0	3.408,5	1.606,8	24.054,3
2015.	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.586,4	1.583,1	24.944,2
2015.	01.	787,2	4.394,2	1.326,7	3.372,2	5.307,4	0,0	647,5	2.730,5	3.499,7	1.481,5	23.546,9
	02.	730,3	4.400,6	1.279,4	3.411,0	5.357,1	0,0	647,5	2.701,4	3.517,1	1.466,4	23.510,8
	03.	769,7	4.414,8	1.293,3	3.395,5	5.380,6	0,0	637,9	2.542,9	3.563,3	1.491,3	23.489,3
	04.	783,8	4.483,4	1.343,5	3.397,7	5.401,1	0,0	636,1	2.523,0	3.618,2	1.515,1	23.702,0
	05.	721,9	4.615,8	1.353,4	3.409,4	5.431,6	0,0	629,0	2.513,0	3.652,0	1.508,9	23.835,1
	06.	722,7	4.553,6	1.385,5	3.445,6	5.469,9	0,0	642,6	2.584,3	3.610,5	1.472,6	23.887,5
	07.	865,3	4.632,4	1.340,7	3.418,1	5.526,6	0,0	640,0	2.566,5	3.626,1	1.438,5	24.054,1
	08.	828,4	4.787,1	1.348,0	3.481,3	5.539,6	3,0	632,3	2.505,3	3.649,2	1.456,8	24.230,8
	09.	805,9	4.822,7	1.401,7	3.506,5	5.516,4	3,0	623,9	2.494,3	3.670,1	1.442,4	24.287,0
	10.	978,9	4.920,4	1.391,5	3.525,9	5.549,7	3,0	623,7	2.510,5	3.691,6	1.435,8	24.630,9
	11.	1.024,0	4.976,9	1.414,5	3.517,9	5.552,6	8,0	617,7	2.442,3	3.712,9	1.473,8	24.740,6
	12.	1.014,1	5.073,9	1.360,4	3.562,6	5.543,3	8,0	599,2	2.613,3	3.586,4	1.583,1	24.944,2

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

Депозити централне владе укључују преносиве и остале депозите у домаћој и иностраној валути институција БиХ, влада ентитета, ентитетских фондова социјалне сигурности/заштите и Брчко дистрикта. Преносиви и остали депозити других домаћих сектора у домаћој и иностраној валути представљају обавезе банака према нецентралној влади (кантона и опћина), нефинансијским јавним предузећима, нефинансијским приватним предузећима, осталим финансијским институцијама и осталим домаћим секторима (становништву, непрофитним институцијама и осталим неklasификованим секторима). Страна пасива комерцијалних банака обухвата обавезе банака према нерезидентима по основу преносивих и осталих депозита, кредита, вриједносних папира, трговинских кредита и аванса и осталих рачуна дуговања. Према новој методологији, кредити на страни пасиве су приказани као посебан финансијски инструмент, уз које се додаје обрачуната камата.

Дионице и други капитал обухватају дионички капитал, задржани приход, резултат текуће године, опште и посебне резерве и прилагођавање/поновно утврђивање вриједности. Остале ставке (нето) су нелоциране (нераспоређене) ставке пасиве умањене за нелоциране (нераспоређене) ставке активе. Остале ставке (нето) такође обухватају и ограничене депозите.

Т10а		Каматне стопе на кредите становништву (у процентима, на годишњем нивоу)																
		Становништво																
		Каматне стопе на кредите у КМ				Каматне стопе на кредите у КМ с валутном клаузулом										Револвинг кредити, прекорачења и кредитне картице (кредитна погодност и продужени кредит)		
		Потрошачки кредити		Остали кредити		Потрошачки кредити		Стамбени кредити				Остали кредити				Каматне стопе на кредите у КМ		Каматне стопе на кредите у КМ с валутном клаузулом
Година	Период	проијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 5 година ИПФКС	проијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 5 година ИПФКС	проијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 5 година ИПФКС	проијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 5 година ИПФКС	преко 5 година ИПФКС	преко 10 година ИПФКС	проијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 5 година ИПФКС	преко 5 година ИПФКС	Прекокачења	Кредитна картица с продуженим кредитом	Прекокачења	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
Пондерисани мјесечни просјеци																		
2012.	12.	8.058	7.159	8.686	8.030	8.193	...	6.626	8.288	7.425	6.990	8.969	8.905	8.149	13.123	13.825	13.742	
2013.	12.	7.738	...	7.664	7.018	7.248	8.542	6.360	7.497	7.375	6.056	8.429	8.412	8.599	12.442	14.622	13.907	
2014.	12.	7.499	7.728	7.151	7.090	5.689	8.182	6.138	6.819	6.522	6.172	8.290	7.570	7.693	11.516	14.652	13.858	
2015.	01.	7.338	6.825	7.664	6.784	7.038	7.706	5.907	6.362	5.987	5.984	8.688	7.494	7.980	12.196	14.655	13.826	
	02.	7.808	6.220	7.477	6.844	7.368	7.349	6.075	6.741	6.447	5.846	8.012	7.259	8.002	12.500	14.800	13.799	
	03.	7.361	5.040	7.383	6.754	7.618	7.883	5.956	6.428	6.353	5.950	7.961	7.038	7.980	12.293	14.828	13.759	
	04.	7.745	...	7.077	6.766	7.476	7.686	5.795	6.268	5.570	5.712	7.813	7.077	7.607	12.307	14.824	13.698	
	05.	7.984	5.398	7.049	6.717	7.846	7.296	5.945	6.281	5.657	5.767	7.827	7.061	7.806	12.356	14.816	13.655	
	06.	7.484	5.510	6.869	6.768	...	7.849	5.743	6.883	5.956	5.654	8.183	6.996	7.700	12.351	14.773	13.531	
	07.	7.837	5.724	7.113	6.797	...	7.260	5.717	7.251	5.926	6.110	8.195	7.139	7.534	12.392	14.761	13.422	
	08.	7.613	...	6.963	6.686	...	6.915	5.812	6.757	6.257	5.489	7.962	7.350	7.851	12.323	14.682	13.300	
	09.	7.279	5.306	7.157	6.862	...	7.024	5.739	6.884	6.171	5.769	7.923	7.198	7.800	12.326	14.677	13.187	
	10.	6.839	...	7.218	6.886	...	7.647	5.740	6.198	5.611	5.805	7.766	7.285	7.934	12.067	14.670	13.038	
	11.	6.700	...	7.246	6.814	8.635	7.819	5.799	6.390	6.268	5.774	7.717	7.336	7.900	12.443	14.722	12.883	
	12.	7.797	4.790	7.236	6.819	...	6.919	5.609	6.163	6.081	5.822	7.616	7.163	7.436	12.367	14.706	12.740	
Износи кредита (нови послови)																у хиљадама КМ		
2012.	12.	1,650	95	13,330	2,196	355	...	12,884	663	2,562	3,705	89,858	13,413	3,306	611,936	160,052	53,001	
2013.	12.	473	...	62,268	5,512	390	422	11,481	763	2,493	2,900	105,523	17,232	7,034	538,077	114,753	49,438	
2014.	12.	200	507	47,019	10,525	89	1,043	13,696	385	1,067	4,948	92,582	23,137	8,174	477,047	104,227	47,031	
2015.	01.	123	147	21,604	6,410	23	130	8,494	616	1,012	3,648	77,838	17,248	5,754	538,570	103,743	46,237	
	02.	118	146	17,403	11,031	13	283	9,124	626	1,142	4,162	101,028	23,438	11,926	530,463	101,784	45,014	
	03.	103	192	21,645	11,621	18	375	12,205	774	1,654	3,610	109,813	35,084	30,941	534,392	100,663	44,567	
	04.	137	...	22,018	11,982	18	261	14,088	728	2,513	4,261	118,692	38,284	36,438	523,652	99,933	46,034	
	05.	119	198	17,664	11,245	25	68	11,312	811	1,325	2,858	103,758	31,767	28,816	537,189	100,637	48,912	
	06.	128	296	20,994	12,703	...	75	12,800	1,255	2,297	4,471	102,192	33,890	30,425	537,681	105,159	50,722	
	07.	108	332	21,669	9,330	...	178	10,829	973	1,202	3,039	103,867	28,919	21,155	534,556	104,817	52,549	
	08.	87	...	17,009	7,311	...	37	9,879	622	1,133	2,785	86,873	21,740	10,207	537,056	104,646	54,103	
	09.	121	349	38,753	22,310	...	73	10,827	365	1,895	3,693	86,055	15,632	13,605	543,281	104,880	54,731	
	10.	99	...	41,569	24,447	...	106	9,867	635	1,732	4,942	113,171	14,423	14,725	547,736	104,008	55,509	
	11.	151	...	32,238	17,665	58	253	9,163	283	933	2,716	106,895	10,757	10,397	541,760	102,494	55,431	
	12.	51	292	34,379	18,377	...	118	10,486	432	990	4,021	112,780	14,553	15,293	530,393	100,377	56,325	

Ревидирана серија података о каматним стопама за период јануар 2012. - новембар 2015. године примјеном нових правила валидације и едитовања за откривања и кориговање неконзистентности и значајних одступања у серији података.

Напомена:

Каматне стопе у табели за револвинг кредите и кредитне картице се односе на постојеће послове (преостала стања).

ИПФКС - иницијални период фиксне каматне стопе

... недовољан број података за објављивање

У склопу каматних стопа на револвинг кредите и кредитне картице прикупљају се и подаци о кредитним картицама с кредитном погодности. С обзиром да кредитне картице с кредитном погодности подразумевају бескаматну одгону плаћања (0% КС), исте се и не публикују.

Нема података за каматне стопе на кредите у страни валути по кредитним картицама и прекорачењима становништву.

Т106 Каматне стопе на кредите нефинансијским предузећима (у процентима, на годишњем нивоу)														
		Нефинансијска предузећа												
		Каматне стопе на кредите у КМ						Каматне стопе на кредите у КМ с валутном клаузулом						Револвинг кредити и прекорачења
		до износа од 0,25 мил EUR		преко 0,25 мил EUR до 1 мил EUR		до износа од 0,25 мил EUR			преко 0,25 мил EUR до 1 мил EUR			Преко износа 1 мил EUR		
Година	Период	промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 5 година ИПФКС	промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 1 године ИПФКС	промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 5 година ИПФКС	преко 5 година ИПФКС	промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	преко 1 до 5 година ИПФКС	преко 5 година ИПФКС	промијенљива стопа и до 1 године ИПФКС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Пондерисани мјесечни просједи														
2012.	12.	8,245	8,005	6,691	6,670	7,689	8,727	7,765	7,998	6,414	7,914	7,000	7,029	6,509
2013.	12.	8,011	7,526	6,460	7,223	7,834	8,231	8,016	6,731	6,707	7,867	6,417	6,838	6,517
2014.	12.	7,071	7,097	5,798	6,090	6,668	7,572	6,997	6,175	6,479	5,444	4,875	6,355	6,311
2015.	01.	7,123	6,736	5,632	6,408	7,382	7,351	7,451	6,660	6,738	6,929	5,769	6,256	6,301
	02.	7,006	6,704	5,824	...	7,571	7,519	7,761	6,201	6,566	7,235	5,456	6,288	6,250
	03.	7,126	6,476	5,387	...	7,539	7,354	7,227	6,217	6,150	6,976	6,433	6,134	6,242
	04.	6,955	7,041	5,442	5,808	7,706	7,499	6,817	6,122	5,365	6,390	5,996	6,076	6,196
	05.	7,149	6,668	5,840	5,015	7,315	7,242	6,909	6,189	5,603	5,519	6,599	6,093	6,177
	06.	7,234	6,522	5,145	4,536	7,522	6,935	5,552	5,845	5,515	6,733	5,001	5,973	6,097
	07.	6,602	6,275	5,836	4,941	7,342	6,890	6,094	5,695	5,732	6,553	6,195	5,927	6,050
	08.	6,667	6,502	4,819	4,542	7,575	6,403	6,357	6,148	6,347	6,637	4,811	5,806	6,049
	09.	6,367	6,210	5,395	4,073	7,855	6,495	6,188	5,789	5,025	6,651	5,681	5,804	5,962
	10.	6,664	6,262	5,091	4,663	7,621	6,145	5,795	5,679	5,200	6,076	6,382	5,685	5,984
	11.	6,556	6,117	4,624	4,035	7,369	5,976	5,695	6,856	5,841	5,858	5,722	5,701	5,951
	12.	6,608	6,409	4,988	5,626	7,755	5,816	6,189	5,812	5,902	6,260	5,953	5,519	5,955
Износи кредита (нови послови)													у хиљадама КМ	
2012.	12.	59.827	3.218	78.180	69.492	31.020	12.444	6.103	25.115	11.663	5.238	68.638	1.804.800	598.167
2013.	12.	58.148	2.808	61.373	59.503	36.938	14.643	5.331	47.739	3.490	11.397	63.237	1.712.557	593.756
2014.	12.	57.589	3.428	59.350	45.951	51.005	11.580	4.490	51.621	13.600	10.177	138.835	1.562.823	574.250
2015.	01.	27.729	1.319	22.386	9.873	17.455	6.438	1.937	19.599	4.279	7.521	54.720	1.595.970	553.251
	02.	37.130	1.524	38.423	...	18.817	6.017	2.782	21.916	4.632	5.334	113.077	1.574.721	544.177
	03.	43.806	4.611	44.842	...	23.645	9.793	5.080	23.447	6.700	11.198	29.203	1.629.380	529.324
	04.	38.635	5.461	38.129	22.224	22.235	11.505	3.863	38.038	6.980	3.230	49.120	1.676.983	532.786
	05.	31.345	6.738	48.257	10.396	23.171	8.422	5.906	19.386	5.602	3.983	14.530	1.633.875	537.594
	06.	35.761	9.824	57.870	48.800	28.040	10.590	6.409	40.809	9.745	6.380	31.432	1.639.665	531.471
	07.	34.844	11.626	50.870	17.638	23.274	10.195	4.794	27.145	9.148	6.356	24.057	1.604.150	533.988
	08.	32.615	7.465	52.965	22.897	18.629	7.288	4.887	21.938	5.474	9.497	95.872	1.574.929	517.448
	09.	32.460	7.560	38.868	20.723	17.126	7.624	4.165	14.529	7.493	4.470	22.705	1.648.853	524.450
	10.	34.855	7.449	35.704	12.750	22.693	9.787	7.169	39.919	7.769	8.797	79.425	1.670.496	523.925
	11.	32.778	11.412	43.302	39.957	21.143	7.549	6.766	17.256	9.684	13.402	32.474	1.657.153	529.481
	12.	50.117	14.157	56.173	42.450	23.978	13.003	6.571	30.490	19.323	14.047	35.546	1.667.461	534.778

Напомена:

Ревидирана серија података о каматним стопама за период јануар 2012. - новембар 2015. године примјеном нових правила валидације и едитовања за откривања и кориговање неконзистентности и значајних одступања у серији података.

* Каматне стопе у табели за револвинг кредите и кредитне картице се односе на постојеће послове (преостала стања).

ИПФКС - иницијални период фиксне каматне стопе

... недовољан број података за објављивање

У склопу каматних стопа на револвинг кредите и кредитне картице прикупљају се и подаци о кредитним картицама с кредитном погодности. С обзиром да кредитне картице с кредитном погодности подразумијевају бескаматну одгуду плаћања (0% кс), исте се и не публикују.

Нема података за каматне стопе на кредите у страни валути по кредитним картицама и прекорачењима нефинансијским предузећима.

Т10ц Каматне стопе на депозите становништва и нефинансијских предузећа (у процентима, на годишњем нивоу)																					
		Становништво											Нефинансијска предузећа								
		Депозити у КМ и депозити с валутном клаузулом				Депозити у EUR				Депозити у инострану валути			Депозити у КМ и с валутном клаузулом				Депозити у EUR				Депозити у инострану валути
		с договорним доспијењем			с договорним доспијењем					с договорним доспијењем			с договорним доспијењем			с договорним доспијењем					
Година	Период	до 1 године	преко 1 и до 2 године	преко 2 године	Депозити по виђењу (преканофни)	до 1 године	преко 1 и до 2 године	преко 2 године	Депозити по виђењу (преканофни)	с договорним доспијењем	Депозити по виђењу (преканофни)	до 1 године	преко 1 и до 2 године	преко 2 године	Депозити по виђењу (преканофни)	до 1 године	преко 1 и до 2 године	преко 2 године	Депозити по виђењу (преканофни)	Депозити по виђењу (преканофни)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Пондерисани мјесечни просјеци																					
2012.	12.	2,079	3,163	4,407	0,140	2,384	3,298	3,993	0,342	1,953	0,092	3,467	4,540	4,063	0,176	1,456	4,026	...	0,136	0,098	
2013.	01.	1,973	3,189	3,754	0,116	2,068	3,127	3,927	0,240	1,232	0,075	1,686	3,862	3,933	0,219	2,458	3,517	...	0,144	0,157	
2014.	12.	1,263	2,764	2,973	0,089	1,431	2,901	3,170	0,181	0,916	0,064	0,760	2,867	3,369	0,203	1,890	...	2,319	0,132	0,094	
2015.	01.	1,237	2,813	3,059	0,095	1,234	2,643	3,222	0,161	0,998	0,060	1,929	2,448	2,118	0,195	0,201	3,405	3,174	0,130	0,079	
	02.	1,201	2,637	2,701	0,093	1,272	2,645	3,222	0,159	1,103	0,059	0,967	2,830	3,250	0,189	...	3,299	3,394	0,139	0,109	
	03.	1,329	2,679	2,673	0,095	1,273	2,585	2,888	0,158	1,596	0,059	1,051	2,646	2,909	0,183	...	2,806	4,184	0,144	0,078	
	04.	1,074	2,417	2,803	0,093	1,191	2,452	2,864	0,154	1,827	0,059	1,611	3,046	3,051	0,174	...	1,669	...	0,146	0,066	
	05.	1,104	2,447	2,508	0,093	1,270	2,436	2,871	0,153	0,976	0,059	1,325	2,501	2,902	0,189	...	2,526	3,436	0,153	0,064	
	06.	1,551	2,423	2,590	0,085	1,227	2,482	2,916	0,153	0,707	0,060	1,376	2,466	2,381	0,149	...	3,194	...	0,137	0,052	
	07.	1,231	2,398	2,445	0,078	1,265	2,450	3,236	0,146	1,353	0,061	1,076	2,200	2,918	0,144	1,622	3,077	...	0,141	0,050	
	08.	1,123	2,453	2,562	0,084	1,361	2,363	2,807	0,147	1,147	0,061	1,279	2,017	2,571	0,132	0,475	1,662	...	0,103	0,056	
	09.	1,143	2,390	2,552	0,078	1,296	2,350	2,711	0,144	1,371	0,061	0,904	2,129	2,725	0,133	...	2,249	2,055	0,133	0,056	
	10.	1,074	2,273	2,269	0,091	1,244	2,237	2,780	0,137	1,412	0,061	0,839	2,563	2,973	0,132	...	1,183	...	0,119	0,038	
	11.	0,941	2,235	2,229	0,091	1,245	2,258	2,895	0,130	1,163	0,061	1,155	2,317	1,930	0,125	...	1,369	...	0,124	0,058	
	12.	1,062	2,164	2,358	0,091	1,236	2,128	2,684	0,129	0,966	0,061	0,930	1,428	1,937	0,122	0,609	2,469	...	0,097	0,057	
Износи депозита (нови послови)																					
у хиљадама КМ																					
2012.	12.	22.786	32.900	32.655	1.691.057	30.445	77.512	40.687	689.308	11.233	217.349	45.600	53.329	3.973	1.536.916	17.408	1.248	...	319.103	44.031	
2013.	01.	19.637	34.381	21.954	1.923.736	29.340	74.954	57.798	731.719	5.744	235.804	20.855	22.272	5.378	1.889.799	6.398	40.153	...	427.605	42.477	
2014.	12.	24.762	33.097	19.050	2.115.947	28.079	72.251	48.611	787.586	4.240	213.851	26.218	15.491	4.029	1.920.631	1.277	...	1.381	494.367	63.957	
2015.	01.	17.819	41.023	25.542	2.199.345	27.414	59.308	57.796	801.087	7.340	222.699	20.231	12.415	3.054	1.775.818	1.192	15.322	4.774	480.429	79.053	
	02.	14.715	32.256	17.313	2.251.524	20.192	56.506	42.256	812.332	7.685	215.481	4.673	18.087	3.942	1.737.531	...	29.393	2.915	446.844	50.743	
	03.	14.559	29.513	16.493	2.305.668	23.791	53.135	32.718	813.181	5.212	224.581	8.844	13.502	3.364	1.734.150	...	20.501	11.914	455.422	52.586	
	04.	12.829	31.097	21.240	2.339.556	19.500	56.464	39.904	839.412	7.510	226.589	7.620	12.406	13.723	1.770.909	...	26.936	...	483.128	51.274	
	05.	13.469	24.400	18.687	2.331.046	20.666	49.671	45.475	838.033	3.701	225.387	14.876	10.130	1.312	1.789.994	...	10.073	4.965	489.282	66.000	
	06.	13.523	26.425	25.642	2.339.456	18.613	56.934	45.185	849.159	4.136	231.612	8.524	19.684	15.048	1.728.823	...	20.238	...	515.168	65.345	
	07.	15.395	26.546	16.870	2.377.491	21.784	58.023	71.661	885.073	10.719	227.850	6.783	8.606	8.991	1.824.731	3.876	8.161	...	464.964	68.175	
	08.	18.210	22.509	16.309	2.399.825	23.805	68.987	53.786	887.028	7.333	222.085	7.268	7.674	11.193	1.901.245	9.193	5.139	...	485.481	57.461	
	09.	14.140	27.036	15.792	2.420.323	20.560	56.750	44.482	901.120	7.125	225.584	9.538	8.231	10.847	1.919.449	...	10.534	8.901	490.618	60.540	
	10.	14.695	28.487	25.007	2.426.308	21.888	53.451	65.119	897.487	8.621	235.722	9.407	10.040	8.870	2.003.365	...	20.246	...	456.678	102.072	
	11.	13.934	27.434	19.015	2.450.554	18.071	54.111	45.511	907.354	4.587	232.458	9.555	6.896	24.850	2.037.976	...	2.061	...	484.068	67.156	
	12.	15.246	29.802	27.103	2.540.711	22.363	57.842	54.185	921.532	7.180	233.901	16.591	61.505	8.118	2.029.544	3.118	10.252	...	475.393	63.119	

Напомена:

Ревидирана серија података о каматним стопама за период јануар 2012. - новембар 2015. године примјеном нових правила валидације и едитовања за откривања и кориговање неконзистентности и значајних одступања у серији података.

* Каматне стопе на депозите по виђењу и износи тих депозита се односе на постојеће послове (преостала стања).

Каматне стопе на депозите с договорним доспијењем и износи тих депозита се односе на нове послове.

Депозити у инострану валути обухваћају све стране валуте осим EUR

Т11 Укупни депозити и кредити комерцијалних банака (на крају периода, у милионима КМ)							
		ДЕПОЗИТИ			КРЕДИТИ		
Година	Мјесец	Преносиви депозити	Остали депозити	Укупни депозити	Краткорочни кредити	Дугорочни кредити	Укупни кредити
1	2	3	4	5(3+4)	6	7	8(6+7)
2006.	12.	4.004,4	4.758,1	8.762,5	2.057,0	6.755,6	8.812,6
2007.	12.	5.105,8	6.980,7	12.086,5	2.541,4	8.954,2	11.495,5
2008.	12.	4.904,3	6.970,0	11.874,4	3.427,5	10.708,6	14.136,1
2009.	12.	5.214,4	6.877,0	12.091,4	3.391,5	10.293,3	13.684,8
2010.	12.	5.556,9	6.972,4	12.529,3	3.614,8	10.530,3	14.145,1
2011.	12.	5.518,1	7.474,1	12.992,2	3.972,1	10.929,9	14.901,9
2012.	12.	5.306,9	8.018,8	13.325,8	4.271,2	11.271,3	15.542,5
2013.	12.	5.771,9	8.477,3	14.249,2	4.318,6	11.707,7	16.026,4
2014.	12.	6.292,8	9.082,5	15.375,2	4.170,2	12.303,3	16.473,5
2015.	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.192,7	12.674,1	16.866,8
2015.	01.	6.191,2	8.973,7	15.164,8	4.068,9	12.225,4	16.294,2
	02.	6.160,7	8.991,3	15.152,0	4.117,0	12.217,1	16.334,0
	03.	6.181,4	9.045,7	15.227,1	4.169,3	12.271,0	16.440,3
	04.	6.292,7	9.089,6	15.382,3	4.252,5	12.336,4	16.588,9
	05.	6.384,3	9.119,3	15.503,5	4.222,5	12.387,6	16.610,1
	06.	6.363,9	9.186,1	15.550,0	4.231,6	12.490,7	16.722,3
	07.	6.510,4	9.244,5	15.754,9	4.162,1	12.506,2	16.668,2
	08.	6.629,2	9.326,5	15.955,6	4.151,0	12.488,9	16.639,9
	09.	6.693,9	9.333,1	16.027,1	4.215,2	12.511,4	16.726,6
	10.	6.898,3	9.441,8	16.340,1	4.238,4	12.555,7	16.794,1
	11.	7.017,2	9.443,2	16.460,4	4.221,8	12.626,8	16.848,6
	12.	7.038,7	9.492,1	16.530,8	4.192,7	12.674,1	16.866,8

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види напомену на страни 155

Напомена:

Укупни депозити представљају обавезе комерцијалних банака БиХ према свим домаћим институционалним секторима у домаћој и иностраној валути. Укупни кредити представљају потраживања комерцијалних банака БиХ од свих институционалних сектора, у домаћој и иностраној валути.

Т12 Секторска структура преносивих депозита код комерцијалних банака (на крају периода, у милионима КМ)													
ДЕПОЗИТИ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА													
Година	Мјесец	Депозити институција БиХ	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Депозити осталих финансијских институција	Депозити нефинансијских јавних предузећа	Депозити нефинансијских приватних предузећа	Депозити непрофитних организација	Депозити домаћинства	Остали депозити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=3+...+13
2006.	12.	44,2	393,7	348,6	169,8	124,3	156,0	697,6	1.067,2	139,6	853,3	10,1	4.004,4
2007.	12.	45,7	544,5	381,0	242,0	147,5	186,2	740,3	1.321,0	176,2	1.311,7	9,6	5.105,8
2008.	12.	52,3	255,2	271,7	204,0	108,2	137,5	781,8	1.328,9	161,3	1.558,8	44,7	4.904,3
2009.	12.	41,4	416,0	352,7	187,9	148,6	146,5	852,2	1.280,0	173,1	1.601,4	14,5	5.214,4
2010.	12.	58,8	458,1	291,0	194,6	149,7	144,2	723,8	1.444,3	172,4	1.904,0	16,1	5.556,9
2011.	12.	42,2	413,1	290,9	190,0	154,8	176,9	688,5	1.447,8	182,1	1.917,2	14,7	5.518,1
2012.	12.	94,0	339,2	231,1	195,2	105,9	161,5	517,5	1.443,4	186,5	2.015,3	17,0	5.306,9
2013.	12.	65,3	300,8	228,1	172,4	79,0	209,7	615,2	1.667,4	194,4	2.226,8	12,8	5.771,9
2014.	12.	60,0	412,1	261,4	176,9	61,4	171,5	470,8	1.954,4	247,9	2.462,7	13,7	6.292,8
2015.	01.	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7
2015.	01.	75,7	361,7	262,3	178,5	32,9	172,7	523,1	1.816,0	251,0	2.503,3	14,0	6.191,2
	02.	119,0	335,9	265,2	182,7	25,9	179,1	500,4	1.740,1	250,0	2.551,5	10,7	6.160,7
	03.	109,0	337,8	269,2	179,4	26,4	159,8	532,7	1.703,4	252,0	2.602,6	9,0	6.181,4
	04.	107,6	325,8	258,7	185,2	32,4	167,6	531,9	1.764,5	248,4	2.656,8	13,8	6.292,7
	05.	101,8	279,1	260,5	183,9	34,1	253,8	532,1	1.860,6	247,3	2.620,6	10,5	6.384,3
	06.	100,2	288,7	256,6	189,3	35,9	178,6	524,3	1.882,8	242,1	2.640,9	24,6	6.363,9
	07.	120,7	382,7	257,5	195,7	33,9	183,3	516,3	1.874,0	257,9	2.661,4	27,1	6.510,4
	08.	114,8	343,0	271,8	210,1	36,2	176,4	484,5	2.023,6	255,7	2.687,6	25,3	6.629,2
	09.	120,1	313,4	294,3	222,2	36,0	220,3	516,6	1.980,1	263,1	2.694,6	33,1	6.693,9
	10.	126,6	421,8	297,8	226,7	38,0	243,0	523,4	2.021,9	257,5	2.713,3	28,3	6.898,3
	11.	121,4	451,2	291,3	229,5	53,3	243,2	526,8	2.070,3	256,2	2.748,7	25,5	7.017,2
	12.	102,2	468,3	312,0	209,3	33,9	198,7	498,8	2.104,8	245,0	2.841,6	24,2	7.038,7

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

Преносиви депозити су расположиви на захтјев без накнада и ограничења, могу се директно употребити за плаћања трећим лицима, посебни штедни рачуни с којих је дозвољен пренос средстава на преносиве депозите.

Т13 Секторска структура осталих депозита код комерцијалних банака (на крају периода, у милионима КМ)													
ДЕПОЗИТИ ДОМАЋИХ ИНСТИТУЦИОНАЛНИХ СЕКТОРА													
Година	Мјесец	Депозити институција БиХ	Депозити влада ентитета	Депозити влада кантона	Депозити влада општина	Депозити фондова социјалне заштите	Депозити осталих финансијских институција	Депозити нефинансијских јавних предузећа	Депозити нефинансијских приватних предузећа	Депозити непрофитних организација	Депозити домаћинства	Остали депозити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=3+...+13
2006.	12.	22,7	222,3	35,6	33,0	42,4	168,3	405,0	516,0	50,9	3.246,9	15,1	4.758,1
2007.	12.	11,8	1.457,4	56,4	47,4	124,0	217,5	537,8	595,4	59,8	3.854,2	18,9	6.980,7
2008.	12.	16,0	1.211,7	21,3	50,1	101,5	334,0	758,5	743,7	78,1	3.647,0	8,2	6.970,0
2009.	12.	4,7	725,3	20,9	48,8	61,7	478,8	753,5	606,0	100,5	4.062,0	14,8	6.877,0
2010.	12.	22,5	383,2	16,8	41,2	49,2	438,8	825,0	504,5	91,2	4.580,4	19,6	6.972,4
2011.	12.	62,8	237,8	24,0	30,0	41,7	567,5	816,3	471,5	79,1	5.134,1	9,2	7.474,1
2012.	12.	31,7	242,0	21,4	27,6	31,0	598,3	778,9	537,8	87,1	5.639,9	23,0	8.018,8
2013.	12.	62,7	170,8	21,0	26,6	35,0	651,4	724,0	531,1	100,3	6.137,1	17,1	8.477,3
2014.	12.	127,1	266,0	36,8	36,0	32,0	674,0	669,6	529,3	115,6	6.579,3	16,6	9.082,5
2015.	01.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1
2015.	01.	64,8	194,9	36,5	31,5	34,4	683,9	632,3	507,9	116,6	6.654,6	16,1	8.973,7
	02.	13,8	177,5	36,4	33,6	31,9	682,5	679,3	500,2	115,7	6.704,3	16,1	8.991,3
	03.	57,3	183,2	38,6	35,1	29,2	655,8	665,0	494,7	109,0	6.761,5	16,3	9.045,7
	04.	71,5	187,7	38,8	37,0	31,6	669,2	679,2	481,0	109,5	6.768,5	15,7	9.089,6
	05.	71,2	178,4	38,9	36,8	28,7	675,1	676,7	489,0	106,2	6.804,3	14,1	9.119,3
	06.	68,5	173,4	40,0	36,5	28,7	680,9	696,9	494,0	110,7	6.843,1	13,3	9.186,1
	07.	73,3	197,2	37,6	36,5	29,3	686,0	660,7	500,1	109,8	6.898,9	15,1	9.244,5
	08.	76,8	199,6	37,5	36,4	29,2	694,1	706,9	499,2	112,9	6.917,4	16,3	9.326,5
	09.	74,1	205,6	37,6	36,2	30,5	705,9	693,6	499,6	108,4	6.925,2	16,7	9.333,1
	10.	114,7	220,3	37,1	36,6	31,2	693,1	717,9	490,7	116,5	6.965,8	17,8	9.441,8
	11.	112,8	228,3	39,6	35,2	31,6	693,9	683,8	493,6	115,5	6.993,0	15,8	9.443,2
	12.	129,7	224,7	25,0	36,3	31,9	693,0	688,7	501,9	120,7	7.023,2	17,0	9.492,1

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

Остали депозити дозвољавају аутоматско повлачење средстава али не и плаћање трећим лицима, штедне и орочене депозите, остале депозите - остало.

Т14 Секторска структура краткорочних кредита комерцијалних банака (на крају периода, у милионима КМ)													
КРЕДИТИ ДОМАЋИМ ИНСТИТУЦИОНАЛНИМ СЕКТОРИМА													
Година	Мјесец	Кредити институцијама БиХ	Кредити владама ентитета	Кредити владама кантона	Кредити владама општина	Кредити фондovima социјалне заштите	Кредити осталим финансијским институцијама	Кредити нефинансијским јавним предузећима	Кредити нефинансијским приватним предузећима	Кредити непрофитним организацијама	Кредити становништву	Остали кредити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=3+...+13
2006.	12.	0,1	6,2	2,2	1,4	0,1	30,1	77,6	1.453,4	11,8	466,6	7,5	2.057,0
2007.	12.	0,0	6,3	2,3	0,3	0,0	53,5	73,8	1.819,0	17,0	564,5	4,6	2.541,4
2008.	12.	0,0	6,0	2,3	10,4	0,1	69,8	76,5	2.579,8	32,8	645,7	4,2	3.427,5
2009.	12.	3,2	8,7	2,2	31,7	33,5	33,4	80,0	2.459,8	10,6	716,4	12,0	3.391,5
2010.	12.	0,1	6,1	2,3	21,9	40,6	28,1	69,1	2.624,0	13,5	801,9	7,1	3.614,8
2011.	12.	0,0	11,9	1,4	21,5	26,0	37,4	70,1	2.935,2	5,9	858,4	4,2	3.972,1
2012.	12.	0,0	2,6	0,7	22,2	9,9	41,1	73,8	3.188,4	6,7	919,5	6,3	4.271,2
2013.	12.	0,0	12,9	0,6	40,1	35,3	28,5	89,2	3.152,2	5,5	942,2	12,1	4.318,6
2014.	12.	0,0	26,7	4,0	45,3	26,0	27,4	90,7	2.989,7	4,9	936,4	19,0	4.170,2
2015.	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2.972,6	4,2	937,0	26,0	4.192,7
2015.	01.	0,0	29,6	13,7	43,6	38,8	27,2	88,3	2.876,9	4,1	923,1	23,7	4.068,9
	02.	0,0	26,5	13,5	42,4	47,4	26,8	85,4	2.925,8	4,1	917,6	27,7	4.117,0
	03.	0,0	47,0	13,2	42,6	40,1	26,3	94,1	2.946,8	4,3	928,1	26,9	4.169,3
	04.	0,0	54,7	12,9	42,0	44,7	26,3	97,9	3.020,8	4,6	922,0	26,7	4.252,5
	05.	0,0	53,1	12,8	41,6	48,8	34,0	102,2	2.956,7	5,2	940,3	27,8	4.222,5
	06.	0,0	60,5	10,8	40,9	48,6	33,8	91,5	2.973,2	6,1	938,7	27,4	4.231,6
	07.	0,0	65,1	15,1	41,0	48,6	29,2	90,3	2.901,5	6,4	938,0	26,8	4.162,1
	08.	0,0	62,1	12,0	35,8	48,6	24,1	91,5	2.901,1	6,4	942,4	27,0	4.151,0
	09.	0,0	71,8	12,0	27,0	48,6	26,1	88,9	2.960,2	6,2	948,3	26,3	4.215,2
	10.	0,0	78,1	11,5	23,8	48,6	20,7	89,5	2.978,7	4,9	956,3	26,4	4.238,4
	11.	0,0	75,3	11,4	22,7	36,7	22,0	87,8	2.980,9	4,3	954,2	26,6	4.221,8
	12.	0,0	72,0	4,8	22,0	39,4	28,3	86,4	2.972,6	4,2	937,0	26,0	4.192,7

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

До 2006. укупна потраживања од свих нивоа влада и фондова (краткорочно и дугорочно) приказана су у табели краткорочних кредита (колоне 3, 4, 5, 6, 7) у укупном износу, јер изворни подаци не дају рочну структуру потраживања за владе и фондове. Краткорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора до једне године, у домаћој и иностраној валути.

Т15 Секторска структура дугорочних кредита комерцијалних банака (на крају периода, у милионима КМ)													
КРЕДИТИ ДОМАЋИМ ИНСТИТУЦИОНАЛНИМ СЕКТОРИМА													
Година	Мјесец	Кредити институцијама БиХ	Кредити владама ентитета	Кредити владама кантона	Кредити владама општина	Кредити фондovima социјалне заштите	Кредити осталим финансијским институцијама	Кредити нефинансијским јавним предузећима	Кредити нефинансијским приватним предузећима	Кредити непрофитним организацијама	Кредити становништву	Остали кредити	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14=3+...+13
2006.	12.	0,0	0,4	1,3	56,2	0,6	31,8	167,7	2.592,7	10,3	3.893,0	1,5	6.755,6
2007.	12.	0,7	8,8	1,1	92,3	15,5	77,9	195,0	3.439,2	18,5	5.104,4	0,9	8.954,2
2008.	12.	1,7	95,6	0,9	132,5	13,5	73,9	177,2	4.142,2	19,5	6.051,1	0,5	10.708,6
2009.	12.	1,4	89,2	2,1	155,5	19,7	43,6	185,8	4.186,9	17,4	5.590,8	0,9	10.293,3
2010.	12.	0,1	105,8	40,2	201,6	26,5	27,0	270,8	4.309,5	17,4	5.522,3	9,1	10.530,3
2011.	12.	0,0	233,2	42,8	251,1	38,8	25,4	285,3	4.186,7	12,7	5.846,4	7,5	10.929,9
2012.	12.	0,0	404,3	68,7	289,5	28,4	19,3	313,0	4.248,8	16,3	5.875,2	7,9	11.271,3
2013.	12.	0,0	418,6	77,9	299,4	17,5	23,4	361,5	4.369,0	15,0	6.123,0	2,5	11.707,7
2014.	12.	0,0	465,2	161,2	295,2	77,1	20,0	351,4	4.429,6	9,7	6.491,7	2,3	12.303,3
2015.	12.	0,0	391,7	224,3	281,7	99,0	31,8	310,3	4.473,4	12,5	6.847,2	2,2	12.674,1
2015.	01.	0,0	454,6	165,2	296,2	76,2	20,1	339,8	4.348,9	10,7	6.511,5	2,2	12.225,4
	02.	0,0	451,6	163,8	294,4	75,5	19,6	335,4	4.337,1	10,4	6.527,1	2,2	12.217,1
	03.	0,0	445,9	184,7	290,9	74,6	20,1	330,9	4.328,4	10,1	6.583,4	2,2	12.271,0
	04.	0,0	445,1	182,8	289,0	73,7	19,8	327,9	4.334,7	13,2	6.648,0	2,2	12.336,4
	05.	0,0	440,7	181,3	286,2	72,9	21,4	324,8	4.348,6	13,4	6.695,9	2,4	12.387,6
	06.	0,0	446,9	179,7	284,7	71,4	21,3	330,5	4.382,5	12,6	6.758,7	2,4	12.490,7
	07.	0,0	434,5	193,4	282,1	69,7	22,8	325,7	4.380,2	12,1	6.783,4	2,4	12.506,2
	08.	0,0	417,2	192,0	285,9	67,9	22,0	324,1	4.382,4	11,8	6.783,3	2,3	12.488,9
	09.	0,0	414,1	205,5	296,5	66,0	21,6	322,8	4.367,4	13,3	6.802,0	2,2	12.511,4
	10.	0,0	414,9	213,6	284,5	64,2	21,1	319,1	4.385,7	13,1	6.837,3	2,2	12.555,7
	11.	0,0	409,1	210,1	284,1	95,3	22,1	319,9	4.425,5	12,8	6.845,8	2,2	12.626,8
	12.	0,0	391,7	224,3	281,7	99,0	31,8	310,3	4.473,4	12,5	6.847,2	2,2	12.674,1

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.
Види биљешку на страни 155

Биљешка:

До 2006. укупна потраживања од свих нивоа влада и фондова (краткорочно и дугорочно) приказана су у табели краткорочних кредита (колоне 3, 4, 5, 6, 7) у укупном износу, јер изворни подаци не дају рочну структуру потраживања за владе и фондове. Дугорочни кредити представљају потраживања комерцијалних банака од свих домаћих институционалних сектора до једне године, у домаћој и страном валути.

T16 Куповина и продаја конвертибилне марке (у хиљадама КМ)					
Година	Мјесец	Продаја	Куповина	Салдо	Кумулатив салда
1	2	3	4	5 (3-4)	6
2006.		3.316.074	2.181.712	1.134.362	4.880.802
2007.		3.878.146	2.822.867	1.055.279	5.936.081
2008.		4.933.211	5.564.318	-631.108	5.304.973
2009.		4.197.642	4.234.491	-36.849	5.268.124
2010.		5.273.777	5.014.550	259.227	5.527.351
2011.		5.088.041	5.162.710	-74.669	5.452.682
2012.		5.511.162	5.491.846	19.316	5.471.998
2013.		4.588.615	3.918.598	670.017	6.142.015
2014.		5.065.358	4.379.047	686.312	6.828.327
2015.		5.470.552	4.699.060	771.492	7.599.818
2015.	01.	472.061	561.201	-89.140	6.739.187
	02.	322.098	264.793	57.305	6.796.491
	03.	370.530	422.571	-52.040	6.744.451
	04.	469.392	291.381	178.012	6.922.463
	05.	426.891	304.539	122.353	7.044.815
	06.	286.028	391.006	-104.978	6.939.837
	07.	809.656	537.466	272.190	7.212.027
	08.	451.744	239.601	212.143	7.424.171
	09.	422.386	568.784	-146.398	7.277.773
	10.	507.808	329.619	178.189	7.455.962
	11.	426.043	287.207	138.836	7.594.798
	12.	505.913	500.893	5.020	7.599.818

T17 Просјечне обавезне резерве (у хиљадама КМ)						
Година	Мјесец	Основица за обрачун обавезне резерве	Просјечне обавезне резерве	Просјечан салдо рачуна обавезних резерви код ЦББиХ	Разлика	
1	2	3	4	5	6=5-4	
2008.	12.	17.320.130	2.961.865	3.630.571	668.706	
2009.	12.	16.194.265	1.754.398	3.010.417	1.256.019	
2010.	12.	15.617.849	1.624.905	3.154.793	1.529.888	
2011.	12.	15.227.393	1.323.886	2.959.315	1.635.429	
2012.	12	14.755.574	1.257.850	2.711.013	1.453.163	
2013.	12	15.162.241	1.290.758	3.103.865	1.813.107	
2014.	12.	15.999.278	1.370.137	3.577.824	2.207.688	
2015.	01.	16.664.525	1.432.593	3.770.500	2.337.907	
2015.	01.	16.298.731	1.398.467	3.696.751	2.298.284	
	02.	16.245.938	1.390.378	3.561.880	2.171.503	
	03.	16.252.588	1.389.921	3.598.180	2.208.258	
	04.	16.279.495	1.395.388	3.583.339	2.187.952	
	05.	16.459.102	1.412.472	3.724.305	2.311.834	
	06.	16.492.444	1.416.325	3.712.298	2.295.973	
	07.	16.631.679	1.430.699	3.721.056	2.290.357	
	08.	16.801.800	1.446.264	3.815.465	2.369.201	
	09.	16.918.260	1.456.458	3.838.335	2.381.877	
	10.	17.014.174	1.466.788	3.888.759	2.421.971	
	11.	17.248.755	1.489.329	4.038.778	2.549.448	
	12.	17.331.332	1.498.627	4.066.850	2.568.223	

Биљешка:

Од 1. јануара 2008. стопа обавезне резерве је повећана са 15% на 18%.

Од 11. октобра 2008. стопа обавезне резерве је смањена са 18% на 14%.

Од 1. јануара 2009. стопа обавезне резерве је 14% на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспијећа до једне године, а 10% на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспијећа преко једне године.

Од 1. маја 2009. стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспијећа преко једне године износи 7%.

Од 1. фебруара 2011. стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспијећа до једне године је смањена са 14% на 10%, док је стопа обавезне резерве на депозите и позајмљена средства с уговореним роком доспијећа преко једне године остала непромијењена.

Од 1. септембра 2014. стопа накнаде се утврђује на основу пондерисаног просјека каматних стопа које је у истом периоду на тржишту остварила Централна банка на депозите инвестиране до мјесец дана, с тим да се на износ обавезне резерве обрачунава 70% или минимум нула, а на износ средстава изнад обавезне резерве 90% од наведене стопе или минимум нула.

Од 1. маја 2015. године Централна банка обрачунава накнаду банци на износ средстава те банке на рачуну резерви код Централне банке у обрачунском периоду, како слиједи:

- на износ обавезне резерве – просјек ЕОНИА-е који је у истом периоду забиљежен на тржишту умањен за 10 базних поена, или минимум нула,

- на износ средстава изнад обавезне резерве – нулта стопа накнаде.

Нулта стопа накнаде на обавезну резерву примјењује се у случају да је просјечна ЕОНИА умањена за 10 базних поена имала негативну вриједност.

*Основицу за обрачун обавезне резерве чине депозити и позајмљена средства у домаћој и другим валутама изражени у КМ.

Т18		Трансакције у платном промету (у милионима КМ)					
		RTGS		ЖИРОКЛИРИНГ		УКУПНО	
Година	Мјесец	бр. трансакција	износ	бр. трансакција	износ	бр. трансакција	износ
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6
2006.		591.823	37.280	24.309.113	10.448	24.900.936	47.728
2007.		704.702	48.174	27.662.395	12.018	28.367.097	60.193
2008.		766.690	57.335	28.831.882	13.009	29.598.572	70.345
2009.		692.669	52.283	28.346.898	12.175	29.039.567	64.458
2010.		713.755	55.281	31.060.911	12.498	31.774.666	67.779
2011.		760.459	63.608	31.729.367	13.046	32.489.826	76.653
2012.		763.522	68.310	33.073.839	13.223	33.837.361	81.533
2013.		773.099	63.232	35.026.526	13.373	35.799.626	76.605
2014.		821.897	73.897	37.108.440	13.961	37.930.337	87.858
2015.		874.575	70.655	38.212.073	14.451	39.086.648	85.106
2015.	01.	58.966	5.157	2.716.830	969	2.775.796	6.126
	02.	61.409	5.135	2.870.045	1.027	2.931.454	6.162
	03.	73.174	5.859	3.294.303	1.194	3.367.477	7.053
	04.	73.421	5.551	3.257.526	1.213	3.330.947	6.765
	05.	67.828	5.404	3.022.918	1.131	3.090.746	6.534
	06.	74.624	6.080	3.312.110	1.241	3.386.734	7.321
	07.	79.264	6.394	3.386.093	1.285	3.465.357	7.679
	08.	71.962	5.876	3.078.935	1.187	3.150.897	7.062
	09.	74.327	6.341	3.212.365	1.234	3.286.692	7.575
	10.	77.440	6.077	3.347.884	1.290	3.425.324	7.367
	11.	73.711	5.702	3.131.792	1.230	3.205.503	6.932
	12.	88.449	7.079	3.581.272	1.451	3.669.721	8.530

Т19 Платни биланс БиХ (у милионима КМ)								
Период	ТЕКУЋИ И КАПИТАЛНИ РАЧУН					Укупно	ФИНАНСИЈСКИ РАЧУН	НЕТО ГРЕШКЕ И ПРОПУСТИ
	Текући рачун				Капитални рачун			
	Роба	Услуге	Примарни доходак	Секундарни доходак				
2007.	-8.747	2.129	670	3.901	415	-1.632	-1.766	-134
2008.	-10.472	2.186	943	3.827	383	-3.132	-3.300	-167
2009.	-7.632	1.748	955	3.341	350	-1.238	-1.131	107
2010.	-7.426	1.953	413	3.529	389	-1.142	-957	184
2011.	-8.080	1.847	211	3.540	357	-2.127	-2.039	88
2012.	-8.002	1.853	204	3.679	336	-1.930	-1.793	137
2013.	-7.316	1.863	341	3.695	338	-1.080	-904	176
2014.	-8.103	1.916	181	3.970	443	-1.592	-1.352	240
2015.	-7.451	2.033	271	3.557	370	-1.218	-1.026	192
2012. Q1	-1.798	394	98	828	76	-402	-532	-129
Q2	-1.924	477	-108	930	80	-544	-408	136
Q3	-2.256	553	100	944	91	-568	-417	151
Q4	-2.024	428	114	978	89	-416	-436	-20
2013. Q1	-1.661	397	77	837	78	-273	-471	-198
Q2	-1.676	500	-106	927	80	-276	-209	66
Q3	-1.922	539	126	951	91	-215	-12	203
Q4	-2.058	428	244	980	89	-316	-211	105
2014. Q1	-1.795	453	72	833	77	-361	-470	-109
Q2	-1.967	456	-89	989	85	-526	-352	174
Q3	-2.191	566	59	1.071	153	-341	-153	188
Q4	-2.150	441	139	1.077	128	-364	-378	-14
2015. Q1	-1.627	419	124	867	100	-117	-243	-126
Q2	-1.947	558	0	899	100	-390	-314	76
Q3	-2.004	623	57	895	81	-348	-156	192
Q4	-1.872	433	90	897	89	-363	-314	50

Т20	Текући и капитални рачун (у милионима КМ)													
	ТЕКУЋИ РАЧУН											КАПИТАЛНИ РАЧУН		
	Укупно			Роба		Услуге		Примарни доходак		Секундарни доходак				Салдо
Период	Потражује	Дугује	Салдо	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	Потражује	Дугује	
2007.	11.764	13.811	-2.047	3.275	12.022	2.836	707	1.553	883	4.101	200	415	0	415
2008.	12.543	16.058	-3.515	3.883	14.355	2.968	782	1.656	713	4.036	209	383	0	383
2009.	11.046	12.634	-1.588	3.560	11.193	2.642	894	1.265	309	3.579	238	350	0	350
2010.	12.200	13.731	-1.531	4.775	12.201	2.757	804	881	468	3.787	257	389	0	389
2011.	13.157	15.640	-2.483	5.776	13.856	2.628	781	935	725	3.818	278	357	0	357
2012.	13.310	15.576	-2.266	5.844	13.846	2.638	785	871	667	3.957	277	336	0	336
2013.	13.855	15.272	-1.417	6.427	13.743	2.609	745	845	504	3.974	279	338	0	338
2014.	14.514	16.549	-2.036	6.620	14.723	2.701	785	925	744	4.268	298	443	0	443
2015.	14.647	16.235	-1.589	6.968	14.419	2.896	862	887	615	3.897	339	370	0	370
2012. Q1	2.903	3.381	-478	1.284	3.082	525	131	199	101	895	67	76	0	76
Q2	3.487	4.111	-624	1.601	3.525	669	192	218	326	998	68	80	0	80
Q3	3.588	4.247	-659	1.491	3.747	848	295	232	133	1.017	73	91	0	91
Q4	3.332	3.836	-504	1.467	3.491	595	167	222	108	1.047	70	89	0	89
2013. Q1	3.078	3.429	-351	1.437	3.098	533	136	202	125	906	70	78	0	78
Q2	3.641	3.997	-355	1.748	3.424	683	184	213	319	997	70	80	0	80
Q3	3.685	3.990	-306	1.630	3.552	808	269	227	101	1.020	68	91	0	91
Q4	3.451	3.856	-405	1.611	3.669	585	157	204	-41	1.051	71	89	0	89
2014. Q1	3.194	3.631	-437	1.485	3.280	590	137	216	144	903	70	77	0	77
Q2	3.581	4.192	-611	1.643	3.610	647	191	230	320	1.060	71	85	0	85
Q3	3.990	4.485	-495	1.736	3.927	851	285	252	193	1.151	80	153	0	153
Q4	3.749	4.241	-493	1.755	3.906	614	172	226	87	1.153	76	128	0	128
2015. Q1	3.357	3.575	-217	1.610	3.237	579	160	229	105	939	72	100	0	100
Q2	3.700	4.190	-490	1.743	3.691	760	202	209	209	988	88	100	0	100
Q3	3.978	4.407	-429	1.811	3.816	946	324	237	180	983	88	81	0	81
Q4	3.611	4.064	-452	1.803	3.675	610	177	211	121	987	91	89	0	89

T21 Финансијски рачун (у милионима КМ)		ФИНАНСИЈСКИ РАЧУН				Укупно
Година	Директне инвестиције	Портфолио инвестиције	Остале инвестиције	Резервна актива		
2007.	-2.560	4	-453	1.242	-1.766	
2008.	-1.315	29	-1.551	-462	-3.300	
2009.	-344	274	-957	-104	-1.131	
2010.	-532	173	-857	258	-957	
2011.	-674	46	-1.378	-33	-2.039	
2012.	-506	16	-1.375	73	-1.793	
2013.	-383	137	-1.366	709	-904	
2014.	-717	95	-1.443	712	-1.352	
2015.	-403	90	-1.594	881	-1.026	
2012. Q1	-26	-7	-185	-314	-532	
Q2	-134	44	-89	-230	-408	
Q3	-107	-18	-685	394	-417	
Q4	-240	-4	-416	224	-436	
2013. Q1	-339	51	-15	-168	-471	
Q2	-167	25	-308	241	-209	
Q3	2	21	-482	447	-12	
Q4	121	40	-561	189	-211	
2014. Q1	-244	8	-73	-161	-470	
Q2	-215	27	-327	163	-352	
Q3	-113	-19	-646	625	-153	
Q4	-146	79	-397	85	-378	
2015. Q1	-22	-14	-155	-52	-243	
Q2	-149	-42	-336	213	-314	
Q3	-63	68	-538	378	-156	
Q4	-169	79	-566	342	-314	

T22 Сервисирање спољног дуга сектора владе (у хиљадама КМ)							
Кредитор	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.		
					Главница	Камата	Укупно
Јавни кредитори	269.064	339.601	617.207	693.718	416.148	99.469	515.617
Међународне и регионалне организације	226.021	290.493	559.130	620.692	352.227	73.455	425.682
Европска инвестициона банка	30.871	38.236	40.804	51.583	37.189	21.862	59.051
Европска банка за обнову и развој	72.598	75.034	90.998	112.436	110.607	10.437	121.045
Свјетска банка - IDA	43.102	49.547	51.296	56.489	53.221	14.747	67.968
Свјетска банка - IBRD ¹⁾	48.164	51.290	45.057	43.490	41.948	9.287	51.235
Развојна банка Савјета Европе ¹⁾	651	991	1.818	3.086	3.174	938	4.112
Међународни фонд за развој пољопривреде	1.932	2.341	6.412	2.902	3.214	570	3.784
ММФ	15.463	64.134	318.723	338.799	95.050	11.627	106.677
ЕВРОФИМА	8.398	0	0	0	0	0	0
Европска комисија	4.844	8.919	4.022	11.907	7.823	3.985	11.809
Влада и владине агенције	43.043	49.108	58.077	73.026	63.921	26.014	89.935
Париски клуб ¹⁾	28.470	30.493	31.746	33.811	26.091	12.254	38.344
Саудијски фонд за развој	2.607	3.050	4.808	4.505	4.830	1.868	6.698
Остала билатерала ²⁾	11.966	15.566	21.523	34.710	33.001	11.891	44.892
Приватни кредитор	70.927	73.682	67.604	67.177	62.569	3.137	65.706
Лондонски клуб ¹⁾	70.927	73.682	67.604	67.177	62.569	3.137	65.706
Укупно	339.992	413.283	684.810	760.895	478.717	102.606	581.323

Извор:

Министарство за финансије и трезор БиХ.

1) Дуг настао прије 1992.

2) Остала билатерала садржи следеће кредиторе: Fortis банка, Влада Јапана, ОПЕС, КФВ, Влада Шпаније, Извоз-Увоз Банка .Кореје (EximBank), Аустријска банка, Белгија, Банка за рад и привреду (Bawag), Raiffaisen банка.

T23 Спољни дуг опште владе БиХ по кредиторима** (у хиљадама КМ)							
Кредитор	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	31.12.2015.*
Јавни кредитори							
Међународне и регионалне организације							
Европска инвестициона банка	368.263	537.870	704.579	973.305	1.197.893	1.461.725	1.549.248
Европска банка за обнову и развој	357.804	427.819	481.540	677.713	895.992	1.012.997	982.148
Свјетска банка - IDA	1.497.460	1.738.590	1.803.033	1.769.456	1.692.110	1.804.537	1.931.027
Свјетска банка - IBRD ⁵⁾	571.289	657.000	694.148	677.664	624.593	715.638	854.582
Европска развојна банка	31.834	35.843	37.180	36.776	35.180	63.239	74.890
Међународни фонд за развој пољопривреде	56.108	64.100	68.235	70.302	69.067	74.676	78.478
Међународни монетарни фонд	388.705	767.071	784.851	950.444	851.771	1.061.656	1.036.624
ЕВРОФИМА ¹⁾	13.146	7.839	0	0	0	0	0
Европска комисија	78.233	74.322	70.410	62.587	250.346	242.523	234.700
Остало ²⁾	10.295	14.163	14.033	12.690	13.644	20.460	43.912
Влада и владине агенције							
Саудијски развојни фонд	24.605	24.519	33.780	49.628	68.419	86.457	101.893
Париски клуб ¹⁾	828.455	834.959	825.224	781.672	755.540	815.779	771.129
Јапан	57.642	69.858	73.248	62.324	48.251	47.081	51.160
Кувајт ³⁾	29.381	30.829	28.997	27.971	24.212	23.485	15.541
Остало ³⁾⁴⁾	198.101	316.369	395.378	446.030	468.033	498.354	511.800
Приватни кредитори							
Лондонски клуб ¹⁾	651.298	599.205	541.875	479.306	416.737	354.168	291.599
Остало	73.717	90.687	106.621	133.936	151.182	159.511	162.516
Укупно	5.236.336	6.291.044	6.663.132	7.211.804	7.562.971	8.442.288	8.691.248

Извор:

Извјештај Министарства финансија и трезора БиХ.

Напомена:

Стање дуга је добијено прерачуном валуте у којој је кредит уговорен у КМ по курсној листи ЦББиХ важећој за посматрани датум.

1) Дуг настао прије 1992.

2) Укључује ОПЕС фонд.

3) Укључује и директно задужење ентитетских влада.

4) Ова категорија укључује: BAWAG, Извозно-увозну банку Кореје, KFW, Владе Белгије и Шпаније.

5) Укључује стари и нови дуг.

* Прелиминарни подаци

** Подаци ревидирани у складу с примљеним извјештајем од Министарства финансија и трезора БиХ од 18.03.2016. и укључују кредит ЈП Путеви РС и директан дуг Брчко Дистрикта.

Т24 Девизне резерве ЦББиХ (на крају периода, у милионима КМ)											
БРУТО ДЕВИЗНЕ РЕЗЕРВЕ									Нето девизне резерве	Монетарна пасива	Нето страна актива ЦББиХ
Година	Мјесец	Злато	Држање SDR	Страна валута у трезору ЦББиХ	Депозити код нерезидентних банака	Остало	Инвестиције у хартије од вриједности	9=3+...+8			
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3+...+8	10	11	12=10-11
2006.	12.	0,0	0,6	55,2	4.951,4	51,3	393,3	5.451,7	5.450,7	5.182,6	268,1
2007.	12.	0,0	0,4	40,1	5.971,1	80,7	606,2	6.698,5	6.697,6	6.303,9	393,7
2008.	12.	0,0	0,4	212,2	4.727,9	49,9	1.305,3	6.295,7	6.294,8	5.727,5	567,3
2009.	12.	63,3	5,7	107,4	3.298,0	2,2	2.735,4	6.212,1	6.211,2	5.705,5	505,7
2010.	12.	66,9	0,0	102,2	3.000,8	2,7	3.285,1	6.457,7	6.456,3	5.969,6	486,8
2011.	12.	151,3	1,1	93,6	4.385,6	0,0	1.792,0	6.423,6	6.422,5	5.915,1	507,4
2012.	12.	159,0	4,5	133,2	2.334,5	0,0	3.877,4	6.508,6	6.507,4	5.987,0	520,4
2013.	12.	164,1	2,7	91,6	2.217,6	0,0	4.592,3	7.068,3	7.067,3	6.659,2	408,1
2014.	12.	182,7	5,2	71,8	2.181,7	0,0	5.384,1	7.825,6	7.824,5	7.293,1	531,4
2015.	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4
2015.	01.	213,1	5,4	83,8	1.987,8	0,0	5.505,0	7.795,1	7.794,0	7.207,1	586,8
	02.	202,6	9,3	89,3	1.903,8	0,0	5.638,2	7.843,1	7.841,2	7.261,9	579,3
	03.	204,8	9,5	97,2	1.201,8	0,0	6.283,5	7.796,8	7.795,2	7.209,4	585,9
	04.	202,0	9,3	110,3	1.365,8	0,0	6.250,1	7.937,5	7.936,2	7.390,6	545,6
	05.	203,6	6,5	119,9	1.397,1	0,0	6.324,0	8.051,1	8.049,7	7.509,7	540,0
	06.	197,7	6,5	61,7	1.113,2	0,0	6.533,2	7.912,3	7.911,1	7.404,6	506,5
	07.	187,7	6,5	71,2	1.063,5	0,0	6.879,9	8.208,9	8.206,8	7.680,0	526,8
	08.	189,0	3,6	83,7	1.041,5	0,0	7.085,1	8.402,9	8.400,8	7.888,9	511,9
	09.	186,8	3,6	94,5	628,0	0,0	7.363,1	8.276,0	8.274,2	7.742,5	531,7
	10.	194,6	6,6	101,8	932,3	0,0	7.247,4	8.482,8	8.480,5	7.923,7	556,8
	11.	188,8	3,8	106,9	662,6	0,0	7.665,9	8.628,1	8.626,3	8.059,6	566,7
	12.	182,3	3,8	128,5	1.003,6	0,0	7.288,1	8.606,3	8.605,0	8.064,6	540,4

Монетарни подаци ажурирани у складу са методологијом ММФ-а (Приручник за монетарну и финансијску статистику, 2000), од јануара 2006. године.

Биљешка:

Бруто девизне резерве чине стања билансних позиција краткорочне стране aktive ЦББиХ (злато, располагање ЦББиХ СДР, девизе у трезору ЦББиХ, преносиви депозити у инострану валуту код нерезидентних банака и остало) и инвестирања у вриједносне папире од јула 2006. по одлуци Инвестиционог комитета ЦББиХ. Нето девизне резерве представљају разлику између бруто девизних резерви и обавеза према нерезидентима. Монетарну пасиву ЦББиХ чине новац изван монетарних власти и депозити резидената код монетарних власти. Нето страна актива ЦББиХ представља разлику између нето девизних резерви и монетарне пасиве ЦББиХ.

T25 Спољнотрговинска размјена БиХ (у милионима КМ)						
Година	Мјесец	Извоз робе	Увоз робе	Салдо извоза и увоза робе	Покривеност увоза извозом у %	
1	2	3	4	5=(3-4)	6=(3/4)х100	
2006.		5.164	11.389	-6.224	45,3	
2007.		5.937	13.898	-7.962	42,7	
2008.		6.712	16.293	-9.581	41,2	
2009.		5.530	12.348	-6.818	44,8	
2010.		7.096	13.616	-6.521	52,1	
2011.		8.222	15.525	-7.303	53,0	
2012.		7.858	15.253	-7.395	51,5	
2013.		8.380	15.170	-6.790	55,2	
2014.		8.682	16.199	-7.518	53,9	
2015.		8.987	15.852	-6.864	57,0	
2015.	01.	649	983	-334	66,0	
	02.	715	1.210	-495	59,1	
	03.	756	1.379	-622	54,9	
	04.	758	1.365	-607	55,5	
	05.	731	1.374	-644	53,2	
	06.	775	1.340	-565	57,8	
	07.	809	1.485	-676	54,5	
	08.	709	1.276	-568	55,5	
	09.	790	1.395	-605	56,6	
	10.	808	1.449	-641	55,7	
	11.	765	1.305	-540	58,6	
	12.	723	1.289	-566	56,1	

Биљешка:

Кориштени су најновији подаци Агенције за статистику Босне и Херцеговине о вриједности увоза робе по специјалном систему трговине и нису укључена прилагођења обухвата и вриједности која се раде у сврху извјештавања о платном билансу.

Т26 БиХ извоз по земљама дестинације (у хиљадама КМ)										
Година	Мјесец	Њемачка	Хрватска	Србија*	Италија	Словенија	Аустрија	Црна Гора*	Друге земље	Укупно
2006.		668.733	965.258	681.764	713.413	629.633	313.807	-	1.191.688	5.164.296
2007.		762.169	1.090.120	770.717	779.102	645.369	369.608	155.707	1.363.793	5.936.584
2008.		913.488	1.156.836	942.277	843.065	614.875	415.224	231.444	1.594.482	6.711.690
2009.		814.110	944.144	741.441	702.356	463.129	325.370	229.506	1.311.143	5.531.199
2010.		1.085.936	1.070.626	894.775	862.022	611.744	470.584	310.180	1.789.638	7.095.505
2011.		1.215.957	1.204.440	1.001.879	963.546	706.818	619.042	300.430	2.210.001	8.222.112
2012.		1.210.103	1.165.019	710.002	939.241	653.304	654.764	249.230	2.276.299	7.857.962
2013.		1.310.844	1.194.637	766.745	1.003.294	686.503	687.565	270.745	2.459.942	8.380.275
2014.		1.317.490	955.047	800.690	1.195.438	697.785	755.827	293.818	2.665.647	8.681.742
2015.		1.412.906	925.166	770.695	1.214.930	748.870	743.062	262.844	2.908.721	8.987.194
2015.	01.	110.050	55.716	61.740	101.834	51.449	51.961	25.466	190.894	649.110
	02.	112.416	80.823	67.049	92.101	55.167	50.174	33.069	224.541	715.340
	03.	117.467	74.299	71.278	102.467	65.112	62.761	23.575	239.482	756.441
	04.	118.469	74.567	67.689	97.614	59.906	65.138	24.415	250.024	757.821
	05.	112.472	81.281	62.843	97.163	60.868	61.460	21.998	232.482	730.567
	06.	119.504	85.705	67.692	115.909	63.632	75.937	20.718	225.945	775.042
	07.	121.854	87.448	66.977	129.492	61.957	75.047	19.545	246.939	809.259
	08.	112.649	69.918	64.286	87.045	60.226	60.138	19.168	235.132	708.562
	09.	126.723	88.428	60.418	101.199	72.996	68.249	18.864	253.152	790.028
	10.	130.944	84.898	64.907	102.227	67.930	69.524	19.416	267.669	807.515
	11.	130.006	67.912	54.242	93.486	69.066	58.928	15.734	275.179	764.553
	12.	100.352	74.171	61.572	94.394	60.562	43.746	20.877	267.282	722.956

Биљешка:

Као критеријум за приказивање земље извоза коришћен је проценат учешћа извоза у ту земљу у односу на укупан бх. извоз за 2010. У складу с претходно наведеним све земље у које је извоз већи од 4% укупног бх. извоза у 2010. су исказане посебно, док су остале земље приказане у колони „Друге земље“.

*До 12. 02. 2007. подаци о извозу у Србију и Црну Гору су приказани као извоз у Србију а од тог датума се Србија и Црна Гора приказују као засебне земље.

T27		БиХ увоз по земљама поријекла (у хиљадама КМ)											
Година	Мјесец	Хрватска	Србија*	Њемачка	Италија	Руска Федерација	Словенија	Кина	Аустрија	САД	Мађарска	Друге земље	Укупно
2006.		1.946.914	1.116.167	1.417.257	1.020.542	254.626	860.684	391.090	456.213	220.622	394.682	3.309.988	11.388.785
2007.		2.449.198	1.408.588	1.742.880	1.255.982	277.902	884.579	597.930	535.957	298.658	478.958	3.967.610	13.898.242
2008.		2.779.927	1.726.195	1.914.630	1.520.914	344.006	963.337	748.615	606.290	524.553	719.598	4.444.452	16.292.516
2009.		1.855.136	1.283.006	1.395.705	1.243.234	865.684	758.953	557.106	455.395	325.140	401.304	3.214.517	12.355.179
2010.		2.058.946	1.429.477	1.424.980	1.210.391	1.189.105	808.852	655.539	489.083	485.491	416.780	3.447.593	13.616.238
2011.		2.226.507	1.465.645	1.648.403	1.381.687	1.635.091	828.564	774.881	491.679	626.711	379.214	4.067.045	15.525.428
2012.		2.202.545	1.431.534	1.725.796	1.429.362	1.493.885	803.360	816.377	504.094	388.173	412.951	4.044.863	15.252.942
2013.		1.956.353	1.485.608	1.734.842	1.482.256	1.505.995	754.344	914.082	519.291	384.852	441.535	3.990.634	15.169.793
2014.		1.851.693	1.629.521	1.869.564	1.653.565	1.292.467	763.235	1.359.548	532.109	475.375	433.638	4.338.562	16.199.278
2015.		1.673.161	1.728.490	1.914.225	1.758.289	910.072	773.559	1.091.670	560.924	441.158	411.579	4.588.564	15.851.692
2015.	01.	100.875	95.935	120.065	105.667	31.116	50.747	86.503	37.572	35.314	30.143	288.875	982.812
	02.	111.277	117.274	143.336	126.928	88.789	57.214	100.288	43.674	41.285	30.984	349.320	1.210.370
	03.	132.521	146.824	173.467	141.421	95.578	66.522	112.555	46.156	35.203	37.306	391.376	1.378.928
	04.	157.014	155.148	168.830	157.696	36.599	70.096	78.309	51.417	45.406	34.109	410.351	1.364.975
	05.	140.343	144.080	156.500	172.695	109.936	64.297	83.369	45.373	37.529	29.844	390.497	1.374.463
	06.	141.672	144.972	161.698	161.902	83.559	65.685	85.165	50.377	33.902	30.957	380.608	1.340.497
	07.	166.010	153.502	173.867	167.410	136.320	73.590	94.165	47.290	39.067	35.776	398.302	1.485.298
	08.	145.712	159.358	151.102	112.453	78.339	55.137	87.636	36.770	45.240	40.733	363.841	1.276.321
	09.	155.877	162.257	167.647	145.838	51.074	69.304	91.057	53.687	37.351	37.419	423.782	1.395.294
	10.	156.348	162.514	189.599	160.862	78.314	70.356	93.459	55.595	31.107	34.252	416.303	1.448.711
	11.	135.196	135.429	158.459	158.406	77.764	60.234	87.453	47.040	24.977	33.648	386.044	1.304.651
	12.	130.316	151.196	149.656	147.010	42.685	70.376	91.712	45.972	34.776	36.408	389.264	1.289.372

Биљешка:

Као критериј за приказивање земље увоза кориштен је проценат учешћа увоза из те земљу у односу на укупан БиХ увоз за 2010. У складу с наведеним, све земље из којих је увоз већи од 3% укупног бх. увоза у 2010. исказане су посебно, док су остале земље приказане у ступцу "Друге земље".

До 12. 2. 2007. подаци о увозу из Србије укључивали су и увоз из Црне Горе, а од тог датума увоз из Црне Горе обухваћен је увозом представљеним у колони "Друге земље".

Т28	Структура извоза и увоза робе по производима (у милионима КМ)									
	Извоз робе					Увоз робе				
Група производа	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Укупно	8.222,1	7.858,0	8.380,3	8.681,7	8.987,2	15.525,4	15.252,9	15.169,8	16.199,3	15.851,7
Животиње и производи животињског поријекла	129,0	134,3	127,5	114,6	189,1	414,6	425,0	442,7	456,7	520,4
Производи биљног поријекла	101,7	91,1	128,8	158,9	202,1	681,8	705,8	663,6	710,3	756,8
Маси и уља животињског поријекла и биљног поријекла	58,2	75,9	92,6	93,3	118,6	146,4	171,9	162,3	150,7	167,3
Прехрамбене прерађевине	323,3	336,7	324,9	282,5	307,8	1.527,1	1.513,9	1.482,8	1.434,2	1.446,5
Производи минералног поријекла	1.316,0	872,0	1.091,9	947,1	738,2	3.456,7	3.229,0	3.045,2	2.813,2	2.258,0
Производи хемијске индустрије или сродних индустрија	570,6	533,2	531,6	604,5	705,0	1.475,5	1.522,5	1.475,4	1.565,5	1.571,9
Пластичне масе, гума и каучук	166,0	202,7	229,0	249,2	284,1	800,4	846,8	858,8	949,6	1.007,3
Кожа и крзно	178,9	179,8	170,8	147,2	161,8	382,1	397,8	426,1	482,3	462,8
Дрво и производи од дрвета	504,4	507,4	579,5	645,0	668,9	168,2	158,0	165,3	191,3	206,2
Целулоза, папир и картон и њихови производи	234,9	224,7	233,5	230,1	260,1	398,4	353,3	352,3	387,4	387,7
Текстил и текстилни производи	353,1	332,2	371,4	425,2	494,7	754,9	734,7	827,3	986,2	1.023,5
Обућа, шешири, капе и слични производи	461,4	476,3	557,2	666,2	639,9	252,1	251,1	276,7	329,2	335,7
Производи од камена, гипса, цемента и сличних материјала, керамички производи, стакло и стаклени производи	49,3	49,0	52,3	62,7	52,9	296,9	284,3	280,8	302,9	313,8
Бисери, племенити метали и њихови производи, драго и полудраго камење	12,1	19,7	36,2	12,9	12,1	14,2	11,5	12,5	13,9	12,7
Базни метали и производи од базних метала	1.934,6	1.908,8	1.753,9	1.749,1	1.652,0	1.384,0	1.330,1	1.399,8	1.500,3	1.536,0
Машине, апарати, механички и електрични уређаји	815,1	791,3	859,6	939,5	1.018,1	1.870,2	1.881,1	1.866,6	2.338,0	2.198,1
Транспортна средства и њихови дијелови и прибор	189,0	203,0	260,4	299,9	317,2	1.053,7	909,9	936,7	1.037,8	1.070,5
Сатови, мјерни, музички и медицински инструменти	19,0	19,5	17,1	17,2	20,6	191,7	211,7	181,2	192,8	218,8
Оружје и муниција; њихови дијелови и прибор	44,5	79,0	63,5	92,1	136,1	3,7	4,5	7,9	6,3	7,0
Разни производи	760,1	821,2	898,5	944,4	1.007,7	251,3	309,5	305,0	350,2	350,1
Умјетничка дјела, колекционарски предмети и антиквитети	0,8	0,0	0,2	0,1	0,2	1,3	0,5	0,5	0,4	0,4
Неразвијено	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Биљешка:

- Извор ових података је Агенција за статистику Босне и Херцеговине.

- Подаци су класификовани према Хармонизованом систему кодова Свјетске трговинске организације.

T29		Преглед просјечних средњих курсева конвертибилне марке							
Година	Мјесец	ЕМУ	Хрватска	Мађарска	Турска	Швајцарска	В. Британија	САД	Србија
		EUR	HRK	HUF	TRY	CHF	GBP	USD	RSD
		1	100	100	1	1	1	1	100
2006.		1,955830	26,703006	0,741214	1,090541	1,243337	2,869188	1,559433	2,327066
2007.		1,955830	26,653716	0,778418	1,095670	1,190857	2,858739	1,429542	2,446287
2008.		1,955830	27,072193	0,778567	1,030147	1,233196	2,462700	1,336615	2,406718
2009.		1,955830	26,641714	0,698858	0,904894	1,295257	2,195821	1,406763	2,083674
2010.		1,955830	26,836049	0,710646	0,979613	1,417637	2,280434	1,476950	1,903300
2011.		1,955830	26,296474	0,702511	0,840993	1,589068	2,253721	1,406117	1,918824
2012.		1,955830	26,003868	0,676389	0,845478	1,622699	2,412276	1,522668	1,732491
2013.		1,955830	25,806786	0,658705	0,775940	1,589326	2,304432	1,473557	1,729721
2014.		1,955830	25,619449	0,633710	0,673375	1,610337	2,426325	1,474019	1,668863
2015.		1,955830	25,688577	0,631327	0,650180	1,832914	2,694477	1,762605	1,619915
2015.	01.	1,955830	25,451669	0,618571	0,718503	1,787900	2,548378	1,676404	1,598934
	02.	1,955830	25,364260	0,636987	0,700394	1,844320	2,638572	1,722945	1,606215
	03.	1,955830	25,572928	0,644233	0,696289	1,843341	2,703166	1,802566	1,623460
	04.	1,955830	25,747568	0,653131	0,683507	1,885410	2,707766	1,817516	1,627357
	05.	1,955830	25,875170	0,639478	0,662449	1,879249	2,709506	1,751350	1,622749
	06.	1,955830	25,832633	0,627219	0,646685	1,870934	2,713184	1,744590	1,622591
	07.	1,955830	25,777944	0,627381	0,659272	1,866180	2,764092	1,776387	1,626719
	08.	1,955830	25,870162	0,628245	0,617464	1,817835	2,740805	1,758198	1,626972
	09.	1,955830	25,777612	0,624385	0,578674	1,792178	2,675557	1,742072	1,626941
	10.	1,955830	25,653662	0,628320	0,594312	1,798031	2,668386	1,740992	1,629147
	11.	1,955830	25,718862	0,626718	0,632512	1,804809	2,764377	1,818520	1,620915
	12.	1,955830	25,599467	0,621997	0,615048	1,806588	2,697208	1,798219	1,606242

ТЗ0 Владине финансије БиХ - јединице сектора владе (у милионима КМ)												
	Институције БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	Консолидовани приходи	Институције БиХ	ФБиХ	РС	Брчко	Консолидовани расходи	Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфицит/дефицит
2006.	801,8	5.177,2	2.525,6	201,0	8.586,4	713,3	4.590,0	2.187,5	174,3	7.546,0	489,6	550,9
2007.	885,0	5.901,0	2.919,1	241,5	9.832,7	753,9	5.532,4	2.458,9	197,5	8.828,8	745,8	258,1
2008.	980,7	6.537,5	3.264,5	236,6	10.903,1	876,4	6.651,2	3.003,7	184,5	10.599,6	842,8	-539,3
2009.	1.086,6	6.074,6	3.080,3	210,9	10.342,5	975,5	6.292,4	3.316,6	189,9	10.664,5	748,0	-1.070,0
2010.	1.009,8	6.474,1	3.234,6	235,7	10.862,6	996,5	6.324,5	3.410,6	200,4	10.840,3	634,2	-611,9
2011.	968,6	6.571,2	3.685,6	237,4	11.357,1	983,6	6.449,7	3.372,1	209,1	10.908,7	771,1	-322,7
2012.	1.045,6	6.642,8	3.652,6	246,1	11.459,5	952,9	6.595,9	3.534,1	215,5	11.170,8	815,7	-526,9
2013.	1.069,8	6.608,6	3.604,4	232,6	11.406,5	939,0	6.474,5	3.415,1	219,2	10.938,8	1.046,8	-579,2
2014.	1.109,8	6.972,1	3.769,8	223,7	11.961,7	940,3	6.652,2	3.652,3	219,0	11.350,1	1.166,8	-555,3
2012. Q1	207,6	1.320,0	669,7	49,7	2.230,2	208,6	1.348,7	664,7	36,4	2.241,7	28,8	-40,3
Q2	292,0	1.476,0	759,0	54,5	2.544,9	239,5	1.446,2	743,6	45,1	2.437,8	31,4	75,6
Q3	254,6	1.555,1	760,7	76,0	2.605,9	244,4	1.483,1	723,5	63,7	2.474,3	42,9	88,7
Q4	291,4	1.541,4	830,9	65,9	2.695,8	260,4	1.729,1	898,3	70,2	2.924,2	86,7	-315,2
2013. Q1	223,3	1.308,9	636,9	47,1	2.200,2	211,7	1.349,8	659,6	40,8	2.245,9	20,5	-66,2
Q2	288,1	1.533,2	764,2	64,3	2.620,6	233,4	1.448,7	701,4	57,8	2.412,0	32,8	175,7
Q3	241,1	1.494,2	761,6	61,6	2.542,2	220,5	1.425,0	731,2	59,0	2.419,5	49,4	73,3
Q4	317,2	1.538,8	854,9	59,7	2.726,9	273,3	1.702,3	854,2	61,6	2.847,9	94,6	-215,6
2014. Q1	238,3	1.387,7	761,7	49,2	2.416,8	220,9	1.376,7	695,9	39,7	2.313,1	21,8	81,8
Q2	274,5	1.577,2	744,0	54,4	2.620,4	222,9	1.464,7	746,7	50,5	2.455,0	32,4	133,0
Q3	256,6	1.602,1	784,7	58,8	2.680,1	220,9	1.528,9	805,6	58,9	2.592,2	56,3	31,5
Q4	340,1	1.635,5	883,3	61,3	2.878,6	277,6	1.693,7	917,6	69,9	2.917,3	252,2	-290,8
2015. Q1	241,1	1.440,2	738,2	51,8	2.448,9	215,3	1.378,9	706,6	46,2	2.324,7	24,1	100,1
Q2	293,0	1.532,0	818,4	57,6	2.670,8	226,1	1.446,6	757,9	47,2	2.447,5	26,5	196,8
Q3	252,9	1.685,4	850,7	61,8	2.826,7	229,3	1.523,4	803,0	60,1	2.591,8	51,2	183,7

Биљешка:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија свих нивоа власти, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти, ентитетских јавних предузећа за цесте и ентитетских јавних предузећа за аутоцесте. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градове), ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ, ЈП Путеви РС, ЈП Аутоцесте ФБиХ и ЈП Аутопутеви РС, док их подаци за кварталне због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

ТЗ1	Владине финансије БиХ - структура консолидованих прихода и расхода (у милионима КМ)											
	Порез	Доприноси за социјално	Грантови и остали приходи	Консолидовани приходи	Компензација запослених	Коришћење робе и услуга	Камате	Субвенције	Социјална давања	Грантови и остали расходи	Консолидовани расходи	Нето набавка нефинансијских средстава
2006.	4.947,1	2.536,2	1.103,1	8.586,4	2.222,7	1.986,0	108,0	310,4	2.426,5	492,4	7.546,0	489,6
2007.	5.536,5	2.908,9	1.387,3	9.832,7	2.534,7	2.220,9	110,8	378,2	3.030,6	553,5	8.828,8	745,8
2008.	5.946,3	3.568,7	1.388,1	10.903,1	3.022,3	2.462,0	123,6	439,6	3.945,1	607,0	10.599,6	842,8
2009.	5.351,9	3.638,6	1.352,0	10.342,5	3.155,2	2.489,4	123,9	418,5	3.951,0	526,5	10.664,5	748,0
2010.	5.640,2	3.813,0	1.409,4	10.862,6	3.169,8	2.593,1	122,7	476,6	3.770,3	707,8	10.840,3	634,2
2011.	6.032,2	4.036,4	1.288,5	11.357,1	3.336,9	2.088,2	161,4	402,8	4.330,3	589,1	10.908,7	771,1
2012.	6.037,9	4.046,6	1.375,0	11.459,5	3.323,8	2.156,4	200,6	416,1	4.394,4	679,5	11.170,8	815,7
2013.	5.917,2	4.105,2	1.384,1	11.406,5	3.278,1	2.122,7	201,1	383,9	4.423,7	529,3	10.938,8	1.046,8
2014.	6.078,6	4.234,8	1.648,3	11.961,7	3.265,5	2.127,2	238,9	364,9	4.658,0	695,6	11.350,1	1.166,8
2012. Q1	1.132,0	931,4	166,9	2.230,2	702,6	367,7	34,2	32,3	1.028,2	76,7	2.241,7	28,8
Q2	1.279,5	1.021,9	243,4	2.544,9	704,3	429,3	52,4	52,0	1.048,0	151,8	2.437,8	31,4
Q3	1.359,3	1.007,0	239,7	2.605,9	697,5	397,7	36,4	109,0	1.091,2	142,4	2.474,3	42,9
Q4	1.438,7	1.086,4	170,8	2.695,8	731,7	521,0	51,8	175,4	1.138,8	305,5	2.924,2	86,7
2013. Q1	1.110,3	930,9	159,1	2.200,2	685,5	381,5	30,1	25,5	1.035,8	87,6	2.245,9	20,5
Q2	1.327,2	1.019,2	274,2	2.620,6	697,2	420,7	58,1	58,2	1.068,2	109,7	2.412,0	32,8
Q3	1.320,1	1.035,1	187,0	2.542,2	690,2	407,4	33,3	86,0	1.059,5	143,1	2.419,5	49,4
Q4	1.368,0	1.119,9	239,0	2.726,9	790,0	546,9	48,2	173,9	1.152,5	136,4	2.847,9	94,6
2014. Q1	1.207,3	961,3	248,2	2.416,8	697,3	387,9	38,3	31,8	1.080,3	77,5	2.313,1	21,8
Q2	1.262,3	1.050,0	308,1	2.620,4	710,0	417,4	50,5	62,7	1.091,1	123,3	2.455,0	32,4
Q3	1.352,4	1.077,4	250,3	2.680,1	708,7	427,1	32,5	87,9	1.155,2	180,7	2.592,2	56,3
Q4	1.433,2	1.146,1	299,4	2.878,6	735,3	495,4	79,7	138,2	1.202,0	266,6	2.917,3	252,2
2015. Q1	1.255,6	981,8	211,5	2.448,9	712,6	393,8	41,3	28,7	1.079,3	69,0	2.324,7	24,1
Q2	1.356,0	1.076,0	238,8	2.670,8	702,9	402,6	65,5	46,5	1.124,0	105,9	2.447,5	26,5
Q3	1.426,4	1.099,4	300,9	2.826,7	718,1	410,2	42,9	111,9	1.143,3	165,3	2.591,8	51,2

Биљешка:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија свих нивоа власти, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти, ентитетских јавних предузећа за цесте и ентитетских јавних предузећа за аутоцесте. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градове), ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ, ЈП Путеви РС, ЈП Аутоцесте ФБиХ и ЈП Аутопутеви РС, док их подаци за кварталне због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

Т32 Владине финансије ФБиХ - јединице сектора владе (у милионима КМ)										
	Буџет Федерације БиХ	Фондови социјалног осигурања	Кантони	Консолидовани приходи	Буџет Федерације БиХ	Фондови социјалног осигурања	Кантони	Консолидовани расходи	Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфицит/ дефицит
2006.	1.157,1	1.843,9	1.722,9	5.177,2	846,3	1.816,2	1.566,9	4.590,0	198,4	388,9
2007.	1.319,8	2.265,9	1.895,9	5.901,0	1.254,3	2.216,5	1.815,0	5.532,4	248,1	120,5
2008.	1.296,9	2.764,6	2.032,6	6.537,5	1.574,1	2.729,4	2.027,8	6.651,2	397,4	-511,1
2009.	1.205,3	2.739,7	1.788,5	6.074,6	1.357,1	2.812,4	1.865,0	6.292,4	300,7	-518,5
2010.	1.398,7	2.875,2	1.854,8	6.474,1	1.325,5	2.859,8	1.894,5	6.324,5	281,3	-131,7
2011.	1.321,6	2.924,0	1.903,6	6.571,2	1.318,7	2.990,4	1.897,4	6.449,7	338,8	-217,3
2012.	1.416,5	2.986,2	1.830,7	6.642,8	1.378,5	3.031,6	1.936,2	6.595,9	442,5	-395,5
2013.	1.457,5	2.988,2	1.709,7	6.608,6	1.344,2	3.034,8	1.826,9	6.474,5	645,6	-511,5
2014.	1.581,3	3.117,2	1.812,1	6.972,1	1.361,0	3.164,5	1.846,5	6.652,2	685,7	-365,8
2012. Q1	291,7	688,2	401,5	1.320,0	255,1	742,8	412,2	1.348,7	8,1	-36,8
Q2	351,1	737,3	448,8	1.476,0	306,4	749,9	451,1	1.446,2	11,0	18,9
Q3	382,8	768,6	489,4	1.555,1	353,2	757,1	458,6	1.483,1	12,3	59,7
Q4	390,9	786,8	442,2	1.541,4	463,8	776,6	567,2	1.729,1	26,8	-214,5
2013. Q1	276,9	706,4	386,8	1.308,9	267,4	746,0	397,6	1.349,8	3,3	-44,2
Q2	436,3	735,9	426,3	1.533,2	300,6	762,6	450,7	1.448,7	6,2	78,4
Q3	352,1	759,0	457,3	1.494,2	322,8	742,4	434,0	1.425,0	10,1	59,0
Q4	392,2	779,2	439,2	1.538,8	453,4	776,2	427,4	1.702,3	28,2	-191,7
2014. Q1	314,5	726,2	411,0	1.387,7	268,4	768,0	404,4	1.376,7	5,0	5,9
Q2	484,4	772,6	393,7	1.577,2	308,8	788,7	440,6	1.464,7	10,3	102,2
Q3	399,8	787,0	509,0	1.602,1	385,6	786,7	450,3	1.528,9	17,5	55,7
Q4	382,6	821,5	498,4	1.635,5	398,1	811,3	516,9	1.693,7	33,2	-91,3
2015. Q1	319,6	751,1	433,5	1.440,2	256,4	785,7	400,9	1.378,9	4,1	57,1
Q2	360,7	762,8	471,7	1.532,0	289,8	798,5	421,4	1.446,6	10,0	75,4
Q3	436,7	788,6	526,8	1.685,4	337,4	797,1	455,6	1.523,4	14,0	148,0

Биљешка:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија, фондова социјалног осигурања свих нивоа власти у ФБиХ, ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ и ЈП Аутоцесте ФБиХ. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (општине и градови), ЈП Цесте свих нивоа власти ФБиХ и ЈП Аутоцесте ФБиХ, док их подаци за кварталне због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

ТЗЗ	Владине финансије РС - јединице сектора владе (у милионима КМ)							
	Буџет Републике Српске	Фондови социјалног осигурања	Консолидовани приходи	Буџет Републике Српске	Фондови социјалног осигурања	Консолидовани расходи	Нето набавка нефинансијских средстава	Нето суфицит/дефицит
2006.	1.211,3	950,2	2.525,6	1.049,1	944,1	2.187,5	212,0	126,2
2007.	1.419,8	1.030,3	2.919,1	1.324,0	1.013,1	2.458,9	433,5	26,7
2008.	1.547,1	1.348,9	3.264,5	1.602,6	1.313,9	3.003,7	329,4	-68,5
2009.	1.349,4	1.377,9	3.080,3	1.676,0	1.517,4	3.316,6	310,0	-546,3
2010.	1.422,8	1.488,1	3.234,6	1.676,3	1.552,0	3.410,6	241,8	-417,7
2011.	1.656,4	1.573,7	3.685,6	1.628,8	1.497,8	3.372,1	372,6	-59,1
2012.	1.666,5	1.566,5	3.652,6	1.647,9	1.595,1	3.534,1	307,7	-189,2
2013.	1.638,4	1.616,9	3.604,4	1.546,7	1.637,1	3.415,1	310,3	-121,0
2014.	1.778,7	1.683,3	3.769,8	1.749,3	1.704,1	3.652,3	360,5	-243,1
2012. Q1	360,1	359,6	669,7	338,7	376,0	664,7	15,9	-11,0
Q2	415,7	393,9	759,0	391,4	402,8	743,6	13,5	1,8
Q3	428,9	382,3	760,7	370,1	403,8	723,5	16,2	21,0
Q4	461,8	427,1	830,9	547,7	408,6	898,3	20,6	-88,0
2013. Q1	346,7	340,1	636,9	317,6	391,9	659,6	9,0	-31,7
Q2	419,6	405,7	764,2	352,3	410,2	701,4	12,5	50,3
Q3	419,6	397,5	761,6	390,4	396,3	731,2	15,8	14,6
Q4	452,5	469,3	854,9	486,4	434,8	854,2	21,3	-20,7
2014. Q1	454,2	352,3	761,7	336,5	404,1	695,9	10,7	55,1
Q2	402,3	413,9	744,0	405,1	413,8	746,7	18,0	-20,7
Q3	440,2	440,3	784,7	478,9	422,6	805,6	12,4	-33,3
Q4	481,9	471,9	883,3	528,8	459,4	917,6	134,9	-169,3
2015. Q1	435,4	359,7	738,2	352,3	411,2	706,6	6,0	25,6
Q2	449,3	428,6	818,4	397,1	420,4	757,9	9,2	51,3
Q3	484,2	443,5	850,7	446,7	433,3	803,0	17,4	30,3

Биљешка:

Административни подаци прикупљени од: министарства финансија, фондова социјалног осигурања у РС, ЈП Путеви РС и ЈП Аутопутеви РС. Подаци на годишњем нивоу за консолидоване приходе/расходе укључују локални ниво власти (опшћне и градови), ЈП Путеви РС и ЈП Аутопутеви РС, док их подаци за кварталне због недоступности изворних података не укључују. Разлика између прихода, с једне стране, и расхода с нето набавком нефинансијских средстава, с друге стране, представља нето суфицит/дефицит.

ТЗ4 Токови директних страних улагања у БиХ класификовани према земљи страног улагача (у милионима КМ)												
Година	Аустрија	Холандија	Хрватска	Италија	Њемачка	Русија	Словенија	Србија**	Швајцарска	Турска	Остале земље	Укупно
2006.	235,0	41,2	182,0	41,8	37,2	n/a	115,8	38,8	55,6	47,7	69,6	864,8
2007.	292,5	29,0	160,6	23,2	16,7	332,8	132,9	1.351,1	65,8	-0,6	195,9	2.599,8
2008.	242,9	36,0	103,0	47,7	28,8	339,4	210,3	213,3	40,6	5,8	69,6	1.337,5
2009.	79,6	-16,5	125,2	3,7	-9,1	129,2	58,9	3,4	-122,2	18,0	81,8	351,9
2010.	60,0	47,7	85,1	16,6	34,3	89,1	-22,8	40,5	83,6	46,4	119,2	599,7
2011.	137,6	14,5	32,7	4,7	38,3	140,3	64,5	110,0	-5,9	31,6	130,2	698,6
2012.	133,6	1,6	86,1	28,5	37,7	147,5	-81,1	81,8	8,7	-5,4	161,9	601,1
2013.	50,3	31,8	18,5	22,3	41,4	-82,2	-34,5	99,4	43,9	30,8	223,2	445,0
2014.	172,5	24,5	88,2	22,3	-13,4	195,8	-13,4	25,5	5,5	10,9	221,4	739,5
Јан - Сеп 2015.	65,8	-7,2	16,0	-4,4	11,4	22,5	1,5	21,7	-17,6	48,8	60,5	218,9

Биљешка:

Директне стране инвестиције (токови и стања) компиловане су у складу с најновијим методолошким упутствима и препорукама Међународног монетарног фонда (ММФ) и Организације за економску сарадњу и развој (ОЕСД). Детаљан методолошки приступ компилацији и презентовању је представљен у ММФ-овом Приручнику за платни биланс - шесто издање и ОЕСД-овом Оквирном концепту дефиниције директних страних инвестиција- четврто издање. Разлике које су последица примјене нове методологије у односу на претходно коришћену се огледају у следећем:

- третирање међукомпанијских зајмова и осталих обавеза за финансијске посреднике (трансакције из ове категорије, остали капитал - повлачења и отплате ове врсте зајмова - искључене су из директних инвестиција, док се у платном билансу сада укључују у категорију Осталих инвестиција)

- евиденција дивиденди (дивиденде се књиже за период у којем су исплаћене, а не за период у којем су зарађене како је било по претходној методологији)

- инвестиције сестринских предузећа су укључене у директне инвестиције у категорији Остали капитал, а док се у платном билансу сада искључују из категорије Осталих инвестиција. (Сестринска предузећа су предузећа из различитих економија с истим директним страним улагачем углавном из трећеекономије или економије сестринског предузећа).

У складу с овим методолошким измјенама су ревидирани подаци и за период 2004 -2009.

* Од 2007. подаци се односе на Србију, а до 2007. подаци су укључивали Србију и Црну Гору.

"n/a" у овој дјелатности/земљи мање је од три предузећа с директним инвестицијама, те у складу са статистичким стандардима нисмо у могућности приказати износе инвестиција.

ТЗ5а Токови директних страних улагања у БиХ класификовани према дјелатностима (у милионима КМ)														
Година	Производња прехранбених производа и пића	Прерада дрвета и производа од дрвета и плуте, сем намјештаја, производња предмета од сламе и плетарских материјала	Производња кокса, деривата нафте и нуклеарног горива	Производња хемијских производа	Производња осталих производа од неметалних минерала	Производња базних метала	Производња моторних возила, приколица и полуприколица	Трговина на велико и посредовање у трговини, сем трговине моторним возилима и мотоциклима	Трговина на мало, сем трговине моторним возилима и мотоциклима, поправка предмета за личну употребу и домаћинство	Пошта и телекомуникације	Финансијско посредовање, сем осигурања и пензионих фондова	Пословање некретнинама	Остале дјелатности	Укупно
2006.	120,8	5,2	n/a	58,1	49,3	35,5	12,8	65,0	29,7	10,7	283,0	24,5	170,3	864,8
2007.	109,7	15,2	315,5	5,8	0,4	132,9	16,7	120,6	15,0	1.316,8	266,8	40,5	243,8	2.599,8
2008.	24,7	14,0	215,2	19,0	93,2	36,9	21,2	173,9	113,1	164,0	222,0	27,1	213,2	1.337,5
2009.	55,0	-8,7	46,3	52,2	17,9	-127,8	14,7	161,8	19,6	-30,2	73,4	-21,7	99,3	351,9
2010.	-16,8	-4,0	33,7	-27,7	33,4	47,5	-8,4	94,0	22,7	-9,5	48,5	31,6	354,8	599,7
2011.	20,8	12,3	43,6	17,6	-7,3	-24,0	-5,5	125,3	47,7	11,1	165,4	99,6	192,1	698,6
2012.	7,5	-0,1	2,6	31,4	3,4	-26,0	6,6	128,0	52,6	5,6	130,2	14,6	244,7	601,1

Биљешка:

Директна страна улагања (токови и стања) компилирана су у складу с најновијим методолошким упутствима и препорукама Међународног монетарног фонда и Организације за економску сарадњу и развој. Детаљан методолошки приступ компилацији и презентирању је представљен у ММФ-овом Приручнику за платни биланс - шесто издање и ОЕЦД-овом Оквирном концепту дефиниције директних страних улагања - четврто издање. Разлике које су последица примјене нове методологије у односу на претходно кориштену се огледају у сљедећем:

- третирање међукомпанијских зајмова и осталих обавеза за финансијске посреднике (трансакције из ове категорије, остали капитал - повлачења и отплате ове врсте зајмова - су искључене из директних инвестиција), док се у платном билансу сада укључују у категорију Осталих инвестиција)

- евидентирање дивиденди (дивиденде се књиже за период у којем су исплаћене, а не за период у којем су зарађене како је било по претходној методологији)

- улагања сестринских предузећа су укључена у директна улагања у категорији осталог капитала, а док се у платном билансу сада искључују из категорије Осталих инвестиција. (Сестринска предузећа су предузећа из различитих економија с истим директним страним улагачем углавном из треће економије или из економије сестринског предузећа).

У складу с овим методолошким измјенама су ревидирани подаци и за период 2004 - 2009.

"n/a" у овој дјелатности/земљи мање је од три предузећа с директним инвестицијама, те у складу са статистичким стандардима нисмо у могућности приказати износе инвестиција.

ТЗ56 Токови директних страних инвестиција у БиХ према NACE Rev 2 класификацији дјелатности (у милионима КМ)														
Година	Производња прехранбених производа	Прерада дрвета и производа од дрвета и плута, осим намјештаја: производња предмета од сламе и плетарских материјала"	Производња кокса и рафинисаних нафтних производа	Производња хемикалија и хемијских производа	Производња осталих производа од неметалних минерала	Производња базних метала	Производња моторних возила, приколца и полуприколца	Трговина на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	Трговина на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима	Телекомуникације	Финансијске услугне дјелатности, осим осигурања и пензионих фондова	Пословање некретнинама	Остале дјелатности	Укупно
2013.	-3,7	2,3	-101,1	25,3	14,5	4,0	5,6	-2,3	77,5	46,0	138,5	14,6	223,7	445,0
2014.	-13,2	-5,1	178,0	3,7	-27,9	24,1	-61,4	55,3	43,3	6,5	150,0	167,8	218,5	739,5
Јан - Сеп 2015.	-2,3	-0,0	26,9	24,0	19,4	-39,1	5,5	37,7	-43,3	66,2	42,0	13,4	68,5	218,9

Биљешка:

Директне стране инвестиције (токови и стања) компиловане су у складу с најновијим методолошким упутствима и препорукама Међународног монетарног фонда (ММФ) и Организације за економску сарадњу и развој (ОЕЦД). Детаљан методолошки приступ компилацији и презентовању је представљен у ММФ-овом Приручнику за платни биланс - шесто издање и ОЕЦД-овом Оквирном концепту дефиниције директних страних инвестиција- четврто издање. Разлике које су посљедица примјене нове методологије у односу на претходно коришћену се огледају у сљедећем:

- третирање међукомпанијских зајмова и осталих обавеза за финансијске посреднике (трансакције из ове категорије, остали капитал - повлачења и отплате ове врсте зајмова - искључене су из директних инвестиција, док се у платном билансу сада укључују у категорију Осталих инвестиција)

- евиденција дивиденди (дивиденде се књиже за период у којем су исплаћене, а не за период у којем су зарађене како је било по претходној методологији)

- инвестиције сестринских предузећа су укључене у директне инвестиције у категорији Остали капитал, а док се у платном билансу сада искључују из категорије Осталих инвестиција. (Сестринска предузећа су предузећа из различитих економија са истим директним страним улагачем углавном из треће економије или економије сестринског предузећа).

У складу с овим методолошким изјенама су ревидирани подаци и за период 2004 -2009.

ТЗ6 Међународна инвестициона позиција (МИП) (у милионима КМ)													
АКТИВА													
Директне инвестиције													
Остале инвестиције													
Година	НЕТО (МИП)	Укупно актива	Укупно	Власнички капитал и акције инвестиционих фондова	Задужење (разни дужнички инструменти)	Порфолио инвестиције	Финансијски деривативи	Укупно	Валута и депозити	Займови	Трговински кредити и аванси	Остала актива	Резервна актива
1	2=3-15	3=4+7+8+9+14	4=5+6	5	6	7	8	9=10+11+12+13	10	11	12	13	14
2006.	-5.716,0	9.634,8	245,5	79,3	166,2	28,8	0,0	3.880,9	3.225,3	130,2	461,9	63,4	5.479,5
2007.	-7.644,4	12.485,7	340,6	110,5	230,1	16,3	0,0	5.402,5	4.376,8	194,3	749,8	81,7	6.726,3
2008.	-11.620,6	12.405,1	398,8	126,0	272,9	40,7	0,0	5.641,9	4.216,6	165,9	1.164,9	94,5	6.323,5
2009.	-13.724,2	12.121,5	266,1	124,0	142,1	315,2	0,0	5.300,2	3.753,6	161,3	1.277,0	108,3	6.240,0
2010.	-14.349,3	11.903,5	428,5	233,6	194,9	451,0	0,0	4.538,4	3.145,1	184,4	1.076,4	132,5	6.485,6
2011.	-15.392,7	11.664,2	417,1	250,6	166,5	433,5	0,0	4.362,1	2.968,1	88,2	1.154,1	151,7	6.451,5
2012.	-16.012,3	11.728,4	524,4	263,0	261,4	467,6	0,0	4.199,9	2.760,6	77,1	1.177,3	185,0	6.536,5
2013.	-15.490,7	12.845,3	636,6	236,9	399,7	533,0	0,0	4.579,5	2.998,5	118,8	1.181,3	281,0	7.096,2
2014.	-15.726,3	13.437,8	644,8	241,9	402,9	583,3	0,0	4.356,2	2.759,6	109,8	1.200,6	286,2	7.853,5

Биљешка:

Међународна инвестицијска позиција за БиХ компилирана је у складу са најновијом методологијом Међународног монетарног фонда за компилацију статистике платног биланса и међународне инвестиционе позиције, шесто издање (БПМ6).

Поред редовне ревизије податка, која подразумијева ревизију двије претходне године, ревидирани су и подаци за остале периоде. Ревизија је урађена у складу са најновијим ревизијама података Монетране статистике, Статистике директних инвестиција, као и у складу са најновијим ревизијама података за страну активу владиног сектора.

Т36	Међународна инвестициона позиција (МИП) (у милионима КМ)										
	ПАСИВА										
	Директне инвестиције						Остале инвестиције				
Укупно пасива	Укупно	Власнички капитал и акције инвестиционих фондова	Задужење (разни дужнички инструменти)	Порфолио инвестиције	Финансијски деривативи	Укупно	Валута и депозити	Займови	Трговински кредити и аванси	Остала пасива	
15=16+19+20+21	16=17+18	17	18	19	20	21=22+23+24+25	22	23	24	25	
2006.	15.350,8	4.911,2	4.217,5	693,7	251,5	0,0	10.188,1	2.137,2	7.048,1	769,2	233,7
2007.	20.130,1	7.380,4	6.484,5	895,9	244,2	0,0	12.505,5	2.674,5	8.743,4	823,0	264,7
2008.	24.025,6	8.817,2	7.289,8	1.527,4	331,4	0,0	14.877,0	3.338,1	10.167,7	1.101,0	270,2
2009.	25.845,7	9.512,6	7.467,5	2.045,2	751,9	0,0	15.581,2	3.227,8	10.164,0	1.564,9	624,4
2010.	26.252,7	9.963,1	7.473,3	2.489,8	699,8	0,0	15.589,8	2.619,6	10.424,6	1.968,6	577,0
2011.	27.056,9	10.883,7	7.885,6	2.998,1	642,3	0,0	15.530,9	2.136,8	10.730,8	2.093,1	570,3
2012.	27.740,7	11.336,0	8.021,9	3.314,2	579,7	0,0	15.825,0	2.053,4	11.056,6	2.178,8	536,1
2013.	28.336,0	11.833,9	8.470,2	3.363,7	417,1	0,0	16.085,0	1.934,8	11.330,1	2.230,4	589,7
2014.	29.164,1	11.797,1	8.036,2	3.760,9	355,3	0,0	17.011,7	1.654,0	12.502,7	2.283,5	571,5

Биљешка:

Међународна инвестициска позиција за БиХ компилирана је у складу са најновијом методологијом Међународног монетарног фонда за компилацију статистике платног биланса и међународне инвестиционе позиције, шесто издање (БПМ6).

Поред редовне ревизије податка, која подразумева ревизију двије претходне године, ревидирани су и подаци за остале периоде. Ревизија је урађена у складу са најновијим ревизијама података Монетране статистике, Статистике директних инвестиција, као и у складу са најновијим ревизијама података за страну активу владиног сектора.

ТЗ7 Номинални и реални ефективни курс конвертибилне марке			
Година	Мјесец	NEER	REER
2006.		96,92	101,23
2007.		96,37	98,45
2008.		96,36	100,02
2009.		100,38	100,94
2010.		99,98	100,00
2011.		100,86	100,39
2012.		101,57	99,58
2013.		102,76	97,84
2014.		105,43	98,07
2015.		106,91	97,25
2015.	01.	108,26	100,01
	02.	107,81	99,36
	03.	106,14	97,66
	04.	104,74	95,69
	05.	105,02	95,74
	06.	105,94	96,33
	07.	106,01	95,80
	08.	107,50	97,10
	09.	108,27	97,54
	10.	107,74	97,38
	11.	107,12	96,67
	12.	108,34	97,77

Биљешка:

Због промјене базне године (2010=100), у односу на пријашњу базну годину (2005=100), за индекс потрошачких цијена и индекс курса КМ, од 2005. године ревидирани су и подаци NEER-а и REER-а.

Краће методолошке напомене израчуна NEER-а и REER-а су слједеће:

Приликом израчуна NEER-а пондер се рачуна у односу на укупну трговину за три узастопне године (почевши од 2005, 2006. и 2007. – користи се пондер који се добије из вриједности збира укупне трговине од 2005 – 2007; за 2008, 2009. и 2010. годину вриједност збира укупне трговине од 2008 – 2010, за године 2011, 2012. и 2013. се рачуна користећи вриједности 2011 – 2013, док се за 2014. годину и даље, све док немамо период од три узастопне године, користи пондер који је резултат периода 2011 – 2013). Такође, по датој методологији користи се курс који изражава колики број јединица стране валуте одговара једном КМ.

За израчун REER-а, поред NEER-а, користи се и индекс потрошачких цијена – CPI. CPI је инверзно постављен и формиран је на основи двадесет трговинских партнера (Аустрија, Чешка, Француска, Њемачка, Мађарска, Италија, Литванија, Холандија, Пољска, Словенија, Хрватска, Кина, Велика Британија, БЈР Македонија, Румунија, Руска Федерација, САД, Србија и ЦГ – од 2007. посматра се само Србија, Швајцарска и Турска).

Детаљна методолошка објашњења за компилацију и израчун индекса NEER-а и REER-а су доступна на веб страници ЦББиХ.

ТЗ8 Готовина изван монетарних власти и банака				
Година	Готовина изван банака	Повећање оптицаја у односу на претходну годину	Готовина изван монетарних власти	Новац у комерцијалним банкама
1998.	162.495.839	-	167.458.839	4.963.000
1999.	515.275.238	217,1%	538.356.238	23.081.000
2000.	651.725.615	26,5%	695.887.615	44.162.000
2001.	1.673.877.219	156,8%	1.805.962.219	132.085.000
2002.	1.736.502.940	3,7%	1.870.782.940	134.280.000
2003.	1.601.303.246	-7,8%	1.721.858.246	120.555.000
2004.	1.670.551.255	4,3%	1.817.427.255	146.876.000
2005.	1.729.125.940	3,5%	1.907.182.940	178.057.000
2006.	1.978.348.296	14,4%	2.154.234.164	175.885.868
2007.	2.185.269.011	10,5%	2.439.709.153	254.440.142
2008.	2.302.419.302	5,4%	2.552.431.902	250.012.600
2009.	2.009.480.115	-12,7%	2.267.734.115	258.254.000
2010.	2.210.776.535	10,0%	2.497.501.445	286.724.910
2011.	2.366.423.508	7,0%	2.645.055.508	278.632.000
2012.	2.414.305.841	2,0%	2.747.511.841	333.206.000
2013.	2.542.280.088	5,3%	2.909.858.088	367.578.000
2014.	2.813.991.379	10,7%	3.210.508.379	396.517.000
2015.	3.053.556.129	8,5%	3.499.468.129	445.912.000

НАПОМЕНА

Ревидирани подаци за период јануар 2006. – новембар 2015. године су базирани на активном подбилансу банака с већинским државним капиталом из Федерације БиХ, при чему је искључен пасивни подбиланс. Кроз ову допуну статистике корисницима се пружа већа аналитичка корисност података и објективни показатељи о тренутном пословању банака у БиХ. Пасивни подбиланс садржи обавезе по иностраним кредитима и старој девизној штедњи грађана до 31. марта 1992. године, и не одсликава актуелно пословање банке, те ће овај подбиланс у процесу приватизације преузети Министарство финансија ФБиХ у складу са Законом о почетном билансу банака и Законом о приватизацији, као што је урађено за претходно приватизоване банке. Извршена ревизија је у највећој мјери утицала на смањење кредита јавним предузећима у страниј валути, смањење стране пасиве, на смањење осталих ставки активе и пасиве по основу старе девизне штедње, а у знатно мањим износима на ставке кредита влади ентитета, фиксну активу, депозите нерезидената, акције и капитал.

Подаци о „пуном“ билансу, с укљученим пасивним подбилансом, корисницима су још увијек доступни на:
http://statistics.cbbh.ba:4444/Panorama/novaview/SimpleLogin_bs.aspx

У новембру 2014. године, двије банке су извршиле продају и пренос дијела кредитног портфеља, што је за ефекат имало повећање резерви код монетарних власти у укупном износу од 64 милиона КМ и смањења сљедећих ставки: потраживања од приватних предузећа за 260 милиона КМ, стране пасиве за 101 милион КМ и осталих ставки (нето) за 95 милиона КМ.

Ревидирана серија података за периоде: јануар 2008. – март 2009. године и децембар 2011. – август 2012. године због рекласификације финансијских инструмената код једне банке из Федерације БиХ.

Због примјене Међународних рачуноводствених стандарда (МРС) и Међународних старндарда у финансијским извјештајима банака Федерације БиХ и преноса новчаних токова у децембарским подацима за 2011. дошло је до сљедећих промјена, на страни активе: смањења кредита за 155 милиона КМ, повећања остале активе за 10 милиона КМ, на страни пасиве смањења обавеза према нерезидентима у износу од 624 милиона

КМ, повећања резервисања за кредитне губитке за 472 милиона КМ и повећања остале пасиве за седам милиона КМ.

По налогу Агенције за банкарство ФБиХ у јуну 2010. једна банка је извршила прекњижавање око 300 милиона КМ потраживања по основу хартија од вриједности од домаћих институционалних сектора на потраживања од нерезидената. У децембру 2010. иста банка је извршила ретроактивно ову исправку у одговарајућим износима за период од августа 2009, када је грешка настала, до маја 2010. Наведена исправка се одразила на пораст стране активе и пад осталих ставки нето.

Једна банка из Федерације БиХ извршила је рекласификацију финансијских инструмената у оквиру стране активе за период јануар - август 2010. у износу од око 40 милиона КМ. Потраживања од нерезидената по основу кредита рекласификована су у потраживања од нерезидената по основу хартија од вриједности, што се одразило на промјене унутар краткорочне и дугорочне стране активе.

По налогу Агенције за банкарство Републике Српске једна банка је извршила рекласификацију финансијских инструмената на страни пасиве за период септембар 2008 - новембар 2010. тј. смањење орочених и штедних депозита небанкарских финансијских институција и сектора владе, а повећање кредита од истог сектора у одговарајућим износима, по мјесецима, у распону од 50 до 150 милиона КМ.

У складу с новом регулативом Агенције за банкарство РС, објављеној у Сл. гласнику РС бр. 136/10, којом је прописан нови начин књиговодственог евидентирања потраживања класификованих у категорију Е, обрачуна и књиговодственог евидентирања камате по неквалитетној активи, те обрачуна општинских и посебних резервисања, банке из РС су у подацима за децембар 2010. извршиле примјену наведене регулативе преносом наведених позиција из ванбилансне евиденције у биланс. Исправка се одразила на страни активе на пораст кредита у износу од 144 милиона КМ, пораст доспјелих камата у износу од 36 милиона КМ, а на страни пасиве на пораст резервисања за кредитне губитке у износу од 180 милиона КМ у оквиру рачуна капитала.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИЗДАВАЧ

Централна банка Босне и Херцеговине
Маршала Тита 25
71000 Сарајево
Тел.+ 387 33 278 100, 663 630
Фак +387 33 278 188
www.cbbh.ba
e-mail: contact@cbbh.ba

Публиковање и умножавање у образовне и
некомерцијалне сврхе је дозвољено
уз сагласност издавача